

CSUDALÁMPA
A VILÁG LEGSZEBB MESÉI

EZÜST MESEKÖNYV
A VILÁG LEGSZEBB MESÉIBŐL

MESÉLI
BENEDEK ELEK

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA
1914

TARTALOM

Padmanaba.

(Az Ezeregyéből.)

Ali herceg.

(Arab mese.)

Ámor és Pszíhe.

(Latin mese.)

A varázsturbán, a korbács meg a szőnyeg.

(Török mese.)

Jó és Gonosz utazása.

(Kirgiz mese.)

A hét boldog esztendő.

(Zsidó mese.)

Vilfridur Völufegri.

(Izlandi mese.)

Az átváltozás.

(Arab mese.)

Ámisz és Ámil.

(Angol mese.)

Az okos leány.

(Szicíliai mese.)

A ládikó.

(Zsidó mese.)

A szürke ember.

(Izlandi mese.)

A világszép leány.

(Új-görög mese.)

A macska.

(Izlandi mese.)

A szerencse városa.

(Spanyol mese.)

Giufa.

(Szicíliai mese.)

A világlátott békák.

(Japán mese.)

Az arany gomb.

(Izlandi mese.)

A kőkastély.

(Svájci mese.)

Az arany almafa.

(Új-görög mese.)

A veres ökör.

(Angol mese.)

Ázem és a tündérkisasszony.

(Az Ezeregyéből.)

Padmanaba.

(Az Ezeregyéből.)

Volt Damaszkuszban egy kereskedő s annak egy növendék fia. A fiúnak Hasszán volt a neve s messze földön nem volt párja szépségben. Az arca olyan volt, mint a hold; a termete ciprushoz hasonlatos; a kedve vidám, az esze eleven és a hangja: milyen hangja volt ennek a fiúnak! Aki hallotta az ő hangjának az édességét, aki hallotta az ő játékát a citerán, nem győzte eleget hallgatni: megbűvölte, megvarázsolta, hallgatta volna ítélet napjáig. A fiúnak ez a sok szép tulajdonsága nagy hasznára volt az apjának. Üdítő italokat árult az apja s az emberek tömegesen tódultak a boltba csak azért, hogy hallják Hasszánnak a hangját, hogy lássák gyönyörű arcát. Természetesen, a kereskedő az italokat sokkal drágábban adta, mint mások, de adhatta volna akármi drágán, mégis mindig tele lett volna a boltja. Egyszer, amikor Hasszán éppen a citeráján játszott, nyílt az ajtó s belépett rajta, a híres Padmanaba brámán, hogy üdítő italt igyék. Ő sem győzte csudálni Hasszánt: gyönyörködve hallgatta énekét, hallgatta játékát s nézte hosszan, sokáig gyönyörű szép arcát. Aztán elkezdett vele beszélgetni s még jobban gyönyörködött a fiúnak az eszességében, eleven, gyors eszejárásában. Másnap ismét eljött a boltba a brámán, aztán eljött harmadnap is, eljött negyednap is, eljött minden nap. Bámulta, csodálta a fiút, folyton vele beszélgetett s valahányszor elment, ezüst helyett aranypénzzel fizetett.

Telt, mult az idő. Egyszer azt mondja Hasszán az apjának:

- Apám! Csudálatos ember ez a brámán. Valami gazdag és előkelő ember lehet ő, s mely nagy gyönyörűség a vele való társalkodás! És úgy tetszik nekem, hogy ő is szeret velem társalkodni. Aztán valahányszor elmegy, mindig egy aranyat ad nekem.

- Hm, hm, - hümmögött az öreg - e mögött valami titok lappang; nem szeretem én az ilyen dolgokat. Ennek az embernek gonosz szándékai lehetnek. Sok eset van arra, hogy a világ legbölcsebb emberei komoly arccal járnak-kelnek, beszélgetnek s a komoly arc mögött gonosz lélek lappang. Azért azt mondom én neked, hogy, ha holnap ismét eljön, mondd meg neki, jöjjön fel az én szobámba, szeretnék vele közelebről megismerkedni. Én majd kitapogatom, mert én tapasztalt ember vagyok ám, hogy igazi bölcs-e, s igazán jó ember-e.

Másnap, mikor újra eljött a brámán, Hasszán megmondotta neki, hogy mi az apja kívánsága. Fölvezette az apja szobájába, ahol már terítve volt gazdagon. Nagy szívességgel fogadta a kereskedő a brámánt, leültette az asztal mellé; beszélgettek evés közben erről, arról, mindenről. Hát bizony meggyőződhetett a kereskedő, hogy a brámán ritka bölcs ember s ritka becsületes ember. Mikor aztán felkeltek az asztaltól, megkérdezte a kereskedő: Hová való? Mely országba való? Mert látja rajta, hogy idegen. Valóban, idegen volt a brámán, más országbeli ember. S mikor ezt megtudta a kereskedő, azt mondotta neki:

- Ha nálunk akarsz lakni, szívesen látlak. Van az én házamban a te számodra lakás.

- Bizony, szívesen elfogadom az ajánlatodat, - mondotta a brámán - mert jó barátok közt lakni maga a paradicsom.

A brámán csakugyan ott is maradt a kereskedő házában s attól kezdve napról-napra hordotta a szebbnél-szebb, drágábbnál-drágább ajándékokat s mindjobban és jobban megszerette Hasszánt. Egyszer aztán azt mondotta a fiúnak:

- Óh, édes fiam, nem rejtőzködöm tovább, elmondom néked, ami szívemen van. Úgy veszem észre, hogy a te lelked igen alkalmas a titkos tudományokra. Igaz, hogy egy kissé vidám, eleven kedvű vagy, de hiszem, hogy megváltozol; hiszem, hogy lesz benned elegendő komolyság, mély érzés, a bölcsességhez s a titkokhoz illendő, mert én tégedet meg akarlak tanítani mindazokra a bölcsességekre s mindazokra a titkokra, amelyeket én tudok. Azt akarom, hogy szerencsés, boldog ember légy; azt akarom, hogy annyi kincsed legyen, amennyit soha el ne tudj fogyasztani, bármilyen hosszú élettél áldjon meg az Isten. Eljössz majd velem s én téged elvezetlek oda, ahol rengeteg kincs vagyon. Az a kincs mind a tied lesz.

- Uram, - mondotta Hasszán - én még igen fiatal vagyok, apám nélkül semmit sem tehetek. Meg kell előbb kérdeznem őt, mit szól hozzá.

- Jól van, fiam, beszélj. Én is beszélek az apáddal.

El is mondotta a kereskedőnek, hogy mi a szándéka, meggyőzte szándékának a tisztaságáról s a kereskedő megengedte, hogy a fiát magával vigye. Egy nap aztán a brámán elindult Hasszánnal, kimentek a városból, mentek, mendegéltek a város határán s addig mentek, míg egyszerre csak egy régi, elhagyatott, omladozó ház elé értek. A mellett a ház mellett volt egy kút. Az a kút színültig tele vízzel.

- Jegyezd meg jól ezt a kútat, - mondotta a brámán. - Ez alatt rejtőzik a gazdagság, az a rengeteg kincs, amelyről én neked beszéltem.

Elmosolyodott az ifjú s monda:

- Hát aztán hogy fogom én ezt innen kihozni?

- Óh, fiam, - mondotta Padmanaba - nem csudálom, hogy ez a dolog oly nehéznek látszik teneked. Nem minden embernek van meg az a különös adománya, amely énnekem; csak azoknak az embereknek, akiket a mindenható Isten az ő mindenhatóságának csudáiban részesített, csak azoknak van hatalmuk az elemek felett; csak azok tudnak uralkodni az elemeken; csak azok tudják megbontani a természetnek a rendjét.

Ezt mondván a brámán, papirost vett elő, arra néhány szanszkrit betűt írt, aztán a papirost beledobta a kútba, s ahogy beledobta, a víz abban a pillanatban mind egy cseppig eltűnt. Üresen állott a kút. Most aztán szépen leereszkedett a létrán, mely a kútban állott, le egészen a kút fenekére. A kútnak a fenekén volt egy rézajtó. Ez a rézajtó pedig lezárva rengeteg nagy acél lakattal. De a brámán a papirosra imádságot írt, azzal a papirossal megérintette a lakatot és íme, a lakat kinyílt azonnal. Kitérült az ajtó s beléptek egy bolthajtás alá. A bolthajtás alatt állott egy rettenetesen fekete szerecsen, állott egyenesen, s fogott egyik kezével rengeteg nagy fehér márványkövet. Úgy fogta, hogy Hasszán szörnyen megijedt. Azt hitte: na, ebben a pillanatban a fejéhez vágja azt a szörnyű nagy követ.

- Ne, ne menjünk tovább, forduljunk meg, - mondotta Hasszán - agyonüt ez a szerecsen.

- Jer, csak jer, - mondotta a brámán.

Kézen fogta az ifjút s vezette magával, aztán megállott a szerecsen előtt, hirtelen elmondott egy rövid imádságot, ráfűjt a papírra s íme, a szerecsen abban a pillanatban hanyatt esett, elvágódott a földön. Most már mehettek szabadon, bátran a bolthajtáson végig, s hogy ezen végighaladtak, elértek egy széles, nagy udvarra. Ennek a széles, nagy udvarnak a közepén állott egy gyönyörűsége szép, nagy templom, csupa tiszta kristály. Állott pedig a templomnak a bejáratánál két sárkány, szemben egymással, s mind a kettőnek a szájából szakadva szakadt a láng. Hej, csak most ijedett meg igazán Hasszán!

- Ne, ne menjünk tovább, porrá égetnek ezek a szörnyetegek.

- Ne félj, fiam, - bátorította a brámán - csak bízzál énbennem s ne feledd, hogy nem elég a bölcsesség, amelyre én tanítlak tégedet, de nagy, erős bátorság is kell ahhoz. Nézd, hogy megijednek mindjárt tőlem ezek a szörnyetegek. Úgy eltűnnek, mintha föld nyelte volna el őket, mert nagy az én hatalmam, parancsolok a szellemeknek s nincs az a varázslat, amit én meg ne tudjak előre.

Ezt mondván, néhány értelmetlen szót mormogott s íme, a sárkányok félénken húzódtak vissza a barlangjukba. Abban a pillanatban kinyílt a templomnak az ajtaja s ők beléptek.

Hasszán meglepődve állott meg. A szeme is káprázott a szertelen nagy ragyogástól. Arany, gyémánt, mindenféle drágakő: ezzel volt cifrázva a templomnak a fala, födele, mindene. S világított ez a sok drágaság itt a föld alatt, akárcsak a Nap a föld felett. Mikor a templomot kívül-belül megbámulta Hasszán, tovább mentek s beléptek egy mellékszobába. Annak a szobának az egyik szögletében volt egy nagy halom arany, egy másik szögletében egy halom rubin, a harmadikban egy ezüst korsó, a negyedikben egy halom fekete föld. És volt a szobának a közepén egy gyönyörű szép trón, azon a trónon ezüst koporsó, ezüst koporsóban fekvék egy király, a fején arannyal, drágakövekkel, gyöngyökkel ékes korona, s vala a koporsó előtt egy széles, arany deszka. Azon az arany deszkán Hasszánnak ismeretlen betűkkel felírva ez:

»Az emberek, amíg élnek, mindig alszanak, csak a halál órájában ébrednek fel. Mi örömem van nekem abban mostan, hogy hatalmas nagy birodalmam vala, s hogy az enyém volt mind ez a sok drága kincs, amely itt van? Semmisem tart oly kevés ideig, mint a boldogság, s minden emberi erő nem egyéb, mint gyengeség. Óh, esztelen halandó! Valameddig az élet ringó bölcséjében fekszel, ne bízd el magadat a te szerencsédben, gondold az időre, azokra az időkre, amidőn a fáraók uralkodtak. Ők nincsenek többé s nemsokára te sem leszel, mint ahogy ők nincsenek.«

- Miféle fejedelem fekszik a koporsóban? - kérdezte Hasszán.

- Ez egy régi egyiptomi király - felelte a brámán. - Ő építtette ezt a földalatti helyiséget, ebben ezt a drága szép templomot.

- Csudálatos dolog, amit te beszélsz, - mondotta Hasszán. - Más királyok a földön hagynak maguk után emléket, ha azt akarják, hogy róla az utódok megemlékezzenek s íme, ez a föld alá hordja kincseit, a föld alatt állít magának emléket, amiről az emberek nem tudnak, amit halandó ember nemigen lát.

- Igazad van, - mondotta a brámán - de hát ez a király nagy tudós ember volt. El-eltűnt az udvarából és idejárt erre a helyre, hogy csudálatosnál csudálatosabb dolgokkal foglalkozzék; hogy csudálatosnál csudálatosabb dolgokat találjon ki az ő elméje. Sok mindenféle titkot ismert ő. Ismerte a bölcsék kövének a titkát is. Tudta, hogy miképpen kell ebből a fekete földből, mely itt van a szögletben, előállítani a legdrágább kincseket.

- Hát lehetséges ez, - kérdezte Hasszán - hogy ebből a fekete földből drága kincseket lehessen csinálni?

- Hogyne volna lehetséges, - mondotta a brámán - s hogy ezt neked bebizonyítsam, elmondok neked két török verset, amelyben benne van a bölcsék kövének egész titka. Hallgass ide: »A Nyugat leányát házassítsd össze Kelet királyának fiával, a házasságból születni fog egy gyermek, a szép ábrázatú szultán.« Majd még jobban megmagyarázom neked ennek az értelmét. »Keletnek fekete földjét öntözd meg vízzel, gyúrd össze és előáll belőle ez, amit te itten látsz. Ha te ebből a fekete földből elviszel egy marokkal, csak akarnod kell s megcsinál-

hatod belőle Egyiptom minden ércét, ezüstöt, aranyat, gyémántot, rubintot, mindenféle drágaköveket.«

- Valóban, csudálatos egy föld ez, - mondotta Hasszán - most már nem csudálom, hogy ezt a rengeteg kincset látom itt.

- Még csudálatosabb, amit én neked mondok, - folytatta a brámán. - Ez a föld meggyógyít mindenféle betegséget. Ha a beteg már halálán van, ha már lelke elszállni készül, csak egy csipetnyit kell adnod a szájába s azonnal visszanyeri erejét, egészségét. De még egyéb tulajdonsága is van ennek a földnek: ha ennek a nedvével megdörzsölöd a szemedet, látod a jó és gonosz szellemeket. Nemcsak látod, hanem hatalmad is leszen azok felett. Ime, - folytatta beszédét a brámán - most már elhiheted, hogy minő nagy kincset szántam én neked.

- Valóban, ez megbecsülhetetlen, - mondotta az ifjú. - Hanem mielőtt ez a sok kincs az enyém lenne, szeretnék valamit megmutatni az édes apámnak: hadd lássa, hogy mennyire szeretsz te engem, mennyire jó barátunk vagy te minékünk.

- Helyes, - mondotta a brámán - vígy magaddal, amit csak akarsz.

Hasszán élt a kedvező alkalommal, jól megrakodott arannyal, rubinttal, aztán a brámánnal elindult vissza. Végighaladtak a templomon, végig az udvaron, végig a bolthajtáson, ahol a szerencsen még mindig ott feküdt elaléltnak; kimentek a rézajtón, aztán utánuk megint becsapódott az ajtó. Aztán felmentek a létrán és ahogy kiszállottak a kútból, ez ismét megtelt vízzel. Színültig megtelt. Ámult-bámult Hasszán, amikor látta, hogy olyan hirtelen megtelt a kút ismét vízzel. A brámán észrevette a fiú csodálkozását.

- Csudálkozol, ugyebár? Hát te sohasem hallottál a talizmánról?

- Nem, - felelte az ifjú, - sohasem hallottam s szeretném tudni, hogy mi az.

- Nemcsak megmondom, hanem egyszer meg is tanítlak rá. Most csak annyit mondok neked, hogy az én talizmánom legmagasabbrendű minden talizmán között; hogy az én talizmánomnak betűkben, szavakban és imádságokban van az ő csudálatos hatása. Ezt a talizmánt nekem álomban nyilvánította meg Visnu, a nagy próféta, a világ minden pagodáinak ura. Tudd meg, fiam, hogy minden betű egy angyalé, és ha te azt kérdezed tőlem, hogy mi az angyal, akkor én azt felelem neked: az angyal az Isten mindenhatóságának egy sugara. A betűkből lesznek a szavak; a szavakból lesznek az imádságok, s ezekből az írott, vagy szóval elmondott imádságokból lesz az angyaloknak a lelke, az a lélek, amely a csudákat műveli, azokat a csudákat, amelyek a közönséges embert nagy bámulatba ejtik.

Miközben a brámán ezeket beszélte az ifjúnak, szép csendesén beértek a városba. Aztán hazamentek. Hej, volt nagy öröm otthon, amikor Hasszán az aranyat, rubintot, amit magával hozott, lerakta az asztalra! Eddig sem voltak szegények, de most már gazdagok voltak. Milyen gazdagok! Csak úgy úsztak a nagy bőségben. Hanem közbe legyen mondva: Hasszánnak az anyja, aki mostohája volt neki, kapzsi, telhetetlen asszony volt. Őneki nem volt elég az a rengeteg arany, az a rengeteg rubint, amit Hasszán hozott. Folyton attól félt, hogy egyszer majd elfogy, nagy szükségét látnak s milyen rossz lesz majd a nagy bőség után! Mondta, egyre mondta a fiának:

- Fiam, fiam, ha így folytatjuk az életünket, leszegényedünk, bizonyosan tönkremegyünk.

- Ne aggódj, anyám, - mondotta Hasszán, - a mi gazdagságunknak a forrása kimeríthetetlen. Ha elfogy mind ez a kincs, amit itten látsz, lesz helyette más. Majd legközelebb, mikor ismét elmegyek a brámánnal, újra hozok magammal kincseket, hozok magammal fekete földet s abból majd lesz arany, ezüst, gyémánt, mindenféle drágakő, mert már tudom a módját.

- Jobb volna, hogyha aranyat, csak aranyat és rubint hoznál, - mondotta az asszony, - minek azt a fekete földet!? De hallod-e, mi lesz akkor, ha Padmanaba nem tanít meg téged minden titkára s az ő imádságaira? Ha Padmanaba hirtelen meghal, mit csinálsz akkor? S ha meg nem hal, de megharagszik miránk s itthagya minket? Hát ha egyszer eszébe jut, hogy ezt a tenger kincset másokkal ossza meg!? Azért azt mondom én neked, fiam, ne hagyj békét a brámánnak, hadd tanítson meg az imádságaira. Aztán, ha megtanított, akkor megöljük őt, hogy másokkal a titkot ne közölhesse.

Haj, de elszörnyűködött erre a beszédre Hasszán!

- Óh, anyám, anyám, - mondotta, - mit beszélsz te! Hát képes volnál te erre a gonoszságra, erre a cudar háládatlanságra? Ime, a brámánnak köszönhetjük ezt a rengeteg sok kincset. Nekünk ígérte mindazt, ami ott van a föld alatt. Ott pedig annyi van, hogy a világ legnagyobb fejedelmének is a kincsvágyát lecsendesíthetné. S te őt meg akarnád ölni? Nem, nem, anyám, inkább leszek újra szegény, legyünk újra szegények, nem bánom, de kezemet én arra az emberre nem emelem.

- Jó, jó, - mondotta anyja, - hiszen tudom, hogy te jószívű vagy, de hát mindenki csak a maga javát akarja. Itt van most a kedvező alkalom, hogy gazdagok legyünk, amíg élünk, hogy soha el ne fogyjon a házunkból a kincs. Ezt az alkalmat nem szabad elszalasztani. Látod, az apádnak már beszéltem erről. Az apád sokat tapasztalt ember, s helyeselte, amit én most neked mondtam.

Addig, addig beszélt az asszony, hogy Hasszán megtántorodott. Mert hiába, Hasszán még nem volt eléggé komoly.

- Jól van, - mondotta anyjának, - megkérem a brámánt, hogy tanítson meg az imádságokra.

Elment a brámánhoz s kérte, igen kérte, hogy tanítson meg neki mindent, amit tennie kell odalent a föld alatt.

- Mindenre megtanítlak, - mondotta a brámán, mert annyira szerette Hasszánt, hogy nem tudott neki semmit sem megtagadni. Minden imádságot leírt egy papirosra s pontosan megjelölte neki azt a helyet, ahol ezt, meg azt, meg amazt az imádságot el kell mondani. Aztán átaladta neki a papirost. Akkor az ifjú visszament a szüleihez s mondta nagy örömmel:

- Ime, itt vannak az imádságok: a brámán leírta nekem. Most már mehetünk.

Mondotta az asszony:

- Megyünk s amikor visszajövünk, megöljük a brámánt.

Másnap csakugyan el is indultak. A brámánnak nem szóltak semmit, hogy hova, merre mennek. Kimentek Damaszkusz határába, egyenesen ahhoz az elhagyott épülethez. Ahogy odaértek, Hasszán az egyik írást beledobta a kútba s íme, csakugyan, abban a pillanatban eltűnt a víz. Aztán leszállottak a létrán a kút fenekére, ott a rézajtót csak megérintette az imádságos papirossal Hasszán, s íme, az ajtó kinyílt.

Mentek tovább. Ott állott ismét a szerencsen, fogta a kezében a rengeteg nagy fehér márványkővet. Megijedtek mind a hárman szörnyűségesen, különösen az öregek. Félve húzódtak Hasszán mellé; már vissza is akartak szaladni, de Hasszán elmormogta az imádságát s a szerencsen hanyattvágódott a földre, alélta terült el. Aztán átmentek az udvaron. Ott állottak a templom előtt a sárkányok. Hasszán elmondotta a harmadik imádságot s íme, a sárkányok visszakullogtak odujukba. Most beléptek a templomba. Hasszánnak a szülei nem sokat nézték, mi a templomban volt, ők mentek egyenesen oda, abba a szobába, amelyről Hasszán beszélt, ahol vala az az ezüstkoporsó s ezüstkoporsóban az egyiptomi szultán; ahol a szobának

harmadik szögletében vala tengersok arany, rubin és gyémánt s a negyedik sarkában a fekete föld.

Nem törődtek sem az ezüstkoporsóval, sem a szultánnak sem azzal az írással, ami az aranydeszkán ragyogott. Bizony, nem törődtek a fekete földdel, ügyet sem vetettek rá, hanem nekiestek mohón az aranynak, a rubinnak, a gyémántnak. Szedték, markolták, megrakodtak szörnyen, hogy alig tudtak lépni. Támolyogtak erre, támolyogtak arra, majd összeroskadtak. Aztán kijöttek a szobából, általingadoztak a templomon, ki az udvarra, de haj, egyszerre három rettenetes szörnyeteg állotta az útjukat! Rémülten kapaszkodtak egymásba, halálos félelem szállotta meg mind a hármat; reszkettek mint a nyárfalevél. Az arcuk elfehéredett, mint a fehéritett vászon.

- Vége az életünknek! - kiáltotta Hasszán. - Óh, te gonosz asszony - fordult anyjához, - te vagy az oka a mi pusztulásunknak. Padmanaba bizonyosan megtudta, hogy itt vagyunk, hiszen ő bölcs ember, a világ legbölcsebb embere. Tud ő mindent s mert megtudta a mi gyalázatos szándékunkat, bizonyosan elhatározta szörnyű halálunkat. Megérdemeljük cudar háládatlanságunkért. Ime, ránk küldötte ezt a három szörnyeteget, meg kell halnunk szörnyű halálnak halálával.

Alighogy ezt mondotta Hasszán, kívülről ismerős hang hangzott be a föld alá. A brámánnak a hangja volt ez:

- Halljátok, nyomorultak! Ti az én barátságomra méltatlanok vagytok. Ime, elraboltátok volna az én életemet, ha a nagy Isten, Visnu, meg nem nyilvánítja nekem a ti gonoszságtokat. Meg akartatok ölni, hát íme, éreztétek az én igazságos bosszúmat. Érezzed először te, asszony, akinek eszében megszületett a gonosz gondolat, hogy megöljete engem; s éreztétek ti is, apa és fia, akik gyengék valátok, akik nem tudtatok ellenállni gonosz asszony gonosz tanácsának. Haljatok meg szörnyű halálnak a halálával.

Ahogy elhangzott a brámánnak a szava, abban a pillanatban a szörnyetegek rávetették magukat apára, anyára, fiúra, - szerteszét szaggatták.

Meghaltak a telhetetlenek szörnyű halálnak a halálával.

Ali herceg.

(Arab mese.)

Volt egyszer egy király s annak egyetlen fia. Mikor ez a fiú megszületett, a király egy üvegpalotát építtetett s a gyermeket a dajkájával együtt abba a palotába költöztette. Nem volt szabad a palotába belépni senkinek; sem férfinak, sem asszonynak. Azt akarta a király, hogy a fia, míg nagy legénnyé nem serdül, ne lásson semmiféle emberi lelket a dajkáján kívül.

Már 5-6 esztendő volt a gyermek, s a kenyeret mindig karéja nélkül ette, a húst meg csont nélkül. Egyszer azonban a dajka megvétette a dolgot, s a kenyeret karéjával, a húst pedig csontjával adta.

- Mi ez? - kérdezte a fiú.

- Ez kenyérkaréj, ez meg csont, - felelte az asszony. - Így csak igazán tápláló a kenyér: a karéjával! A hús is csak így igazán tápláló: a csontjával!

A gyermek megette a kenyér karéját, a csontról lerágta a húst s igen ízlett neki. Akkor aztán mit gondolt, mit nem: mikor a csontról lerágta a húst, nekilódította a csontot az üvegfalnak s egy nagy táblát kitört. Odaszaladt a kitört ablakhoz, azon kihajolt s lenézett az utcára. Hát mit látott, Istenem?! Az utcán rengeteg sok ember járt fel s alá: férfiak, asszonyok.

- Hát ezek kik s mik? - kérdezte a fiú.

- Ezek emberek, mint mi, - felelte a dajka.

A fiú elhallgatott, aztán csak annyit mondott a dajkának:

- Hagyj magamra!

Azzal lefeküdt az ágyába s három napig fel sem kelt. Nem is ivott, nem is evett: hiába kínálta a dajkája. A dajka szörnyen megijedt. Szaladt a királynéhez, jelentette, hogy mi történt. Jött a királyné nagy megijedve s kérdezte a fiát:

- Édes fiam, mi bajod? Miért nem eszel? Hivassak orvost talán?

- Nem, nem, édesanyám, ne hivasson orvost! Hivassa az apámat!

Elhívták a királyt. Kérdezte az is:

- Mi bajod van, édes fiam?

Mondotta a fiú:

- Apám! Fiú vagyok én, vagy leány?

- Mit jelent ez a kérdés? - kérdezte a király.

- Azt jelenti, hogy láttam az utcán embereket járni fel s alá; férfiakat s asszonyokat. Elgondoltam: mi lehet az oka annak, hogy nékem nem szabad lemenni az utcára. Hogy én nem járhatok ott, ahol a többi fiú. Nem leszek én addig jobban, apám, amíg ki nem eresztasz az utcára.

- Jól van, fiam, hiszen kimehetsz! Eddig csak azért nem akartalak kiereszteni, mert attól féltem, hogy vagy téged megbánt valaki, vagy te megbántasz valakit.

- Miért bántanék én meg mást s miért bántana meg más engem? - mondotta a fiú.

Jól van, a király megengedte, hogy a fiú lemenjen az utcára. Lement egyedül, egymagában. Sétált fel s alá az utcán, egész nap. Aztán lement másnap is. Sétált mindenfelé a városban: nem történt semmi baja. Harmadik nap észrevette, hogy istálló is van a palota mögött. Odament. Az istálló előtt állottak a lovászok. Mind szaladtak elébe; kezét csókoltak neki. Aztán bement az istállóba. Láta, hogy ott szebbnél szebb lovak vannak.

- Vezessetek ki egyet s nyergeljétek fel! - parancsolta a lovászoknak.

Kivezették a legszebb paripát, felnyergelték s a fiú felpattant a paripára. De egy lovász is vele ment. Két nap egymásután a lovász kísérte a királyfit, de a harmadik nap megtiltotta.

- Többé ne jöjj velem! Ezután magam akarok lovagolni!

Harmadik nap csakugyan maga lovagolt ki a királyfi. De amint vágtatott az utcán, nem törődött a járó-kelő emberekkel, nem kiáltotta senkinek előre: »Álljatok félre!« s csakúgy lökdöste félre az embereket. Egy öregasszonyt elgázolt, egy embernek meg a csontja törött el. Nagy volt emiatt a felháborodás az egész városban.

- Micsoda királyfi! - mondták az emberek. - Lovagol nagy bolondul a városban! Nem törődik velünk! Nem kiáltja jóelőre, hogy álljunk félre! Hány embert tett már szerencsétlenné!

Egyszer aztán, amikor éppen javában panaszkodtak az emberek az utcán, arra ment az az öregasszony, akit a királyfi elgázolt.

- Mit beszéltek ti a királyfiról? - kérdezte az öregasszony. - No, megálljatok csak! Megyek a királyhoz s bepanaszolom titeket! Tudom, hogy a király a fejeteket véteti!

Csakúgy lökdöste félre az embereket.

Megijedtek az emberek s mondták az öregasszonynak:

- Hiszen mi nem is beszéltünk a királyfiról!

- Hallottam én! - mondtotta az öregasszony.

De mit gondolt, mit nem, azt mondta az embereknek:

- No, jó, ne féljétek! Nem panaszkolok be a királynak, hogyha adtok nekem pénzt, elegendőt. De még egyebet is teszek ám. Megmutatom, hogy a királyfi elmegy a városból, s rövid idő alatt senkit se gázol el.

Az emberek megőrültek, összegyűjtöttek vagy 10.000 piasztert az öregasszonynak s ez másnap szépen kiállott az utca közepére, éppen oda, ahol a királyfi lovagolni szokott, s bár a királyfi jó messziről kiáltotta: - Állj félre, öregasszony! - nem állt félre. Bezzeg, hogy a királyfi elgázolta. Hej, kiabált az öregasszony, de hogy kiabált s miket kiabált! Azt kiabálta Ali herceg után:

- Igazi szép királyfi vagy! De ugyan mitől vagy olyan büszke? Talán bizony elhoztad már Szinetdurt hét tengeren túlról, saskeselyűk hátán?!

Többet nem mondott az öregasszony, s csendesen félreódagott. A királyfi pedig hazament s ahogy hazament, lefeküdt az ágyába. Betege lett annak a mondásnak, amit az öregasszonytól hallott. Tépelődött rajta, hogy vajon mi lehet az értelme annak a beszédnek? A dajka nagy ijedten szaladt a királynéhez, jelentette, hogy a királyfi nehéz beteg. Jött a királyné, kérdezte:

- Mi bajod van, édes fiam? Hivassak talán orvosokat?

- Ne hivass nekem orvosokat, édesanyám; hanem hivassátok ide, amennyi öregasszony van a városban, mind!

Egyszeribe kihirdették a városban, hogy ahány öregasszony, mind jöjjön föl az üvegpalotába. Jöttek is az öregasszonyok, szörnyű ijedten, hogy mi lesz velük, mit akarnak tőlük? Sorba állottak a királyfi elé. Az megnézte őket, jól megnézte egyenként; de nem volt közöttük az az öregasszony, akitől azt a különös beszédet hallotta.

- Nincs itt, akit én keresek! - mondotta szomorúan a királyfi.

- Még van egy igen öreg asszony, - mondották az udvarbéliek - de az olyan öreg, hogy gyalogszerrel nem tud idejönni.

- Küldjétek hát hintót érte! - parancsolta a királyfi.

Egyszeribe befogattak, elküldötték az öregasszonyért, hozták is azonnal. A királyfi igen kegyesen fogadta az öregasszonyt; leültette, még meg is vendégelte s kérdezte tőle nyájasan:

- Mondd meg nekem, mi az értelme a te beszédednek, amit tegnap hallottam tőled? Ki az a Szinetdur?

- Hej, édes fiam, messze, erős messze földön lakik Szinetdur. Ott csupa emberevők s szörnyetegek laknak. Hét tengeren túl van az az ország s oda másként nem jutsz el, csak saskeselyű hátán.

- Jól van! - mondotta a királyfi s egy jó csomó pénzt adott az öregasszonynak. Akkor aztán mondotta az anyjának:

- Édesanyám, nekem el kell utaznom!

- Hová, édes fiam?

- Hét tengeren túl, ahol Szinetdur lakik.

- Óh, édes fiam, drága fiam, aki neked Szinetdurról beszélt, az rosszat forral ellened! Maradj itthon, édes fiam!

- Nem, nem, hiába, édesanyám, nekem el kell mennem! Nem lesz addig nyugalmam!

A királyné szörnyen megijedt, üzent az urának, jöjjön. Jött a király azonnal, kérdezte:

- Mi baj?

Mondotta a fiú:

- Apám, édesapám, nekem el kell utaznom!

- Jól van, fiam! - mondotta a király. - Ha csakugyan nincsen maradásod, nincsen itt nyugalmad: menj el, utazz el! De ne menj egyedül!

Egyszeribe hívatta a vezírt, aki rokona volt a királynak. Ennek is volt egyetlenegy fia. Mondotta a vezírnek a király:

- Ali el akar utazni hét tengeren túl. Menjen vele a te fiad is! Eredj, készüljön azonnal! Induljanak!

Ment a vezír, mondotta a fiának, hogy mi történt, hogy el kell utaznia a királyfival.

- Jól van, apám, - mondotta a fiú, akinek Mohammed volt a neve - elmegyek.

Nagyhirtelen felkészültek, elévezették a legpompásabb paripákat, felnyergelték; arannyal-ezüsttel bőven ellátták a fiúkat, aztán elbúcsúztak s egy szempillantás múlva elvágtattak a városból. Már vagy tizenkét napja ment a két fiú, akkor aztán egy keresztúthoz értek. Azon a keresztúton állott egy oszlop, s azon az oszlopon ez volt felírva:

»Jót talál, ki jobbra tér,
Balra térőt sok baj ér.«

Ali leszállott a lováról s mondotta Mohammednek:

- Szállj le te is! Pihenjünk meg itt!

Leszállottak, ettek, ittak, akkor aztán megszólalt Mohammed s mondotta Alinak:

- Testvér! Úgy látszik, hogy nekünk itt el kell válnunk.

- Hát aztán melyik térjen jobbra, s melyik balra? - kérdezte Ali.

- Azt majd megmutatja a sors. Húzzunk sorsot!

Sorsot húztak s úgy jött ki, hogy Ali megy jobbra, Mohammed pedig balra. Azzal felültek a lóra, Ali csakugyan elment jobbra, Mohammed pedig balra.

Mikor Mohammed már vagy tizenöt napot utazott, egy városba érkezett. Ott a városban elszállásolta lovát, ő maga pedig beült egy vendégfogadóba, ahol összebarátkozott boldoggal, boldogtalannal: ettek, ittak, mulattak éjjel-nappal. De hát, ha mindig csak vesznek a hegyből s nem tesznek hozzá, elfogy ám az! Elfogyott ám a Mohammed pénze is. Mikor a pénze elfogyott, eladta a lovát. Mikor annak az ára elfogyott, eladta a nyerget, el a kantárt; aztán sorra került a ruhája, nem maradt egyéb Mohammednek, csak éppen egy kötény. Kikerült az utcára. Napokon át egy befaló falás nem sok, annyit sem evett. Úgy tengődött-lengődött a városban, járt fel s alá az utcákon. Egyszer aztán leült egy pék boltja előtt. Ott ült egész nap. Nézte az embereket, amint jönnek-mennek. A péknek föltűnt, hogy egy szegény legény állandóan ott ül az ajtaja előtt, kiment az utcára s kérdezte:

- Hát te miféle ember vagy?

- Idegen ember vagyok. Nincs senkim, nincs semmim.

- Akarsz dolgozni? Akkor gyere hozzám, állj szolgálatba; adok én neked dolgot is, adok kenyeret is.

Mit volt mit tenni: Mohammed beállott szolgálatba. Söpörte a boltot, hordozta a süteményeket a városban, úgy tengődött sokáig.

Hanem most gyerünk, lássuk, mi történt Alival?

Ali jobbra fordult s tíz vagy tizenöt nap múlva egy nagy pusztaságra ért. Amint ment, mendegélt a pusztaságban, látott egy óriás embert, az óriás ember mellett egy döglött tevét. Az óriás mind a teve körül tipegett-tapogott, idétlenkedett: szeretne volna megnyúzni a tevét, de nem tudta. Ali odalépett, üdvözölte az óriást, az meg megfordult s monda neki:

- Szerencséd, hogy nem láttalak meg előbb, mint ahogy üdvözöltél, mert akkor a hegyek meghallották volna a csontjaid zörgését.

Ali leszállott lováról s kérdezte az óriást:

- Hát miért, öregapám?

- Miért? Azért, mert éhes vagyok s szomjas vagyok.

- Éhes vagy, szomjas vagy? Várj csak, öregapám! Mindjárt segítek én rajtad. - Azzal elévette a törét, megnyúzta a tevét, tüzet gyújtott s a tevének a húsát megsütötte. Aztán elévette az ollóját, azzal levágta az óriásnak a haját, a körmét; hozott vizet, az óriást megmosdatta, megmosta a ruháját is. Akkor aztán az óriás a teve húsát mind egy befaló falásig megette. Mikor jóllakott, kérdezte:

- Hát te hová még, Ali?

- Szinetdurhoz megyek, - felelte Ali. - Hét tengeren túl.

- Helyes, fiam, - mondja az óriás. - Aki neked Szinetdurról beszélt, az rosszat forralt ellened.

- Mindegy, öregapám, - mondta Ali. - Szerencsét próbálok. Úgy lesz, ahogy lesz.

- Jól van, fiam, - mondotta az óriás. - Jótét helyébe jót várj! Van nekem egy néném; eredj ahhoz. Épp egy éjszakával idősebb, mint én s több esze van, mint nekem. Ez talán eligazít. Az én néném sátorban lakik. Ha olyankor érsz oda, amikor ebédel és fekete kakasok szaladgálnak körülötte, be ne menj a sátorba, hanem rejtőzz el valahová. Ha azonban ebéd közben fehér kakasok szaladgálnak körülötte, akkor csak lépj be bátran, borulj egyenesen a kebelére s mondd neki: »Édes öreganyám, én a te fiad vagyok!«

Ali köszönte a jó tanácsot s indulni akart, de az óriás megállította:

- Várj csak, fiam, várj! Adok én a jó tanács mellé neked egyebet is. Nesze: itt van a szakállamból hat szál. Ha valahol nagy bajba kerülsz, csak gyűjts meg egy szálát s a többi az én dolgom.

Ali megköszönte az óriás jóságát s aztán ment azon az úton, amelyet neki az óriás mutatott s addig ment, amíg elérkezett az óriás nénjéhez. Hát amint odaért, éppen ebédelt az öregasszony, s az asztal körül csupa fehér kakasok szaladgáltak.

- Na, éppen jókor jöttél Ali! - mondotta magában. Odaszaladott az öregasszonyhoz, a keblére borult s mondta áradozva:

- Édes öreganyám! Itt vagyok, megjöttem, a te édes fiad!

Mosolygott az öregasszony:

- Hát erre téged ki tanított? Ugye, az én testvérem?

- Igen, igen, az tanított, - mondotta Ali.

- Na jó, hát akkor csak beszélj! Ül le, egyél, igyál, mintha otthon volnál.

Három napig Ali ott volt az öregasszonynál. Hej de jó dolga volt! Akkor aztán mondotta az öregasszony:

- Na, fiam, látom, hogy nincs itt maradásod, veled megyek egy jó darabig. Mert tudd meg, hogy itt csupa emberevők laknak ezen a vidéken s ha én veled nem megyek, vége lesz az életednek!

Elkísérte Alit az öregasszony, szépen végigmentek az emberevők országán; mikor aztán a végire értek, elváltak egymástól.

- Eredj, édes fiam! Isten vezéreljen!

Ment, mendegélt Ali tovább, erdőkön, mezőkön, hegyeken, völgyeken át s egyszerre csak egy városba ért. Na, de ilyen várost nem látott Ali soha! A falak csupa emberfejekkel voltak teleaggatva. Nézett, nézett, csudálkozott, ámult-bámult.

- Vajon miféle város lehet ez? Mi történhetett itt? Miért öltek meg annyi embert?

Amint megy, mendegél, találkozik egy emberrel s megkérdi:

- Mit jelentenek ezek a fejek?

Azt felelte az ember:

- Ha te azt kérdezed tőlem, hogy melyik út vezet a bazárba, hát akkor erre kell menned, ni!

No, ez jól megfelelt Alinak! Nem is kérdezte, faggatta többet, ment tovább. Amint ment, mendegélt, ódalgott az utcán, találkozott egy másik emberrel. Megkérdezte azt is:

- Miért van itt ez a sok fej a falakon?

Az ember azt felelte:

- Egy kis cipónak az ára egy karube, s egy uncia olaj két karube. S ha szép olajbogyót s jó befőttet akarsz, ajánlom neked az én boltomat! Találsz ott elegendőt!

Hát ez is jól megfelelt Alinak!

Ment tovább szegény feje; nem tudta: mitévő legyen? Hogy s mint tudja meg, miért vannak kiszégezve azok a fejek? Amint ment, mendegélt, meglátott egy öregembert. Foltozó varga volt az öreg. Szép csendesen utána sompolygott, kísérté az öreget; elkísérté a házáig. Mikor a házhoz értek, megfordult az öregember. Kérdezte Alit:

- Miért kísérsz te engem?

Felelte Ali:

- Idegen vagyok a városban; nem ismerek senkit.

- Idegen vagy? Hát akkor jer velem, fiacskám! Légy az én vendégem!

Nagy szívességgel bevezette az öreg Alit a házába. Otthon volt a felesége is. A felesége is nagy szívességgel fogadta, leültette, aztán mondotta az öreg a feleségének:

- Na, asszony, eredj, szerezz valami pénzt a városban s készíts jó vacsorát a vendégünknek!

- Hát ti olyan szegény emberek vagytok? - kérdezte Ali. - Ne fáradjatok a pénzért; majd adok én nektek annyit, amennyi csak kell. - Elévelt egy zacskót, amelyben 500 darab arany volt, odaadta az öregembernek: - Nesze, öregapám, ebből lehet vacsorát szerezni!

Az öregember nem akarta elfogadni a pénzt, de Ali ráerőszakolta. Végre is elfogadta. Aztán csináltak pompás vacsorát. Ettek, ittak, vígan voltak.

Már három napig volt ott Ali az öregeknél; akkor aztán megkérdezte az öregember:

- Tulajdonképpen mit keresel ebben a városban, fiam?

- Azt szeretném megtudni, hogy miért van az a sok emberfej kiszégezve a falakra?

- Hej, fiam, - mondotta az öregember - jobb lett volna, hogyha erről nem kérdezősködöl! Most már nem lesz többé maradásod az én házamban. El kell menned innen!

De az öregasszony pártjára állott Alinak s mondotta az öregembernek:

- Ugyan, miért ne lehetne itt? Hiszen nem tud erről senki semmit! Már úgy megszoktuk ezt a fiút, mintha a mienk volna. Hadd, csak maradjon itt! Majd elmondom én neki, amire kíváncsi.

- Hát beszéld el, anyám! - kérte Ali.

Mondotta az öregasszony:

- Jól van, fiam, elbeszélem. Van a szultánnak egy leánya; olyan szép, hogy a napra lehet nézni, de reá nem. Sokan szerették volna már ezt a leányt megkapni. De aki hozzáment, mindenkihez egy nagy feltétele volt. Aki azt a feltételt nem teljesítette, annak mind fejét vétette. Azoknak a feje van kiszégezve a falakon.

- Hát mi az a feltétel? - kérdezte Ali.

- A feltétel? A feltétel ez: Van a palotának egy szobájában egy nagy csomó gabona. Búza, árpa, bab, borsó, lencse össze van keverve. S aki a szultán leányának a kezét akarja, annak ezt a sok mindenféle magot egy éjnek éjszakáján külön kell válogatnia, az utolsó szemig. Ennek a feltételnek még egy sem tudott embere lenni. Nehogy szerencsét próbálj, fiam, mert a te fejed is odajut, ahova a többieké.

- Már pedig - mondotta Ali - egy életem, egy halálom: én a szerencsét megpróbálom! Megyek a szultánhoz!

Másnap reggel csakugyan Ali ment a szultánhoz. A szultán éppen a vezírral beszélgetett, mikor belépett Ali hozzá. Kérdezte a szultán a vezírtől:

- Mit akar ez a fiatalember?

- Valami panasa van, - mondotta a vezír - úgy hiszem. Hallgasd meg, felséges szultán!

- Mit akarsz? - kérdezte a szultán Alitól.

- Felséges királyom, azért jöttem, hogy feleségül vegyem a leányodat!

- Ó, te szegény fiú, - mondotta a vezír - mit gondoltál? Kár érted! Oly szép vagy, oly fiatal vagy! Mondj le erről!

- Nem, nem! - mondotta Ali. - Bármilyen legyen a feltétel: állok elébe! Megpróbálom.

- Jól van, - mondotta a szultán s mondotta a vezír is.

Azzal a vezír intett neki, hogy kövesse. Elvezette abba a bizonyos szobába, ahol nagy halomban volt búza, árpa, bab, borsó, lencse s mondotta neki:

- Na, fiam, én most téged ide bezárlak! Holnap reggelre, ha mindenféle magot külön nem választasz, a fejed valamelyik háznak a falára kerül!

Azzal otthagya Alit. Az ajtót rázárta.

Hej, Istenem! Búsult Ali, majd felvetette a bánat, hogy mire is vállalkozott ő! Nem egy éjjel, de még ezeregy éjjel sem volna képes elvégezni ezt a dolgot! Sétált a szobában; gondolt erre, gondolt arra, tépelődött, emésztődött magában, s egyszer csak eszébe jut neki az óriás. Hiszen ez adott neki hat szálát a szakállából! S azt mondta: ha valahol valami nagy bajba kerül, egyet égessen el s a többi az ő gondja. Egyszeribe elégetett egy szálát s hát csakugyan abban a pillanatban ott termett az óriás.

- Na, Ali fiam, mi baj?

- Nézz ide! - mondotta Ali. - Nem elég baj ez? Itt van ez a rengeteg sok mag s ezt nekem külön kell választanom reggelre, különben vége az életemnek!

- Hát biz ez nagy baj! - mondotta az óriás. - De égess el még egy szálát a szakállamból!

Elégetett még egy szálát s abban a pillanatban rengeteg sok hangya özönlött be a szobába. Ellepték a szoba földjét; szedték, vitték a különféle magot. Két-három pillanat sem telt belé: ahányféle mag volt, mind külön-külön csomóba hordották.

- No, fiam, meg vagy elégedve? - kérdezte, az óriás.

- Meg, öregapám, meg! Áldjon meg az Isten!

- Hát, ha megint bajba kerülsz, akkor csak égess el egy szálát. Ne félj semmit!

Reggel jött a vezír, jött a szultán a kíséretével az Ali szobájába s majd felvetette a csudálkozás, az álmélkodás, mikor látták, hogy a magvak mind szépen külön csomóba vannak válogatva.

- Na, fiam, - mondotta a szultán - te a feltételt teljesítetted. Ennek az ára az én leányom. A szavamat meg nem másolom: még ma megtartjuk a lakodalmat!

Egyszeribe hívták Alit a szultán leányához, mondták neki:

- Ime, itt az az ifjú, aki a feltételt teljesítette. Ez órától fogva a te urad lesz ő.

A leány nem is bánta, mert ahogy ránézett Alira, igen megtetszett neki. Még aznap megtartották a lakodalmat.

Na, telt, mult az idő; éltek vígan, boldogan, hanem Ali egyszerre csak el kezdett szomorkodni. Az asszony észrevette ezt s kérdezte:

- Mi bajod van, édes uram? Miért vagy olyan szomorú?

- Azért vagyok szomorú, édes feleségem, mert én hazulról azzal a szándékkal indultam el, hogy Szinetdurt elhozom hét tengeren túlról. S amíg ezt a dolgomat el nem végzem, nem lesz nekem nyugodalmam, nem lesz nekem sehol maradásom.

- Hát, ha azzal indultál el hazulról, akkor végezd is el, amibe kezdettél! - mondotta az asszony. - Hallgass ide! Adok neked tanácsot is, hogy mit tégy. Menj ki a rétre, ottan találsz egy gulyát. Az apám gulyája ez. A gulyában van egy szörnyű gonosz bika. Ezt a bikát verd ki a gulyából s üzd a tenger partjáiig. Ott aztán üsd le, nyúzd meg; a húsát vágd 12 darabba, a 12 darab húst egymás mellé tedd le szépen. Akkor aztán le fognak szállni saskeselyűk a levegőből a húsrá. Húzd meg valahol, hogy a saskeselyűk ne lássanak téged. Várd meg, amíg jóllaktak s csak akkor állj elé. Addig ne mutasd magadat s ne szólj semmit!

Ali elbúcsúzott a feleségétől, kiment a rétre, ment egyenesen a gulyához. Bement a közepébe, kiverte onnan a bikát, hajtotta kegyetlenül s nem hagyott békét a bikának, míg a tenger partjáiig nem üzte. Ott aztán kardjával leütötte a bikát, bőrét lenyúzta, a húst 12 felé darabolta; aztán meghúzódott egy bokor mögé s várta, hogy mi történik. Hát abban a pillanatban rengeteg sok saskeselyű száll le a levegőből. Leszállottak egyenesen a húsrá. Ettek, falatoztak s közben mondogatták:

- Aki ezt cselekedte, igen nagy jót cselekedett mivelünk! Jótétel helyébe jót várjon tőlünk!

De Ali ott maradt a bokor mögött. Megvárta, míg utolsó falásig megeszik a húst a keselyűk. Mikor aztán a húsból egy falás sem volt, eléjött a bokorból. A saskeselyűk, amint meglátták, igen megörültek neki s mondták:

- Neked köszönhetjük, úgy-e, ezt a húst? Na, ha neked, kívánj tőlünk akármit: megteesszük.

Mondotta Ali:

- Szeretnék elmenni Szinetdurhoz, hét tengeren túl, saskeselyű hátán. Vigyetek el oda!

A saskeselyűk egymásra néztek.

- Melyik ismeri azt az országot?

Valamennyien azt mondták, hogy nem ismerik. Hírét sem hallották.

- Hanem - mondotta az egyik - van közöttünk egy igen öreg sas, aki most nincs itt, az bizonyosan tudja, hol van Szinetdur országa.

Nosza, mindjárt elrepült két saskeselyű az öregért, felkapták a hátukra, elhozták a rétre, leszállottak vele s kérdezték tőle:

- Ismered-e te Szinetdurt? Tudod-e, hol van az ő országa?

Mosolygott az öreg saskeselyű:

- Én ne ismerném? Ismerem bizony! Sokat voltam én az ő kertjében, sokszor fészkeltem én az ő palotájában!

- Bizony, ha igen, akkor el is viszed ezt az ifjút oda.

Azzal Ali felült az öreg saskeselyű hátára, elbúcsúzott a többtől, az öreg saskeselyű felszállott a magas levegőégbe, elrepült Alival, mint a gondolat, még annál is sebesebben.

Mikor az első tenger felett elrepültek, odaszólt Alinak:

- Adj nekem húst, Ali!

Ali adott egy darab húst. (Mert hogy szavamat össze ne keverjem, vitt magával egy jó csomó húst a saskeselyű részére.) Mind a hét tenger felett egy-egy nagy darab húst kért Alitól s Ali adott is mindig; mikor aztán a hetedik tengeren is túlrepültek, akkor annak a partjára leszállott a saskeselyű. Mondotta Alinak:

- No, Ali, megérkeztünk. Itt vagyunk Szinetdur országában. Látod amott azt a gyönyörű szép palotát? Látod azt a kertet? Az a palota Szinetdur palotája, az a kert a Szinetdur kertje. Eredj, végezd a dolgot, én itt várok rád.

Ali elindult a palota felé, ment egyenesen a kapujához. Nyitva volt a kapu; belépett. Aztán felment a palotába, ment szobáról szobára. Egyik szebb volt a másiknál, csupa arany, csupa gyémánt. Egyszer aztán ért egy szobába, amelyben volt egy gyönyörű szép selyemágy. A selyemágy előtt függöny. Odament szép csendesen, a függönyt kétfelé húzta, ott valami fekete haját látott. De arcot nem. Mert az a szép, nagy, fekete haj egészen beborította az arcot. Akkor elhúzta a függönyt, az ablakon a nap bevilágított, félrevonta az arcról a haját is, s látott egy olyan arcot, aminőt még soha világéletében. Gyökeret vert a lába a csudálkozástól. A leány aludott. Ez a leány pedig nem volt más, mint maga Szinetdur. Szinetdurnak pedig az volt a szokása, hogy három teljes hónapig aludott egymásután. Három teljes hónapig ébren volt, aztán ismét aludott három hónapot.

- Egy életem, egy halálom, ez az asszony az enyém lesz, - mondotta Ali magában.

Letérdelt az ágy mellé, megcsókolta Szinetdur arcát. Megcsókolta egyszer, megcsókolta százszor, megcsókolta ezerszer. Akkor aztán kivett a zsebéből egy kicsi tintatartót és egy pennát. Leült az asztal mellé s írt egy levelet. Ez a levél pedig házassági szerződés volt. Mikor a levelet aláírta, az ujjáról lehúzta a gyűrűt és ráhúzta Szinetdur ujjára. Szinetdur ujján is volt egy gyűrű, azt meg a maga ujjára húzta fel. A házassági levelet szépen a vánkos alá rejtette s azzal kiment a palotából, vissza a sashoz, felült a hátára, a saskeselyű pedig felszállott a magas levegőégbe, repült vele a tengeren át. Minden tenger felett egy-egy darab húst kért Alitól. Adott is ez neki, de mikor a hetedik tenger fölé értek, Ali az utolsó húsdarabot elejtette s a hús beleesett a tengerbe. Na, most mit csináljon? Hirtelen kivette a törét, egy darab húst levágott a karjából s odaadta a sasnak.

- Jaj, de édes ez a hús! - mondotta a sas. - Ilyet még soha sem ettem életemben.

- Elhiszem, - gondolta magában Ali.

Átrepültek a hetedik tengeren is, ottan leszállottak a partra. A többi saskeselyű mind ott volt, várták Alit s üdvözölték nagy örömmel.

- Na, Ali, elvégezted-e, amire vállalkoztál? Jól viselte-e magát az öreg sas?

- Jól, igen jól, - felelt Ali. - El is végeztem azt, amit akartam.

De a sasok meglátták Ali ruháján a vért s ijedten kérdezték:

- Mi történt veled, Ali? Mondd az igazat!

- Hát megmondom az igazat! - felelt Ali. - A hetedik tenger felett elejtettem a húst és a karomból kellett vágnom egy darabot, hogy az öreg sas átrepülhessen.

- Egyszeribe köpd ki! - kiáltottak a saskeselyűk az öregre.

Az öreg sas kiköpte a darab húst, a saskeselyűk pedig, szépen visszatették Ali karjára és visszaforrasztották. Ali megköszönte a saskeselyűk jóságát, elbúcsúzott tőlük és ment vissza egyenesen a feleségéhez.

- Nos, - kérdezte az asszony - hát hogy s mint jártál? Elvégezted, amit akartál?

- El, - mondotta Ali - elvégeztem.

Jött a szultán, kérdezte Alit:

- Hát te hol jártál, hol voltál oly sokáig?

Mondotta Ali:

- Hét tengeren túl voltam, Szinetdur országában.

- Úgy, úgy, - ümmögött a szultán s nem tetszett neki a dolog.

Hanem ez így annyiban maradt. Telt, mult az; idő, Ali egyszer azt mondja a feleségének:

- Feleség, szeretnék hazamenni az én szüleimhez, az én országomba. Készülődj, viszlek!

- Jól van, Ali, menjünk, én is szeretném látni a te országodat, - mondotta az asszony.

Elmondták a szultánnak is, hogy ők készülnek az Ali országába. A szultánnak tetszett is, nem is a dolog, de hát mit tehetett? A leánya már a felesége volt Alinak, nem akadályozhatta meg, hogy elmenjen.

Elindultak nagy készüléssel, rengeteg hintóval, sok-sok emberrel, hanem még csak egy mértföldnyire sem távozhattak a városból, a szultán elkezdett mérgelődni magában:

- Mégsem kellett volna elereszteni a leányomat! Tulajdonképpen azt sem tudom, ki a vejem, miféle ember? Hátha jött-ment csavargó!

Egyszeribe hívatta a vezírt s parancsolta:

- Indulj Ali után, nagy sereg katonával, öljétek meg Alit s a leányomat hozzátok vissza!

Még egy mértföldnyire sem távolodott Ali a várostól, egyszer csak visszanéz s látja, hogy rengeteg porfelleg kerekedett mögötte. Visszanézett a felesége is és mondta Alinak:

- Vigyázz, Ali, mert az apám utánunk küldötte a katonáit. Úgy látszik, megbánta, hogy elengedett velem téged; meg akar öletni és engem visszavinni.

- Ti csak menjetek nyugodtan előre, - mondotta Ali - menj te is, feleség, én majd bevárom apád katonáit.

Be is várta a vezírt, aki, amint megpillantotta Alit, messziről kiáltotta:

- Ereszd vissza a szultán leányát, Ali, azután mehetsz, amerre neked tetszik.

Mondotta Ali:

- Én becsületes úton szereztem meg a szultán leánya kezét, nem adom vissza.

- Bizony, ha nem adod, akkor védjed magad.

- Nem is futamodom meg előled, - mondotta Ali.

Abban a pillanatban az egész sereg megmozdult, de Ali is kirántotta a kardját. Vágott jobbra, vágott balra, rettenetes módon, s mire leszállott a nap, 500 katona hevert a földön. Akkor aztán a katonák visszahúzódtak pihenni. Majd másnap folytatják a csatát. Ali is ment a felesége után, megtalálta egy hegyszakadékban; lefeküdt, aludt reggelig. Reggel aztán felpattant a paripájára s ment a sereg elé, hanem most azt mondotta a vezírnek:

- Hallod-e, vezír, nem becsület, hogy egyszerre annyian támadjatok ellenem. Jertek egyenkint.

- Igazad van, - mondotta a vezír s szólott a katonáinak: - Egyenkint támadjátok Alit, de ne feledjétek el, hogy a szultán katonái vagytok. Ő tart titeket élelemmel és ruhával.

Sorban előrúgtattak a katonák egymásután, Ali pedig vágta-kaszabolta őket s mire esteledett-alkonyodott, a szultánnak 200 vitéze hevert a földön. Hanem ő is rengeteg sok sebet kapott. Sebettől borítva, támolmogva tért vissza a feleségéhez. Nem is evett, lefeküdt a földre, de egész éjjel nem tudta behunyni a szemét. Mondotta a feleségének:

- Nem tudom, mi lesz holnap. Félek, hogy nem bírom tovább a csatát.

Aztán gondolkozott, tünődött: mit is kezdjen. Egyszerre csak eszébe jutott az óriás; hiszen az óriás azt mondotta neki, hogy ha valami nagy bajba kerül, égessen el egy hajszálat s menten ott lesz mellette. Reggel, mikor felkelt, el is égetett egy hajszálat. Egyszeribe ott volt az óriás.

- Mit parancsolsz, édes gazdám?

- Hallj csak ide, - mondotta Ali - mely nagy bajba kerültem! A szultán egy egész sereget küldött ellenem. Két álló napot verekedtem, de most a testem csupa seb, nem bírom tovább. Állj ki helyettem!

- Ne búsulj semmit, - mondotta az óriás - csak feküdj le. Én majd elvégzem a dolgodat. Hozass nekem négy tevét, vágasd le; a többi az én gondom!

Egyszeribe hozatott Ali négy tevét, levágatta, megnyúzatta, az óriás mind a négy teve húsát egy leültében megette, akkor aztán elindult a szultán katonái elé. De bezzeg, nem vitt kardot magával az óriás, hanem, ahogy az ellenséghez ért, felkapott egy katonát, azzal elkezdett hadonászni jobbra-balra, verte le egymásután a katonákat. Hullottak, mint a kéve. Mire esteledett, alkonyodott, alig maradt egynéhány katona a szultán embereiből. Az a néhány ember megszaladt s meg sem állott, míg a szultán városába nem ért.

Most már Ali bátran mehetett a feleségével tovább. Amint mentek, mendegéltek, egy városba értek. Ottan megállapodtak s nem is mozdultak el teljes egy hónapig. Ki akarták jól pihenni magukat, mielőtt az Ali városába érnek. Ali mindennap bejárta a várost az embereivel, hogy enni- meg innivalót vásároljon. Egyszer, amint egy pékbolt előtt haladott el, véletlenül benézett oda s megpillantott egy rongyos embert, aki erősen hasonlított Mohammedhez. Bement a boltba, üdvözölte a péket s mondta, hogy szüksége volna egy kosár kenyérre.

- De lesz-e, aki elhozza majd?

- Hogyne lenne, - mondotta a pék - itt van ez a szegény ember. Adj neki valamit s elviszi jó szívvvel.

Megvette a kosár kenyeret, az a szegény rongyos ember pedig felvette a vállára és vitte utána. Ali nem szólt az egész úton semmit. Mikor aztán a szállóházba értek, jól megnézte s kérdezte tőle:

- Mondjad, nem Mohammed vagy te?

- Az vagyok, - felelte Mohammed.

- Hát nem ismeresz engem?

Jól megnézte akkor Mohammed Alit s abban a pillanatban térdre esett, sírt, zokogott:

- Óh jaj, mi lett belőlem!

- Hát mit csináltál? Hogy jöttél ide? - kérdezte Ali.

Mohammed elmondott mindent aprajára, hogy mi történt vele. Hogyan mulatta el a pénzét, hogy adta el a lovát, nyergét, fegyverét, mindenét.

- Ne sírj, - mondotta Ali - maradj itt nálam, majd együtt hazamegyünk.

Elküldötte a fürdőbe, aztán új ruhát adott neki, szépen felöltöztette, adott neki szép paripát, fegyvert s Mohammed megint olyan lett, mint amilyen volt: szép dalia. Mikor aztán a hónap eltelt, Ali felkerekedett a feleségével, embereivel, ment velük Mohammed is. Már vagy másfél hónapja mentek, akkor egy nagy pusztaságra értek. Itt azonban meg kellett állapodniok, mert elfogyott a vizük. Jártak, keltek mindenfelé a pusztán, keresték a vizet, ha valahol valami kutat vagy forrást találnának. Egyszer aztán találtak is egy kutat.

- Dehát ki megy le a kútba vízért? - kérdezte Mohammed.

- Én azt hiszem, legjobb lesz, ha te mégy le, - mondotta Ali.

- Én? - mondotta Mohammed, aki már addig is emésztődött az irigységtől. - Nekem nincs szükségem vízre. Nekem csak egy lovam van, talállok én annak vizet akárhol. Tiéd az emberek, tiéd a lovak, menj le te magad.

Ali nem szólt semmit, egy kötélnél fogva leereszkedett a kútba, aztán leeregették a tömlőket, azokat megtöltötte, s hogy megtöltötte, egymásután fel is húzták, hanem, mikor rá került volna a sor, Mohammed a kardjával kettévágta a kötelet és Ali visszaesett a kút fenekére. Akkor aztán Mohammed felpattant a lovára, kirántotta a kardját s azt mondta az Ali embereinek, azt mondotta a feleségének is, hogy aki nem tart ő vele, levágja a fejét. Megijedtek tőle mind rettenetesen, még csak szólni sem mertek s követték Mohammedet, mintha az ő szolgálói lettek volna.

Na, hazaérkezett Mohammed.

- Hát a herceg, hol van? - kérdezte az apja, a vezír.

- Bizony, én nem tudom, - mondotta Mohammed - hogy hol van. Legutoljára egy fürdőben láttam. Valami fűtőlegény ott.

Hanem a vezír nem hitte el ezt a fiának. Gondolkozott magában:

- Hej, hej, valami hamisság van ebben a dologban! Az én fiam mindig haszontalan, léhűtő volt, nem hiszem, hogy ezt a szép asszonyt ő szerezte volna, hogy ezek az emberek az ő emberei volnának.

Aztán megtudta a szultán is, hogy Mohammed hazajött, de a fia nem. Hivatta a vezírt, hivatta Mohammedet is. Kérdezte:

- Mi van a fiammal? Hol maradt?

Mondta Mohammed:

- Felséges szultán, egy fél hónapig együtt voltunk egy városban. Ott azután Ali elkezdte prédálni a pénzt s addig prédált, amíg egyetlen egy aranya sem maradt. Akkor aztán eladta a lovát, fegyverét, nyergét, eladta még a ruháját is és szolga lett belőle.

Hej, rettenetesen felháborodott ezen a szultán, hogy az ő fia képes volt erre, hogy őt a fia így megszégyenítette! Egyszeribe megparancsolta a vezírnek, hogy ha az a gyalázatos fiú haza találja jönni, az ő színe elé ne engedje, hanem azonnal fejét vétesse s hozzon egy pohár vért a véréből. Hadd lássa, hogy csakugyan megölték a cudart.

Na, de most térjünk vissza Alihoz, hadd lássuk, mi történt vele.

Ali csakugyan ott maradt a kút fenekén. Búsult, tűnődött magában, majd felvetette a bánat: hogy tud ő innen kikerülni, a kút fenekéről? Eszébe jutott az óriás. Az ám, ha lett volna mivel meggyújtani a hajszált! De nem volt, mivel. Próbált kimászni a mélységes mély kút fenekéről; hiába próbált, mindig visszaesett. Egyszer aztán, amint így kínlódnék, a kút fenekéből csak eléugrik két majom: egy hím, meg egy nőstény. Szörnyen veszekedtek, civakodtak egymással. Mikor aztán jól kiveszekedtek magukat, Alihoz fordultak, hogy tegyen köztük igazságot. Az egyik azt mondotta:

- Hát hogye haragudnám rá, mikor folyton azt mondja nekem: te undok majom!

Mondotta a másik:

- Hát én hogye haragudnám rá, mikor ő is azt mondja nekem, mindig és mindig: te undok majom!

- Ej, - mondotta Ali - de bolondok vagytok! Hiszen majomhoz majom való, hát miért csúfoljátok egymást? Majom illet meg majmot. Éljetek békességben.

- Az ám, igazad van, - mondotta az egyik.

- Bezzeg hogy igazad van, - mondotta a másik is.

Annyira megtetszett nekik Ali, amiért békességet csinált köztük, hogy az egyik majom hálából felkapta a hátára és kiszaladt a kútból vele. Hej, de boldog volt Ali! A lova mind ott száguldozott a kút körül, azt nem tudta elvinni magával Mohammed. Egyszeribe felpattant rá s mint a sebes szélvész, elnyargalt, el egyenesen az apja városa felé. Mire odaért, már ott várta a város szélén egy sereg katona, akiket a vezír állíttatott oda, hogy elfogják Alit, amint látják. Meg is állították s vitték egyenesen a vezírhez, de a vezír igen szívesen és alázatosan fogadta Alit. Gondolta magában: az okos ember háromszor is meggondolja, mielőtt valamit csinál. Meggondolja a dolognak elejét, közepét, végét. Nem öli meg hát Alit, hanem elrejtí s várja, hogy mi történik.

A szultán hát nem tudott semmit arról, hogy a fia ott van a városban, hanem azalatt, amíg a vezír Alit rejtegette, mi történt? Az történt, hogy Szinetdur felébredett. Mikor Szinetdur felébredett, nagy csudálkozva látta, hogy az ágyában valami írás van. Nézi, nézi az írást, olvassa, látja, hogy név van alatta, az Ali neve. Aztán olvassa az írást: »Szépséges szép Szinetdur, itt jártam, Ali herceg, megcsókoltalak egyszer, megcsókoltalak százszor, megcsókoltalak ezerszer; elvittem a gyűrűdet, itt hagytam az enyémet, de majd egyszer eljövök érte.«

Hej, szörnyű haragra lobbant Szinetdur, amikor a levelet olvasta!

- Eljössz értem? Hiszen nem várom meg én azt, majd elmegyek én te utánad!

Feltette a koronáját s abban a pillanatban hét ördögös király jelent meg.

- Mit parancsolsz, Szinetdur? - kérdezték az ördögös királyok.

- Azt parancsolom, hogy akkora sereg legyen itt egyszeribe, hogy ég-föld elfeketedjék bele.

Mindjárt ott volt rengeteg nagy sereg, akkora, amekkorát még a világ nem látott. Akkor Szinetdur felült a paripájára s elindult a sereggel. Indult az Ali városába. Mikor aztán az Ali városában a muezzin felment a minaretre és eltekintett a város felett, szinte leesett rémültében a toronyból, mert akkora sereget látott a város körül, amekkorát még nem látott soha. Esze nélkül szaladt le a toronyból, szaladt egyenesen a szultánhoz, jelentette nagy lelkendezve:

- Felséges szultán, annyi katona van a város körül, hogy az országodban nincs annyi kő!

Mindjárt hívatta a vezírt a szultán s mondotta neki:

- Hallod-e, vezír, eredj mindjárt a város határára. Hallom, hogy rengeteg sereg van ott. Kérdezd meg, mit akarnak, miért jöttek ide.

Fölpattant a lovára a vezír, kivágtatott a városvégre, vágatott egyenesen a Szinetdur sátorához. Bement hozzá, alázatosan meghajtotta magát s monda neki:

- Uram, a szultán, küldött hozzád, hogy megkérddem, mi szándékkal jöttél ide ezzel a rengeteg sereggel?

Mondotta Szinetdur:

- Azért jöttem ide ezzel a rengeteg sereggel, hogy megtudjam, ki volt az az ember, aki a ti városotokból az én palotámban járt?

- Azt én nem tudom, - felelte a vezír - de visszamegyek a városba és megtudakolom.

Visszament a városba a vezír, mondotta a szultánnak, hogy mivel járt.

- Kimegyek én is hozzá, - mondotta a szultán - magam akarom hallani, hogy mit akar.

Lóra ült a szultán, kinyargalt a Szinetdur táborába, vele a vezír is, mentek egyenesen az ő sátorába, üdvözölték Szinetdurt, az meg helyet mutatott nekik, leültette.

- Mondjad Szinetdur, - kérdezte a szultán - mi szándékkal jöttél te ide?

- Azzal a szándékkal jöttem ide, - felelt Szinetdur, - hogy megtudjam, ki volt a te városodból az én palotámban.

A szultán a vezírhez fordult és mondta neki:

- Felelj, vezír, te vagy az én tanácsadóm.

- Én erről a dologról nem tudok semmit, - mondotta a vezír. - El sem gondolhatom, hogy ki járt Szinetdur palotájában. De engedd meg, hogy visszamenjek a városba, ott majd tudakozodom.

A vezír ismét visszament a városba s hívatta a fiát.

- Fiam, voltál te a Szinetdur palotájában?

- Voltam, - mondotta Mohammed.

- No, ha voltál, jere velem Szinetdurhoz.

Ment Mohammed Szinetdurhoz nagy bátran, bementek a sátorába, üdvözölték Szinetdurt. Akkor a vezírmondotta:

- Ime, Szinetdur, itt van az az ifjú, aki a te palotádban járt.

Szinetdur jól megnézte Mohammedet, azután kérdezte:

- Hát hol van a bizonyítékokod?

- Bizonyíték nincs, - felelte Mohammed.

- Na, ha nincs, - mondotta Szinetdur - fogjátok és kötözzétek meg s vessétek börtönre!

Akkor meg a vezírhez fordult:

- A föld fenekéből is előkerítsétek azt az embert, aki az én palotámban volt, mert különben úgy összerombolom a városotokat, hogy kő kövön nem marad.

Hazavágtatott a vezír nagy ijedten s amint vágtatott hazafelé, eszébe jutott Ali. Mondta magában:

- Bizonyos, hogy Ali volt ott, nem más.

Mindjárt, ahogy a palotájába ért, hívatta Alit. Nagy alázatosan kezét csókolt neki s mondotta:

- Uram, én nagy bajban vagyok. Csak te segíthetsz rajtunk. Itt van Szinetdur és keresi azt az embert, aki az ő palotájában járt. Mondd meg, voltál-e ott?

Mondotta Ali:

- Ül le, öregem, majd mondom neked egy történetet.

A vezír leült s Ali elmondta a következő történetet:

- Volt egyszer egy szultán. Annak a szultánnak egyetlen egy gyermeke sem volt. Amint egyszer a vezírével sétált, a réten egy kis fiút talált, aki be volt pólyázva. Senki sem volt mellette. A szultán csakúgy hirtelen ránézett és nem törődött vele, de a vezír megállott, mondotta neki: Felséges szultán, nézd, ezt a gyermeket az isteni gondviselés vezette a mi utunkba. Neked úgy sincsen gyermeked, vigyük haza s neveld fel, mint a saját fiadat. A szultán megfogadta a vezír tanácsát, hazavitték a gyermeket s szépen felnevelte. Mikor a gyermek nagyjá növekedett s különbséget tudott tenni a jó és a rossz között, oly dolgokat követett el, amelyek sem Istennek, sem embernek nem tetszettek. Szörnyű sokat bosszantotta a vezírt, nem volt tőle az öregnek nyugalma. Mindenféle nehéz kérdésekkel sanyargatta. Többek között azt kérdezte: Mondd meg nekem, öreg, mit mond a víz, ha a tűzre teszik és fő? Felelte a vezír: Uram, nem vagyok én Salamon, aki minden kérdésre meg tudna felelni. Véletlenül jelen volt a szultán s mondotta a vezírnek: Már pedig, amit az én fiam kérdez, arra meg kell felelni. S ha meg nem felelsz a fiam kérdésére kilenc nap alatt, fejedet vétetem.

Szörnyű bűnnek ereszkedett a vezír. Nem tudta, mitévő legyen. Járt-kelt a városban mindenfelé, aztán kiment a városból a pusztára, ott is járt-kelt, jobbra-balra, fel s alá, egyszer aztán megállott egy beduinak a sátra előtt. A sátor előtt egy kis leányka állott. Kérdezte a vezír: Miért állasz itt te egyedül? Nincs itthon senki? Hol az anyád? - Az anyám, - felelte a leányka - kiment a pusztára és perel az Istennel. - Hát az apád hol van? - Az apám is elment a pusztára s uszítja az üldözött az üldözöttre. - A vezír csak csóváltgatta a fejét, sehogysem értette, mit jelenthet a leányka beszéde. De aztán leült a sátor elé és várta, amíg a leánykának az anyja és az apja hazajön. Kevés idő múlva csakugyan jött az asszony, rettenetes sírással, óbégatással; felemelte a két kezét és úgy fenyegette az eget, s káromolta az Istent, hogy elvette az ő drága, szép fiát. - Látod, - mondotta a leányka a vezírnek - így perel az én anyám az Istennel. Aztán

hazajött az apja is a leánykának, kutya jött a nyomában, a kutya meg hozott a szájában egy gazellát. - Látod, ugye mondtam, - szólt a leányka - hogy az apám ráuszította az üldözött az üldözöttre. A beduin üdvözölte a vezírt, szívesen látta a sátrában, meghívta vacsorára, le is ölt egy bárányt a nyájából és jól megvendégelte. Folyton kínálta: egyél, igyál, de a vezír mondta:

- Köszönöm, barátom, de nem esik nekem jól sem étel, sem ital.

- Miért? - kérdezte a vezírt.

- Hej, nagy oka van annak. Van a szultánnak egy fia és az az én életemet megkeseríti. Folytonosan olyan dolgokat kérdez tőlem, hogy azokra csak az ördög ha meg tudna felelni. Most is kérdezett tőlem valamit és a szultán azt mondotta, hogyha kilenc nap alatt meg nem felelek a kérdésre, fejemet véteti. - Hát ugyan mi az a kérdés? - kérdezte a beduin. - Az a kérdés, hogy mit beszél a víz, mikor a tűzre teszik és fő? - A beduin ránézett a vezírrre, elmosolyodott és mondotta neki: - Na, ez ugyan könnyű kérdés. - Beszólította a kis lányát és monda neki: - Gyere ide, kis leányom, felelj meg erre a kérdésre: Mit beszél a víz, mikor a tűzre teszik és fő? - Nagyot nevetett a kis leány a kérdésen: - Hogy mit beszél a víz? Hm! Mind ezt mondja: Jaj, jaj nekem, az égből eredtem, a földre leestem s a fa, melyet tápláltam, eléget engem.

A vezír épen eleget hallott. Ebből a felelethből eszébe jutott egyszeribe, hogy az ő fia Ali herceggel gyalázatosan bánt, holott hálával tartozott volna neki. Hogy a jóért rosszal fizetett. Magával hívta Alit, ment vele egyenesen a Szinetdur sátorába. Ahogy bementek a sátorba, kérdezte Szinetdur Alitól:

- Te voltál az én palotámban?

Felelte Ali:

- Én voltam, felség.

- S hol a bizonyíték?

- Itt van, - felelte Ali s mutatta a gyűrűt.

- Igen, - mondotta Szinetdur - ez az én gyűrűm.

Akkor meg Ali mondotta:

- Most pedig te mutasd meg azt a levelet, amelyet nálad hagytam.

Szinetdur benyúlt a kebelébe s kihúzta onnét a levelet.

- Ime, itt az írás.

Ott mindjárt összeölelkeztek, mentek egyenesen a szultán palotájába. Hej, Istenem, volt nagy öröm, mikor a szultán megtudta, hogy az ő édes fia nem halt meg, nem hozta rá azt a nagy szégyent, de sőt inkább szerencséivel járta meg Szinetdur városát s elhozta magával azt a szép leányt, akihez hasonlatos szépet nem látott soha! Még aznap megülték a lakodalmat, hanem mikor a lakodalomnak vége volt, mondotta Ali Szinetdurnak:

- Feleség, nekem meg kell valamit teneked vallanom.

- Beszélj, - mondotta Szinetdur.

- Mielőtt téged meglátalak, feleségül vettem egy szultánnak a leányát. Úgy-e, ezt nekem te soha meg nem bocsátod?

- Ne félj, Ali, - mondotta Szinetdur - nem haragszom én ezért rád. Testvéremnek tekintem első feleségedet.

Akkor belépett a szultán a szobába és jött az oldalán a vezír is.

- Hallottad, - kérdezte a szultán - hogy mit tett a fiad?

- Óh, felség, hallottam, - mondotta a vezír.

- S mit érdemel ezért? - kérdezte a szultán.

- Halált, halált, gyalázatos halált, - mondotta a vezír.

Egyszeribe hozták Mohammedet, kimondották rá az ítéletet. De Ali közbevetette magát, könyörögve-könyörgött:

- Apám, kegyelem neki! Igaz, hogy nem nemes emberhez illően cselekedett, de mégis bocsáss meg neki! Mindenki úgy cselekszik, amilyen az ő élete.

A szultán megbocsátott Mohammednek.

Ámor és Pszíhe.

(Latin mese.)

Volt egyszer, régesrégen, egy király s annak három leánya. A két idősebbik is szép volt, akadt kérője is elég, de a legkisebbik százszorta szebb volt náluk. A király városának népe azt mondogatta, hogy maga, Afrodite, a szépség istennője sem lehet különb nála, s ha az utcán végigment, úgy hajolt meg előtte mindenki, mintha magát Afroditét köszöntötte volna.

Meghallotta ezt egyszer Afrodite is, akinek éppen ezidőtájt adta Paris pásztor azt az aranyalmát, mely a legszebb asszonyt illette meg. Haragra lobbant és elküldött egy szárnyas követet a fiáért, Ámorért.

- Jere velem, - mondotta, mikor Ámor megjelent előtte - mutatok neked valamit. - Azzal egy szót sem szólt többet, szárnyra keltek mind a ketten s elröpültek a királyi palotához, ahol éppen aludt a szépséges Pszíhe.

- Ez az a leány, akit az emberek úgy tisztelnek, ahogy csak engemet volna szabad tisztelni, - suttogta Afrodite villogó szemmel. - Azért hoztalak ide, hogy büntesd meg. Röptesd egy nyilat a szívébe, hogy szerelemre gyulladjon a legalábbvaló földi ember iránt. Itt hagylak nála, nekem egyebütn van dolgom, Okeánosznak, a tenger istenének palotájában.

Afrodite eltűnt, Ámor pedig ott maradt, nézte a szépséges alvó leányt és azt gondolta magában, hogy tulajdonképpen igazuk van azoknak, akik annyira tisztelik.

- Nem teszem én meg azt a gonoszságot, - mormogta magában - hogy megnyomorítsalak valami hitvány fickóval, akinek csak a boroskancsón jár az esze. Az én nyilamtól nyugodtan alhatol. De vajon te nem rablod-e el az én nyugalmam?

Nem mert tovább ottmaradni, félt az anyja haragjától, utána ment hát Okeánosz palotájába.

Ha Afrodite nem lett volna istennő és egy kicsit jobban ismerte volna az emberi szívet, nem irigyelte volna annyira szegény Pszihét. Minden férfi úgy hajolt meg előtte, mint egy istennő előtt, de éppen ezért olyan magasságban érezte maga fölött, hogy soha sem merne volna feleségül kérni. A nőjei férjhez mentek, gyermekeik is voltak már, Pszíhe pedig egyedül élt apja palotájában, nem kérte meg senki.

Hónapok, esztendőket teltek el, s végre már a király is megijedt, mert lassankint elmúlt az az idő, amikor a görög leányok férjhez szoktak menni. Bölcsöket hívott magához, hogy adjanak tanácsot neki. Hanem a bölcsök a fejüket rázták és csak azt tudták tanácsolni: menjen el a delfii jósnőhöz. Három napi járás volt odáig, s azt sem lehetett tudni, mikor szólal meg a jósnő. A király mit tehetett volna: felszedelőzködött, nagy kísérettel, sok elemózsiával, s elindult Delfibe.

Tíz nap múlva tért vissza, sápadtan, fejét lehorgasztva. A királyné aggodalmas szívvel leste a jöttét a palota tetején s elébe szaladt a kapuig, mikor meglátta.

- Mi történt? - kérdezte a királyné. A király félrevonta, hogy senki meg ne hallja a jósnő szörnyű szavait.

- Azt mondja a jóslat, hogy Pszihét egy magas, elhagyatott kőszálra kell kitenni, odajön majd egy szörnyeteg és felfalja. Ez lesz a büntetése azért, amért az emberek úgy tisztelik, ahogy csak isteneket szabad! Bár inkább olyan rútnak született volna, mint az éjszaka!

Sírt a királyné keservesen, s amint lassan-lassan elterjedt a szörnyű hír, sírás, jajgatás töltötte el az egész udvart, az egész várost. Sírt mindenki, csak Pszihe nem. Úgy járt-kelt, mint az alvajáró; úgy érezte magát, mintha már most is az alvilágban volna, a halottak árnyai között.

Teltek, múltak a napok, s egyszerre csak a jósnő elküldött egy papot a királyhoz, megüzenvén neki, hogy ne késlekedjék tovább. Ezen az éjszakán szomorú menet vonult ki a város kapuján. A menet közepén Pszihe haladt, talpig feketében, az apja karjára támaszkodva. Az anyja zokogva ment utána. A kísérők gyászdalokat énekeltek, de az is alig hallatszott a zokogástól. A fáklyák homályosan égtek, el is aludtak hamar.

Napkeltekor elértek ahhoz a hegytetőn emelkedő csupasz kőszálhoz, ahol a jóslat szerint Pszihét magára kellett hagyni, hogy nyomorúságosan elpusztuljon. Pszihe meg sem moccant, szót sem szólt, könnyet sem ejtett, mikor apja-anyja keserves könnyhullatással utoljára ölelte meg. Hiábavaló lett volna minden: az istenek akaratának teljesezni kell.

A király s a királyné hátra sem mert nézni, úgy indult vissza a gyászbaborult palota felé. Pszihe reszketve támaszkodott a sziklához és várta a szörnyeteget, amely fel fogja falni. Fáradt volt, mert hosszú és nehéz út vitt fel a hegy tetejére, elgyöngítette a bánat is: szép lassan erőt vett hátra az álom s egyidőre megfeledkezhetett minden bajáról.

Amíg aludt, Ámor szállt hozzá és örködött felette, anélkül, hogy Pszihe sejtette volna. És Ámor megparancsolta Zefirnek, a szellőnek, hogy lágyan játszadozzék az alvó királyleány fürtjeivel, susogva szálldogáljon körülötte. Aztán Zefir gyöngéden felemelte Pszihét, szállt vele a szikla tetejéről s liliomágyba fektette a völgyben.

Szép álmai voltak Pszihének, félelmét, fájdalmát elfeledte. Boldogan ébredt fel, ámbár nem tudta volna megmondani, miért boldog, hiszen idegen helyen volt, egysegyedül. Messze, a fáktól félig eltakarva, szökőkútát látott csillogni. Felkelt és lassan elindult arra felé. A szökőkút mellett egy palotát talált, százszorta szebbet az apja palotájánál, mert az csak kőből épült, ez meg csupa elefántcsontból, és színaranyból. Rengeteg nagy volt ez a palota és telis-tele ragyogó, pompás holmikkal. Pszihe csudálkozva s egy kicsikét félve lépte át a küszöböt.

- Ez a palota olyan nagy, mint egy város, - mondta fennhangon Pszihe, mikor szobáról-szobára járva, csak nem tudott a sok csudának végére érni. - De milyen különös, hogy senki sincs, aki gyönyörködjék ebben az ezernyi drágaságban; még csak nem is őrzi senki!

Egyszerre csak megszólalt egy hang valahonnét:

- Ez a palota mindenestül a tiéd, királyleány. Fürödjél meg, ha akarsz, vagy fekdüdj le ezüstpárnás nyoszolyádra, míg az ünnepi ebéd elkészül és mi, szolgálóid, ragyogó ruhába öltöztetünk. Csak parancsolj, mi engedelmeskedünk.

Most bezzeg elmúlt Pszihe félelme. Nagy vígan megfürdött, aztán lefeküdt aludni. Mikor kinyitotta a szemét, mindenféle drága étellel-itallal megrakott asztalt látott maga előtt. Most sem látott senkit, csak hangját hallotta a szolgálóinak, s mikor az ebéd végeztével, visszatért a párnáira, láthatatlan kezek láthatatlan lanton játszani kezdték legkedvesebb dalait.

Igy röppentek el egymásután az órák naplementéig. Ekkor egyszerre aranyszövésű fátylat borított valaki a fejére, s egy eddig még nem hallott hang így szólt hozzá:

- Mártsad a kezedet ebbe a szentelt vízbe.

Pszihe engedelmeskedett. Mikor az ujjai a medencébe értek, úgy tetszett neki, hogy valaki másnak az ujjai láthatatlanul hozzáért az övéhez.

- Törd ketté ezt a kalácsot és edd meg a felét, - szólott ismét a hang. Pszihe ezt is megtette; s amíg evett, a kalács másik fele is fogyni kezdett falatonkint, mintha azt is ette volna valaki.

- Most már feleségem vagy, Pszihe, - suttogta lágyan az a hang - de jól ügyelj arra, amit mondandó vagyok, mert különben nagy szerencsétlenséget zúdítasz magadra s nekem el kell hagynom téged. Tudom, hogy a néneid hamarosan meg fognak keresni, mert azt hiszik, hogy szeretnek téged, pedig az ő szeretetük csak olyan szeretet, amely igen könnyen válik gyűlöletté. Most még a szüleiddel együtt otthon siratják szomorú sorsodat, de néhány nap múlva kimennek a sziklára, hogy megtudják, hogyan pusztultál el. Meglehet, hogy eljutnak ebbe az elvarázsolt palotába is, de ha kedves neked a boldogságod s az életed, ne felelj a kérdéseikre és ne emeld rájuk a szemedet!

Pszihe megígérte, hogy teljesíti láthatatlan férje parancsát. Édes boldogságban mult el egyik hét a másik után. De egy reggel Pszihe mégis úgy érezte, hogy nagyon egyedül van és sírni kezdett, amért sohasem láthatja többé a nénjeit, de még csak tudtukra sem adhatja, hogy él. Egész nap sírva üldögélt a palotájában, s mikor leszállt az este és meghallotta férje hangját, kitérte a karját és zokogva ölelte meg.

- Mi bajod van, édes feleségem? - kérdezte a férje és Pszihe érezte, hogy gyöngéd ujjak simogatják a haját.

Ekkor elpanaszolta minden bánatát. Hogy lehetne boldog, még ezen a gyönyörű helyen is, mikor a nénjei még most is siratják? Ha csak egyszer láthatná őket és megmondhatná nekik, hogy él, nem kívánná soha ennél többet. De ha ezt sem teheti meg - akkor bizony kár, hogy a szörnyeteg fel nem falta!

Csendesség támadt, mikor Pszihe elmondta a panaszát. Aztán kisvártatva megszólalt a férje, de mintha változott volna valamit a hangja.

- Nem bánom, teljesedjék a kívánságod, - mondotta - ámbár nagyon félek, hogy nem lesz jó vége a dolognak. Üzenj hát a testvéreidnek, hívasd ide őket és adj nekik a palota kincseiből, amit akarsz. Ámde újra kérlek: egy árva szót se felelj a kérdéseikre, mert akkor örökre el kell szakadnunk egymástól.

- Soha, soha! - kiáltotta Pszihe és megölelte láthatatlan férjét. - Akárki, akármi légy, nem cserélnék el még Ámor istenért sem. Nem felelek semmit a nénémnek. Csak arra kérlek, küldd el Zefírt, a szolgádat, hogy hozza ide őket úgy, amint engem idehozott.

Másnap reggel Zefír megtalálta Pszihe nénjeit azon a kőszálon, ahová a királyleányt kitétték volt. A két asszony haját tépte, mellét verte bánatában.

- Pszihe, Pszihe! - kiáltották sírva, s a visszhang ismételte: Pszihe, Pszihe, de más nem válaszolt a szavukra. Hanem egyszerre csak azt érezték, hogy a szellő lágyan fölemeli őket s a levegőben libegve eljutottak az aranypalota kapujához, ahol Pszihe várt rájuk.

- Pszihe, Pszihe! - kiáltották újra, de most már örömben, csudálkozásukban. Aztán egy darabig megfélekeztek mindenről a világon. Pszihe kérdezgette őket, hogy van az édesapjuk, hogyan teltek a napjaik, mióta távol van tőlük; elképzelte, hogy megörik majd, mikor megtudják, mennyire más lett a sorsa, mint a jóvendülés mondotta.

Mikor mindent elmondtak a nénjei, amire kíváncsi volt, behívta őket a palotájába, megmuto-gatott nekik mindent; a láthatatlan cselédségnek megparancsolta, hogy illatos fürdöket, gazdag lakomát készítsenek a vendégei számára.

Ennek a nagy fénynek, pompának, gazdagságnak láttára irigység és kíváncsiság kezdett ébredni a két asszony lelkében. Egymásra pillantottak, s a szemük villanása nem sok jót jelentett Pszihének.

- Hát a férjed hol van? - kérdezte az idősebbik. - Őt nem fogjuk meglátni?

- Az ám, - folytatta a másik - még azt sem mondtad meg nekünk, hogy milyen, pedig az anyánk bizonyosan kíváncsi lesz erre.

A kérdéseik eszébe juttatták Pszihének azt a veszedelmet, amitől a férje óvta, s azért gyorsan ezt válaszolta:

- Ő, a férjem fiatal, szép ember - azt hiszem, a legszebb férfi a világon. Hanem sokat jár vadászni és most messze künn jár a hegyek között, vaddisznólesen. Így történt, hogy egyedül éreztem magamat és értetek küldtem. Most pedig jertek és válasszátok ki a kincseskamarámból, ami legjobban tetszik nektek, mert nemsokára mennetek kell.

A kincseskamarában rakáson hevert a sok arany és drágakő. A két testvért még erősebben gyötörte az irigység, mikor ezt meglátta. De akárhogy bosszankodtak is, azért hamarosan kiválasztották a két legszebb nyakláncot. Mikor ezzel elkészültek, Pszihe megparancsolta Zefirnek, hogy vigye haza őket láthatatlanul.

Alighogy a levegőbe röppentek, hangosan kiáltott fel az idősebbik testvér:

- Mért is van ennek a Pszihének külön sorsa, mint minékünk? Szerét-számát nem tudja a kincseinek, szép fiatal férje van és olyan rabszolgái, akik a levegőben repülnek, mint a madarak. Bizony, elmúlt már az az idő, mikor elhagyatva üldögélt az apánk palotájában és egy kérő sem közeledett hozzá. De akármilyen elhagyatott volt is odahaza, itt úgy bánnak vele, mint egy istennővel, én meg oda vagyok láncolva egy kopaszfejű, görnyedthátú öreg férjhez!

- Az én sorsom még a tiednél is rosszabb, - morgolódott a középső testvér - mert nekem egy olyan férjet kell ápolnom, aki mindig beteg és nagy ritkán ha elenged az oldala mellől. Hanem azt mondom neked: ne hízelegjünk Pszihe hiúságának azzal, hogy elmondjuk a szüleinknek, milyen jómódban és boldogságban láttuk. Inkább azon gondolkozzunk, hogyan alázhatnók meg, hogyan ronthatnók meg a boldogságát.

... Eközben beesteledett és Pszihe férje hazatért a palotájába.

- Megfogadtad-e a szavamat, - kérdezte Pszihétől - nem feleltél-e a nénéid kérdéseire?

- Megfogadtam, - felelte Pszihe - nem mondtam meg nekik semmit, amit tudni szerettek volna. Annyit mondtam, hogy fiatal vagy, szép vagy, tejben-vajban fürösztesz, de nem találkoznak ma veled, mert vadászni mentél a hegyek közé.

- Jól van, ha így van, - szólt a férje - de tudd meg, hogy a nénéid már ebben a pillanatban azon törnek a fejüket, hogyan ronthatnák meg a boldogságodat. Meg akarják tölteni a te lelkedet is az ő gonosz kívánságukkal, hogy egy napon látni kívánd az arcomat. De jól vésd eszedbe, hogy amint az arcomat meglátod, örökre el kell tűnnöm.

- Ó, hát nem bízol bennem? - kiáltott fel sírva Pszihe. - Pedig megmutattam ma, hogy tudok hallgatni! Hadd bizonyítsam be újra. Engedd, hogy Zefirrel még egyszer elhozassam a nénéimet, akkor aztán sohasem kérek tőled semmit többé.

A férje sokáig nem akarta teljesíteni ezt a kívánságát, de Pszihe addig sírt, könyörgött, hogy végre is beleegyezett és elküldte Zefírt a két asszonyért. El is jöttek azok szívesen, szaladtak Pszihéhez, ölelgették, csókolgatták, mézes-mázos szavakkal hízelegtek neki, Pszihe pedig majd felforgatta értük a palotát. Most is, mint a multkor, megkérte őket, hogy válasszák ki a

kincseskamarájából, amit legjobban szeretnek. Aztán kimentek a szökőkút mellé és egy fa alatt pompás gyümölcsöket kezdtek eddegelni.

Egyszerre csak megszólalt nagy sóhajtozva a legidősebb testvér:

- Sajnálak, szegény húgom, hogy ilyen csúfosan megcsalnak téged. Bárcsak megtudnálak menteni ettől a nagy veszedelemtől!

- Mit beszélsz, néném? - kérdezte Pszihe elsápadva. - Nem csal meg engem senki, s egy istennő sem lehetne boldogabb nálam.

- Ó, hiszen te nem tudod ... nem is merem megmondani neked ... - szólt tettetett sírással a legidősebbik. - Próbáld meg te, húgom, én nem tudom, hogyan kezdjem.

- Nehéz lesz, de hát kötelességem - mondta a középső. - Hogy is mondjam, hogy is mondjam! Tud meg, húgom, hogy a férjed nem az, aminek te gondolod, hanem egy hatalmas, mérgesnyelvű sárkány ... A mezőn dolgozó emberek látták, amint estefelé átúszott a folyón és bejött hozzád a palotába.

A két nénye sírása, sóhajtozása elbolondította Pszihét; beleesett a verembe, amit ezek a gonosz teremtetések ástak neki.

- Igaz, - mondotta reszkető hangon - hogy sohasem láttam a férjem arcát és sokszor mondotta, hogy amint megpillantom, örökre elhagy. A szava mindig kedves és lágy volt, s az érintése sem olyan, mintha sárkány volna. Nehezen tudom elhinni, amit mondtatok; de ha igazán így van, kérlek, segítsetek rajtam ebben az iszonyú veszedelemben!

- Hiszen azért jöttünk, - mondta a középső testvér - és én meg is mondom, hogy mit cselekedjél. Még ma éjszaka tölts meg egy lámpást olajjal, csavard be vastag szövettel, hogy ne lássék a világa; aztán rejts el egy éles kést a kebeledbe. Mikor a sárkány elaludt, lopózzál óvatosan a lámpához, rántsd le róla a szövetet, hogy lássad, hova vágj a késsel; mert véged van, ha a sárkány fölébred, mielőtt a fejét levágta volna.

Azzal a két testvér megölelte, megcsókolta Pszihét, s mint aki dolgát jól végezte, gyorsan elröpült mind a kettő Zefír szárnyain.

Pszihe, amint egyedül maradt, sírva borult a földre s úgy maradt sokáig: nem tudta, hová legyen kétségbeesésében. Egyszer-egyszer arra is gondolt, hogy nem teszi meg, amit a nénei mondtak, hátha mégis tévedtek! De igen erősen hitt a szavukban, s az éj közeledtével talpraállott, hogy úgy cselekedjék, amint tanácsolták neki.

Mikor a férje megjött, vidámságot tettetett, nem lehetett észrevenni az arcán s a hangján, hogy milyen szörnyű fájdalom gyötri. A férje messze járt aznap, fáradt volt, hamarosan lefeküdt és elaludt. Akkor Pszihe felkapta a lámpát, letépte róla a takaró szövetet - hanem amint a lámpa világánál a párnára pillantott, nem sárkányt látott azon, hanem a legszebb istent: Ámort.

Meglepetésében összeresztett, hátrált egy lépést. De megreszketett a lámpa is a kezében, s egy csepp égőolaj Ámor vállára hullott belőle. Ámor felriadt, talpra ugrott, nem szólt semmit, csak szomorú, szemrehányó pillantást vetett Pszihére, megfordult és kiröppent a szobából. Pszihe a lábába kapaszkodott és a levegőbe emelkedett vele együtt, de hamar elfogyott az ereje, lezuhant a földre és ájultan hevert sokáig a folyó partján.

Mikor magához tért, egyszerre eszébe jutott a boldogtalansága. Nem akarta tovább hurcolni szomorú életét, beleugrott a folyóba. De a víz megsajnálta, nem nyelte el, hanem lágyan úsztatta lefelé s egy virágos partra vetette ki. Szegény Pszihe látta, hogy még a folyó sem

fogadja be; fölkelt és elhatározta, hogy éjjel-nappal vándorolni fog, míg csak a férjét meg nem találja.

Meg sem állott, míg egy nagy, magas hegy tetejére nem ért. Egy templom emelkedett ezen a tetőn, s a templom körül, nagy csudálkozására, búzaszálakat, árpakalászokat, zabkévét, sarlókat, ekéket talált, rendetlenül összevissza dobálva. Sohasem látott még templom körül ilyen rendetlenséget; tüstént nekilátott, hogy a maga helyére rakjon mindent.

Mialatt ezzel foglalatoskodott, messziről ezt kiáltotta felé egy hang:

- Boldogtalan leány, szívemből sajnállak! Dolgozol érettem még akkor is, mikor Afrodite haragja üldöz. Bár megtalálnád valaha azt a nyugalmat, amit megérdemelsz. De most hagyd el ezt a templomot, mert még reám is meg talál haragudni az istennő.

Pszíhe kétségbeesetten vándorolt tovább; nem tudta és nem is bánta, merre viszi a lába. Egyszer csak Afrodite egyik szolgájának kezébe került, aki hajánál fogva vonszolta az istennő elé. Afrodite kegyetlen szavakkal szidta, gyalázta, meg is verette, s mikor már mindenféle szenvedésben volt része, az istennő előszedett egy csomó, búzával, árpával, kölessel, meg egyéb magvakkal teli zacskót, egy halomba öntötte az egészet s megparancsolta Pszihének, hogy estére válogassa külön a magvakat s valamennyit rakja vissza a helyére.

Pszíhe elképedve maradt ott, ahol a haragos istennő hagyta. Hozzá sem fogott a munkához, hiszen tudta, hogy lehetetlen elvégezni.

Bizonyosan megölik, - gondolta magában - de hát a halált most már örömmel fogadta volna. Leheveredett a földre és aludni próbált. Ekkor egy kis galamb, mely a magtárból épen a mezőre igyekezett, észrevette szegény Pszíhe baját, egy pillanat alatt összegyűjtötte a testvéreket, megkérte őket, hogy könyörüljenek rajta és végezzék el helyette ezt a munkát.

Napszálltakor minden szem mag ki volt válogatva s a zacskóba volt rakva. Hanem azért Pszíhe reszketve várta Afrodite haza jövetelét, mert érezte, hogy akármit csinál is, az istennő sohasem lesz azzal megelegedve.

Igy is történt. Afrodite hazajött és bosszúra szomjazva kiáltotta:

- Hadd látom a magvakat!

Pszíhe szótlanul mutatott a fal mellett sorakozó zacskókra. Mindegyiknek nyitva volt a szája, hogy látni lehessen, mi van benne. Az istennő elsápadt dühében s hangos szóval kiáltott Pszihére:

- Nyomorult teremtés, nem a te kezed munkája ez! Hanem ilyen könnyen meg nem menekülsz a haragomtól. - Azzal odahajított neki egy darab száraz kenyeret, elment és rázárta az ajtót.

Másnap reggel az istennő egyik rabszolgájával maga elé vezettette Pszihét.

- A folyó túlsó partján, - szólt hozzá - van egy berek, abban olyan juhok legelnek, amelyeknek a gyapja lágy, mint a selyem és ragyogó, mint az arany. Napszállta előtt hozz nekem ebből a gyapjúból egy ruhára valót. Most az egyszer nem hiszem, hogy találj valakit, aki ezt a munkát elvégzi helyetted!

Elindult hát Pszíhe a folyó felé. Olyan tiszta és hűvös volt a vize, hogy Pszíhe odament a széléhez és azt gondolta: ebben a vízben meg fogja találni az örök nyugalmat. Hanem egyszerre csak megszólalt egy nádszál a parton és ezt susogta felé:

- Tedd azt, amit mondok, Pszihe, és ne félj semmitől! Rejtőzzél el estig, mert a nap melegétől megvadulnak a juhok és keresztül-kasul száguldják a bozótot. De mikor lehül a levegő, elfáradnak, nyugovóra térnek, s akkor az ágakról összeszedheted a gyapjút, ami beléjük akadt. Elég lesz az neked bőven.

Megköszönte Pszihe a nádszál tanácsát és estére el is vitte a gyapjút az istennőnek. Hanem az most is haragos szóval fogadta és azt parancsolta neki: menjen föl egy meredek, sziklás hegynek a tetejére és töltsön meg egy kristály kancsót azzal a fekete vízzel, mely ott a tetőn sima sziklafalak közül ered. Pszihe szívesen indult el erre az útra, mert azt hitte, hogy most már igazán nem tér vissza élve, s egyebet nem is kívánt.

De most meg egy saskeselyű jött segítségére, mely ott keringett a sötét, rémítő sziklahasadék fölött. Elvette tőle a kancsót s a csőrében vitte el a forráshoz. Két iszonyú sárkány őrizte ezt a forrást, s hiába ügyeskedett a saskeselyű, nem tudott volna hozzáférközni, ha meg nem mondja a sárkányoknak, hogy Afrodite istennő küldött a fekete vízért, azzal akarja a szépségét ápolni. Mikor ezt meghallották, nem kapkodtak többet a saskeselyű felé.

A keselyű örvendezve hozta vissza a kancsót Pszihének, s az gondosan vitte el Afrodite palotájába. De az istennő most sem volt megelégedve. Mind újabb-újabb, veszedelmesnél veszedelmesebb utakra küldte Pszihét. Remélte, hogy valamelyik útjában mégis csak elpusztul. De nem küldhette olyan helyre, hogy valami madár vagy vadállat meg ne segítette volna. Ha Ámor megtudja az anyja gonoszságát, bizonyosan megszabadította volna Pszihét. Hanem az a seb, amit az égő olajcsepp okozott a vállán, nagyon lassan gyógyult, s betegségében nem tudta, mi történt Pszihével. Mikor nagysokára behegedt a sebe, Pszihe volt első gondolatja. Megkereste, megtalálta. Pszihe majd meghalt örömében, mikor újra meghallotta Ámor hangját. Elmondta neki, mennyit szenvedett ama rettenetes éjszaka óta, mely a boldogságát elrabolta.

- Keserű volt a bűnhődésed, - mondta Ámor - s az anyámtól hiába kérek neked kegyelmet. Végezd csak, amit rádbízott; hanem közben felmegyek én az istenek tanyájára, az Olimpusz hegyére: megkérem őket, engedjék meg, hogy halhatatlan légy s velem élhess örökké a többi isten között.

És úgy is lett, ahogy Ámor mondta. Hiábavaló volt Afrodite irigysége, a két testvér gonosz-sága. A sok keserű megpróbáltatás után Pszihe felszállott az Olimpuszra és mai napig is boldogan él az istenek között.

A varázsturbán, a korbács meg a szőnyeg.

(Török mese.)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer két testvér. A szüleik meghaltak, s ketten osztozkodtak a vagyonon, amit az apjuk hagyott rajok.

Az idősebbik egy kis boltot vett magának a pénzén, s abban szorgoskodott, a kisebbik pedig egész nap ide-oda lógázott, pipázott, aludott, de a dologhoz egy csepp kedve sem volt. No, ha nem volt, el is fogyott hamarosan a kis öröksége, s mert az még eszébe sem jutott, hogy valami munkához is kezdhetne, nap-nap után járt a bátyja nyakára, hogy egy-két garast kunyoráljon tőle.

Addig s addig lógott a bátyja nyakán, hogy az csak megelégtelte egyszer a dolgot, s gondolta magában, ő bizony inkább eladja mindenét, amit szerzett, s elmegy erről a vidékről az öccse tudta nélkül, hogy többet ne kelljen róla gondoskodnia.

Ahogy gondolta, úgy is tett: szép titokban eladta mindenét, s a hajóra lopózkodott, hogy majd elmegy Egyiptom felé.

De a kisebbik legény sem esett a feje lágyára! Megszimatolt valamit a dologból, s szépen ő is fellopózkodott a bátyja után a hajóra, s jól elbujt ott, nehogy meglássa valaki.

A bátyja sem igen mutogatta magát, mert félt, hogy ez az ördögös legény még meg találja látni, s ide is utána jön, csak mikor kifeszültek a vitorlák, s elindult a hajó, akkor mert a fedélzetre menni.

No, ha felment, majd meg is halt a nagy bosszuságtól, mikor legelőször is az öccse nevető arcát látta meg. Az bezzeg nem vágott haragos arcot, hanem vidáman köszöntötte:

- Adj, Isten, édes bátyám!

Mikor sok vándorlás után Egyiptomba értek, azt mondotta az idősebbik az öccsének:

- Te csak ülj le ide a tenger partjára, én bemegyek a városba, hogy öszvéreket keressek, amin tovább utazhassunk.

Jól van, leül a fiú a tenger partjára, s várja, várja sokáig a bátyját, de bizony ez csak nem jött. Gondolja magában, ő bizony nem vár itt tovább, hanem megy és megkeresi a testvérét.

Ment, mendegélt hónapokon által, sok-sok pusztán keresztül, anélkül, hogy emberi lélekkel is találkozott volna. Mikor már vagy fél esztendeje koptatta a lábát, egy magas hegynek az aljába ért s hát ott talál három legénykét, akik egymást verik, szidják, ahogy tudják.

Oda áll elibük a legény, s kérdezi tőlük: hát ti miért veritek ilyen istentelenül egymást?

Azt feleli a legidősebb:

- Most halt meg nem régen az apánk, s ezt a turbánt, korbácsot és szőnyeget hagyta nekünk örökségül. Aki ezt a turbánt a fejére teszi, azt senki a világon meg nem tudja látni; aki a szőnyegre ül s a korbáccsal suhint egyet, az úgy elrepül, mint a madár. Most azon civakodunk, hogy kié legyen a turbán s a többi?

- Mind a három legyen egygyé, - kiáltották mind a hárman.

- Engem illet akkor, mert én vagyok a legidősebb! - mondotta a legöregebb.

- Én sem vagyok hátrább való nálad! - szólt a középső.

- Én vagyok a leggyengébb, én érdemlem leginkább, - folytatta a legkisebb.

S ismét egymásnak estek, ütötték-verték egymást, ahol érték. A legény alig bírta széjjelválasztani őket, úgy belemelegedtek, de mikor végre nagy nehezen mégis szétválasztotta, mondta nekik:

- Majd én igazságot teszek közöttetek! Csinálok egy fanyilat, azt ellövöm, ti hárman utána szaladtok, s amelyik leghamarabb megérkezik vele, azé lesz mind a három!

Igy is tett a legény, de mikor elfutottak a fiúk a nyíl után, gondolt egyet, felcsapta a turbánt a fejére, rákuporodott a szőnyegre, suhintott egyet a korbáccsal, s csak annyit mondott:

- Ott legyenek, ahol a bátyám! - s hipp-hopp, jóformán még egyet se pislanthatott, egy nagy város előtt szállott le.

Alig hogy besétált a városba, találkozik a padisah egyik szolgájával, avval szóba ereszkedik, s meghallja tőle, hogy a padisah leánya minden áldott éjszaka eltűnik valahová, de senki se tudja, hol jár, merre tölti az idejét. Ha valaki kitalálná, hogy merre veszi az útját, azé lenne az ország s még a szultánkisasszony is!

- No, ha igaz, amit beszélsz, akkor megyek is a padisahhoz, s megmondom, hogy hova jár a leánya. Ha nem tudnám megmondani, levágathatja a fejemet! - mondotta a legény.

Nemsokára a palota elé ért a legény, s nem tétozott sokat, hanem a láthatatlan turbánt feltette a fejére, s belopózkodott a szultánkisasszony hálószobájába. Ott aztán letette a turbánt, lefeküdt s úgy tett, mintha mélyen elaludnék.

A szultánkisasszonynak se kellett több! Vett egy tűt, avval megszúrta a legény talpát, hogy vajjon nem tetti-e magát, de az meg se moccan, feküdt, mint egy darab fa.

- No, ez se fogja megtudni, hogy merre járok, - gondolta magában a szultánkisasszony; gyertyát vett a kezébe, s kisurrant az ajtón.

De a legény se volt rest, felcsapta a turbánt a fejére, kiszaladt az ajtón, s hát mit lát a palota kapuja előtt?

Ott áll egy rettenetes magas arab ember, a fején tart egy aranytálat, s abban ül a szultánkisasszony!

Ő se gondolkozik sokat, hanem egy pillanat alatt beleszökik a tálba, hogy az majd lefordult az arab fejről, letelepedett a szultánkisasszony mellé, s várta, hogy hát most ugyan hova mennek? Alig lépett egyet-kettőt az arab, majd megszakadt a nagy fáradtságtól, s mondta nagy sóhajtozva a leánynak:

- Mi történt veled tegnap óta, szultánkisasszony, hogy olyan nehéz lettél? Majd összerogyok alattad!

- Nem lettem én tegnap óta se nehezebb, se könnyebb, te bolond, - felelte a leány.

Mentek tovább, az arab nagyokat nyögött az úton, - s egyszer csak egy olyan gyönyörű kertbe értek, amelyet a legény soha még a szemével nem látott. A fákon ezüst volt minden levél, s gyémánt minden gyümölcs. Mit gondolt, mit nem a legény, ő bizony letört egy ágat egy körtefáról, s beledugta a zsebébe.

Egyszerre csak elkezdenek zúgni, suttogni a fák:

- Ember jár itt, ember!

Megijedt az arab, de még a szultánkisasszony is, néztek ide, néztek oda, de bizony élő lelket sehol se láttak, akármerre néztek.

Ismét folytatták az utat tovább, amíg egy olyan kertbe nem értek, ahol minden arany volt meg drágakő. Itt sem állotta meg a legény, hogy le ne szakasszon egy ágat, s hát úgy elkezdtek zúgni-búgni a fák, hogy az ég is megreszketett belé:

- Ember jár itt, ember!

Az arab úgy megijedt a nagy zúgástól, hogy még egyszer olyan gyorsan szedte a lábát, mint azelőtt, pedig majd megszakadt, olyan nehéz volt a tál.

Végre egy hidon szaladtak át, s annak a végén állott egy gyönyörű palota, annak a kapuján bementek.

Hát ott várt a szultánkisasszonyra huszonnégy rabszolga leány, azok földig hajoltak előtte, s kettő rögtön szaladt egy aranyos, drágaköves papucsért, hogy abban lépjen be a szultánkisasszony a palotába. Ezalatt le is szállott a tálból a leány, de bizony a legény se maradt tovább benne, ugrott ő is utána. Mikor a papucsot elhozta a két leány, a szultánkisasszony bele is bújrt hirtelen az egyikbe, aztán fordul a másik után, de bizony azt azalatt a legény eldugta a köpenyege alá. Hamar szaladnak egy másik pár papucsért, de hiába, annak is csak az egyik felét húzhatta fel a szép szultánkisasszony, a másikat nagy hirtelen megint eldugta a legény.

Dúlt, fült a szultánkisasszony, de mégis csak bement a palotába. Ott már várta egy szörnyűséges éktelen csúf péri, akinek a felső ajaka az édig ért, az alsó meg a földön vonszolódott utána.

- Hát te ma miért jöttél ilyen későn? - kérdezte.

A szultánkisasszony elmondta, hogy mennyi baja volt az úton valami gonosz szellemmel, de a péri vigasztalta, hogy bizonyosan képzelődik, s hogy megnyugtassa, rögtön üdítő italokat hozatott neki.

Alig hogy megérkezett a szolgál egy pohár serbettel, s tartotta nagy alázattal a szultánkisasszony elé, hogy igyék belőle, a legény úgy rácsapott a szolgál kezére, hogy rögtön kiesett belőle a pohár, s ezer darabra tört. Egy szilánkot felvett a földről, s beletette azt is a zsebébe.

- Hát nem megmondtam, hogy ma semmi se történik úgy, ahogy kellene! Nem kell nekem se serbet, se más, megyek haza! - mondotta a szultánkisasszony.

De a csúf péri megvigasztalta a leányt, egy másik szolgálval ételeket hozatott, s hamarosan nekiláttak az evésnek. A legény is éhes volt már a sok utazástól, s derekasan nekilátott az evésnek, úgy, hogy a szultánkisasszonyt meg a périt a hideg rázta, mikor látták, hogy egymásután hogy tűnnek el a legjobb falatok a tálból.

Most már maga a péri mondotta a szultánkisasszonynak, hogy menjen haza. Fel is állott, hogy elbúcsúzzék, de mikor a péri meg akarta csókolni, odaugrott a legény, s úgy eltaszította onnan, hogy majd hanyattvágódott.

Még csak most volt igazi rémüldözés! Bekiabálták az arabot, a szultánkisasszony beléugrott nagy hirtelen a tálból, s eszük nélkül szaladtak ki a palotából. A legény azonban lekapott egy szablyát a falról, megsuhintotta, s egy csapással lekerekítette a péri fejét. Alig hullott le nagy döndüléssel a feje, nagy dörgés, kiabálás hallatszott, hogy a legény is ugyancsak megijedt, s száz meg száz hang sikoltotta, kiabálta:

- Végünk van! Ember járt itt, ember! Megölte a királyunkat!

A legény se várt tovább, hanem rákuperodott a szőnyegére, nagyot csattintott az ostorával, s mire a szultánkisasszony hazaérkezett, már jóízűen hortyogott a szobájában.

Másnap reggel felköltötték jó korán, ment egyenesen a szultán elé, de a legény azt mondta, hogy addig egy szó nem sok, annyit se mond, míg az egész város apraját-nagyját össze nem hívják, - mert gondolta magában, azok között majd ráakad a bátyjára is.

Mikor összehívták, ahány ember csak volt a városban, s a szultán meg a leánya is kiültek a palota udvarára, ahol összegyülekezett a sokaság, akkor elkezdett beszélni a legény, s elejétől a végéig elmondott szép sorjában mindent. A szultánkisasszony tízszer is félbeszakította, hogy így, hogy úgy, hazudik, mintha olvasná, de ő nem sokat törődött vele, előhúzta az ezüst- meg aranyágot a zsebéből bizonyságul. Aztán épen azt kezdte mondani, hogy hogyan ölte meg a périt, mikor csak meglátja a nagy sokaságban a bátyját. Nosza, elhagyta a beszédet íziben, egyet ugrott, kettőt szökött, s ott termett a bátyja előtt. De az sem volt ám rest. Ahogy megismerte az öccsét, elkezdett szaladni, mintha a szemét vették volna ki. A fiatalabbik győzte jobban, s egyszer csak utolérte a bátyját, s vitte vissza a szultán elébe.

Ott aztán elmondta végig a történetet, s hát csak nagyot sikoltott örömében a szultánkisasszony, mikor meghallotta, hogy meghalt a gonosz péri.

Mert bizony erőszakkal rabolta el egyszer őt, s úgy megvárásolta, hogy minden éjjel el kellett mennie hozzá.

A szultán mindjárt a fiatalabbik legénynek akarta adni a leányát, de ez azt mondta:

- Elég nekem az én turbánom, korbácsom meg szőnyegem, felséges szultán. Adja a leányát a bátyámnak, mert ő megérdemli!

A szultánkisasszony sem bánta a dolgot, mert megtetszett neki az idősebbik fiú. Mindjárt megtartották a lakodalmat. Bezzeg ezután nem szökött a fiatalabbik elől az idősebb legény, hanem tejbe-vajba fürösztyötte. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Jó és Gonosz utazása.

(Kirgiz mese.)

Régesrégén a Jó és Gonosz nagy barátságban voltak s elhatározták, hogy együtt mennek világot látni. El is indultak nagy készüléssel, lóháton. Víttek magukkal eleséget, sokat, sokat. Útközben meg-megálltak, pihentek, de Gonosz mindig úgy rendezte a dolgot, hogy csak a Jó elemózsiájából ettek, míg az teljesen elfogyott. Mikor aztán egy befaló falás nem sok, annyi sem volt a Jó elemózsiájából, mondotta Gonosz:

- Na, Jó, a te elemózsiád elfogyott, mit fogsz most csinálni?

- Jól tudod te azt, - mondotta Jó - minek mondjam?

- No bizony, hogy jól tudom, - mondotta Gonosz, - levágjuk a lovadat s azt fogjuk ezután enni.

Jó nem szólt semmit, levágták a lovat s attól fogva, amíg benne tartott, annak a húsát ették. Mikor a ló húsa is elfogyott, kérdezte Gonosz:

- Hát most mit fogsz csinálni, Jó? Elfogyott a ló húsa.

- Az a te dolgod, Gonosz, én nem szólok bele; tégy, amit akarsz.

- Hát bizony, ha az én dolgom, akkor le is vágom a fél füledet s azt esszük, amíg benne tart.

Jó nem szólt semmit, engedte nagy jámborul, hogy Gonosz levágja a fél fülét. Aztán az is elfogyott. Sor került a másik fél fülére. Mikor az is elfogyott, megint kérdezte Gonosz:

- Na, Jó, már most lovad sincs, füled sincs, mit fogsz csinálni?

- Én nem tudom, de tudod te; csinálj, amit akarsz.

- Hát biz én kiszúrom a szemedet, - mondotta Gonosz. És kiszúrta mind a két szemét Jónak s megették azt is. Most már nem volt sem ló, sem fül, sem szem, s akkor azt mondotta Gonosz:

- Na, Jó barátom, most már csakugyan kérdek, hogy mit kezdesz, mit akarsz, mit fogsz csinálni? Én veled többet egy úton nem járok, itt hagylak.

Mondotta Jó:

- Hát jól van, hagyj itt. De mégse hagyj itt, vezess be engemet egy erdőbe, ahol nincs senki, majd. Ott gondot visel rám az Isten.

Gonosz megtette ezt a szívességet, bevezette Jót egy sötét erdőbe s otthagya. Ottan Jó leült egy fa alá, gondolkozott, tünődött magában, vajjon mi lesz vele. Hát épen akkor tartott ottan tanácsot egy tigris, egy róka s egy farkas. Jó elkezdett hallgatózni. A farkas mondta:

- Te, tigris, miért nem mégy ki ebből az erdőből? Miért tartózkodol itt állandóan?

- Azért, - mondotta a tigris - mert ebben az erdőben van két nagy nyárfa; ennek a nyárfának a levelével ha világtalan ember megdörzsöli a szemét, újra szeme lesz; ha füle nincs s megdörzsöli a füle helyét, ismét füle lesz. Ezt a két fát őrizem én, farkas koma. De hát te, farkas koma, miért nem hagyod el a te hazádat?

- Azért, - mondotta a farkas - mert az én hazámban, ahol én lakom, van egy gazdag ember, annak hatezer juha s van ennek a gazdag embernek egy fekete kutyája. Ennek a kutyának a csontjával vissza lehet adni a halottnak az életét. Ezt a fekete kutyát szeretném én megszerezni.

Akkor a farkas, mikor ezt mondotta, a rókához fordult s kérdezte:

- Hát te, róka koma, miért nem hagyod el a halmot, ahol lakol, soha? Mit csinálsz te ott?

- Mert annak a fekete halomnak a tövében, ahol én lakom, akkora darab arany van, mint egy lófej. Azt őrizem én, - mondotta a róka.

Mindezt jól hallotta Jó, aztán csak ült szép csendesen, amíg az állatok elszéledtek. Akkor felkelt, elindult az erdőben, tapogatódzott, megtapogatta sorba a fákat. Addig tapogatott, amíg rátalált a két nyárfára, arról leszakított néhány levelet, megdörzsölte a szemét s hát azonnal visszanyerte a szeme világát. Úgy látott, mint annakelőtte. Aztán megdörzsölte a füle helyét: abban a pillanatban megvolt a füle. Most már mehetett Jó, amerre neki tetszett. Ment is, meg sem állott, míg a fekete halomhoz nem ért. Ottan megtalálta a lófej nagyságú aranyat, amit a róka őrizett. Azzal a lófej nagyságú arannyal elment ahhoz a gazdag emberhez, akinek hatezer juha volt. Köszönt neki; ez fogadta, aztán megkérdezte:

- Hallod-e, nem adnád el a fekete kutyádat?

- El, ha jól megfizeted, - mondotta a gazdag ember.

- Nézd, neked adom ezt a nagy darab aranyat.

Bezzeg jó szívvvel adta a gazdag ember a fekete kutyát.

- Vigyed Isten hírével.

Azzal elindult Jó, vitte magával a fekete kutyát. Ment, mendegélt, elérkezett egy rétre, ottan megtelepedett, tüzet gyújtott, levágta a kutyát, rádobta a tűzre, s addig égette, amíg csak a csontja maradt. Azután meg széttördelte a csontot, össze-vissza morzsolta, a csontport szépen beletette a zsebébe s ment-mendegélt, meg sem állott, míg a király városába nem ért. Felment egyenesen a palotába. A király éppen nagy beteg volt, hát a királyné fogadta Jót s kérdezte, hogy mit akar, miféle ember? Azt mondotta Jó:

- Szeretnék a fia lenni egy olyan embernek, akinek nincs fia, vagy a leánya egy olyan embernek, akinek nincs leánya.

Mondotta a királyné:

- Ha te fia akarsz lenni egy olyan embernek, akinek nincs fia, akkor légy az én fiam, mert nekem nincs s a király éppen halálán van.

- Fiad leszek, - mondotta Jó.

Telt, mult az idő. Egyszer Jó kiment a rétre, ahol a királynak a ménese legelt. Ott járt-kelt a ménes körül egész nap, csak este került haza s hát este, mikor hazaér, azzal a hírrel fogadják, hogy meghalt a király. Sírt a királyné keservesen, Jó pedig bement hozzá, vigasztalta:

- Ne sírjon, felséges édesanyám, feltámad az én királyapám. Ihol, itt van nálam a fekete kutya csontjának a pora: ettől a halottak is feltámadnak.

Odaadta a port a királynénak, az meg belehintette a király szájába s íme, abban a pillanatban a király felnyitotta a szemét: feltámadott.

- Hej, de nagyot aludtam! - sóhajtott a király.

Mikor aztán megtudta, hogy mitől támadt fel, nagy volt az öröme. Egyszeribe összehívatta az országának a népét s mondta:

- Engem az én fogadott fiam feltámasztott, én ezért őt azzal jutalmazom, hogy ő lesz az én utódom. Még ezen a napon általadom neki az én országomat. Hívjátok be.

Jó akkor is kint csatangolt a réten a ménes körül. Szaladtak utána a követek, hívták: jere, Jó, jere, hivat a király. Hazament Jó, felszaladt a palotába s fogadta a király nagy szeretettel. Megölelte, megcsókolta s hálálkodott neki:

- Édes fiam, drága fiam, megmentetted az életemet. Mától fogva te vagy az ország királya!

Gyorsan beleültette az arany trónusba s fejére tette az aranykoronát. És volt a királynak egy leánya, olyan szép, mint a hold s olyan felséges, mint a nap s mondotta ennek a leánynak:

- Leányom, édes leányom, akarom, hogy felesége légy Jónak.

A leány szívesen beleegyezett, felesége lett Jónak.

Telt, mult az idő, élt Jó nagy boldogságban, békességben, egyszer azonban, amint szokása szerint a ménese körül őgyelgett, találkozott az ő régi társával, Gonoszszal. Hej csudálkozott Gonosz, nem hitt a szemének!

- Mi történt veled, Jó, hogy ilyen előkelő ember lett belőled?

Jó elbeszélte mindent Gonosznak, úgy, amint történt.

- Ejnye, ejnye, - mondotta Gonosz - vezess el engem is abba a sötét erdőbe, hátha belőlem is ilyen gazdag, előkelő ember lesz, mint tebelőled. Látod, én kiszúrtam a szemedet, levágtam a füledet, otthagytalak egy sötét erdőben s milyen szerencsés ember lett belőled. Szúrd ki te is az én szememet, vágd le mind a két fülemet, vezess abba az erdőbe s hagyj ott engem, mint ahogy én otthagytalak téged.

- Te akarod, hát úgy legyen, - mondotta Jó.

Kiszúrta mind a két szemét Gonosznak, levágta mind a két fülét, elvezette abba a sötét erdőbe s otthagya. A róka, a farkas s a tigris éppen akkor jártak ott az erdőben s meglátták Gonoszt:

- Ahá, hát ez az ember az, aki elvitte az aranyat; aki megvette attól a gazdag embertől a fekete kutyát. Jónak jó, gonosznak gonosz a jutalma, - mondották mind a hárman s abban a pillanatban felfalták Gonoszt.

A hét boldog esztendő.

(Zsidó mese.)

Egy gazdag embert annyi minden szerencsétlenség ért, hogy egyszer csak azon vette észre magát, ha valami munkához nem kezd, ugyancsak felkopik neki is, meg a gyerekeinek is az állá. Nem is sokat tépelődött, hanem elment egy reggel s napszámba állott. Egész nap szorgalmasan szántogatott két ökröcskével. Mikor már közeledett az este, egyszer csak megáll a szegény ember előtt egy ősz öregember, s megszólítja:

- Hallod-e te szegény ember, hét esztendeig nyugodtan s gazdagságban élhetsz megint, csak mondd meg, most szeretnéd-e azt a hét esztendőt, vagy késő öregségedben?

- Bizonyosan boszorkánymester vagy te, s a lelkem üdvösségével fizetném meg azt a hét esztendőt. Nem kell nekem olyan gazdagság, inkább kínlódom egész életemben az eke mellett, - mondta a szegény ember.

Az öreg ember, aki nem volt más, mint Éliás próféta, eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

De másnap, épen mikor be akarta fejezni a szegény ember a munkáját, ismét megjelent Éliás próféta, s megint megkérdezte tőle, hogy mikor szeretné a hét boldog esztendőt. Alig hallgatta végig a szegény ember, megint elutasította a prófétát.

Harmadnap ismét csak megjelent Éliás, de most már azt mondta: - Az Isten küldött engem hozzád, te szegény ember, ne vonakodj hát, hanem mondd meg, mikor akarsz boldogul élni?

Hej, bezzeg most nem utasította el a prófétát a szegény ember, csak annyit kért tőle, hogy haza szaladhasson s megbeszélhesse a feleségével a dolgot.

- Menj csak, fiam, - mondta a próféta - mire te visszatérsz, itt találsz engem is.

Szaladt haza a szegény ember a szélnél is sebesebben, elmondja az egész dolgot a feleségének, s tanácskoznak, suttognak sokáig, hogy mit határozzanak a dologban. Végre azt mondja az asszony:

- Jobb lesz, édes uram, ha most mindjárt kérjük a hét esztendőt; majd ha öregek leszünk, csak megélünk valahogy.

Az ember is így gondolkozott, s mindjárt szaladt is vissza a mezőre, s elmondta a prófétának, hogy mit határoztak.

- No, ha így határoztatok, menj csak haza, az áldás már várni fog otthon, - monda Éliás.

S csakugyan, amíg a szegény ember oda járt, a gyerekei az udvaron egy akkora gyémántkövet találtak, mint egy tyúktojás. Viszik be a fényes követ a szobába nagy örömmel, bezzeg megösmerte a szegény asszony, s mutatja az urának nagy lelkendezéssel, mikor hazajön:

- No, itt van a gazdagság, édes uram, ezután nem kell, hogy olyan keservesen kinlódj a kenyérért.

Nagy volt a boldogság s az elégedettség a szegény ember házatáján ezután. Iskolába járatta a növendék gyermekeit, s jól éltek, de a szegényekről sem feledkeztek ám meg! Nem jöhetett oda szegény ember úgy, hogy üres kézzel eresztették volna tovább.

Egymásután teltek, multak az esztendőök, hát egy reggel arra ébredett a hajdani szegény ember, hogy bizony vége a hét esztendőnek. No, ha vége, meg is jelent pontosan Éliás próféta a gyémántkőért, hogy vigye magával. Bemegy az ember a feleségéhez, s mondja neki nagy szomorúsággal:

- Na, édes feleségem, add ide a követ, mert eljött érte az az öreg ember, akitől kaptam!

Gondol valamit az asszony magában, s azt tanácsolja az urának:

- Mondjad annak az embernek, hogy jól van, vigye el a követ tőlünk, de csak akkor, ha olyan emberekre talál, akik több jót tesznek a szegénnyel, mint amennyit mi tettünk ezalatt a hét esztendő alatt!

Meg is mondta az ember Éliás prófétának, amire az asszony tanította, az meg felment Istenhez, hogy megkérdezze, mit csináljon. Isten pedig azt felelte neki, mikor elmondotta a szegény ember kérését: - Hagyjad náluk a követ örökre, mert ilyen jólelkű házaspárt úgy sem igen találunk a földön.

Sokáig élt még gazdagságban s boldogságban az egyszeri szegény ember, de a szegényekről ezután sem feledkezett meg.

Vilfridur Völufegri.*

(Izlandi mese.)

Volt egyszer egy gazdag ember s annak felesége. Hogy hitták a gazdag embert, nem tudom, a feleségének azonban *Vala* volt a neve. Szép volt ez az asszony, igen szép, de amilyen szép, éppen olyan gonoszlelkű. Volt egy leányuk, akinek Vilfridur volt a neve. Még csak tizennégy éves, de sokkal szebb, mint az édesanyja. Vilfridur Völufegrinek hitták, ami annyit tesz, hogy »szébb mint *Vala*«. Hej, mérgelődött emiatt az asszony, de hogy mérgelődött! Meggyűlölte a leányát. Ki nem állhatta. Folyton azon tünődött, azon gondolkozott, hogy s mint tudná elpusztítani szívéből szakadt édes gyermekét.

Egyszer aztán mit gondolt, mit nem: kiment a leányával az erdőbe, jártak-keltek, bolyongtak, majd egy helyen leültek, ott a leányka elaludt, az asszony meg szépen hazament, otthagya az erdőben. Felébred Vilfridur s íme: sehol sincs az anyja. Keresi mindenfelé, kiabálja a nevét, de hiába, bizony nem találja. Sírt szegény Vilfridur keservesen, aztán kimerült, már a lábán sem tudott állani: leült egy kőre.

Amint ott üldögélt magában, egyszerre csak ott terem előtte két törpe. Ott laktak az erdőben, egy sziklának a belsejében, onnét jött a két törpe. Megállottak Vilfridur előtt, nyájasan, kedvesen mosolyogtak reá s kérdezték:

- Hát te ki vagy, mi vagy, hogy kerültél ide?

Elmondotta Vilfridur, hogy mi történt vele, azzal a törpék megfogták a kezét, elkezdték vigasztalni s hívták, hogy tartson velük. Menjen az ő lakásukba. Ottan egy szép kis szobácska volt s abban a szobácskában minden, de minden. Az asztal már meg is volt terítve. Szépen leültek az asztal mellé, megvacsoráztak. Aztán megvetették az ágyakat, a törpék lefeküdtek. Lefeküdt Vilfridur is. De mikor lefeküdtek, mondták a törpék Vilfridurnak:

- Hallod-e, Vilfridur, mi nyugtalanul szoktunk aludni, nehogy amiatt felkölts minket!

Vilfridur megígérte, aztán a törpék elaludtak. És csakugyan igazuk volt: erősen hánykolódtak, forogtak szegények; de Vilfridur nem költötte fel.

Reggel, mikor felkeltek a törpék s elindultak az erdőbe, hogy vadásszanak valamit a konyhára, mondták Vilfridurnak:

- Hallod-e, Vilfridur, most bizonyosan eljön ide valaki tehozzád, de te ne ereszd be az ajtón, akárhogy kér, akármit mond neked! Mert bizony, ha beereszted, rossz véged lesz akkor. - Vilfridur megígérte, a törpék meg elmentek.

Ugyanakkor a Vilfridur anyja elévette az ő kicsi aranyos tükrét, nézte, nézegette magát benne. Aztán egyszerre csak kérdezte:

Szép tükröcském, mondd meg nyomban:
Mit csinál Vilfridur, hol van?

Felelt a tükör:

Vilfridurt kérdezed? Jól van, igen jól van.
Két törpénél lakik egy sziklakunyhóban.

* A német *Hófehérke* rokona.

Hej, de szörnyű haragra lobbant az asszony! Hát nem pusztult el az a haszontalan rossz leány? Nem volt otthon maradása, egyszeribe indult az erdőbe, egyenesen a sziklához, ahol Vilfridur lakott. Kopogtatott az ajtón. Beszölt Vilfridurnak:

- Jó reggelt, Vilfridur! Visszajöttem, eressz be édes fiam, haza akarlak vinni.

- Nem, nem, - mondotta Vilfridur - nem megyek veled, nem nyitom ki az ajtót. Megtiltották a törpék.

- Ó, édes lányom, ne haragudj, - mondotta az asszony. - Látod, megbántam, amit cselekedtem. Nézd, hoztam neked egy szép arany gyűrűt. Ez a nagyanyádé volt. Ha csakugyan nem jössz haza, nesze, itthagynom neked.

Vilfridur nem akarta elfogadni, de addig s addig beszélt az asszony, hogy az ajtó hasadékán mégis kinyújtotta egy ujját, arra az asszony hirtelen ráhúzta a gyűrűt s ahogy húzta, mondotta:

- Akarom és rendelem, hogy ez a gyűrű mind szorosabban-szorosabban szoruljon az ujjára, hogy haljon meg a haszontalan. S meg is hal, azt mondom, ha ennek a gyűrűnek az aranyjához hasonló aranyat nem találnak.

Azzal elszaladt az asszony, Vilfridur pedig egyszerre rettenetes fájdalmat érzett. Látta, hogy dagad az ujjá. Majd elájult a nagy fájdalomtól. Mikor aztán este hazajöttek a törpék, nem tudták, mit gondoljanak, mi lelhetett Vilfridurt. Már-már a halálán volt szegény.

- Mi történt, mit csináltál? - kérdezték a törpék.

Vilfridur elmondta, hogy mi történt vele és azt is, hogy mit hallott, mit mondott az anyja. A törpék egyszeribe keresgélni kezdtek az aranyaik között s csakugyan találtak is egy olyan aranyat, amely egészen az a fajta volt, mint a gyűrű. Azzal csak megérintették a gyűrűt s abban a pillanatban kettéroppant. A gyűrű leesett Vilfridurnak az ujjáról s mindjárt jobban is lett.

- Lám, lám, - mondták a törpék - nem hallgattál reánk! Vigyázz magadra! - Aztán megvacsoráztak, lefeküdtek, s ismét kérték Vilfridurt, nehogy felköltse, ha nyugtalanul találnak aludni.

Hej, milyen nyugtalanul aludtak a törpék! Még nyugtalanabban, mint az előző éjjel. De Vilfridur nem költötte fel. Aludtak a törpék, hánykolódtak, vergelődtek az ágyban reggelig, akkor aztán felkeltek. Mentek az erdőbe s ugyancsak a lelkére kötötték Vilfridurnak, nehogy be találja eresztani az anyját! Szóba se álljon vele többé.

Azalatt meg az asszony otthon elővette a tükrét, nézte, nézegette magát benne s kérdezte újra:

Szép tükröcském, mondd meg nyomban:

Mit csinál Vilfridur, hol van?

Felelt a tükör:

Vilfridurt kérdezed? Jól van, igen jól van.

Két törpénél lakik egy sziklakunyhóban.

Hej, mérgelődött az asszony! Majd megpukkadt mérgében. Nem találta a helyét, szaladt egyenesen az erdőbe, ottan is a sziklához, kopogtatott az ajtaján. Hízkelkedett, kedveskedett neki:

- Nyisd ki, nyisd ki, édes leányom! Bizony meg nem bánod. Nézd, hoztam neked drága arany cipőt. Még a dédanyádé volt. Neked adom.

- Nem kell, nem kell! - mondotta Vilfridur.

De addig s addig beszélt az asszony, hogy mégis kinyújtotta az egyik lábát. Az asszony azonnal ráhúzta az arany cipőt s ahogy ráhúzta, mondotta:

- Azt akarom, azt rendelem, hogy ez a cipő a lábára dagadjon, hogy Vilfridur meghaljon! Meg is hal, bizonyosan mondom, hogyha ehhez hasonló aranyat nem találnak valahol.

Azzal elszaladt a gonoszlelkű asszony, Vilfridur pedig mindjárt szörnyű fájdalmat érzett, dagadott a lába rettenetesen, alig bírt a fájdalommal. Lefeküdt a földre, ott hentergett, vergelődött szegény estig, amíg csakugyan a törpék hazajöttek. Azok, ahogy megtudták: mi történt, mindjárt keresgéltek az aranyak között s addig keresgéltek, amíg csakugyan találtak egy olyan fajta aranyat. Azzal megérintették a cipőt s a cipő mindjárt kettépattant, levált a Vilfridur lábáról.

- Látod, látod, - mondták a törpék - megint nem fogadtad meg a szavunkat! Ha véletlenül haza nem jövünk, szörnyű halálnak halálával halsz meg. - Aztán leültek, vacsoráztak, azután meg lefeküdtek s a törpék ismét mondták, ne költse fel Vilfridur, ha igen nyugtalanul találnak aludni.

- Ne féljete, nem költelek fel!

Hej, még csak most aludtak igazán nyugtalanul a törpék! Hánykolódtak jobbra-balra az ágyban egész éjjel, de közben aludtak s Vilfridur nem ébresztette fel. Reggel aztán ismét felkerekedtek, mentek az erdőbe s ugyancsak a lelkére kötötték Vilfridurnak, hogy szóba ne álljon az asszonnyal, mert bizony rosszul jár: szörnyű halálnak halálával hal meg.

Ugyanakkor, mikor a törpék elmentek, otthon az asszony belenézett a tükrebe. Nézte, nézegette magát, s kérdezte:

Szép tükröcském, mondd meg nyomban:
Mit csinál Vilfridur, hol van?

Felelt a tükör:

Vilfridurt kérdezed? Jól van, igen jól van.
Két törpénél lakik egy sziklakunyhóban.

- Hát nem használt semmit a varázslat! - kiabált az asszony rettenetes haraggal s magánkívül rohant az erdőbe, egyenesen a sziklához. Ott megint kopogtatott az ajtón. Esküdözött a leányának, hogy megbánta szörnyű bűnét, ne féljen tőle: nem fogja többé bántani. Nézzen ide, hozott neki drága, szép arany övet, nyissa ki az ajtót, hadd köthesse a derekára. Hadd láthassa, gyönyörködhessek az ő szép leányában. Vilfridur eleinte nem is hallgatott rá, de a gonoszlelkű asszony addig beszélt s olyan szépen beszélt, hogy megint elbolondította a leányát. Kinyitotta az ajtót, az asszony meg a derekára kötötte az övet s ahogy kötötte, mondotta:

- A húsodba bevágódjon, mind beljebb vágódjon, halj meg, szégyentelen! Meg is halsz bizony, ha nem jön el a német király s azonnal meg nem oldja.

Azzal otthagya Vilfridurt, annak meg az öv mind mélyebbre-mélyebbre vágódott a húsába. Szörnyű kínokat szenvedett, nem tudott a lábán állani. Elterült a földön alétan, ájultan. Egész nap ott hevert a földön. Akkor aztán jöttek a törpék, nézték, nézték, nem tudták, mi történt.

hetett vele. Nem találtak rajta semmi különöst. De lassankint magához tért Vilfridur s mondotta, hogy egy öv van a derekán. A szegény törpék mind próbálták, hogy leoldják róla, de nem tudták. Akkor aztán szép gyengén felemelték Vilfridurt, elvitték a tenger partjára, ottan lefektették. Mikor lefektették, elévették a sípjukat s megfűjták jó hangosan, de úgy fűjták a sípot, hogy szörnyű nagy vihar kerekedett a tengeren. S mert hogy éppen akkor járt a tengeren a német király, a nagy vihar elől kivitorlázott a tenger partjára. Kikötött a hajójával s ahogy kilépett a szárazföldre, egyszeribe elmúlt a vihar: gyönyörű szép idő lett, s elkezdett fel s alá sétálni a tenger partján. Amint sétált, sétált, egyszerre csak látja, hogy egy gyönyörűséges szép leány fekszik aléltan a földön. Néz jobbra, balra, mindenfelé, nem lát senkit mellette, körülötte. Aztán nézi közelebből a leányt, vajjon mi baja lehet. Gondolja: megoldja a ruháját. S ím, ahogy lehajolt, látja az övet a derekán, amely mélyen belevágódott a húsba. Egyszeribe eloldotta az övet s ahogy eloldotta, Vilfridur kinyitotta a szemét, arcának holthalavány színe pirosra változott, olyan volt, mint az eleven élet.

- Hát te ki vagy, mi vagy? - kérdezte a király.

- Vilfridur a nevem, - mondotta a leány s elbeszélte az ő szomorú történetét, aztán elindultak ketten a tenger partján, hogy megkeressék a törpéket. S íme, a szegény törpék ott feküdtek nem messzire a tenger mellett. Mind a kettő halott volt. Mind a kettőnek a szájában ott volt a síp. Szegény törpék, igen megerőltették magukat a síp fúvásában s attól haltak meg. Hej de megsiratta Vilfridur a törpéket! Szépen felemelték, aztán bevitték egy gyönyörű rétre, ott sírt ástak nekik, eltemették. Mikor aztán eltemették a törpéket, mondotta a király:

- Most pedig jössz velem az én palotámba, ottan fogsz te lakni, szép Vilfridur Völufegri!

Egyszeribe hajóra ültek s meg sem állottak, míg a német király országába nem értek.

Hát, ott lakott a király palotájában Vilfridur s ahogy telt, mult az idő, mind jobban megtetszett a királynak. Egyszer aztán azt mondotta neki:

- Hallod-e, Vilfridur, ha te is akarod, légy az én feleségem.

Felelte Vilfridur:

- Leszek a feleséged, jó szívvel leszek, mert én is szeretlek; de csak egy feltétellel: ha megfogadod, hogy télen által senkit sem fogadsz a palotádba, hogy ottan tartózkodjék, csak akkor, ha előbb tőlem tanácsot kértél s én abba beleegyeztem.

A király jó szívvel beleegyezett, hiszen ez igazán nem volt nagy kívánság, hogyne egyezett volna bele. Azzal mindjárt meg is tartották még aznap a lakodalmat.

De a gonoszlelkű asszony csak nem felejtette el a leányát. Megint elővette a tükrét, nézte, nézegette s kérdezte:

Szép tükröcském, mondd meg nyomban:
Mit csinál Vilfridur, hol van?

Felelt a tükör:

Szenvedéseinek lett igen jó vége,
A német királynak lett a felesége.

Hej, de még csak most lepte meg igazán a méreg s a boszúság a gonoszlelkű asszonyt! Nem tudta, mit kezdjen, mit csináljon, hogy tudja most elpusztítani Vilfridurt. Mit gondolt, mit nem, elég az, hogy addig beszélt az urának, a Vilfridur édesapjának, hogy ezt rábírta, menjen

el a német király palotájába s kérje meg a királyt, hogy adjon neki szállást ezen a télen. Elment a Vilfridur apja a német király országába, addig ment, mendegélt, amíg a király városába ért. Ott aztán ment egyenesen a palotába s igen alázatosan kérte a királyt, engedje meg, hogy töltsen nála ezt a telet. Mondotta a király:

- Sajnálak, barátom, de nem adhatok szállást, előbb beszélnem kell a királynéval.

A Vilfridur apja, aki *Raudúr*nak nevezte magát a király előtt, erre elkezdett gúnyosan kacagni. Mondta:

- Na, igazi király vagy, hogy még szállást sem tudsz adni, mielőtt nem beszélsz a feleségeddel. Hát ha a magad hatalmából nem tudsz adni, akkor ne is adj. Megyek más királyhoz, egyebütt, tudom, találok szállást. S majd elmondom, hogy milyen hatalmas király vagy te.

A király igen megszégyellette magát és semhogy rossz hírért vigyék más országokba, - nem szólt semmit a feleségének; megengedte Raudúrnak, hogy ott maradjon télre.

Eközben telt, mult az idő s a királyné lebetegedett. Hej, szegény királyné, azt hitték: meghal. Nem tudtak rajta segíteni, nem tudta megszülni a gyermekét. Jöttek tudós asszonyok, doktorok, mindhiába: egyik sem tudott tanácsot adni. A szegény király nem találta helyét nagy bánatában. Mi lesz vele, ha megtalálna halni az ő drága szép felesége?

Észrevette ezt Raudúr, odasompolygott a királyhoz s mondotta neki:

- Felséges királyom, én doktor vagyok. Engedj be engemet a feleséged szobájába, majd meglátod, hogy jobban lesz.

Megengedte a király, hogyne engedte volna meg. Azzal bement Raudúr a királyné szobájába, mind, akik benn voltak, kiküldötte. Egyedül maradt Vilfridurral. Ahogy egyedül maradt, elővett egy altató tövist, azt beleszúrta Vilfridurnak a fejébe, Vilfridur elaludott s közben megszületett a gyermeke, egy gyönyörű szép fiú. Ahogy megszületett, a fél fülét levágta a fiúnak, aztán beletette Vilfridurnak a szájába; a gyermeket pedig kidobta az ablakon. Aztán kiszaladott a királyhoz, s jelentette, hogy megszületett a gyermek. Jött be a király, de haj! szinte leesett a lábáról, amikor látta azt, amit látott.

- Mi dolog ez, mi történt? - kérdezte a király.

- Úgy látszik, - mondotta a gonoszlelkű Raudúr, - hogy emberevő a te feleséged, király! Látod, ott a gyermekének a füle még a szájában. Bizonyosan megette a gyermekét. Azt tanácsolom neked, ölesd meg a királynét, mert bizony mondom: boszorkány ez s nem igazi asszony.

De a király nem fogadta meg Raudúr tanácsát, szerette, igen szerette Vilfridurt. Nem volt szíve arra, hogy megölesse. Aztán elmúlt egy esztendő, a királyné ismét lebetegedett s megint az történt, hogy Raudúrnak kellett bemenni a szobájába, hogy megszabadítsa.

Ahogy bement, ismét altató tövist szúrt a fejébe, a kis lánykának (mert az született), levágta egy lába ujját, azt Vilfridurnak szájába dugta, a kis leányt pedig kidobta az ablakon s szaladt a királyhoz jelenteni, hogy megszületett a kis leány. Jött a király, kereste a kis leányt: nem volt sehol. Aztán szaladt a feleségéhez s ím, egy kis véres lábujj volt a szájában.

- Jaj, mi ez, mi történt? - kiáltott a király.

- Mi történt? Látod, hogy mi történt: amit mondtam. Emberevő a te feleséged, látod? Megette a második gyermekét is. Még most sem öleted meg?

- Nem, nem, - mondotta a király, - akármit cselekszik, mégsem öletem meg, mert igen szeretem.

Telt, mult az idő, eltelt egy év, a királyné harmadszor is lebetegedett, született egy kicsi fia. Megint Raudúrnak kellett bemenni, hogy megszabadítsa a királynét gyermekétől s bezzeg, hogy megint elaltatta. A gyermeknek a kicsi ujját levágta, aztán beledugta a királyné szájába, s kidobta a fiút az ablakon. Ahogy kidobta, szaladt a királyhoz: jelentette, hogy fiú született. Jött a király nagy örömmel, hátha most szerencsésebb lesz. De bizony hamar elmúlt az öröme, mert a fiúnak híre sem volt. Ellenben ott volt a kicsi véres ujj a királyné szájában.

- Látod, látod, - mondotta Raudúr - úgy-e, megmondottam, hogy emberevő. Hát most sem akarod megöletni?

- Nem, nem, - mondotta a király, - nem vagyok rá képes. Rád bízom: tégy, amit akarsz. Büntesd meg úgy, amint gondolod, ahogy megérdemli.

Raudúr pedig arra ítélte a királynét, hogy két szolga vigye ki az erdőbe, ott gyilkolják meg. Aztán hozzanak egy fürtöt a hajából s hozzák haza a nyelvét s a vérét is egy szarúban, hogy lássa: csakugyan megölték-e.

Közben legyen mondván, Raudúrnak már akkor, mikor hazulról eljött, mondotta a gonoszlelkű asszony, hogy enélkül a három dolog nélkül haza ne merjen jönni. Azért volt szüksége neki a királyné hajfürtjére, a nyelvére s a vérére. Kivitték a szolgák a királynét az erdőbe: gondolkoztak, vajjon mit csináljanak. Mert bizony egyiknek sem volt szíve, hogy megölje a drága szép királynét, akit szeretett mindenki, igen szeretett. Gondolkoztak, tűnődtek s addig gondolkoztak, addig tűnődtek, míg végezetül azt határozták, hogy nem ölik meg a királynét. Levágnak egy fürtöt a hajából, levágnak egy kutyát (az éppen ott volt velök), annak a nyelvét kivágják, a vérét egy szarúba folytatják s haza viszik Raudúrnak úgy, ahogy ő kívánta. Csakugyan úgy tettek, amint határozták; a királynét szabadon eresztették, a kutya vérével, nyelvével s a királyné hajfürtjeivel szépen hazamentek.

Na, szegény királyné, most már mehetett, amerre a szeme lát. Mikor a szolgák elmentek, akkor már este volt, besötétedett. Maga sem tudta, merre menjen, hova forduljon. Ment, erre, ment arra s addig bolyongott, amíg végre egy kunyhócskára talált. Kopogtatott az ajtón s íme, egyszeribe nyílt az ajtó s kilépett rajta egy szépen öltözött daliás ember. Köszönt a királyné, a kunyhó gazdája fogadta nyájasan s intett neki, hogy lépjen be a kunyhájába: jó szívvel ad neki szállást. Attól kezdve ott is maradt a királyné a kunyhóban. Szépen be volt rendezve. Volt abban asztal, ágy, szék, enni, innivaló bőviben s olyan tiszta volt, mint éppen a kápolna. Hát még azután, milyen tiszta lett, mikor Vilfridur söpörgette, takarítgatta, tisztogatta! Ott maradt Vilfridur, főzött, mosogatott, varrogatott, takarított, az a szép daliás ember pedig minden reggel kiment az erdőbe vadászni, hozta a mindenféle vadakat, madarakat, mindent, amire szükség volt.

Történt azonban, hogy a német királyhoz panaszra ment az egyik pásztora, hogy az erdőben a gulyából mindennap eltűnik egy sereg marha s nem tudja elgondolni, hogy s miképpen tűnhetnek el. Bizonyosan valami vadállatok hordják el, de ő nem látja soha, ámbátor ő mindig talpon van. Gondolta a király: »Na, ennek utánanézek, megyek az erdőbe; hadd lássam saját szememmel, mi történt.«

- Hallod-e, Raudúr, - mondotta a Vilfridur apjának, - gyere velem te is.

Azzal felkészülődtek, lóra ültek, fegyverekkel jól felszerelték magukat s elvágattak az erdőbe. Mentek, mendégéltek az erdőben, de egyszerre csak úgy eltaláltak kalandozni benne, hogy nem tudták: jobbra, balra, előre, hátra menjenek-e. Semmiképpen ki nem tudtak jutni az erdőből. Közben szépen rájuk esteledett.

- Na, most mit csináljunk? - mondotta a király.

Mentek fel s alá, bolyongtak jobbra-balra; végre aztán láttak messziről valami világosságot. Elindultak abba az irányba. Hát csakugyan volt ott egy kis kunyhócska; annak a szép daliás embernek a kunyhója volt az. Kopogtatott az ajtón, kilépett az a szép daliás ember, a király köszönt, ez meg fogadta nyájasan s betessékelte a kunyhóba. Aztán leültette, vacsorát adatott nekik. Ettek, ittak, vígan voltak. Mikor azonban lefekvésre került a sor, azt mondja a házigazda a királynak:

- Ime, itt az ágyad. A legpuhább ágyba fekédj le. Neked azonban - fordult Raudúrhoz - nem vettetem ágyat s nem is vettetek addig, amíg a történetedet el nem beszéled.

Azzal rámutatott egy székre, amely ki volt verve szeggel s mondotta Raudúrnak:

- Ül le oda!

Akart, nem akart Raudúr, de olyan hangon beszélt a gazda, hogy le kellett ülnie a székre. Ahogy leült, nagy hirtelen elővett a gazda egy nagy vörös gyűrűt, azt a karjára húzta Raudúrnak s mikor ráhúzta, mondta neki:

- Na, most mondjad a történetedet.

Elkezdette mondani Raudúr a történetét, de csak az elejét mondotta helyesen, igazán. Amint a lányának a dolgához kezdett közeledni, félre facsarodott az igaz útról: elkezdett hazudozni. Megszólalt ekkor a házigazda:

Vörös gyűrű, szorítsad,
Nem mondja az igazat!
Szegek, ti is szúrjátok,
Hadd mondjon igazságot.

Hej, Istenem, szorítani kezdette Raudúrt a vörös gyűrű, de úgy szorította, hogy majd elájult. Szúrták a szegek, hogy csak úgy bőgött bele. Próbálta mindenféleképpen, ha valahogy elfacsarhatná az igazságot, ha nem kellene elmondania a leánya dolgát, de hiába: el kellett mondani, mert a gyűrű szorította rettenetesen s szúrták a szegek szörnyűségesen.

Ahogy mondta, mondta a leánya történetét, a király elkezdett nyugtalankodni, mikor aztán vége volt a történetnek, kérdezte a házigazda a királytól:

- Milyen ítéletet érdemel ez az ember? Mit gondolsz, te király?

Mert a házigazda jól tudta ám, hogy a király az ő vendége.

A király magánkívül volt a haragtól.

- Milyen ítéletet érdemel? - mondotta a király. - Ilyen esetre nincs ítélet a törvénykönyvben. Mondj ítéletet: rád bízom.

Mondotta a házigazda:

- Ihol, király, itt van a tűz felett egy üst. Abban forr a víz. Ebbe a forró vízbe teszem belé ezt a gyalázatos embert, hadd égjén porrá. Úgy-e, megérdemli?

- Meg, meg, - mondotta a király, - tégy vele, amit akarsz.

Abban a pillanatban Raudúrt megragadta a szép daliás ember, beledobta az üstbe s izzé-porrá égett a teste. Akkor aztán a királlyal szépen bementek a szomszéd szobába s hát íme ott ült egy széken a királyné. Hej, Istenem, volt öröm, mikor meglátták egymást!

Hát még akkor, mikor az a szép daliás ember benyitott egy másik szobába s onnan kivezetett három gyönyörű szép gyermeket. Két fiút s egy leányt.

- Ihol, király, a te gyermekeid, - mondotta az a szép daliás ember.

Aztán elbeszélte, hogy ő éppen a király kertjében volt, mikor az első gyermeket kidobták az ablakon, ő szépen felemelte, elhozta ide s felnevelte. Aztán ott járt a következő esztendőben is, és akkor elvitte a leánykát. Harmadik esztendőben a másik fiút vitte el; így nevelte őket. Aztán jött a királyné s itt tartotta az ő kunyhójában.

- Mit kívánsz ezért a nagy jószágodért? - kérdezte a király.

- Nem kívánok semmi egyebet, - mondotta a szép daliás ember, - csak hagyd nálam a leánykád.

Hiszen adott volna a király bármit a világon, de bizony a leányát nem jó szívvel hagyta itt. De nem szólt semmit, ott hagyta a szép daliás embernél. Azzal a király, a királyné s a két királyfi hazamentek, a leányka meg ott maradt a szép daliás embernél.

Teltek, multak az évek, a leánykából gyönyörű szép nagy leány lett s ím, amikor nagy leány lett, eladó leány, egyszerre csak, halljatok csudát, mi történt: belépett a kunyhóba az a szép daliás ember, aranyos ruhában, mint egy igazi királyfi s mondotta a leánynak:

- Tudd meg, hogy én királyfi vagyok, de esztendőkön által el voltam varázsolva, itt kellett laknom ebben a kunyhóban. De most a varázslatnak vége: gyere velem az én országomba.

Azzal szépen felkerekedtek, elsőbben azonban a német királyhoz mentek, a leánynak a szüleihez. Bezzeg, volt nagy öröm, mikor meglátták a leányukat s megtudták, hogy az a szép, daliás ember királyfi. Egyszeribe nagy lakodalmat csaptak, mikor aztán a lakodalomnak vége volt, a fiatal pár ismét felkerekedett s meg sem állott, míg a királyfi országába nem ért.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Az átváltozás.

(Arab mese.)

Volt egyszer egy igazhívő ember. Ennek az igazhívő embernek az volt a legnagyobb vágya, hogy egyszer Mekkába zarándokolhasson. Gazdag ember volt, csak aranya két nagy korsóval, hanem nem tudta, hova tegye, hova rejtse az aranyát. Lakott a szomszédjában egy zsidó szabó. Gondolta magában az ember, hogy a két korsó aranyat rábízza a szomszédjára. Hanem, hogy a zsidó meg ne tudja, mi van a korsóban, zsírral bevonta mind a két korsó tetejét. Gondolta, a zsidók úgy sem eszik a zsírt, rá sem fog nézni a korsóra.

Úgy tett, amint gondolta. Átvitte a két korsót a szomszédhoz s megkérte, hogy őrizze, amíg Mekkából visszakérül.

Na, elment az ember Mekkába, a két korsó meg ott maradt a zsidónál. Egyszer a zsidó felesége, amint a szobában takarított, hozzáüött véletlenül az egyik korsóhoz és eltörte. Hát Istenem, mi történt! Az a sok arany, ami a korsóban volt, szerteszét gurult a szobában.

- Jer, jer, - kiabált az asszony az urának. - Nézz ide, mennyi arany!

- Az ám, ez arany, - mondotta a zsidó.

Mindjárt elővették a másik korsót is, azt is eltörték. Bezzeg, hogy az is tele volt arannyal. Gondolták magukban: Hiszen az igazhívő két korsó zsírt hagyott náluk, az aranyat szépen megtarthatják maguknak. Majd vesznek más korsót, épen olyat, amilyen ez volt, azután megtöltik zsírral, s mikor az igazhívő hazajön, szépen átadják neki.

Úgy tettek, amint határozták. Esztendő múlva azután hazajött az igazhívő, átalment a szomszédjához és kérte a korsókat.

- Itt van, barátom, - mondotta a zsidó.

- Köszönöm, hogy megőrizted, - hálálkodott az igazhívő, s a korsókat hazavitte.

Amint hazaért, első dolga volt, hogy a zsírt leszedje a korsók tetejéről és megnézze az aranyait. Hát, Uram, Teremtőm, a korsó fenéig zsír! Szörnyű haragra lobbant, szaladt vissza a zsidóhoz s mondotta neki:

- Mi dolog ez, szomszéd, én neked két korsó aranyat adtam őrzésre s te meg zsírt adtál helyettük!

- Bizonyosan, ha arany volt benne, zsírrá változott, - mondotta a zsidó.

Hanem az igazhívő nem elégedett meg ezzel a válasszal. Elment panaszsra. Egyenesen Harun-al-Rasid szultánhoz ment. Leborult a szultán előtt az igazhívő, mondotta:

- A próféták törvénye beszéljen belőled! Én ennek a zsidónak átaladtam két korsót, mind a kettő tele volt arannyal. Azért adtam, hogy őrizze meg, amíg Mekkába zarándokolok. Mikor azután visszatértem, arany helyett zsírt találtam a korsóban.

- Igaz ez? - kérdezte a szultán.

- Igaz, felség, hogy ő zsírt talált a korsókban, de ha arany volt bennük, egyéb nem történhetett, az arany zsírrá változott.

Mondotta a szultán:

- Igaza lehet ennek az embernek. Nagy az Istennek az ő hatalma, megtörténhetett ez a csuda is. Menj, fiam, - szólt az igazhívőnek - én rajtad nem segíthetek.

Az igazhívő hazament nagy búval, bánattal, nem találta helyét, nem volt sem éjjele, sem nappala, nem tudta, mit kezdjen, merre forduljon, hogyan szerezze vissza az aranyát. Egyszer aztán, amint járt-kelt a városban, nagy búsan, találkozik Abu-Novasz-szal. Ez az Abu-Novasz híres tréfacsináló, nagy huncut ember volt. Kérdi a zarándok embert:

- Hát mi bajod, barátom? Miért eresztetted úgy búnak a fejedet?

- Ne is kérdezd, - felelte az ember. - A zsidó ellopta minden pénzemet.

- Hát ez hogy lehet? - kérdezte Abu-Novasz.

Elmondotta, hogy s mint történt a dolog.

- Hát csak bízd rám, én majd visszaszerzem neked az aranyat. Adj belőle 200 darabot, majd meglátod, hogy meglesz a pénzed.

- Adok jó szívvel, - mondotta az igazhívő - csak szerezd vissza!

Volt Abu-Novasznak egy ismerőse, egy keresztény ember. Festő volt ez az ember. Mondotta Abu ennek a festőnek:

- Pajtás, fessd le nekem a zsidó szabót.

- Jó szívvel, - mondotta a festő.

Elvitte a szabó háza elé, épen ott ült a szabó, a festő jól megnézte, azután hazament, pompásan lefestette. Másnap már vitte is, a képet Abu-Novasznak. Abu egyszeribe üzent az igazhívőnek, hívatta magához.

- Nos, tetszik a kép? El van a szabó találva?

- Hiszen jó, jó a kép, - mondotta a zarándok - csakhogyl hol a pénzem? Azt nem látom.

- Majd meglátod a pénzedet. Most végy egy majmot.

Nem tudta ugyan a zarándok, hogy mire jó az, de vett egy majmot. Abu a majmot bevitte a házába, a zsidó szabó képét hozzátámasztotta a falhoz. A majmot szembeállította a képpel, akkor azután rettenetesen elkezdte ütni egy korbáccsal. A szegény majom nézett jobbra-balra, hogy hova meneküljön. Végre is a kép mögé szaladt, ott húzódott meg. Ezt azután Abu napról-napra ismételte. Hacsak mérgesen ránézett a majomra, az mindjárt a kép mögé szaladt. Mikor ezzel készen volt Abu, elment a zarándok emberhez és mondta neki:

- Hallod-e, tégy úgy, mintha elfelejtetted volna a szomszédod dolgát. Járj el hozzá, mint annakelőtte, beszélj vele barátságosan, aztán mikor újra jól összebarátkoztatok, valami alkalmmal, mikor nem lesz otthon, hozd el a fiát.

A zarándok ember megfogadta Abu tanácsát elment a szomszédhoz, lassanként összebarátkoztak. Egyszer azután valami dolga akadt a szabónak és kérte a zarándok embert:

- Maradj itt egy kevés ideig, vigyázz a fiamra, amíg visszajövök.

- Jó szívvel, - mondotta a zarándok ember.

De épen csak azt várta, hogy a szabó elmenjen hazulról, felkapta a fiút s meg sem állott vele az Abu lakásáig.

- Na, - mondotta Abu - most eredj s vidd a majmot a zsidó házába. De útközben végy egy fél kenyeret s egy uncia zsírt. Egyél belőle, de ne edd meg egészen, várd meg, míg hazajön a zsidó. Ha kérdi: »Hol a fiam?« - mutass a majomra s mondd neki: »Itt van ni!« - Ha azt kérdi: »Mi történt vele: hogy lett belőle majom?« - akkor mondd: »Amikor a kenyeret és a zsírt enni kezdettem, ő is evett a zsírból egy falást, s abban a pillanatban majommá változott«.

A zarándok ember elvitte a majmot a zsidó házába, útközben vett egy fél kenyeret és zsírt s mikor épen javában falatozott, hazajött a zsidó. Körülnézett a szobában s bezzeg hogy az volt az első kérdésem - Hol a fiam? - Az ember rámutatott a majomra: - Ihol a fiad!

- Az élő Istenre, - kiáltott fel a zsidó - mi történt?! Az én fiam majommá változott?

Mondotta a zarándok ember:

- Kedves barátom, én nem tudom, hogy történhetett; elég az hozzá, hogy amint a kenyeret, meg a zsírt ettem, ő is evett belőle egy falást s abban a pillanatban majommá változott.

Sírt, jajgatott a zsidó; magánkívül szaladt Harun-al-Rasid szultán palotájába, hogy bepanaszolja a zarándok embert. De mikor a palotába ért, már ott volt Abu is, s ment utána a zarándok ember is. Felment a zsidó a szultán elé, aki épen ott ült a törvénykező teremben, körülötte a tanácsosok, s eládta a panaszt. Ránézett a szultán a zarándok emberre s mondta neki: - Igaz ez?

- Uram, - felelte a zarándok ember - úgy van, ahogy elmondotta. Rám bízta a fiát, én meg kenyeret, zsírt ettem, abból evett a gyermek is, s amint egyet-kettőt falt, majommá változott.

Közbeszólt a zsidó:

- Nem, az nem lehet igaz. Amióta Jézus Krisztus a földön járt, azóta átváltozás nem történt.

A szultán ránézett a zsidóra s mondotta:

- Igazad van, fiam, azóta csakugyan nem történt átváltozás.

De abban a pillanatban eléugrott Abu. Mondotta a szultánnak:

- Felséges szultán, engedd meg, hogy idehozzuk a majmot. Ha a majom megismeri a zsidót és hozzászalad, megöleli, akkor bizonyosan a fia. Ha nem szalad hozzá és nem öleli meg, akkor nem a fia.

- Jól van, - mondotta a szultán - hát hozzátok ide a majmot.

Mindjárt hozták a majmot. Akkor meg Abu mondotta:

- Most pedig mind, akik jelen vannak, álljanak mind a fal mellé.

Mind a fal mellé állottak, Abu pedig szörnyű haragosan ránézett a majomra, mintha verni akarná. A majom pedig egyet ugrott, kettőt szökött s ott volt a zsidó nyakában. Hiába ütötte-verte, lökdöste magától a zsidó: nem tudta lerázni magáról.

- Hát, fiam, - mondotta a szultán a zsidónak - csak vidd haza a fiadat.

De a zsidó nem tudott belenyugodni a dologba és mondotta:

- Uram, ismét mondom, hogy mióta Jézus Krisztus a földön járt, azóta nem volt több átváltozás.

- Mit beszélsz te? - mondotta Abu. - Te mondod, hogy nem volt azóta átváltozás? Hiszen te magad bizonyítottad azt. Te magad mondtad, hogy az arany zsírrá változott. Ha az Úr zsírrá tudta változtatni az aranyat, akkor bizonyosan az embert is át tudja változtatni majommá.

A szultán megcsóválta a fejét és mondotta:

- Igaza van Abunak. Az Úrnak, aki aranyat zsírrá tud változtatni, elég hatalma van arra is, hogy az embereket átváltoztassa. Hát csak vigyed a fiadat haza, jó ember.

Mit volt, mit nem tenni, a zsidó fogta a majmot és vitte haza. A zarándok ember ment utána s mondotta gúnyolódva:

- No, szomszéd, hát csak jól vigyázz a majomra. Ami pedig a fiadat illeti, hát az nálam van, ott van a pincémbe. Ott is tartom fogva; éheztetem, sanyargatom, valameddig az aranyaimat vissza nem adod.

Bezzeg hogy a zsidó nyomban szaladt haza, összeszedte a zarándok ember aranyát és utolsó darabig visszaadta.

Aztán ő is visszakapta a fiát.

Ámisz és Ámil.

(Angol mese.)

Valamikor régesrégén élt olasz földön, Lombardia hercegségében két nemes lovag, akik úgy szerették egymást, mintha édestestvérek lettek volna. Csudák csudája, a két lovag felesége is szerette egymást. És hogy semmi híjja ne legyen a két házaspár boldogságának, ugyanazon a napon mindakettőnek fia született. Egyiket Ámisznak, másikat Ámilnak keresztelték.

Rendesen úgy szokott történni, hogy, ha a szülők nagyon is kívánják a gyermekeik barátságát, mert egyidősek, vagy szomszédok, vagy akármi egyéb okból: a gyermekek csak azért is gyűlölik egymást. Hanem Ámisz és Ámil nem okoztak ilyen csalódást a szüleiknek. Attól a perctől fogva, hogy járni tudtak, senki sem látta egyiket a másik nélkül; veszekedni nem hallotta őket senki, ha ugyan veszekedtek valaha. Tizenkét esztendősen korukban úgy hasonlítottak egymáshoz, hogy tulajdon szüleik is alig ismerték meg, melyik a másik.

Ebben az esztendőben történt, hogy Lombardia hercege valamennyi nemes alattvalóját meghívta az udvarába, fényes ünnepségre. Sokan magukkal vitték a fiaikat is, hadd ismerjék meg a lovagi szokásokat. Ámisz és Ámil is elment a többivel s az udvarnál minduntalan össze- tévesztették egymással a két fiút. A jókedvű legénykéek örömet növelték maguk is ezt a zűrzavart s annyi huncut tréfát csináltak, hogy a herceg ottmarasztotta őket az udvarában, - mert, azt mondta, most már unalmas volna ott nélkülük az élet.

Meglehet, hogy a lovagok azt gondolták erre: bizony, a mi házunkban még unalmasabb lesz, - de ha gondolták is, ki nem mondották; csak a felesége vette észre mind a kettőnek, hogy lehorgasztott fejjel tértek haza, mintha nagy baj érte volna őket.

A fiúk eleinte boldogtalannak, elhagyatottnak érezték magukat abban a különös, új világban; még jobban egymáshoz húzódtak, mint addig. Hanem lassacskán mégis megszokták az udvari életet, megtanultak nyíllal célba löni, lovagi tornán lándzsát törni, lantot pengetni, édesszavú dalokat énekelni.

Teltek, multak az évek, tizennyolc esztendősen lett már Ámisz és Ámil, embernyi embernek tartották már magukat és szembe mertek volna szállni a legderekabb vitézzel is. Először is tudtára akarták adni az egész világnak, hogy még a vér szava sem kötheti őket jobban, mint az a szeretet, amivel egymás iránt viseltetnek. Testvérré fogadták egymást és megesküdtek, hogy egyik a másikat minden harcában megsegíti, egyik a másikért bosszút áll akárkin, egyik a másikért feláldozza azt is, ami legkedvesebb neki a világon.

A hercegnek ezidőtájt rengeteg dolga volt, nem tölthetett sok időt a két fiúval, de volt arra gondja, hogy megtanuljanak mindent, amit tudniuk kell. Mikor meghallotta, milyen esküvessel fogadták testvérré egymást, tornajátékot rendezett a tiszteletükre s a tornajáték után lovaggá ütötte őket. Aztán kiadta a parancsot, hogy mostantól kezdve Ámisz lovag lesz a főpohárnok, Ámil lovag a fősáfár az udvarában. A régi fősáfár, akinek helyét Ámil elfoglalta, halálos ellensége lett ez órától fogva mindkettejüknek.

A két ifjú értett jól a vadászathoz, a lándzsavetéshez, meg sok egyébhez, hanem arról fogalmuk sem volt, hogy mi is a dolga a főpohárnoknak meg a fősáfárnak. Azt pedig tudták, hogy vigyázniuk kell magukra, mert a régi fősáfárnak örökké rajtuk a szeme, s ha hibát vesz észre, szalad árulkodni a herceghez. Szerencséjükre, az udvarban mindenki szerette őket s ha egyszer-másszor megfélekeztek valamiről, vagy vadászni szöktek - elvégezte a dolgukat másvalaki, még a régi fősáfár sem tudta meg, hogy ki.

Szép csendesen teltek, multak a napok, becézgették az udvarbeliek az ujdonsült lovagokat, - hanem egyszerre csak vége lett a nagy boldogságnak. Egy nap habbakeveredett lovon vágtatott egy vitéz a palota kapuja elé. Kérte, hogy vezessék Ámil lovaghoz.

- Ó uram, - mondotta, nem tudván, hogy Ámil helyett Ámisszal beszél - rettentő hírt hozok neked. Apád, anyád hét nappal ezelőtt meghalt pestisben. Csak te foglalhatod el a helyüket. Ezért küldtek hozzád.

- Az én apám s anyám? - kiáltott fel Ámisz, hátrahökölve.

- A tiéd, uram, - mondta a katona. - Hacsak ... - itt dadogni kezdett, mert ebben a pillanatban Ámil lovag odalépett a barátja mellé - most már ... most már igazán nem tudom, hogy a tiéd-e. Sok esztendeje nem láttalak már, s ez a lovag szakasztott a te képedmása. De én Ámil lovaggal akartam beszélni.

Most Ámilnak eredtek meg a könnyei. Ámisz gyöngéden a vállára tette a kezét.

- Nyugodjál meg, testvér, - mondotta. - Veled vagyok jóban, rosszban. Most nem kísérhetlek el, de utánad megyek, ha vissza nem jöhetsz.

Másnap kora reggel Ámil nehéz szívvel indult hazafelé, ahonnét hat esztendeje jött el. De még mielőtt elindult volna, csináltatott két aranyserleget, mind a kettőre vadakat, madarakat vésetett, amilyenekre annyszor vadásztak Ámisszal Lombardia erdeiben. A két serleg épen olyan hasonlatos volt egymáshoz, mint Ámisz és Ámil. Ámil beletette mind a kettőt a nyereg kapájába. Csak akkor vette elő, mikor válni kellett Ámisztől, aki elkísérte a lován, ameddig lehetett. Akkor aztán odaadta Ámisznak az egyik serleget.

- Isten áldjon, testvér, - mondotta. - Légy olyan hű hozzám, mint én tehozzád, ahogy megfogadtuk erős esküvéssel: míg mi ketten élünk, senki e világon ne állhasson közénk.

Ámisz lovag megismételte az eskü szavait, aztán lassan, szomorúan visszafordult a palota felé.

Hét álló napig lovagolt Ámil, akkor ért csak haza szülőföldjére. Hónapokig kellett harcolnia gonosz atyafiakkal, akik be akartak ülni apja örökébe. Mikor valamennyit legyőzte, arra kérték a hűbéresei, hogy házasodjék meg és maradjon közöttük.

Az volt a szokás azon a vidéken, hogy a földesúr a legszebb leányok közül választ feleséget, akármilyen rendű-rangú legyen is az a leány. Kihirdették hát mindenfelé, hogy akinek szép leánya van, hozza el a kastélyba, újhold után való reggel. Sok leánynak dobbant meg a szíve, mikor Ámil lovag csatlósa végigjárta ezzel a hírral falvak, városok utcáit. Szaladt a tükörhöz valamennyi, illegette-billegette magát, forgott jobbra-balra: hátha rajta akad meg Ámil szeme! De volt is újhold reggelén annyi szép leány Ámil kastélyának udvarán, mint csillag az égen.

- Bizonyosan téged választ, - mondta egyik leány, pedig magában azt gondolta: lehetetlen, hogy én ne tessem neki!

- Dehogyan engem, - felelte a másik - szőke legény barna leányt szeret. - Az ő haja pedig olyan szőke volt, hogy jobban ragyogott a napnál. De azért ő sem gondolt egyebet, mint azt, hogy nincs itt hozzáfogható szép leány egy sem.

Trombitaszó harsant, elcsendesedtek valamennyien. Kilépett az udvarra Ámil lovag, ezüstös ruhában. Lassan lépdelt végig a leányok sorai előtt, jól megnézte mindet és megfigyelte: hogyan fogadják a tekintetét. Egyik-másik lesütötte a szemét és elpirult; sokan felnéztek rá és mosolyogtak; de volt egy, aki sem ezt, sem azt nem tette, csak állt sápadtan, mozdulatlanul, amint az ifjú lovag közeledett hozzá.

Magas növésű, fekete hajú, szelid szürke szemű leány volt. Akadt bizony szebb is nála akárhány, de mégis az ő arca, az ő pillantása állította meg Ámil lovagot. Felé nyújtotta a kezét, őt választotta feleségül. Megtartották a lakodalmat, s a felesége mellett Ámil lovag egy időre megfeledkezett Ámiszról, akinek testvéri hűséget esküdött.

Ámisz lovag ezalatt szomorúan éldegélt a herceg udvarában és védte magát a gonosz fősáfár ármánykodása ellen, aki most ravaszul kedveskedett neki. Még azt is felajánlotta Ámisznak, hogy fogadják testvérré egymást, de Ámisz azt felelte: egy testvérnak hűséget esküdtem már, a lovagi törvény nem engedi, hogy mást fogadjak testvéremül.

Most aztán nem komédiázott tovább a fősáfár, hanem kimutatta a foga fehérét.

- Megbánod még ezt a napot, adta hitvány kölyke! - mordult dühösen Ámisz lovagra. Hanem Ámisz csak mosolygott, s azt felelte: majd meglássuk! Ebben az időben lett tizenöt esztendő Belizante, a herceg egyetlen leánya. A születésnapjára két álló hétig tartó vitézi játékot rendezett az apja. Messze földről jöttek a leventék, hogy lándzsát törjenek a szép hercegisasszony tiszteletére, de akármilyen derék vitézek voltak is, Ámisz lovag vitte el a díjat valamennyi elől. Mikor a hercegné megkoszorúzta (mert a leányát még nagyon fiatalnak tartotta ahhoz a herceg, hogy ő legyen a tornajáték királynője), Belizante komoly arccal nézett a lovagra, akinek a hírét gyermekkor óta sokszor hallotta már. Látni most látta először, mert a herceg egy távoli kastélyában neveltette s az udvarában ritkán fordult meg.

Ha az ember sok szépet, jót hallott valakiről, rendesen csalódik, mikor meglátja. De a hercegisasszony nem csalódott: Ámisz valóban legszebb, legmagasabb, legerősebb volt valamennyi levente között.

- Ez lesz az én lovagom, senki más, - mondotta magában a hercegisasszony. Hanem Ámisz lovag esze nem járt asszonyokon, alig is vette észre Belizantét.

Elszomorodott ezen a szegény hercegisasszony, betege lett a bánatnak s a szerelemnek. Napok hosszat fel se kelt az ágyából, s egyre csak azon gondolkozott, hogyan nyerhetné meg Ámisz lovag szívét.

Eltelt egy hét is, de nem beszélhetett Ámisszal, még csak nem is láthatta, mert Ámisz vadászatra kísérté el a herceget. Hanem egy reggel valamelyik frájjá - aki kileste a hercegisasszony szíve titkát - hírül hozta neki, hogy azelőtt való nap Ámisz lovag erősen kifárasztotta magát egy vadkan üldözésében s ma nem ment el a herceggel. Nosza, fel is vette Belizante legszebb ruháját, ragyogó ékszereket rakott magára, fényes fehér fátylat tett a fejére, aztán elhívta magával az édesanyját, úgy indult sétálni a palota kertjébe.

Nemsokára meg is látta Ámisz lovagot egy fa tövében heverészni. Úgy tett, mintha ügyet sem vetne rá, másfelé fordult és bement a fák közé.

- Alhatnám - mondta a hercegisasszony és leheveredett egy lágy mohapadra. - Halljátok, milyen szépen énekelnek a madarak? Azt hiszem, a fülemüle szól, mert olyan sűrű sötétség van itt a fák alatt, hogy azt sem tudja, nappal van-e vagy éjjel.

- Hagyjuk itt - szólt az anyja, s az udvarhölgyekkel visszatért a palotába.

Egy pillanatig mozdulatlanul feküdt Belizante, mintha aludnék; aztán felkönyökölt és körülnézett. Semmit sem látott, csak a sötétzöld sűrűséget, semmit sem hallott, csak a madarak énekét. Szép lassan felállott s kilopózott a sűrűségből a gyümölcsöskertbe, ahol Ámisz lovagot látta.

Ámisz most is fogadott testvérére, Ámilra gondolt. Meglepetten ugrott talpra, mikor a szép Belizante közeledett felé; de a hercegkisasszony megkérte, hogy üljön le mellé. Elmondotta neki, hogy miatta lett szerelem betege, s addig meg sem gyógyul, míg Ámisz szíve felé nem fordul. Ámisz lovag azt sem tudta, ébren van-e, vagy álmodik, jól hallotta-e, amit hallott - de hamarosan összeszedte az eszét és megmagyarázta Belizanténak: te egy hatalmas herceg leánya vagy, én meg szegény lovag - mi nem lehetünk soha egymásé. Hanem a hercegkisasszony nem nyugodott meg ebben; sírt, zokogott, olyan keservesen, hogy Ámisz lovag megsajnálta. Időt akart nyerni, hogy kigondolhasson valami okosat. Azt mondta hát a leánynak:

- Várjunk még nyolc napig, hercegkisasszony. Ha akkor is azt érzed, amit most: megkérem a kezedet az apádtól.

Szerencsétlenségükre, a fősáfár, aki folyvást kereste az alkalmat, hogy Ámiszt bajba keverje, látta, mikor Belizante kilépett a fák közül és megkereste a lovagot.

Elbújt mögöttük egy bokorba és kihallgatta a beszélgetésüket. Hamar kifőzte a maga gonosz tervét s a nyolcadik, napon így szólt a herceghez:

- Kegyelmes herceg, Ámisz lovag azzal akar megfizetni sok jószágodért, hogy titokban feleségül veszi a leányodat.

Ámisz ezen a napon a palota nagy csarnokában állt őrt. Egyszerre csak előtte termett a herceg, kard a kezében, s a szemére hánnya, hogy elforgatta a leánya fejét. Keresztül is szúrta volna Ámiszt nagy erős haragjában, de szerencsére, volt Ámisz háta mögött egy kis ajtó, azon hirtelen besurrant egy mellékszobába, az ajtót magára zárta, s a herceg kardja az ajtó deszkájába fúródott. Erre aztán lecsillapodott egy kicsit a haragja, s azt mondta Ámisznak, hogy jöjjön ki, nem bántja. Ki is jött Ámisz, s a herceg csak ennyit szólt hozzá:

- Rút hálátlanság tőled, hogy el akartad lopni a leányomat, akit én a császár fiának szántam.

Nagy bajban volt szegény Ámisz lovag. Ha csak őt magát sújtja a herceg haragja, elviselt volna szívesen akármilyen büntetést: de mi lesz Belizante sorsa? Azért hát, hogy a leányt megmentse az apja haragjától, megesküdött, hogy egy szó sem igaz abból, amivel vádolják; földre dobta a kesztyűjét és azt mondta:

- Tarts istenítéletet, kegyelmes herceg, megvívok akárkivel, hogy az igazamat bebizonyítsam.

A herceg megparancsolta a fősáfárnak, hogy vegye fel Ámisz kesztyűjét. Ez azt jelentette, hogy elfogadja a párviadalra való kihívást. Aztán kimondotta, hogy mához két hétre lesz a párviadal, akkor kiderül majd, melyik mondott igazat.

Csak hogy nem volt ám elég a párviadalt megígérni: a két ellenfélnek kezesre is volt szüksége, aki magára vállalja a büntetést, ha valamelyik megszökik a viaskodás elől. És a gonosz fősáfártól annyira féltek az udvarbéliek, hogy senki sem mert Ámisz lovagért kezességet vállalni. Rosszul járt volna szegény, tüstént börtönbe vetik, ha Belizante és az anyja nem kezességet érte, hogy itt lesz a párbaj napján.

De a szép Belizante semmiképpen sem tudta elűzni a gondot Ámisz lovag borús homlokáról. Egyre az járt az eszében, hogy hamisan esküdött. Hiába mondta el neki Belizante azt a sok rossz cselekedetet, ami a fősáfár lelkét terhelte.

- Akármilyen gonosz ember is, - felelte Ámisz - *most* neki van igaza és *én* hazudtam, ezért félek az istenítélettől! - Ennél egyéb választ nem tudott Belizante kivenni belőle.

Semmi utat-módot nem tudott kigondolni, hogyan meneküljön ebből a szörnyű helyzetből. Párviadalra ki nem állhat, mikor hamis eskü súlya nehezedik a lelkére. Ha pedig megszökik, minden kiderül és Belizante egyedül viseli az apja haragját. Akármerre forgassa is a dolgot, nincs menekvés!

Hanem egyszerre csak eszébe jutott Ámil lovag.

- Milyen ostoba voltam, hogy előbb nem gondoltam rá! Szerencsére, van még idő: elvágatok hozzá és megkérem, vívjon meg helyettem a fősáffárral.

Most bezzeg földerült az arca! Szaladt tüstént a hercegisasszonyhoz, elmondta nekik a tervét és elbúcsúzott tőlük.

Napkölte előtt nyeregben ült már. Hajszolta a lovát pihenés nélkül, míg csak ki nem adta páráját. Város, falu nem volt a közelben, mikor a lova összeesett, hát gyalog folytatta az útját, étlen, szomjan, álmatlanul. Aztán nem bírta tovább. Mikor Ámil lovag az erdőn keresztül jött hazafelé a vadászatról, ott találta Ámiszt egy fa alatt.

Az öröm új életet öntött Ámisz fáradt testébe. Felült a fa tövében, s elmondta Ámilnak, hogy mi járatban van: hamis eskü nyomja a lelkét, nem mer istenítéletre kiállani.

- No, ha csak ez a baj, - kacagott fel Ámil - ezen könnyen segíthetünk! Eredj haza a kastélyomba, mondd a feleségemnek, hogy elküldted a lovadat Ámisz lovagnak a herceg udvarába, mert hallottad, hogy szüksége van egy jó lóra. Senki sem fogja észrevenni, hogy nem én vagyok az, aki hazajött, hiszen eddig is mindig összetévesztettek bennünket. Ami a feleségemet illeti: épen mostanában mondtam neki, hogy távolabb lévő birtokaimon lesz dolgom, elbúcsúzhatol tőle még ma este s azzal jöhetsz utánam.

Ámisz úgy tett, ahogy a fogadott testvére tanácsolta, Ámil pedig nekieresztette a kantárszárát és vágatott a herceg udvara felé.

Épen jókor érkezett meg. A párviadalra kitűzött idő letelt, a fősáfár diadalmas arccal járta körül a porondot és hangos szóval mondta:

- Hallja meg mindenki, akit illet és érdekel: az ellenfelem megszökött, s ezzel bevallotta, hogy árulója volt urának. Most már nincs egyéb hátra, máglyát kell rakni, s a lovagi törvény szerint elégetni a megszökött lovag kezeit az egybegyűlt nép szeme láttára!

A herceg, a hercegné s a szép Belizante szíve összeszorult ezekre a rettentő szavakra. A fősáfár igazat mondott: ki kellett adni a parancsot, hogy megégessék a hercegnét s a leányát. Szomorúan, húzódozva, csigánál lassabban rakták az emberek a máglyát, mégis gyorsabban készült el, mint szerették volna. Anya és lánya kétségbeesve tekintettek körül, aztán összeszedték a bátorságukat és megindultak a máglya fele.

Ekkor vágatott be lélekszakadva Ámil lovag. Utat tört magának a herceg színe elé és követelte, hogy tüstént eresszék szabadon a kezeseket. Aztán a hercegné és Belizante kíséretében bement a palotába és felöltötte Ámisz lovag páncélját, fegyverzetét, felvette címeres pajzsát.

Mikor sisakját, kardját rácsatolták, megkérte a hercegnőket, hogy hagyják magára, mert egyedül akar lenni egy kis ideig, mielőtt lóra szállana. A két hercegnő megölelte, Isten áldását kérte reá és kiment a szobából. Mikor az ajtó becsukódott utánuk, Ámil lovag magasra emelte a kardját és imádkozott.

- Jöjjön, aminek jönnie kell, - mormogta magában - megvédem a testvéreimet.

Azzal kiment, lóra pattant, kiugratott a porondra s hangos szóval megesküdt az ártatlanságára, amit fegyverrel is be fog bizonyítani.

A küzdelem nem tartott sokáig. A fősfár ügyesen bánt a karddal, hamar oda vágott Ámil vállára. Az ifjú lovag megingott a nyergében. A fősfár büszkén, diadalmasan kiáltott fel és már emelte a karját, hogy egy második vágással megölje az ellenfelét. Hanem ekkor Ámil hirtelen oldalvást rántotta a lovát és szívenszúrta a fősfárt. Aztán, azon véresen, levágta a nyomorultnak a fejét s odatette a herceg lába elé, bizonyítván ezzel a herceg s az egész udvar előtt, hogy az igaz ügy győzedelmeskedett. De alighogy ezt megtette, a nagy vérvesztéstől ájultan esett össze. Bevitték a palotába s a herceg legjobb doktoraival ápoltatta. Néhány nap múlva elmúlt a láza s a herceg bemehetett hozzá.

- Édes Ámisz barátom, hogy is gondolhattam rosszat rólad! - kiáltott fel a herceg, térdre borulva Ámil ágya előtt. - De most tudtára adom egész népemnek, hogy te mindig hű s igaz ember voltál. Mihelyt talpraállasz, feleségül veheted a leányomat, világraszóló lakodalmat csapunk, s halálom után te léssz Lombardia hercege.

A sebesült vitéz megköszönte a herceg jóságát, s amint a herceg kiment a szobából, titkos üzenetet küldött Ámisznak, hogy minden jóra fordult, kilenc nap múlva jelenjék meg az udvarnál, addig rejtőzködjék valahol a palota közelében. Mikor aztán Ámil meggyógyult, a két barát ismét ruhát cserélt. Ámil visszatért a feleségéhez, Ámisz a menyasszonyához, megtartották a lakodalmat s boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Az okos leány.

(Szicíliai mese.)

Volt egyszer két testvér, az egyiknek hét fia volt, a másiknak hét leánya. Ha a hét fiú apja találkozott a testvérevel, mindig gúnyolódott, csúfondároskodott.

- Hej, testvér, - mondogatta neki - neked hét virágcsereped van, nekem pedig hét kardom!

Szörnyen bosszankodott emiatt a hét leány apja, s valahányszor hazament, mindig igen szomorú, mindig igen bosszús volt. Egyszer aztán a legkisebbik leánya, aki csudaszép volt s amelletten is okos, igen ravasz volt, megkérdezte az apját:

- Édesapám, miért olyan szomorú mindig?

- Ó, leányom, ne is kérdezd, - mondotta az apja - az én testvérem, valahányszor találkozunk, mindig csúfolódik velem. Mert hogy neki hét fia van, nekem meg hét leányom, folyton azt mondja: - Hej testvér, testvér, neked hét virágcsereped van, nekem pedig hét kardom.

Mondotta az okos leány:

- Édesapám, egyet se bosszankodjék emiatt. Ha még egyszer a testvére csúfolódik, mondja neki: »Hiszen jó, jó, neked hét fiad van, nekem meg hét leányom. De az én leányaim okosabbak, mint a te fiaid.« Fogadj vele: mondjad neki, küldje ki a legkisebbik fiát, te is kiküldöd a legkisebbik leányodat, s majd meglátjuk, hogy melyik hozza el a királyfi koronáját.

- Jól van, - mondotta az apja - úgy is teszek, ahogy mondod. - S amint először találkozott a testvérevel, s az megint csúfondároskodott, mondotta neki: - Jó, jó, igaz, hogy neked hét fiad van, s nekem hét leányom. De az én leányaim okosabbak ám, mint a te fiaid. Ha nem hiszed: próbáljunk. Indítsuk útnak egyszerre, én a legkisebbik leányomat, te meg a legkisebbik fiadat. Menjenek el a királyfihoz. Hadd lám: melyik tudja elhozni a királyfi koronáját.

- Helyes, - mondotta a testvér - próbáljuk meg! - Azzal elindították a legkisebbik fiút, s a legkisebbik leányt: azok mentek is együtt szép csendesen, addig mentek, mendegéltek, amíg egy folyócskához értek. De abban a folyócskában sok víz volt ám, nehéz volt átmenni rajta. A leány nem gondolkozott sokáig: leült a földre, a cipellőit lehúzta, a szoknyáját fölfogta s szépen átment a vízen. A fiú is leült szépen a patak partjára, de gondolta magában: »Hát aztán minek áztassam én a lábamat? Várok, amíg a víz mind lefoly.«

Úgy tett, ahogy gondolta. Leült, közben kikotorászott a zsebéből egy mogyorót, azt felvágta s annak a héjával kezdte meregetni a vizet. S ahogy meregette: szépen öntötte ki a homokba. »Majd elfogy ez a víz«, gondolta magában.

Ezalatt a leány már rég áthalment a patakon s amint ment, mendegélt, találkozott egy paraszt fickóval.

- Hallod-e, fickó! Add ide nekem a ruhádat, én meg neked adom az enyémet! Cseréljünk!

A fickó szívesen ráállott a cserére, a leány férfiruhába öltözött, aztán meg se állott, amíg abba a városba nem ért, ahol a királyfi lakott. Ahogy a palota elé ért, ott fel s alá sétált. A királyfi éppen künn állott az erkélyen, meglátta a szép fiút, egyszeribe szólott neki, felhívta s kérdezte, hogy ki s mi ő.

- Az én nevem, - mondotta a fiú - Giovanni. Idegen vagyok itt, szeretnék szolgálatot találni.

- Bizony, ha szolgálatot szeretnél találni, gyere hozzám, légy az én titkárom, - mondotta a királyfi.

Giovanni azonnal a királyfi szolgálatába állott, s bizony jól folyt a dolga: csak írta, irogatta a leveleket, amiket a királyfi diktált neki, annak pedig napról-napra jobban megtetszett a fiú. Hanem, amint írta, irogatta a leveleket, a királyfinak folyton a Giovanni kezén volt a szeme. Nézte, nézte, gyönyörködött benne, mert hogy gyönyörű szép fehér keze volt Giovanninak. Mondotta magában a királyfi: »Hej, hej, nem férfikéz ez! Bizony mondom, hogy leány ez a Giovanni!« Mondotta is az anyjának a királyfi egyszer:

- Édesanyám, hiszi-e, hogy az én titkárom leány?

- Ugyan ne bolondozz! - mondotta a királyné - már hogy volna leány?

- De bizony mondom, hogy leány az én titkárom, s nem férfi, mert férfinak nincsen olyan szép fehér keze.

Fehér a keze, gyöngyszem az írása.

Leányos a tartása.

Bizony mondom, halálos betegek vagyok én
az én íródeákommak!

Mondotta a királyné:

- Fiam, fiam, ne beszélj ilyen bolondokat, nem leány az! De ha éppen meg akarsz bizonyosodni, hogy fiú-e, vagy leány, hívd le a kertbe. Ha aztán szegfűt szakít a kertben, akkor bizonyosan leány; de ha rózsát szakít, bizonyos lehetsz benne, hogy férfi.

Még aznap lehívta a királyfi Giovannit a kertbe, s amint ott mentek, sétáltak, Giovanni egyszerre leszakított egy szép rózsát.

- Ej, ej, - mondotta a királyfi - hát miért szakítsz te rózsát, mikor itt ilyen szép szegfűk vannak?

Mondotta Giovanni:

- Miért szakítanék én szegfűt? Nem vagyok én leány!

Akkor felment a királyfi az anyjához, elbeszélte, hogy mi történt, az meg mondta:

- Látod, látod, hogy igazam van!

- Nem, nem, édesanyám! Ismételten mondom: leány Giovanni, s nem fiú!

Finom a keze, gyöngyszem az írása stb.

- No jó, - mondotta a királyné - mondok neked mást. Vidd el a tengerre, mondd neki: »Gyere, Giovanni, fürdjünk meg!« Akkor bizonyosan megtudod, hogy fiú-e vagy leány.

Még aznap mondotta a királyfi Giovanninak:

- Hallod-e, Giovanni, gyere velem a tengerre; fürdjünk meg! Megfürdesz-e?

- Miért ne fürödnék, - mondta a leány.

Azzal elindultak, a tengerig meg sem álltak. De mikor a tengerpartjára értek, egyszerre csak megszólalt Giovanni:

- Felséges királyfi, otthon feledtem a törülköző kendőt. Engedd meg, hogy visszaszaladjak. Egyszeribe itt leszek!

Azzal felszaladt a palotába, ment egyenesen a királynéhoz és mondta:

- Felséges királyné, a királyfi azért küldött vissza, hogy vigyem el neki az arany koronáját, mert fel akarja tenni a fejére. - A királyné nem gondolt semmi rosszat, odaadta neki az arany koronát, a leány pedig hirtelen egy cédulára ezt írta:

Leány voltam, mikor jöttem,
Leány vagyok, mikor mentem.
Becsaptalak ám, királyfi,
Nem vagyok én Giovanni!

Ezt a cédulát felszegezte az ajtóra, aztán hirtelen rápattant egy lóra, s a koronával sebes szélnél sebesebben elvágatott. Mikor a folyócskához ért, a rokona még mindig ott ült a partján, meregette a vizet a mogyoróhéjjal. A leány pedig nagyot nevetett, mutatta neki az arany koronát, s mondta:

- Hát nem mondotta az apám, hogy mi okosabbak vagyunk, mint ti?! - Azzal átugratott a patakon s nagy vígan hazalovagolt.

Eközben a királyfi csak várta, várta Giovannit, de bizony ő nem jött. Végre is elszakadt a türelme fonala, hazament, de már messziről látta a palota ajtaján a cédulát. Szaladt oda, olvasta, s hej, elszomorodott kegyetlenül! Futott az anyjához:

- Látod, anyám, látod! Ugye megmondottam, hogy Giovanni leány? De most nincs is itthon maradásom: megyek utána, s addig meg nem pihenek, amíg feleségül nem veszem!

Azzal lovat nyergeltetett, felpattant rá s elvágatott. Amint vágatott, ahány emberrel csak találkozott, mindeniktől megkérdezte, hogy nem láttak-e egy ilyen meg ilyen szép fiút, aki arany koronát vitt magával. De bizony nem látta senki. Aztán elérkezett a patakhoz, s hát ott volt a legény, meregette a vizet mogyoróhéjjal. Megkérdezte ezt is:

- Hallod-e, fiú, nem láttál-e erre lovagolni egy fiút, akinek a kezében arany korona volt?

- Dehogynem láttam! - mondotta a legény - az én unokatestvérem volt az. Eddig bizonyosan hazaért.

- Hát vezess a házukhoz! - mondotta a királyfi s együtt mentek a leány házához. Azalatt a leány ismét felvette az igazi ruháját s ahogy meglátta a királyfi, szeme-szája elállott a csudálkozástól, mert most még százszorta szebb volt, mint annakelőtte. Mondotta is egyszeribe:

- Na, Giovanni, tudtam ám, hogy leány vagy: nem csalódtam! De bizony enyém is vagy te ettől a pillanattól fogva! Te az enyém, én a tied!

Azzal felkapta a paripájára, elvágatott vele a palotájába. Még aznap megtartották a lakodalmat, aztán elvitték a király palotájába a leánynak az apját is, a többi leánytestvéreit is. Volt nagy öröm, volt nagy boldogság!

Még máig is élnek, ha meg nem haltak.

A ládikó.

(Zsidó mese.)

Egy gazdag ember, mikor érezte, hogy közeledik a halála órája, maga elé hívatta a város legelölkelőbb két emberét, s a három fiát, hogy hallgassák meg az ő utolsó kívánságát. Mikor eljött a két tanu is, meg a három fiu is ott állott nagy siránkozással az ágya mellett, megszólalt a gazdag ember:

- Édes fiaim, én annyi vagyont hagyok reátok, hogy halálotok napjáig boldogan megélhettek belőle, ha tisztességgel dolgoztok. A pénzen kívül még egy ládikót is hagyok reátok örökségül, de arra kérlek, hogy amíg a legnagyobb szükségben nem vagytok, ne vegyétek elő, hanem az egyiknél legyen a ládikó kulcsa, a másiknál a ládikó, s úgy őrizzétek meg a végső szükség idejére.

Megigérte a három fiu ezt szentül a két tanu előtt, aztán mindjárt be is csukódott a gazdag ember szeme. Örökre elaludt.

A temetés után hamar felosztották egymás között a birtokot a testvérek. A ládikót az idősebb tartotta magánál, a kulcs a másodikhoz került.

Telt, mult az idő, de bizony sok idő nem is telt még el a gazdag ember halála óta, a legkisebbik fiu akár a polyvát, úgy elpallotta a pénzét, s úgy maradt, mint szedett fa, még betevő falatja sem volt. No, ha nem volt, ment az idősebbik bátyjához, s mondta neki:

- Édes bátyám, nyissuk fel a ládikót, mert különben éhen pusztulok. Egy garas nem sok, annyim sincs.

Elszomorodott az idősebbik fiu, mikor ezt hallotta, de visszagondolt arra, hogy mit ígért az édesapjának, s azt mondta a testvérének:

- Nem nyitom fel a ládikót, nem szegem meg az ígéretünket. Nesze, itt van ötezer forint, kezdj valamit vele. Ha vissza tudod majd egyszer adni, jó; ha nem, azt se bánom, de a ládikót nem nyitom fel.

Hej, örült a fiu, volt pénz megint! De bizony olyan rossz gazda volt, hogy alig tartott egy kis ideig a pénz nála, megint arra ébredett egy reggel, hogy volt pénz, nincs pénz. Bizony, ha nincs, elmegy a kisebbik bátyjához, s mondja neki nagy szomoruan: Édes bátyám, megint elfogyott a pénzem, nyissuk ki a ládikót. Minek várakozunk az enyémnél nagyobb nyomorúságra?

De a kisebbik testvér is megbecsülte az apjának tett ígéretet, s mondta:

- Inkább adok neked ötezer forintot a magaméból, de a ládikót nem nyitjuk fel.

Megint jól élt a legkisebb fiu, de mikor fogytán volt a pénze, nem mert másodszor is a bátyjaihoz fordulni, hanem mikor ő hozzá került őrizetre a kulcs, szépen egy másikat csináltatott helyette, mikor aztán a láda került hozzá, kinyitotta vele. No, volt most elég pénze! Kiszedett a ládából egy jó csomót, a helyét kővel rakta meg, hogy észre ne vegyék, aztán nyugodtan éldegélt a lopott pénzből. Mikor ismét hozzá került a ládikó, megint jó csomót vett ki belőle, úgy, hogy kerek három esztendő alatt arany helyett kővel telt meg a láda.

No, ha nem volt a ládában arany, meg is szorult hamar, s ment a bátyjaihoz, hogy most már igazán itt az ideje, hogy felnyissák a ládikót, mert ő neki egy garasa sincs.

Mikor látták az idősebbik fiuk, hogy semmikép se lehet tovább zárva tartani a ládikót, elmentek ahhoz a két emberhez, aki tanu volt az apjuk halálakor, s elhívták, hogy legyenek ott ők is a ládikó felbontásakor. Megmutatták a két embernek, hogy a ládikó érintetlen, nem nyultak ez ideig hozzá, s aztán az idősebbik kinyitotta.

Majd megnémult a két idősebb a nagy csodálkozástól, mikor a köveket meglátta, de nem a legfiatalabb! Annak ugyan helyén maradt a nyelve meg a gonosz esze, s torkaszakadtából kiabált:

- Na urak, most láthatjátok ti is, hogy bántak el velem a testvéreim! Elrabolták a pénzt a ládikóból, megtöltötték kővel!

A két testvér csak nézett, nézett egymásra, még szólni sem tudtak, úgy elakadt a szavuk a nagy meglepődéstől.

A két tanu azt mondta:

- Mi nem vagyunk elég okosak arra, hogy az igazságot kiderítsük. Menjetek el a város végére, ott lakik egy okos rabbi, az majd megmondja, hogy ki a bűnös.

Megfogadta a három testvér a jó tanácsot, el is mentek a rabbihoz, s előadták neki az esetet. Igen okos ember volt a rabbi, s látta mindjárt, hogy ki a bűnös a három fiu közül, de nem akart mindjárt előállani az igazsággal.

- Magatok is beláthatjátok, - mondotta - hogy igen nehéz igazságot tenni ebben a dologban. Gyertek el majd holnap reggel, addig gondolkozom. Most is nagy dolgon töröm a fejemet, s még nem tudtam igazságot tenni, előbb hát azzal töltöm az időmet. De maradjatok csak itt egy kicsit, s hallgassátok meg ezt a történetet, hátha ti kitaláljátok az igazságot. Így történt a dolog:

Két gazdag ember igen jó barátságban élt egymással, s hogy még jobban egybekössék a barátságukat, még kis korukban eljegyezték egymásnak a gyermeküket, egy kis fiut s leányt. De bizony egyik sem érhte meg vágya teljesülését, meghalt mind a kettő, mielőtt még nagyra nevelhették volna a gyermekeiket.

Telt, mult az idő, a fiuból, mire felnövekedett, dologtalan naplopó lett, s mire arra került volna a sor, hogy házasodjék, elherdálta már minden vagyonát, koldusbotra jutott.

A leány pedig gyönyörű, jólelkű leánnyá növekedett, a gazdagsága is nagy volt, s annyi kérő hemzsegett körülötte, hogy azt se tudta, melyikre vesse a szemét.

Akárhányan vetekedtek a kezéért, mégse felejtette el, hogy neki vőlegénye van, akit az apja választott számára. Egy nap el is küldött érte, hogy jöjjön már, ideje, hogy megtartsák a lakodalmat. De a fiu azt üzenté vissza:

- Nem vehetlek feleségül, mert koldusbotra jutottam, s nem akarlak téged is szegénységre juttatni.

Fájt erősen a válasz a leánynak, mert az apja akarata szent volt előtte. Elhatározta tehát, hogy ő maga megy el a legényhez, hátha ő rá tudná beszélni a házasságra.

Selyembe, bársonyba öltözött, elment a legényhez s így szólt hozzá: - Hát te nem tartod bűnnek azt, hogy az apáink akaratát nem teljesítjük? Az nem ok, hogy neked nincsen pénzed, van elég nekem kettőnk számára is, gyere, tartsuk meg a lakodalmat.

Az ifju csak ennyit mondott:

- Maradjon minden a régiben, ne akarj változtatni rajta. Tudom én, ha birtokom és vagyonom lesz, megint elpazarolok mindent, s téged nyomoruságba rántalak. Menj haza, s többet ne gondolj reám.

El is ment nagy szomoruan a leány, de egy hét múlva még gyönyörűbb ruhába öltözködött, ismét elment az ifjuhoz, hogy kérje, de az megint csak azt válaszolta, amit először.

Még azután is próbálkozott egyszer a leány s olyan ékesen ment el hozzá, hogy királynénak is beillett volna. Bizonygatta, hogy elég pénze van, akárhogy akar is élni, - de bizony a fiuval nem boldogult. Megint úgy kellett hazamennie, ahogy odament. Nemsokára aztán férjet választott magának a leány, egy szegény legényt, s nagy pompával megtartotta a lakodalmát. Este, a fiatal pár fényes hintóba ült, s amint kocsikáztak hazafelé, egyszerre csak egy rabló-banda tört elő az erdő sűrűjéből, elraboltak mindent, amit csak láttak, de bizony, a rablóvezér még avval sem volt meglegedve, s magának akarta a szép menyasszonyt is! De a szegény lány addig sírt, addig könyörgött, hogy a rablóvezér megszánta, eleresztette, még az ékszereit is rajta hagyta.

- Eddig tart a történet, fiaim, - mondotta a bölcs rabbi, - s én most azzal a kérdéssel fordulok hozzátok, hogy melyik a legbecsületesebb ember a három közül: a vőlegény-e, aki nem akarta nyomorba rántani a menyasszonyát; a menyasszony-e, aki oly hiven ragaszkodott az édesatyja kívánságához; vagy a rabló, aki elengedte menekülni a más feleségét? Nos, ti mit gondoltok?

A legidősebb azt felelte:

- A legbecsületesebb a vőlegény volt, aki nem akarta nyomoruságba rántani a menyasszonyát.

- Én pedig azt hiszem, - folytatta a fiatalabb, - hogy a menyasszony viselkedett a három közül legszebben, mert atyja parancsát oly szentnek tartotta.

A legkisebbik így gondolkodott:

- A legbecsületesebb én szerintem a rabló volt, mert sértetlenül elengedte menekülni a más menyasszonyát, s még az ékszereit sem rabolta el tőle. Bolondság is volt tőle, hiszen utóvégre is, ő csak rabló.

Ekkor felkiáltott a bölcs rabbi:

- Hála Istennek, megvan már a rabló! - s avval odafordult a legfiatalabb fiuhoz:

- Valld be, hogy te vagy a bűnös, tovább úgy sem tagadhatnád! Mert aki azt a vagyont, amit nem is látott soha a szemével, elrabolná, az elrabolta a pénzt, ami a kezében volt!

Egy árva szó, nem sok, annyit sem tudott szólni a gonosz fiu a nagy rémülettől, de aztán mégis megvallotta a rabbinak, hogy bizony ő lopkodta ki apránként a pénzt a ládikóból s tömte meg hitvány kavicsokkal.

A két idősebbik testvér megköszönte a rabbinak, hogy bölcsességével kiderítette a titkot, hazatértek, s többé nem gondoltak gonosz öccsükkel.

A szürke ember.

(Izlandi mese.)

Volt egyszer egy király s egy királyné, s volt a király országában egy öregember s egy öregasszony. Szörnyű gazdag volt a király: annyi állatja volt, amennyi a világon egyetlenegy királynak sem. Hát még egyéb mindenféle gazdagsága: azt ki tudná megmondani? A királynak csak egyetlenegy gyermeke volt: egy leány. Ez külön házban lakott az ő szolgálóival, gyönyörű szép pompás palotában.

Az öregember: hát az bizony igen szegény ember volt. Gyermeke nem volt, a feleségével éldégt nagy szegényen. Egy tehenecke volt minden gazdagságuk.

Egyszer az öregember elment a templomba s hát a pap éppen a bőkezűségről, az adakozásról prédikált, de milyen szépen prédikált! Mikor aztán hazament az öregember, kérdezte tőle a felesége:

- Hát mit prédikált a tiszteletes úr? Mi jót jegyeztél meg belőle?

Jókedve volt az öregembernek, mondta a feleségének:

- Hát bizony, feleség, ma igen szép prédikációt mondott a tiszteletes úr. Azt mondotta, hogy aki valakinek ad valamit, az ezerszeresen fizetődik vissza.

Az asszony gondolta magában, hogy ez nem egészen úgy lehetett, ahogy az ura mondja, bizonyosan rosszul értette a papot. De az öregember megmaradott erősen amellett, hogy aki valakinek ad valamit, az ezerszeresen fizetődik vissza.

Ezen aztán elkezdettek vitázni, veszekedni. Jó óráig vitáztak, veszekedtek, de egyik sem tudta meggyőzni a másikat. Másnap aztán mit gondolt, mit nem az öregember, összecsődített egy csomó napszámosembert, hogy építsenek neki egy istállót, még pedig ezer tehenre valót. Hej, megmérgeződött az asszony:

- Talán bizony megbolondult kend? Mit akar?

De beszélhetett akármit, az öregember nem törődött vele: építették a rengeteg nagy istállót.

Mikor aztán az istálló készen volt, akkor kezdett gondolkodni az öreg, hogy vajon kinek adja a tehenét. Gondolt ide, gondolt oda; végigjáratta az elméjét ezen az emberen, meg azon az emberen is, de olyant nem tudott, aki neki egy tehenért ezer tehenet adhatna, hacsak a király nem. Mert annak volt rengeteg sok tehené; nem ezer, de sokkal több. Végre is azt határozta, hogy elmegy a paphoz. Még egyszer megkérdezi tőle: mit is prédikált ő? Kihajtotta a tehenét az istállóból s elindult vele, ment egyenesen a paphoz s mit gondolt, mit nem: elég az, hogy azt határozta: a papnak ajándékozza a tehenet.

Bemegy a paphoz, mondja, hogy miben jár, mit akar; a pap nagy szemet meresztett, nem tudta elgondolni, hogy mi történhetett az öregemberrel. Végre aztán mégis csak megtudta, hogy miben sántikál az öreg.

- Hiszen a tiszteletes úr prédikálta, hogy aki valakinek valamit ad, ezerannyit kap érte!

A pap megpirongatta az öregembert, újra megmagyarázta a beszédjét s figyelmeztette, hogy máskor aztán jobban vigyázzon ám a prédikációra.

- Mosd pedig eredj haza, öregember, s kösd be a tehenedet az istállóba s ne gondolj többet olyan bolondságra, hogy egy helyett ezret kapj!

De az öregember nem ment haza, hanem tovább ment a tehénnel. Ment, mendegélt, maga sem tudta, hogy merre. Amint ment, mendegélt, egyszerre csak szörnyű zivatar kerekedett. Hullott a hó, a jég, az eső. Szegény öregember nem tudott menni sem előre, sem hátra, csak úgy forgott maga körül. Nem látta a tehenét, azt sem tudta, vajon ott van-e mellette, vagy hova lett s búsulni kezdett szörnyen.

- Hej, Istenem, most már elvesztem ezt az egyetlenegy tehenemet is! Még csak a bőre sem marad meg!

Amint így búsult, kesergett magában, s már-már azon is gondolkozott, hogy elveszítse magát: egyszerre csak mellette terem egy ember, akinek nagy zsák volt a hátán.

- Hát te mit csinálsz itt, ebben a szörnyű időben? - kérdezte az ember.

Az öregember elbeszélte, hogy mi történt vele, miért indult el hazulról.

- Tudod, mit, - mondotta az ember - úgyis bizonyos, hogy elveszítéd a tehenedet ebben a cudar itéletidőben: add nekem! Én majd megkeresem valahol s a tehen helyett neked adom ezt a zsákot. Legalább lesz valamid. Csak menj vele haza nyugodtan: ebben a zsákban mindennap találsz húst annyit, amennyit megehettek.

Gondolta magában az öregember: most már mit csináljon? Jobb a zsák hús, mint a semmi. Elfogadta az ajándékot. Azzal szépen megfordult a zsákkal, az az ember is ment tovább, meg is találta egyszeribe a tehenet s el is tűnt vele.

Hazament az öregember a zsákkal, de szegény elfáradott az úton, alig tudott mozogni. Hej, volt otthon nemulass, amikor elbeszélte a feleségének nagy szomorún, hogy mi történt vele.

- Látod, látod, - mondotta az öregasszony - nem fogadtad meg a tanácsomat! Elindultál bolond fejjel, elvitted a drága szép tehenünket s most hazajöttél egy hitvány zsákkal.

- Ne szidj, feleség, - mondotta az öregember - hiszen a zsákban van hús! Gyujts tüzet s főzz húst: van elég.

Lassankint kiengesztelődött az öregasszony, tüzet gyujtott, a fazekat melléje tette. Kioldották a zsákot, hogy kivegyék belőle a húst s ím, ahogy kioldották, egyszerre csak egy ember ugrott ki a zsákból, aki tetőtől talpig szürke ruhába volt öltözve.

- Ohó! - mondotta a szürke ember - ha már akartok valamit főzni, akkor csak más valamit főzzetek meg, s ne engem!

Hej, de megrökönyödött az öregember s az öregasszony! Alig tudtak szóhoz jutni. De az öregasszony valahogy mégis magához tért s megindult a kereplője:

- Na, látod-e, te bolond, te, mit cselekedtél?! A drága tehenünket elajándékoztad, most már nincs semmink s még a tetejébe idehoztál a zsákban egy embert a nyakunkra! Most már tartsuk ezt is!

Mikor jól kiveszekedte magát az öregasszony, megszólalt a szürke ember is s mondta:

- Ne veszekedjete: ez úgy sem használ semmit! Várjatok csak egy kicsit: kimegyek, keresek valami ennivalót nektek. Majd meglátjátok, hogy nem élek én itt ingyen nálatok.

Azzal kiment, eltűnt s alig egy-két szempillantásra már vissza is tért, hozott magával egy jó kövér juhot.

- Na, itt a juh! - mondotta a szürke ember - öljétek meg, készítsétek el: pompás vacsora lesz.

Hanem az öregember vakarni kezdte a füle tövét, ránézett a feleségére: egyiknek sem tetszett a dolog. Látták, hogy nem igaz úton jutott a szürke ember a juhhoz. Bizonyosan lopta valahonnan. De hát mit csináljanak? Nem volt semmi a háznál, amit egyenek: megölték a juhot, megsütöttek egy darabot a húsából s pompásan megvacsoráztak.

Igy telt el két-három nap. Mikor aztán a juhnak vége volt, a szürke ember újra eltűnt s egy szempillantás múlva, kettő múlva, megint beállított egy juhhal. Ez aztán így tartott napokon át, folyton hordotta a szürke ember a húst. Bezzeg, hogy most kedves vendég lett a szürke ember! Igen megszerették az öregek. Úgy éltek ettől kezdve, mint hal a vízben. Annyi volt a hús, hogy nem is győzték elfogyasztani.

Na, hanem menjünk most egy kicsit a királyi palotába: lássuk, mi van ott.

A király juhásza észrevette, hogy mindennap eltűnik egy juh az ő nyájából. Nem tudta elgondolni, hogy s mint eshetik az. Mikor aztán az ötödik juh is eltűnt, ment egyenesen a királyhoz s elmondta, hogy valaki lopja a juhot, de nem tudja elgondolni, hogy ki. Bizonyosan valahol a szomszédságba van a tolvaj. A király egyszeribe kiküldötte az embereit: nézzenek utána, van-e a szomszédságban valami idegen ember s ha van, vigyék tüstént az ő színe elé.

Felkutatták az egész szomszédságot a király emberei, de más idegent nem találtak, csak a szürke embert az öregembernél: vitték is hát egyszeribe a király elé. Hej, Istenem! megijedtek az öregemberek. Most már mi lesz velük? Bizonyosan a fejét véteti a király az ő vendégüknek is, meg nekik is. De hát búsulhattak, most már mindegy: a szürke embernek menni kellett a király elé.

Ahogy felért a palotába s a király elé állott, kérdezte a szürke embertől a király:

- Te loptad el az öt juhot?

- Igen, felséges uram, én loptam el, - felelt a szürke ember.

- S miért loptad el? - kérdezte a király.

- Itt a szomszédban lakik két öregember, s nincs, amit egyenek. Neked pedig, felséges királyom, van elég ennivalód, sokkal több, mint amennyire szükséged volna. Hát miért ne loptam volna el a juhokat?! Azoknak szegényeknek szükségük van rá, mert ha én nem lopok nekik, bizony mondom, éhen halnak szegények.

- Jól van, - mondotta a király - hisz ez szép beszéd, amit te beszélsz, hanem úgy tetszik nekem, hogy nagy huncut vagy te. Tudsz te bizonyosan más egyéb mesterséget is!

A szürke ember nem szólt erre semmit.

- Hallod-e, - mondotta a király - holnap reggel a cselédeimet kiküldöm az erdőbe az én ötesztendő ökrömmel. Hogyha el tudod lopni ezt az ökröt, akkor megbocsájtok neked; de ha nem: felakasztlak.

- Az lehetetlenség! - mondotta a szürke ember. - Hogyan lopjam én el azt az ökröt, mikor bizonyosan őrizni fogják az embereid?

- Az a te dolgod, - mondotta a király - eredj, s ha el nem lopod az ökröt: ismét mondom, hogy felakasztatlak.

Visszament a szürke ember a konyhába; fogadták az öregemberek nagy örömmel, de ő úgy tett, mintha erősen szomorú volna. Mondta nekik:

- Adjatok nekem egy kötelet, szükségem lesz rá holnap reggel.

Az öregember mindjárt keresett neki egy régi kötelet, aztán lefeküdtek mind a hárman. Reggel jókor felkelt a szürke ember, felöltözködött, vette a kötelet, nem szólt semmit az öregeknek s ment az erdőbe. Egyenesen odament, ahol gondolta, hogy a király embereinek el kell menniök az ökrrel. Itt felmászott egy nagy tölgyfára, mely éppen az út mellett volt. Aztán a kötelet felkötötte a tölgyfának egy ágára, majd meg maga körül csavarta s úgy lógott rajta, mintha felakasztotta volna magát. Mikor aztán a király emberei odaértek az ökrrel, észrevették a szürke embert, amint ott lóg a fa ágán s mondták:

- Na, szegény ember, ez bizonyosan felakasztotta magát!

- Úgy látszik, nem merete megvárni, hogy a király akasztassa fel.

- Most már egészen nyugodtak lehetünk, nem lopja el ez az ökröt. - Azzal szépen tovább mentek s többet nem is gondoltak a szegény szürke emberrel.

Hanem amint egy hajításnyira haladtak, a szürke ember hirtelen lekúszott a tölgyfáról, bevette magát a sűrűségbe, ott nagy hirtelen előreszaladott, megelőzte a pásztorokat, ismét felmászott egy nagy tölgyfára az út szélén, ott is felkötötte magát a kötélre: úgy lógott a tölgyfa ágán, mint egy akasztott ember.

Odaérnek a király emberei, meglátják a szürke embert s szemük-szájuk elállt a csudálkozástól. Azt hitték, ez valami ördögösség.

- Hát ez mi a csuda? - mondtotta az egyik. - A szürke ember volna ez?

- Lehetetlen! - mondtotta a másik. - Gyerünk, menjünk vissza, nézzük meg az elsőt.

Azzal szépen vissza is fordultak, ám az ökröt megkötötték egy fához, úgy mentek vissza az első tölgyfához. Hiszen csak ez kellett a szürke embernek, hogy eltávolodjanak: rögtön leugrott a tölgyfáról, eloldotta az ökröt s szépen hazavitte a szállására.

Ahogy hazaért, egyszeribe leütötte az ökröt, megnyúzta, a bőrét lehúzta, aztán a faggyúból csináltatott kis gyertyácskákat. Mikor ezzel is készen voltak, pompás vacsorát csaptak az ökr húsából. Hej, volt jókedv, vidámság az öregember házában!

Közbe a királynak a pásztorai ott voltak az első tölgyfánál, de bezzeg szemük-szájuk koppant, mikor látták, hogy nem látnak semmit. Híre-nyoma sincs a szürke embernek. Aztán visszamentek a másik tölgyfához, nézik, nézik, hát ott sincs a szürke ember. Az ám! még az ökrnek sem volt híre-nyoma sem. Úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Most már tudták a pásztorok, hogy mi történt velük. Becsapta őket a szürke ember. Mentek nagy ijedten haza a királyhoz s jelentették neki az esetet. Na, a király egyszeribe küldött a szürke ember után, az ment is fel a palotába. Szegény öregek búsultak, reszkettek! Most már bizonyosan fejét véteti az ő kedves emberüknek a király! De a szürke embernek most jókedve volt. Ő bezzeg nem félt. Nagybátran a király elé állott.

- Na, elloptad az ökrömet? - kérdezte a király.

- Elloptam, felséges uram, - felelt a szürke ember. - *El kellett* lopnom, mert kedves az életem.

- Jól van, - mondtotta a király - én neked ezt is megbocsájtom, de csak akkor, ha ma éjjel alólam s a királyné alól ellopod az ágylepedőt.

- Hát azt én hogy tehessem, felséges királyom? - mondtotta a szürke ember. - Hogy tudok én bejutni a palotába?

- Már az a te dolgod, mondtotta a király. - Hogyha nem teszed, amit mondtam, fejedet vétetem.

Visszament a szürke ember az öregekhez, azok fogadták nagy örömmel, mintha csak éppen a temetőből jött volna haza, mert azt hitték, hogy a király már felakasztatta.

Közben este lett, akkor aztán a szürke ember néhány fazekat megtöltött liszttel s kérte az öregasszonyt, hogy főzze meg azt kásának. De jó sűrű kását főzzön. Az öregasszony egyszeribe odatette a tűzhöz a fazekat, bele a lisztet, jó sűrű kását főzött. Azt a kását aztán beleöntötték egy hordócskába, a hordócskát befőték jól, hogy meg ne hűljön a kása. Erre aztán fogta a szürke ember a hordót s ment egyenesen a király palotájába. Olyan szépen besurrant a kapun, hogy senki észre nem vette. Aztán szépen meghúzódott egy szögletben, várta-várta, amíg bezárják a palota kapuját. Mikor aztán bezárták a palota kapuját s egy lélek sem mozdult az udvaron s a palotában lefeküdt a király is, a királyné is: csöndesen, lábujjhegyen besompolygott a palotába, egyenesen a király s a királyné hálószobájába, ott a kását szépen kiöntötte a király s a királyné közé. Ahogy kiöntötte, nagyhirtelen meghúzódott egy szögletben s várta, hogy mi történik.

Egyszer csak felébred a királyné. Valami melegséget érez. Megböki a királyt s mondja neki:

- Mi ez? Mit csináltál?

- Én? - mondotta a király. - Semmit!

De így s de úgy, szörnyen elkezdettek veszekedni, végre is aztán felugrottak az ágyból mind a ketten nagy haraggal, aztán felszedték a lepedőt s ledobták a földre. Más lepedőt vettek elé, újra lefeküdtek s mikor jól kiveszekedték magukat, elaludtak.

Hiszen csak ez kellett a szürke embernek! Egyszeribe felkapta a földről a ledobott ágylepedőket s azzal uccú neki, szaladt ki a palotából, egyenesen haza. Legalább lesz ezután szép pompás ágylepedője.

Reggel felébred a király s a királyné, körülnéznek a szobában, s hát a lepedőnek híre-nyoma sincsen. Hej, gondolta magában a király, ezt bizonyosan az a tolvaj szürke ember lopta el! - s egyszeribe küldötte egy emberét hozzá: jöjjön azonnal a palotába.

- Jaj, most bizonyosan felakasztanak! - mondotta az öregember, s az öregasszony s keservesen elbúcsúztak tőle. De a szürke ember nem búszult, nagy vígan ment fel a palotába. Az volt az első szava a királynak:

- Na, te tolvaj, úgy-e elloptad az ágylepedőnket!?

- El bíz' én, felséges királyom! - mondotta a szürke ember - mert hát különben felséged felakasztatott volna.

- Na jó, - mondotta a király - hát én megbocsájtom neked ezt is, de csak azzal a feltétellel, hogy ma éjjel a királynét is ellopod, meg engemet is ellopsz. Hogyha ez nem sikerül neked, akkor készülj a halálra. Irgalom nélkül felakasztatlak.

- Hát én azt hogy tehessem? - mondotta a szürke ember.

- Már az a te dolgod, - felelte a király.

Azzal a szürke ember visszament az öregember kunyhájába. Hej, volt öröm! Azt hitték: felakasztatta a király s hát ott áll előttük elevenen.

Közben elmúlt a nap, beesteledett. A szürke ember fogta a nagy, széles karimájú kalapját, átluggatta olyan sűrűn, mint a rostát s mindenik likba tett egy gyertyácskát. Azokat a faggyugyertyácskákat, amelyeket az ökörnek a faggyujából öntöttek. Mikor ezzel készen volt, a kalapot szépen a fejébe nyomta, aztán a hátára vette az ökörnek a bőrét is s ment egyenesen a palotába, ottan is a kápolnába. Ahogy belépett a kápolnába, az ökör bőrét leterítette az oltár

előtt, valamennyi gyertyácskát meggyújtotta, aztán meghúzta a harangot. A harangszóra felébredett a király is meg a királyné is, kinéztek az ablakon s íme látják, hogy csak úgy ragyog a kápolna. Száz meg száz gyertya világol benne. Csudálkozott a király meg a királyné; nem tudták, mit gondoljanak.

- Hidd el nekem, - mondotta a királyné - hogy az égből leszállott valamelyik angyal. Követ-ségbe jött hozzánk. Öltözzünk szépen a legszebb ruhánkba, ékesítsük fel magunkat minden drágasággal, úgy menjünk a kápolnába: fogadjuk az Isten angyalát illő tisztelettel s alázattal.

Felöltötték legdrágább, legszebb ruhájukat, úgy mentek a kápolnába. S ahogy beléptek, mondotta az »angyal«:

- Jertek közelebb, egészen az oltár elé, addig nem hallgatlak meg.

Térden csúszva közeledtek az oltárhoz, ott aztán elésorolták nagy szánom-bánommal minden bűnüket s könyörögtek, hogy bocsássa meg bűneik nagy sokaságát.

- A ti bűneiteket csak egy feltétellel bocsájthatom meg, - mondotta az angyal.

- S mi az a feltétel? - kérdezte a király s a királyné.

- Az egyetlen feltétel, hogy térden csúszva idemásszatok erre a bőrre, amely az oltár előtt fekszik, - mondotta az angyal.

- Semmi egyéb? - kiáltott nagy örömmel a király. - Jer, feleség!

Megfogta a kezét s úgy húzta magával az oltár elé. Amint odacsúsztak, a szürke ember hirtelen összefogta a bőrt körülöttük s összekötözte. Hej, csak most vette észre a király, hogy mi történt vele! Elkezdett szörnyen kiabálni. De az angyal, már minthogy a szürke ember, abban a pillanatban mind eloltotta a gyertyákat, összefogta az ökör bőrét, aztán húzni kezdte maga után, ki a templomból s mondta, amint húzta:

- Nem vagyok én angyal, király! A te jó ismerősöd, a szürke ember vagyok én! Na, látod-e, elloptalak téged is, meg a feleségedet is, amint parancsoltad. De megkegyelmezek neked s nem lesz semmi bántódásod, ha teljesíted a kérésemet. Akkor kieresztlek, ha megesküszöl rá, hogy teljesíted.

Mit tehetett a király? Meg kellett ígérjen mindent s meg kellett esküdjön mindenre, amit a szürke ember kívánt tőle. A szürke ember pedig semmi egyebet nem kívánt tőle, csak azt, hogy adja neki a leányát s fele királyságát. Amellett adjon ezer tehenet a szegény öreg-embernek. Megígérte jó szívvel a király, meg is esküdött rá. Azzal szabadon eresztette a királyt s a királynét a szürke ember, leszaladt az öregekhez s mondotta nagy örömmel, hogy mi történt.

- Lássátok, lássátok, mégis csak igaza volt a papnak! Most egy tehén helyett ezret kaptok!

Hej, volt nagy öröm a háznál! Akkor aztán otthagya a szürke ember az öregeket, szaladt vissza a palotába. Mikor odaért, már terelgették is az ezer tehenet a szegény ember udvarába, be az istállóba. Mégsem hiába építette az öregember az istállót.

Mikor aztán mind szépen bekötötték a teheneket az istállóba, akkor felment a szürke ember a palotába s ím, már ott is állott a királykisasszony gyönyörű szép ruhában: várta a szürke embert, hogy megesküdjék vele. Mindjárt megtartották a lakodalmat. A szürke emberé lett az ország fele s mikor a király meghalt, övé lett az egész ország. De szerették is a népek, mert jó ember volt, okos ember is volt, szörnyen bölcs ember volt.

Még ma is él a szürke ember, ha meg nem halt.

A világszép leány.

(Új-görög mese.)

Volt egyszer egy vadász. Ez a vadász elment egyszer vadászni s amint ment, mendegélt, csak megállott szörnyű nagy csudálkozással. Hiszen volt is mit csudálnia! Egy hegynek a teteje csak úgy ragyogott, fénylett, tündökölt s ez a ragyogás, ez a tündöklés áradott, folyt tovább, tovább. Ragyogott az egész vidék. Nem tudta elgondolni, hogy mi lehet a hegy tetején. Nekivágott a hegynek s íme, amint a hegy tetejére ért, látja, hogy egy madár van ott s annak a madárnak a fején egy nagy gyémánt. Abban a pillanatban felhúzta a fegyvert, célbavette a madarat, de mielőtt lőtt volna, megszólalt a madár. Azt mondta neki:

- Vigyázz, vadász, mert ha eltalálsz, az a te szerencséd, de ha nem találsz el, az meg a szerencsétlenséged.

De beszélhetett akármit a madár, a vadász elsütötte a fegyvert, ám a madár hirtelen félrekapta a nyakát, a golyó nem találta, aztán felrebbent és elrepült. Úgy elrepült a vadász szeme elől, mintha a föld elnyelte volna. Haza ment a vadász nagy szomorúan, ettől a naptól kezdve nem volt nyugalma sem éjjel, sem nappal. Folyton eszébe volt a madár beszéde, vajjon mi nagy szerencsétlenség történhetik vele? Addig tündökölt, addig gondolkozott, addig szomorkodott, hogy elkezdett betegeskedni. Leesett a lábáról s egyszerre csak meghalt.

Volt a vadásznak felesége s egy öt éves fia, amikor meghalt. Búsult a szegény asszony, siratta folyton, éjjel-nappal az urát, de hát Isten megsegítette, nőtt, növekedett a fiú, aztán nehogy az apja mesterségébe fogjon, beadta a fiút egy foltozó vargához.

Telt, mult az idő, de a fiúnak semmi kedve nem volt a mesterségre. Kérdezte egyszer az édesanyját:

- Ugyan, bizony, édesanyám, miféle mestersége volt az én apámnak?

- Vadász volt a te apád, fiam.

- Hát én mért nem leszek vadász, mikor semmi kedvem sincs a vargamesterséghez?

- Óh, fiam, ne is gondoldj te arra, hogy vadász legyen belőled. Annak lett az áldozata a te apád is. Maradj te csak a mesterséged mellett.

De beszélhetett az asszony, a fiúnak nem volt maradása a vargánál. Addig könyörgött, addig rimánkodott, hogy az asszony hazavitte. A fiú meg leakasztotta a szegről az apja puskáját s elkezdett ő is vadászni. Amint aztán egyszer járt-kelt, kóborolt, éppen afelé a hegy felé vetődött, ahol az apja arra a madárra lőtt.

Hát ő is megállott szörnyű nagy csudálkozással, mert íme, csak úgy ragyogott, tündökölt a hegy. Még a szeme is káprázott belé a fiúnak. Nosza, szaladt a hegyre, vajon mi lehet ott? Mitől van az a nagy ragyogás? Ott volt a madár a hegy tetején. A fiú egyszeribe célbavette, de mielőtt a fegyvert elsütötte volna, megszólalt a madár:

- Vigyázz, fiú s jobban célozz meg, mint az apád, mert ha eltalálsz, szerencsés leszel, de ha nem, megsiratod ezt a napot.

A fiú nem sokat törődött a madár beszédjével, még jobban célba vette s meglőtte a madarat, azzal felkapta s vitte haza a ragyogó gyémánttal. Na, hiszen volt otthon öröm, mikor az anyjának megmutatta a gyémántot! Most már vége a szegénységnek! Letették a gyémántot az ablakba s íme, lett akkora világosság, akkora ragyogás az egész városban, hogy csudájára

jártak az emberek. Eljött a királynak a nagyvezírje is, az is ámult-bámult, csóválta a fejét, aztán egyszer mit gondolt, mit nem, bement a házba s kérdezte:

- Eladó ez a gyémánt?

Azt mondta a fiú:

- Nem eladó, ezt én az anyámnak hoztam.

Azzal elment a vezír nagy haraggal, a gyémánt pedig csak ottmaradt az ablak fáján, világított tovább, s mikor sötét este lett, oly nagy volt a világosság, hogy még a király is lejött a palotájából, odament a szegény asszony házához, úgy csudálta ezt a rettenetes nagy ragyogást, tündöklést. De nem ment be a házba, hanem szépen hazasétált s küldötte a nagyvezírt az asszonyhoz.

- Hallod-e, asszony, - mondotta a nagyvezír, - nekem nem adtad el a gyémántot, de most uram, királyom küldött ide: eladjátok-e vagy nem? Mondjátok meg az árát.

Felelte az asszony:

- Eredj haza, nagyvezír, mondd meg a szultánnak, hogy holnap majd felelünk. Addig engedje meg, hogy gondolkozzunk.

Elment a nagyvezír. Az asszony meg mondta a fiának:

- Édes fiam, jobb lesz, ha eladjuk a királynak a gyémántot. Ha egyszer ő meg akarja venni, úgy sem lesz tőle nyugodalmunk. Nagy az ő hatalma. Még pénz nélkül is elveheti. Legalább lássunk pénzt érette.

- Jól van, - mondotta a fiú, - adjuk el.

Másnap a fiú elment a királyhoz, vitte magával a gyémántot s hej, lett ragyogás, tündöklés a király udvarán s bent a palotában!

- Gyere, fiú, gyere, - örvendezett a király, - mit akarsz a gyémántért?

- Harmincezer piaszter az ára - mondotta a fiú.

Egyszeribe kifizette a király, a fiú meg hazaszaladt nagy örömmel.

- Na, édesanyám, van most pénzünk elég. Élhetünk boldogan holtig.

Hiszen éltek is, hanem egyszer csak kopogtat valaki az ajtón s hát a királynak az inasa volt, aki kopogtatott.

- Hallod-e te, vadász, - mondotta az inas - azt üzeni az én királyom, hogy építs neki elefántcsontból egy tornyot.

Megijedett szörnyen a vadász, szaladt a királyhoz s kérdezte:

- Igaz, felséges királyom, amit nekem üzentél?

- Igaz, - mondotta a király - azt akarom, hogy építs nekem egy elefántcsont-tornyot.

- Óh, felséges királyom, hát azt én hogy tudjak építeni?

- Az nem az én gondom, fiam! Aki ezt a gyémántot meg tudta szerezni, az elefántcsont-tornyot is építhet. Ha pedig fel nem építed, jól jegyezd meg, hogy a fejeddel játszol.

Nagyon elszomorodott a vadász, de kért három napot a királytól, hogy gondolkozzék, ezalatt próbál majd valamit. Aztán elment haza, otthon elkeseregte az anyjának, hogy mi történt vele.

- Hát, fiam, - mondotta az asszony - ez a nagyvezírnek a dolga. Haragszik rád, mert nem adtad neki a gyémántot. Most már az életedre tör. Dehát csak ne búsulj, majd valamit kigondolok én az én öreg fejemmel.

Gondolkozott, gondolkozott az asszony s egyszer csak azt mondja a fiának:

- Eredj, fiam, menj a királyhoz s mondd meg neki, hogy negyvenezer piaszterre van szükség, anélkül nem építheted fel a tornyot s hogy azt a negyvenezer piasztert a király a nagyvezírnek a pénzéből adja ám!

Elment a fiú a királyhoz, elmondotta, hogy mit akar.

- Jól van, - szólt a király - meglesz a negyvenezer piaszter.

Egyszeribe hívatta a nagyvezírt s tetszett neki, nem tetszett: le kellett hogy számolja a negyvenezer piasztert, még pedig a vadász kezébe. A pénzzel hazament a fiú, odaadta az anyjának:

- Ihol, édesanyám, a negyvenezer piaszter.

- No, most, fiam, ebből majd építhetsz tornyot. Eredj ki a pusztára, ahol az elefántok legelnek, azt a pusztát rakd tele vályúkkal, teknőkkal. Azokat a vályúkat töltsd meg mindenféle gabonával, azonkívül borral. A borba vegyíts álomitalt. Aztán húzódjál meg szépen a vályú mellett, majd jönnek az elefántok, teleeszik, teleisszák magukat s mikor szépen elálmosodnak, leheverednek, akkor sorban öld meg őket, aztán megint üzenj a királynak, küldjön neked embereket, akik az elefántokat megnyúzzák, s mikor szépen megnyúzták, a csontokat szedd össze s építsd fel a tornyot.

Úgy tett a vadász, ahogy az anyja mondotta. S hát csakugyan harmadnapra lett annyi elefántcsontja, amennyi csak kellett. Fel is építette a tornyot, de olyan szépet, hogy a király alig tudott betelni a nagy gyönyörűséggel. Hát hiszen a torony megvolt, hanem a nagyvezír csak nem tudott nyugodni. Bement a királyhoz s mondotta neki:

- Felséges királyom, te jól tudod, hogy én mindig a te hatalmadon, a te gazdagságodon dolgoztam. Nagy is a te hatalmad, rengeteg a te gazdagságod. Mindened van, ami csak embernek kell. Szebbnél-szebb, drágábbnál-drágább kincsek. Csak egy nincs: hozzád való, hozzád illő feleséged. Ebben az országban nincs egyetlenegy se, aki te hozzád illő volna. Hanem van más országban egy leány, Világszép az ő neve. Ha ezt a leányt meg tudod szerezni, akkor belőled ismét hús esztendősféle ifjú lesz.

- Hát aztán hogy szerezzem meg én ezt a leányt? - kérdezte a király.

- Én azt gondoltam, - mondotta a nagyvezír - hogy az az ifjú, aki a gyémántos madarat meglőtte s aki az elefántcsont-tornyot megépítette, az neked azt a leányt is megszerzi.

Ahogy ezt mondotta a nagyvezír a királynak, egyszeribe szaladt egy inas a vadász házába, kopogtatott, belépett s mondta:

- Gyere, vadász, a királyhoz, beszélni akar veled.

Mit tehetett szegény vadász, bár sejtette, hogy rossz vége lesz ennek, ment a királyhoz.

- Mit parancsolsz, felséges királyom?

- Én neked nem parancsolok egyebet, - mondotta a király - csak azt, hogy feleségül akarom venni a világszép leányt s azt hozd el nekem.

- Óh, felséges királyom, hát én azt hogy tudjam néked elhozni? Ugyan ki beszélt neked erről a világszép leányról? Hol van az olyan ember a világon, aki őt ide el tudja hozni?

Mondotta a király:

- Ez pedig te vagy. Az, aki a gyémántos madarat meglőtte, s aki az elefántcsont-tornyot építette, el tudja hozni azt a leányt is.

Kiment a palotából nagy búsan a vadász, ment haza s mondotta az anyjának:

- Óh, édes anyám, nekem ugyan megesett! Azt akarja a király, hogy hozzam el neki a világszép leányt. Én pedig ezt a parancsolatját nem tudom teljesíteni.

- Ne búsulj, édes fiam, majd kieszélünk valamit, - vigasztalta az anyja. - Eredj, menj vissza a királyhoz s mondjad neki: - Csináltasson neked egy aranyhajót, azon az aranyhajón legyen negyven szép leány, a legszebb az országban. Annak a negyven leánynak a kapitánya legyen a nagyvezírnek a leánya. Egynek sem szabad a negyven leány közül tizennyolc esztendősnél idősebbnek lenni. Amíg ezt a negyven leányt összeszerzik, azalatt majd csak gondolunk még valamit.

Visszament a fiú a királyhoz, elmondotta, hogy mit akar.

- Jól van, fiam, - mondotta a király - meglesz a hajó, meglesz a negyven leány.

Egyszerbe kihirdettette az egész országban, hogy a legszebb tizennyolcéves negyven leányt hozzák az ő palotájába. Aztán szólott a nagyvezírnek is, hogy készüljön, mert az ő leányának is menni kell azon a hajón. De bezzeg, mikor hallotta ezt a nagyvezír, megrökönyödött erősen: ki tudja, most mi lesz az ő leányával? Húzta, halasztotta a dolgot. Teljes hét esztendő telt belé, míg a negyven legszebb leány egybekerült. Dehát végre is csak összekerült, az aranyhajó is elkészült. El kellett indulni a világszép leány országába.

Hát jól van, elindult a hajó. Hét mult hét után, hónap hónap után, ment a hajó a tengeren, aztán egyszerre csak érkezett annak az országnak a partjára, ahol a világszép leány lakott. Ottan a hajó kikötött, a vadász beleült egy csónakba, maga mellé ültetett két leányt, kiszállott a partra, ottan találkozott két juhással, azoktól megtudta, hogy ez a világszép leány országa. Aztán visszaküldötte a két leányt s üzent a többinek:

- Várjatok itten negyven napig. Ha azalatt vissza nem jövök, azt jelenti, hogy elpusztultam valahol. Menjetek vissza az országotokba.

Elindult a vadász, még pedig gyalog, ment, mendegélt hegyeken, völgyeken, erdőkön, mezőkön át, s amint ment, egyszerre csak szembe jön vele egy rengeteg nagy szerecsen óriás. Hej, de megijedett a vadász, mikor ezt az óriást meglátta! Nagy félelmében köszönt neki:

- Jó napot, vitéz ember!

Felelt a szerecsen óriás:

- Nem vagyok én vitéz ember! Az a vadász a vitéz ember, aki meglőtte a gyémántos madarat.

- Hm, - gondolta magában a vadász - nem is tudtam, hogy én ilyen nagy vitéz vagyok.

Kérdezte az óriást:

- Hátha találkozna ezzel a vitézzel, mit csinálnál?

- Hogyha találkozna vele, - felelt az óriás - alázatosan meghajtanám magamat, a kezét megcsókolnám s felajánlanám neki szolgálatomat.

- Bizony, ha így van, - mondotta a vadász - úgy nézz meg engem, hogy én vagyok az a vitéz, aki meglőtte a gyémántos madarat.

Abban a pillanatban mélyen meghajtotta magát az óriás, kezét csókolt a vadásznak, a hajából kitépett egy szálát, odaadta neki s azt mondta:

- Ha bajba kerülsz, ezt csak égesd el, ott leszek.

Azzal elbúcsúztak egymástól. A vadász ment tovább. Amint ment, mendegélt, egyszeribe elejébe perdül egy kicsi-kis emberke. Kicsike volt, de széles, tíz rőf széles volt a melle, s a testének fele ember, fele meg hangya volt. Köszönt a vadász neki:

- Jó napot, vitéz ember!

Felelt a hangya-ember:

- Hej, nem vagyok én vitéz! Az a vadász vitéz, aki meglőtte a gyémántos madarat!

- Hiszen az én vagyok, - mondotta a vadász.

Ahogy ezt kiejtette az ajkán, a hangya-ember mélyen meghajtotta magát, kezét csókolt neki s adott neki egy tollat:

- Nesze, ha bajba kerülsz, égesd el, ott leszek!

Tovább ment a vadász, s ahogy ment, mendegélt, egyszerre csak lát egy szörnyű nagy embert. Nagyobb volt még a szerecsen óriásnál is. S hát ebből az emberből úgy folyt a víz, hogy egy egész városnak a népe megfulladhatott volna abban a vízben. S ahogy kifolyt a rengeteg sok víz, egy szempillantásra vissza is szürcsölte. Köszönt ennek is a vadász:

- Jó napot, vitéz ember!

Éppen úgy felelt ez is, mint a másik kettő. Aztán a kabátjából leszakított egy darabot, azt odaadta neki s azt mondta, ha bajban lesz, csak égesse el, ott lesz mindjárt mellette.

Ment tovább a vadász s egyszerre csak mit lát? Lát egy rengeteg nagy lábat. Aztán néz tovább: lát egy másik lábat. Az egyik láb a másiktól öt napi járóföldre volt s ím, hogy följebb nézett, látja, hogy a két láb felett egy ember van. Csak úgy szédült a vadász, amint felnézett arra a szörnyű nagy óriásra. Köszönt neki is illendően:

- Jó napot, vitéz ember!

Ez is azt mondotta:

- Nem vagyok én vitéz ember, az az igazi vitéz, aki meglőtte a gyémántos madarat.

Ahogy megtudta az óriás, hogy a vadász az a vitéz ember, ő is adott a hajából egy szálát, azt csak égesse el, ha bajba kerül, ott lesz mellette. De bezzeg örült a vadász, nagy jó kedvvel ment tovább. Hiszen nem is kellett sokáig mennie, egyszerre csak lát egy gyönyörű szép palotát. Megy a palota felé, aztán szépen be is megy a kertbe. Az a kert tele volt szebbnél-szebb asszonyokkal, ott játszottak, futkároztak, táncoltak, nevetgéltek, énekeltek. A szeme nem győzte belepni a sok szép asszonyt. Hát, Uram, Teremtőm, amint észrevették a vadászt, ami asszony volt, mind elkezdett hangosan kacagni. Mondotta az egyik:

- No, nézzétek, megint akadt egy bolond, aki eljött a mi asszonyunkért. Óh, szegény bolond, neked is karóba kerül a fejed!

De közben lejött Világszép is, s hogy meglátta a vadászt, igen megtetszett neki, s elkezdett sajnálkozni rajta:

- Óh, te szegény fiú, - mondotta neki - miért jöttél ide? Lásd, jobb lesz, ha megfordulsz mindjárt. Most még mehetsz békével, mert a palotámba nem léptél be.

- Én pedig a palotádba akarok menni, - mondotta a vadász. - Egy életem, egy halálom, én éretted jöttem. Nekem mindegy: itt halok-e meg, vagy otthon kell meghalnom, ha téged haza nem viszlek.

- Jól van, - mondotta Világszép - hátha csakugyan elszántad magadat a halálra, gyere fel a palotámba. Ha meg tudod azt csinálni, amit mondok, akkor szerencsés ember vagy, a tied leszek; ha nem tudod megcsinálni, akkor bizony jaj neked, szegény fiú: szörnyű halálnak halálával halsz meg.

Volt a palotával szemben egy nagy ház, abba a házba bevitetett a világszép leány száz sült ökröt s ötszáz kenyeret, aztán abba a házba bezáratta a vadászt s azt mondotta neki:

- Ha holnap reggelre ezt a száz sült ökröt s ezt az ötszáz kenyeret meg nem eszed, a fejedet vétetem.

Elszomorodott a vadász, tűnődött, búcsálódott, vajon mit tudjon csinálni? Egyszer csak eszébe jut neki a szerencsen óriás, aki neki egy hajszálat adott. Elégette a hajszálat s íme, abban a pillanatban ott van a szerencsen s kérdi tőle:

- Hát te miért vagy olyan szomorú? Mi bajod?

- Hogyne volnék szomorú, nézd, meg kell ennem ezt a száz sült ökröt, ezt az ötszáz kenyeret, különben karóba kerül a fejem.

- Hát te ezen is búsulsz? No, hiszen jobbkor nem is jöhettem, olyan éhes vagyok, hogy zöldet-vereset lát a szemem.

Azzal nekiült az óriás a sült ökröknek, a kenyereknek. Az ökrökből egy csont nem sok, annyi sem maradt. Az ötszáz kenyérből egy morzsa nem sok, annyit sem hagyott.

Reggel jött a világszép kisasszony, nézi, nézi a házat, hát bizony nincs abban senki, semmi más, csak az a vadász. Olyan tiszta volt, mintha kisépérték volna: még csak egy csontot sem talált.

- Na, jól van, te legény, - mondotta a világszép leány, - hanem ezzel még nincsen vége. Gyere csak velem.

Elvezette egy rengeteg nagy kemencéhez. Abban a kemencében csak úgy égett, lobogott a tűz. Mondotta neki:

- Eredj, bújj be ebbe a kemencébe!

De még csak most ijedett meg igazán a vadász. Mi lesz vele? De hát, mit tehetett? Egy élete, egy halála, mindegy már neki. Nekiindult a kemencének. Abban a pillanatban eszébe jutott az az óriás, akiből csak úgy folyt a víz. Elégette a hajszálat s íme, ott termett az óriás. Egy szempillantásra vízbeborult a kemence, elaludt a tűz, a másik pillanatban vissza is nyelte a vizet mind egy cseppig. A vadásznak nem lett semmi baja. Jött a világszép kisasszony s szeme, szája elállott a csudálkozástól, amikor látta a vadászt. Még csak meg sem pörkölődött.

- Na, vadász, ezt a próbát jól kiállottad, de még ezzel sincs vége.

Elvezette a gabonásba, ott egy rettenetes nagy halomba össze volt öntve búza, rozs, árpa, zab, mindenféle gabona. Azt mondotta neki:

- Holnap reggelre különválasztod ezeket a gabonákat utolsó szemig!

Azzal az ajtót rázárta a legényre. Gondolkozott, tűnődött a legény s egyszerre csak eszébe jutott a hangya-ember. Elégette a tollat, elégette s íme, ott volt a hangya-ember, aki nem volt más, mint a hangyák királya. Egy szempillantás múlva ami hangya csak a világon, mind ott

volt a gabonásban s reggelre külön-külön csomókba hordták mind a gabonát. Jött a világszép leány, ámult-bámult, csudálkozott, de örvendett magában erősen, hogy ez a próba is sikerült a legénynek.

- Na, te legény - mondotta a világszép leány, - még csak egy próba van hátra, ha azt is kiálltad, feleséged leszek. Van innét negyven napi járóföldre egy nagy almafa, azon az almafán van egyetlenegy alma, ezt nekem egy fertály óra alatt idehozod, máskülönben vége az életednek!

Gondolkozott, gondolkozott a legény s eszébe jut az az óriás, akinek akkora lába volt, hogy egyik hegyről át tudott lépni a másikra. Elégette annak a haját is s íme, ott termett az óriás. Mondja, hogy mi baj.

- Hát csak ez a baj?

Azzal az óriás csak felemelte a lábát, a következő pillanatban már ott is volt, ahol az a nagy almafa. Lekapta róla az almát, aztán egyet-kettőt lépett, tíz perc sem telt belé, otthon volt az almával.

- Ihol az alma!

Felment a vadász nagy örömmel a palotába, vitte az almát. Hej, de örült a leány is, megölelte, megcsókolta a legényt!

- Most már a tied vagyok, vihetsz magaddal!

Vitte is a legény egyenesen az arany hajóra. Éppen negyven napja volt, hogy leszállott a hajóról. Már gyászfeketébe húzták volt a hajót. Akartak visszaindulni a leányok nagy búval-bánattal, hogy elpusztult a szép vadászegény. De íme, jött a negyvenedik napon, hozta magával a világszép leányt, aki olyan szép volt, hogy az a negyven leány nem győzte csudálni. Szemük, szájuk elállott a nagy csudálkozástól. Szépen felültek a hajóra, indultak is azonnal. Hét mult hét után, hónap hónap után s egyszerre csak megérkeztek a király országába, oda, ahonnet elindultak. De közbe legyen mondva, a legény a hajón megmondotta a világszép leánynak az igazat, hogy ő nem magának hozza, hanem a királynak.

- Már pedig én nem leszek az övé! - mondotta a világszép leány. - Hiába hoztál, én csak a tiéd leszek.

De mondhatott akármit, a tengerparton ott állott már az öreg király, ott állottak az udvari népek, ott a rengeteg sok katona: közrefogták a világszép leányt s vitték fel egyenesen a palotába. A szegény vadászegénnyel nem törődött senki: ez nagy búval-bánattal hazament az édesanyjához s ottan elkeseregte, hogy mi történt vele.

- Ne búsulj, édes fiam, - vigasztalta az anyja, - meglásd, minden jóra fordul, csak bízd te a dolgot a világszép leányra.

Hát Uram, Teremtőm, mi történt? Egyszer csak kopogtatnak az ajtón, híjják ki a vadászt. Mondja egy ember:

- Gyere, vadász, fel a palotába, hivat a királyné.

Felmegy a palotába s íme, ott várja a világszép leány s mondja neki:

- Maradj itt csak éjszakára. Reggel majd megmutatlak a népnek. Tudod-e, mi történt? Az történt, hogy feljött a palotába mind az ország népe s azt mondták: csak úgy engedik meg az öreg királynak a házasságot, hogyha reggelre csakugyan húsz esztendőssé változik. Én pedig vacsorakor altató italt adtam neki, de még a nagyvezírnek is, mind a kettőt elvittem arra az arany hajóra, amelyiken mi jöttünk, hadd vigyék őket az én országomba, onnet, tudom, vissza nem kerülnek többé soha. Reggel pedig téged szépen bemutatlak a népnek. Megmondom:

- Ihol, nézzétek, hogy megfiatalodott a király!

Úgy történt, ahogy a világszép asszony mondotta: reggel becsődültek a palota udvarára mindenféle népek. Akarták látni a királyt, vajjon csakugyan megfiatalodott-e? Kilépett a palota tornácára a világszép asszony, kézenfogva vezette a vadászt:

- Ihol, nézzétek, hogy a királyotok hogy' megfiatalodott!

Hej, volt öröm! Egyszeribe megtartották a lakodalmat, lett dínom-dánom, heje-huja, hetedhét országra szóló. Még ma is foly a nagy dínom-dánom, ha azóta meg nem haltak.

A macska.

(Izlandi mese.)

Volt egyszer egy öregember s egy öregasszony, s volt nekik egy fiók. Az öregember igen zsugori volt, folyton csak a pénzgyűjtésen volt a gondolatja. Gyűjtött is rengeteg sok pénzt, hanem egyszer csak beteg lett, lefeküdt az ágyba, többet nem is kelt fel: meghalt.

Az öregember halála után egy éjjel azt látta álmában a fiú, hogy hozzá jött egy ismeretlen ember s mondotta neki:

- Meghalt az apád, most már az egész vagyon a tiéd, mert az anyád is nemsokára meghal. A vagyon felét igaztalan úton kereste az apád, azért a felét a szegényeknek kell adnod, a másik felét pedig a tengerbe dobnod. Ha azonban a tenger színén valami fenn marad a vagyonból, akár ha csak egy darab papiroska is, azt halászd ki s őrizd meg jól!

Ezt mondván, az ismeretlen ember eltűnt, a fiú pedig felébredett. Elgondolta a csudálatos álmot s erősen elszomorodott. Hát mit fog ő csinálni, ha vagyonának a felét a szegényeknek kell adnia, felét pedig a tengerbe dobnia. Sokáig gondolkozott, tűnődött, de végre is azt határozta, hogy úgy tesz, amint az az ismeretlen ember tanácsolta.

Ahogy eltemette az apját, a vagyonának a felét a szegényeknek ajándékozta, a másik felét pedig kivitte a tengernek a partjára s beledobta. Egyszeribe elsülyedett a tengerbe, amit beledobott; csak éppen egy összegöngyölgetett papiroska maradt a tenger színén. Ezt kihalászta, aztán kigöngyölte s íme: volt benne hat *shilling*.

- Hát én ezzel a hat shillinggel mit csináljak? - búslakodott magában a fiú. - Milyen nagy vagyonom volt s most lám, csak hat shilling minden gazdagságom!

De hát hat shilling is valami: szépen betette a zsebébe s hazament.

Alig ért haza, beteg lett az édesanyja is, az is ágyba került, egy-két nap múlva meg is halt. Mikor aztán az anyját eltemette, nagy búval-bánattal elindult világgá. Ment, mendegélt, beért egy erdőbe. Ottan ért egy szegényes kunyhóhoz, annak kopogtatott az ajtaján. Egy öregasszony nyitott ajtót.

- Édes öreg néném, adjon szállást nekem, - kérte a fiú. - Engedje meg, hogy maradjak itt éjszakára. De azt előre mondom, hogy a szállásért nem tudok fizetni.

- Jól van, - mondotta az asszony - csak maradj itt, fiam. Nem kell fizetned a szállásért.

Azzal bement a fiú, az öregasszony leültette, még vacsorát is adott neki.

A kunyhóban csak két asszony s három férfi volt, más senki. Ezek úgy egymás között beszélgettek, de nem sokat. Ültek, üldögéltek egy helyben s igen csendesen viselkedtek. Aztán látott még egy szürke kicsi állatot a fiú. Ilyet ő még sohasem látott. Nem tudta: mi lehet.

- Miféle állat ez? - kérdezte a háziakat.

- Ez macska, - felelték azok.

- Ejnye de szeretném megvenni, ha eladó volna s nem lenne drága. Mi az ára?

- Hat shillingért neked adhatom, - mondotta az öregasszony.

A fiú nem alkudott, kivette a papirosból a hat shillinget, lefizette a macska árát, aztán lefeküdt s elaludt.

Másnap elbúcsúzott a házbeliectől, a macskát a köpönyegébe rejtette s úgy indult tovább. Ment, mendegélt egész nap, erdőkön, pusztaságokon át s estére egy tanyához ért. Kopogtatott az ajtón s a kopogtatásra egy öregember lépett ki: ez volt a ház gazdája. A fiú szállást kért, de megmondta előre, hogy nem tud fizetni; ám az öregember jó szívvvel adott szállást. Bevezette egy szobába, ahol volt két asszony, két férfi. Ott a fiú leült, beszélgettek egymással. Egyszer aztán, mit gondolt, mit nem: a köpönyege alól kieresztette a macskát s hej! lett szörnyű nagy csudálgózás. A házbeliiek közül soha senki eddig nem látott macskát. Adtak neki jó vacsorát, aztán ágyat vetettek, aludt reggelig, s reggel, amikor újra útrakelt, azt tanácsolták neki a házbeliiek: menjen el a királyhoz, az igen jó ember, hátha segít rajta. Ment is egyenesen a király városába, ottan is a király palotájába s éppen akkor talált belépni a palotába, amikor a király s a fő-fő udvari emberek az asztalnál ültek.

Köszönt illendően a fiú, a király fogadta, de szeme-szája tátva maradt a fiúnak, mert ím a király szobája telistele volt valami kicsi állatocskákkal; s azok a kicsi állatocskák köröskörül szaladgáltak, majd leverték egymást: annyian voltak. Aztán felugráltak a királynak az asztalára, bele a tálakba, a tányérokba: sem a király, sem az emberei nem tudtak enni tőlük, annyira alkalmatlankodtak. Nemcsak alkalmatlankodtak, de az ételnek a javát meg is ették, mind a legjobb falatokat. Hiszen ha még csak ez lett volna, de össze-vissza marták a királynak s az embereinek a kezét. Csak úgy csurgott a vér a királynak meg azoknak a nagy uraknak a kezéről. Ott állottak körül az inasok, állottak meg szaladgáltak; ütötték-verték, kergették azokat a kicsi állatocskákat, de nem bírtak velük.

Nézte, nézte a fiú ezt a csudát, azután kérdezte:

- Hát ezek miféle állatok?

- Ezek bizony, fiam, patkányok, - mondotta a király. - Már sok-sok esztendeje, hogy meglátogatnak engem; nincsen tőlük nyugodalmam s nem tudom semmiféleképen kipusztítani őket.

Abban a pillanatban, hogy ezt a király mondotta, kiugrott a fiú köpönyege alól a macska. Hej, Istenem, Istenem, lett erre szaladás össze-vissza! Egymásután fogdosta el a patkányokat a macska; egy szempillantás mulva százával heverték a szoba földjén. S akit meg nem fogott, az meg eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Bezzeg csudálgózott a király, de még az udvari emberek is, hogy miféle csuda-állat lehet ez. Kérdezték is a fiút:

- Hát ez miféle állat, fiam?

- Ez bizony, macska, - felelte a fiú. - Most vettem hat shillingért.

- Na, fiam, az Isten hozott ide téged! - mondotta a király. - Szerencsés ember vagy! Kérj magadnak, ami csak tetszik: mindent megadok. Akarod, hogy az első miniszterem légy? Vagy a leányomat veszed feleségül? Vele neked adom fele királyságot.

Mondotta a fiú:

- Ha már választanom szabad, felséges királyom, akkor én a leányát választom s vele fele királyságát.

Egyszeribe nagy lakodalmat csaptak, közbe a fiú követet küldött azokhoz az emberekhez, akiktől a macskát vette, azokat is elhozatták a palotába, ottan is tartották halálig, nem volt többet semmi gondjuk. Éltek vígan, boldogan, mind ahányan voltak.

Itt a vége, fuss el véle!

A szerencse városa.

(Spanyol mese.)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy legényecske, Róbert volt a neve. A falujától még húsz mértföldnyire sem volt oly ügyes fiú, mint amilyen ő volt. Egy este Róbert a társaival kiment az erdőbe, ott nagy tüzet gyújtottak, köréje telepedtek s hallgatták nagy csendben egy öreg katona meséjét. Az öreg katona, akinek arcát beforradt sebek borították, a szerencse városáról mondott mesét a fiúknak.

- Ez a város - mesélte a katona - olyan magas hegy tetején épült, hogy még a madár is elfárad, mire odaér. S hej, mi tenger arany, ezüst, gyémánt van ott! Az ott lakó emberek azt sem tudják, mit kezdjenek azzal a rettentő sok kincssel. A házakat aranyból, a várakat ezüsből építették, a hajókat pedig gyémántból faragták ki. Az utcák vert arannyal vannak kikövezve. De van is ott tisztaság! Ha a kocsik felverik a port, az is csak aranypor, összesöprik s beleöntik a csatornába. De mit ér ez a rettentő nagy gazdagság, ha idegen embernek nem lehet része abban! Nem ám, mert senki lélek még nem tudott eljutni abba a városba, oly nehéz az útja. Hej, pedig de sokan próbáltak szerencsét!

Róbert csupa szem és fül volt, s mikor az öreg katona bevégezte a mesét, izgatottan kérdezte:

- Bácsi! Ismeri-e maga az utat, amelyik ahhoz a csuda városhoz visz?

- Azt hiszem, igen, - válaszolt az öreg - de nem tanácsolom neked, fiam, hogy szerencsét próbálj.

- Miért?

- Azért, fiam, mert az az út hosszú is, sziklás is. Én is elindultam egyszer, de már az első nap visszafordultam. De ha nem hallgatnál rám s megpróbálnád a szerencsét, két utat is mutathatok, odavezetőt. Az egyik széles, sziklás út, tele kavicsokkal, mik véresre sebzik a lábadat s halálra fárasztanak. Még ha ki is bírnád ezt az utat, oly hatalmas ellenségek támadnak rád mindenfelől, hogy azokat ugyan soha le nem győzöd. S ha legyőznéd is, mit érnél vele? Mire a szerencse városába érsz, olyan öreg ember leszel, hogy semmi örömed sem lesz a tenger kincsben. A másik út keskeny és sima, de...

- Ne mondjon többet, bácsi, - szólt közbe Róbert - a másik úton indulok el, akármi vár reám a végén!

- Jól van, jól, - mondta az öreg katona - adja Isten, hogy meg ne bánd az elhatározásodat. Én megmutatom az utat.

Az öreg katona Róbertet beleállította az útba, ez meg vidáman elindult a szerencse városa felé. Ment, mendegélt s két nap múltán egy széles pataknak a partjához ért. A patak partján egy csónak volt kikötve s abban egy néger óriás ült.

- Ez az út visz a szerencse városába? - kérdezte Róbert.

- Ez, fiacskám, csak át kell ám jutnod ezen a patakon.

- Hát akkor légy olyan jó és vigy át engem.

- Szívesen, - mondta az óriás - de van-e öt aranyad?

- Öt arany? Sohasem is volt s nem is lesz talán soha. Bizony, ilyen szegény fiút ingyen is átvihetnél.

- Sajnálom, fiacskám, de ingyen nem vihetlek át. Ha nincs pénzed, engedd meg, hogy a szívedből vágjak ki egy darabocskát s akkor átviszlek.

Róbert nem szólt semmit, csak szétnyitotta az ingét, intett a négernek, az meg kivágott egy darabocskát a szívéből. Amikor átért a patak túlsó partjára, olyan boldog volt, hogy semmi fájdalmat sem érzett. Láta messziről a szerencse városát, a szeme már most káprázott a szertelen ragyogástól s észre sem vette, hogy az ingét a piros vér elborította. De mégis csak nehezen vánszorgott tovább s még százat sem lépett, óriás nagy hegy ágaskodott elébe. A hegy aljában egy másik néger óriás állt őrt.

- Hová, hová, fiam? - állította meg a néger.

Mondta Róbert, hogy hová.

- Ohó! Van-e pénzed? Nincs? Akkor engedd meg, hogy a szívedből vágjak le egy darabocskát, különben nem engedlek tovább.

Róbert habozás nélkül nyitotta szét véres ingét, s a néger levágott belőle egy darabocskát.

Tovább ment a fiú, bár alig állt a lábán. Már-már azt hitte, hogy elérkezett a ragyogó, tündöklő városhoz, amikor egy rettentő mély sziklahasadék állta el az útját. Szegény fiú, kétségbeesetten ült le egy köré. Ebben a pillanatban egy saskeselyű szállt le mellé s mondta:

- Át akarsz jutni, ezen a sziklahasadékon? Átviszlek, ha adsz egy darabot a szívedből.

- Végé hát belőle, - mondta szomorúan a fiú.

A keselyű belevágta csőrét Róbert mellébe s lecsippentett egy darabot a szívéből. Aztán belevágta a karmait Róbert vállába s átrepült vele a hasadékon.

Most végre ott volt a szerencse városának a kapuja előtt. Még csak egy lépést kell lépnie s bent van a szerencse városában! De ezt az egy lépést már nem tudta megtenni, a kapu előtt összerogyott. Amint ott hevert, a földön egy acélszívet pillantott meg. Mohón nyúlt az acélszív után, betette a mellé a darabocskát vérező hús mellé, ami a szívéből megmaradt.

- Itt vagyok hát végre, - gondolta Róbert, de csak kíváncsiságot érzett, örömet semmit. Aztán felsóhajtott: Mit ér nekem a gazdagság, ha elvesztettem a szívemet?!

Bement a városba, s amerre ment, mindenütt rengeteg kincs hevert, csak ki kellett volna nyújtani a kezét utána, de nem vágott rá.

- Semmi egyéb nincs ebben a városban, - jajdult fel a szegény fiú - csak arany és drágakő, s ezért elcseréltem a szívemet! Istenem, ha még egyszer visszakaphatnám!

Barátokat keresett, de egyet sem talált. Itt mindenkinek acélból volt a szíve s kinevették, mert az ő szívének egy része még hús volt. Szeretett volna dolgozni valamit, de semmi munkája nem akadt. Eszébe jutottak szülei, testvérei, akiktől el sem búcsúzott s úgy fájt az a megmaradt darabocskát szíve!

Nem volt maradása a szerencse városában. Elhatározta hát, hogy hazamegy egyszerű, fehér házikójukba s úgy él majd, ahogy a többi falusiak élnek.

Hej, de boldog volt, amint hazafelé mendegélt! Az a darabocskát szív, ami az övé volt, boldogan dobogott, de az acélszív szörnyű fájdalmat okozott neki. Amikor a kis faluba érkezett, szegényebb volt, mint valaha, a teste hideg, mert az a kicsi szív már alig dobogott. A testvére nyitott ajtót neki s boldogan szorította karjai közé, de Róbert nem bírta el ezt a nagy örömet.

Sápadt arcát elborították a könnyek, aztán összeesett, eszméletlen terült el a földön. Édesapja ágyba fektette, édesanyja zokogva borult rá s ím, halljátok! az anyai könnyek csudát műveltek: az acélszív megroppant, kiesett Róbert melléből s új szív lett a darabocska szívből! Oh, de boldog volt most Róbert!

Ha valaki gazdagságról beszélt neki ezután, ez volt rá a szava:

- Ha Isten vagyont ad, örömmel fogadom, de a szívem árán sohasem vásárolnám meg!

Giufa.

(Szicíliai mese.)

Akarjátok-e hallani Giufának a történetét? Hej, sok ostoba csinyt követett el ez a Giufa s rengeteg sok bosszúságot okozott az édesanyjának. Tulajdonképpen okos egy fickó volt ez a Giufa s az anyja még sokkal okosabb, mint ő. Na, mindjárt megtudjátok.

Egyszer mondja az anyja Giufának:

- Nesze, fiam, itt van egy vég vászon, vidd el a festőhöz s mondd neki, hogy fesse meg zöld színre.

Giufa vette a kék vásznat, elindult vele. Ment, mendegélt s amint egy réten haladt át, leült egy nagy kőrákásra, hogy egy kicsit pihenjen. Amint ott üldögélt, egyszerre csak meglát a kőrákáson egy kis gyíkot, amely ott játszott a kövek között. - Ejnye, - gondolta magában Giufa, - milyen szép zöld kabátja van ennek! Ez bizonyosan festő.

- Hallod-e, hé, az anyám azt üzeni neked, hogy ezt a vásznat fessd olyan színűre, mint amilyen a kabátod. Néhány nap múlva visszajövök, aztán majd elviszem. - Azzal letette a vásznat a kőrákásra s hazament.

Kérdi otthon az anyja:

- Hová vitted a vásznat, Giufa?

- Hát én bizony, amint mentem a réten, találtam egy nagy kőrákást, ott ült valaki, akinek szép zöld kabátja volt. Gondoltam, ennek bizonyosan festőnek kelle lenni: nála hagyom a vásznat.

- Ó, te bolond, te, - sópánkodott az anyja - hogy tudtad otthagyni? Eddig bizonyosan elvitte onnan valaki a vásznat! Rögtön szaladj utána!

Giufa vissza is szaladt a kőrákáshoz, de bezzeg, hogy híre-nyoma sem volt a vászonnak. Hanem a gyík, az ott volt a kőrákáson, játszadozott, futi-futi-futkározott.

- Hallod-e, festő, - mondotta a gyíknak - rögtön add ide a vásznat, mert különben szétronatom a házat!

A gyík szörnyen megijedt a kiáltástól s egy szempillantás alatt eltűnt a kőrákásban. Hej, megmérgeződik Giufa s egy szempillantásra széthányta a kőrákást. S amint széthányta, im, mit talált alatta: egy nagy fazekat! Az a fazék színültig tele volt arannyal.

- Úgy? - mondotta Giufa. - Úgy látszik, hogy eladtad a vásznat. Bizony ha eladtad, én meg viszem a pénzt!

Azzal felkapta a fazekat, bedugta a köpenye alá s amint ment, szedett egy rakás tövist, azt rátette a fazéknak a tetejére s úgy ment tovább hazafelé.

Amint mendegélt, többen találkoztak vele s mind kérdezték:

- Mit viszel, Giufa?

- Fájdalmat! - felelte Giufa.

- Mi az a fájdalom? - kérdezték.

- Nézzétek meg, - felelte Giufa. - Az emberek megtapogatták a töviseket s hogy megszurta a kezüket, nagy kacagva mondták:

- Na, te szép ajándékot viszel az anyádnak! Tudom, hogy örül majd a töviseknek!

De Giufa ügyet sem vetett az emberekre, szép csendesen hazament, mikor aztán belépett a szobába, kihúzta a köpenyege alól a fazekat s mondotta nagy titokzatosan az anyjának:

- Nézzen ide, anyám, mit hoztam! - s azzal kiürítette a pénzt. Hanem a Giufa anyja igen okos asszony volt ám, gondolta magában: ez az ostoba Giufa majd elbeszéli mindenkinek, hogy pénzt hozott, azért csak annyit mondott neki:

- Jól van, fiam, jól van; most csak vacsorálj, aztán feküdjél le.

Giufa vacsorázott, aztán lefeküdt az ágyba, az anyja meg vette a fazekat s elásta a lépcső alatt. Mikor ezzel készen volt, a kötényét telerakta fűgével, felment a padlásra s a kéményen lerázta a fűgét. Ahogy ezt látta Giufa, nagy mohón felszökött az ágyból, nekiesett a fűgének s mind egy falásig megette. Aztán szépen visszafeküdt az ágyba s elaludt. Másnap reggel mondja az anyjának Giufa:

- Hej, anyám, mi történt az éjjel! A Jézuska egy csomó fűgét dobott le az égből s én azt mind megettem.

- Ugyan bizony? - mondotta az anyja.

- Ugy van, bizony, - mondotta Giufa.

Bezzeg, hogy az anyja nem világosította fel Giufát. Hadd higgye csak, hogy a Jézuska dobta a fűgét. De Giufa kiment az udvarra s ott az embereknek elkezdte mondani nagy dicsekedve:

- Hej, de nagy fazék aranyat hoztam én tegnap!

- Hát azt te hol találtad?

- Azt biz én egy nagy kőrakáson, - felelte Giufa.

- Hej, Giufa, Giufa, rossz úton jársz te! - mondták az emberek s mindjárt el is mentek a törvényre s elpanaszolták.

Jöttek is egyszeribe a törvény emberei a Giufa anyjához s mondták neki:

- Hallod-e, a te fiad azt beszélte mindenütt, hogy egy fazék aranyat talált. Nem tudod, hogy a talált pénzt a bíróhoz kell vinni?

- Ó, uraim, - sópánkodott az asszony - hát hogy hihetitek el, amit ez a boldogtalan beszél? Ó, én szerencsétlen asszony, mely nagy bajba kever ez a boldogtalan! Nem tudok én semmit arról, hogy pénzt hozott volna a házhoz.

- Hát, anyám, - szólt közbe Giufa - nem tudod, hogy én tegnap egy fazekat hoztam s hogy éjjel a Jézuska fűgét szórt le az égből?

- Na, lássátok, hogy bolond, - mondotta az asszony. - Hát ki hallott ilyet, hogy a Jézuska fűgét szórjon le az égből?

A törvény emberei megcsóválták a fejüket s gondolták magukban: na, ez csakugyan ostoba, s azzal elmentek.

Egy más alkalommal misére akart menni Giufa anyja s mondja Giufának:

- Hallod-e, Giufa, húzd be magad után az ajtót, ha elmegy hazulról.

Amint az asszony elment a misére, Giufa is felkerekedett, a sarkából kivette az ajtót, felvette a vállára s úgy ment az anyja után a templomba.

- Itt az ajtó, anyám! - mondotta Giufa.

Na jól van, ez így elmúlt.

Egy más alkalommal az asszony megint misére akart menni. Mondja Giufának:

- Hallod-e, jól vigyázz a pulykára, amíg én a misén leszek. Most éppen kotol a tojáson. Adj enni neki.

Amint elment az anyja, Giufa a pulykának korpát adott, ő maga azonban éhezett, merthogy a háznál nem volt semmi, amit egyék. Merthogy semmit sem talált ennivalót, megfogta nyakánál fogva a pulykát, levágta, megfőzte s mind egy befaló falásig megette. De nehogy a tojás meghüljön, a pulyka helyett ő ült reá.

Jő az asszony, keresi mindenfelé a pulykát s a fiát, nem találja. Kiabál:

- Hol vagy Giufa?

- Glu, glu! - felelte Giufa.

- Adtál enni a pulykának?

- Glu, glu!

- Hol vagy Giufa?

- Glu, glu!

Végre is aztán a hangja után rátalált az asszony Giufára. Ott ült kényelmesen a tojáson.

- Mit csinálsz, Giufa?

- Glu, glu!

- Hol van a pulyka?

- Glu, glu, megettem.

- Ó, ó, te boldogtalan, te! Mind összetöröd a tojásokat!

- Hiszen azért ültem rájuk, hogy kikeljenek!

- No te, boldogtalan, te, - mondotta az asszony nagy haraggal - takarodj a házamból, keress valami szolgálatot! Itt tovább nem maradsz.

- Hát jól van, - mondta Giufa - megyek, majd valahol felfogadnak szolgálatba.

El is ment, még pedig a paphoz. Mondotta neki:

- Tisztelendő uram, fogadjon fel engem.

- Hát mi bért kívánsz? - kérdezte a pap.

- Mindennapra egy tojást s annyi kenyeret, amennyit hozzá megehetem. Hanem azt kikötöm, hogy addig nem szabad elküldened engem, amíg a bagoly nem kuvikol a borostyánok között.

Gondolta magában a pap: hiszen ez igazán olcsó egy szolga, nem sokba kerül. Meg is fogadta egyszerűen Giufát.

Első reggel pontosan kezébe nyomták a tojást s hozzá egy kenyeret. Giufa feltörte a tojást, aztán egy himzőtűvel mártogatni kezdte a tojást s valahányszor lenyalta a tojást a tőről, mindannyiszor egy nagy darab kenyeret evett meg hozzá.

- Na, még egy kevés kenyeret! - mondotta Giufa. - Ez nem elég! - s egy tojással megevett egy egész kosár kenyeret.

Igy ment ez minden reggel.

- Ó, jaj! - mondotta a pap. - Hiszen ez néhány hét alatt koldusbotra juttat engem!

Elküldötte volna szívesen, de nem lehetett, mert tél volt s a bagoly nem kuvikolt. Várni kellett még néhány hónapig. Mit gondolt, mit nem azonban a pap, mondja a szakácsnénak:

- Hallod-e, menj ki ma este a borostyánbokrok közé s kuvikolj, mint egy bagoly!

A szakácsné ki is ment este s elkezdett kuvikolni:

- Hallod, Giufa? - mondotta a pap. - A bagoly kuvikol. Vége a szolgálatnak. Most már mehetsz.

- Jól van, - mondotta Giufa, azzal vette a batyuját, elbúcsúzott a paptól s kiment a házból.

Hanem mikor a borostyánbokrok mellett ment el, ahol a szakácsné még mindig kuvikolt, nagyon megmérgeződött s nagy mérgében, bosszúságában felkapott egy követ s odakiáltott a bokrok felé:

- No, te bagoly, kuvikolj! - s azzal úgy fejbecsapta a szakácsnét, hogy menten lefordult a fáról. Aztán, uccu neki, szaladt, mintha a szemét vették volna ki, meg sem állott hazáig.

- Hát te hogy kerültél haza? - kérdezte az anyja.

Elmondotta Giufa, hogy mi történt.

- Jaj, jaj, takarodj innét! - jajgatott az asszony. - Eredj s keress más szolgálatot, nehogy itthon találjanak, mert bizony mondom, tömlöc fenekére kerülsz.

Meg sem állott otthon, ment tovább Giufa. Addig ment, mendegélt, amíg egy gazdag föld-birtokoshoz ért. Annál beállott disznópásztornak. A földbirtokos egy nagy sereg disznót adott a kezére s azt mondta, hogy addig őrizze őket az erdőben, amíg jól meghíznak. Addig haza se jöjjön.

Kihajtotta Giufa a disznókat az erdőbe, ott volt néhány hónapig, mikor aztán jól meghíztak a disznók, elkezdette terelgetni hazafelé. Amint ment, mendegélt, szembe jő vele egy mészáros. Mondja neki Giufa:

- Nem akarja megvenni ezeket a szép disznókat? Odaadom féláron. Csak éppen a fülét s a farkát adja vissza minden disznónak.

Hát aztán hogyan vette volna meg a mészáros féláron! Egyszeribe kifizette a pénzt Giufának, minden disznónak levágta a fülét s a farkát s azt odaadta neki. Azzal Giufa nagy vígan tovább ment. Addig ment, mendegélt, amíg egy süppedékes, mocsaras helyre ért. Ott aztán két-két lépésnyi távolságra beledugdosta a disznófüleket meg a disznófarkakat. Mikor ezzel készen volt, szépen hazament a földbirtokoshoz s jelentette neki nagy ijedten:

- Jaj, uram, jaj, uram! mi történt! Mely nagy szerencsétlenség! A disznókat kihizlaltam, olyan kövérek voltak, hogy alig tudtak mozogni. De történetesen egy mocsár felé tereltem őket s ebbe, valamennyi volt, mind elsülyedt. Csak éppen a fülük s a farkuk látszik ki.

Na hiszen azonnal felkerekedett a földbirtokos valamennyi szolgájával, mentek a mocsár felé. Hát csakugyan ott volt a sok disznófül, meg a sok disznófark. Nosza neki! Belefogóztak a fülekbe, meg a farkakba, húzták nagy erőlködéssel, de bizony ha húzták: ahányan voltak, mind hanyatt estek. Kezükbé maradt a disznók füle meg a farka.

- Lássátok, - mondotta Giufa - milyen kövérek voltak! Azért sülyedtek el.

A földesúr nem tehetett semmit, haza kellett menni disznók nélkül. Hazament Giufa is az anyjához. Most bezzeg volt becsülete, mert hát pénzt is hozott magával. Otthon maradt jó sokáig.

Telt, mult az idő, elfogyott a pénz s egyszer csak azt mondja az asszony Giufának.

- Hej, Giufa, elfogyott a pénz, nincs mit enni, mit csináljunk?

- Csak bizza rám, édesanyám!

Vette a kalapját, elment egy mészároshoz s mondta neki:

- Mészáros úr, adjon nekem egy félkiló húst. Holnap meghozom az árát.

A mészáros adott neki húst.

Aztán ment a pékhez:

- Adjon nekem egy félkiló makarónit s egy kenyeret, holnap meghozom az árát.

Adott a pék makarónit s egy kenyeret.

Aztán ment az olajkereskedőhöz:

- Adjon nekem egy messzely olajat, holnap meghozom az árát.

Adott a kereskedő olajat s akkor Giufa ment a korcsmárhoz, attól is kért egy üveg bort. Igérte, hogy holnap megviszi az árát. Végezetül elment a sajtoshoz, attól megvett négy grán ára sajtot. Igérte, hogy annak is megviszi másnap az árát. Azzal aztán szépen hazament, vitte az anyjának a húst, a makarónit, az olajat, a kenyeret, a bort és a sajtot. Jól ettek, ittak, vígan voltak, aztán lefeküdtek s elaludtak.

Másnap reggel felkel az asszony, de hát nem kel fel Giufa. Halottnak tetette magát a huncut. De az anyja ezt nem tudta. Felsírta a házat, az udvart, az utcát, jajgatott:

- Jaj, jaj! Meghalt a fiam, az én édes, drága fiam, Giufa!

Hát bizony, ha meghalt, el kellett temetni. Vett a szegény asszony koporsót, abba belefektette, aztán elvitték a templomba. Ott a papok énekeltek, imádkoztak a koporsó mellett.

Mikor az egész városban hire ment, hogy Giufa meghalt, mondotta a mészáros, a pék, az olajkereskedő, a korcsmáros:

- Na, mi ugyan jó vásárt csináltunk tegnap. Már most ki fizet nekünk?

A sajtkereskedő azonban gondolta magában:

- Giufa nekem is adós maradt négy gránnal, hanem bizony én azt sem ajándékozom neki!

Ment a templomba, de nem tehetett semmit, mert a pap ott térdelt a koporsó mellett. Imádkozott.

- Na, csak menjen el a pap, - gondolta magában - majd elveszem a sapkáját - s elrejtőzött az oltár mögé.

Mikor aztán beesteledett, a pap elment, elébújt a rejtekhelyéből a sajtos is. De mikor éppen elébújt, akkor toppant be a templomba egy sereg tolvaj. Egy nagy zsákot cipeltek. Az a zsák tele volt arannyal. Ott akartak megosztzkodni a templomban. De ahogy osztzkodni kezdetek, abban a pillanatban Giufa nagy hirtelen felült a koporsóban s ahogy kifért a torkán, kiáltotta:

- Ki innét!

Hej, de megijedtek a tolvajok! Azt hitték, hogy több halott is van a templomban. Eszük nélkül szaladtak ki a templomból, otthagyták a zsákot, ott az aranyat, mind egy szálig. Azzal Giufa leszállt a koporsóból, elkezdte számolni a pénzt, visszarakta a zsákba. De abban a pillanatban, ahogy számolta, odasompolygott a sajtos:

- Hé, Giufa! Adj nekem is a pénzből.

- Nesze, - mondotta Giufa, - itt van a négy grán.

A tolvajok kint az ajtóban leskelődtek s mikor hallották Giufának a szavát, mondta az egyik:

- Hej, sokan lehetnek odabent, ha egyre csak 4 grán jut! - Azzal uccu neki, szaladtak árkon-bokron át, többet vissza se jöttek.

Giufa meg felvette a zsákot a vállára, még adott egy kevés pénzt a sajtosnak s a zsák aranyat hazavitte az anyjának.

Giufa otthon maradt, nem dolgozott semmit, egész nap henyélt, lógázott erre-arra. Mondotta az anyja:

- Dolgozz, Giufa, mert így nem élünk! A pénz már fogyatékán van.

Hozott neki egy jó csomó lent és mondotta:

- Látod, ezt megfonhatnád, úgy sincs egyéb dolgod.

Giufának azonban semmi kedve sem volt a fonáshoz, a lent apránként mind a tűzbe dobta és elégette. Megharagudt az anyja nagyon, Giufát jól nyakonverte, erre meg Giufa, mit gondolt, mit nem, összeszedett egy csomó ágat, azt körülcsavarta a lennel, mint valami guzsajnyelet, aztán vett egy söprűt, az volt az ő orsója. Fölmászott ezekkel a ház födelére s elkezdett fonni.

Amint ott üldögélt a ház födelén, arra jött három tündér s mondták ezek:

- Nézzétek, milyen pompásan fon Giufa! Ne ajándékozzunk neki valamit?

- Én azt ajándékozom neki, - mondotta az első tündér - hogy egy éjjel olyan sok lent fonjon, hogy azt se tudja, hova tegye, amit font.

Mondotta a második:

- Én meg azt ajándékozom neki, hogy egy éjjel olyan sok vásznat szőjön, hogy azt, amit font, egy éjjel szője meg.

Mondotta a harmadik tündér:

- Én meg azt ajándékozom neki, hogy éjjel azt a rengeteg sok vásznat fehérítse is meg.

Hallotta jól Giufa, amit a tündérek mondtak s este, mikor az anyja lefeküdt, elévette a lent, s hát magától fonódott a len, szaporodott a fonal szörnyen: annyi lett, hogy alig fért a házba. Akkor aztán úgy kezdett tenni, mintha szőne. S alig nyúlt a szövőszékhez, már készen is volt a rengeteg hosszú vég vászon. Mikor a vászon készen volt, kiteregette s az magától megfehéredett.

Reggel megmutatta az anyjának a gyönyörű szép vásznat, az anyja is örvendett erősen, vitte a vásárba s kapott érte egy jó csomó pénzt.

Igy folyt ez egy darabig, de aztán Giufa megúnta ezt is, más után nézett.

Elment egy kovácshoz, beszegődött hozzá, hogy majd ő nyomja nála a fuvót. Hanem Giufa olyan erősen nyomta a fuvót, hogy a tűz egyszeribe kialudt, nemhogy feléledett volna. Mondotta a kovács:

- Hallod-e, Giufa, ne nyomd te a fuvót, hanem üssed a vasat az üllőn!

Jól van, Giufa ütötte a vasat, de olyan erősen ütött az üllőre, hogy az egyszeribe ezer darabra törött.

Megharagudt erősen a kovács, szerette volna elkergetni Giufát, de nem tehetette, mert úgy egyeztek meg, hogy Giufa egy egész esztendeig nála marad. Nem tudta, mit csináljon, a kovács, hogy szabaduljon meg tőle. Elment a szomszédba, ott lakott egy szegény ember. Mondotta neki:

- Hallod-e, adok neked egy szép ajándékot, ha azt mondod Giufának, hogy te vagy a halál s azért jöttél, hogy őt elvidd.

A szegény ember rá is állott, s amint Giufával találkozott, mondotta neki:

- Hé, Giufa, én vagyok a halál! Jöttem, hogy elvigyelek.

- Igen, te vagy a halál? - kérdezte Giufa - azzal megragadta a szegény embert, felkapta a vállára, hazavitte, belenyomta egy zsákba, aztán rátette az üllőre s elkezdte ütni egy vasbottal, ahogy csak bírta.

- Hány esztendeig élek még? - kérdezte a szegény embert.

- Húsz esztendeig - jajgatott az ember.

- Az nekem nem elég!

- Harminc esztendeig! Negyven esztendeig! Addig, ameddig akarsz! - jajgatott a szegény ember.

Akkor aztán Giufa kieresztette az embert. Mehetett Isten hírével, ha ugyan tudott volna menni.

Hanem most már Giufa jóllakott a kováccsal is. Elhagyta ezt is s vándorolt tovább. Amint ment, mendegélt, egy ház elé ért. Nézi, nézi a házat s eszébe jut, hogy neki abban rokonai laknak. Hallotta: nagy vígasság van odabent. Bezzeg, hogy az volt, éppen lakodalmat tartottak. Bement Giufa a házba, köszönt illendően, de senki sem fogadta. Senki sem mondta:

- Isten hozott, Giufa! Ül le!

Észre sem vették.

Giufa szépen megfordult, kiment a házból, elment egy ismerőséhez, attól kért egy arannyal himzett ruhát, felvette magára s úgy ment vissza a rokonaihoz.

Alig hogy belépett a házba, bezzeg, hogy észrevették mind a rokonai! Fogadták szép nyájasan, kedvesen:

- Isten hozott, Giufa! Ó, de szép tőled, hogy eljöttél hozzánk! Nos, ülj le, foglalj helyet, egyél velünk!

Leült Giufa közéjük, aztán hoztak neki szép ezüst tányéron makarónit. Ő azonban a tányért úgy, amint volt, felkapta s a makarónit végigöntötte a ruháján. Az atyafiak nem szóltak semmit, adtak neki bort is, ő azonban a bort is végigöntötte a ruháján. S akármivel kínálták, minddel azt csinálta.

- Hát te miért nem eszel, Giufa? - kérdezték a rokonok.

- Minek enném? - mondotta Giufa. - Hadd egyék a ruhám! Ti a ruhámat hívtátok meg, nem engem! Mikor az elébb itt jártam, akkor észre sem vettetek, senki sem hívott, hogy maradjak itt.

Azzal felkelt az asztaltól, visszament az ismerősehez, az meg majd elájult ijedtében, mikor meglátta a ruháját.

- Hát te mit csináltál a ruhámmal, Giufa?

- Eredj, menj az atyámfiához, - mondotta Giufa, - kérd azoktól számon. A ruhát hívták vendégségbe, hát itt van az étel s ital, amit megevett s megivott.

Hazament Giufa, aztán, hogy telt, múlt az idő, egyszer kiment az utcára, ott álldogált, nem csinált semmit.

Amint ott álldogált, arrafelé jön egy úr:

- Giufa, elvinnél egy levelet Paternóba? Adok neked négy tarit.

- Nem megyek én négy tariért Paternóba, - mondotta Giufa - tíz tari jár azért. - Az úr adott is tíz tarit s átadta a levelet. Mikor Paternóból visszatért, egy erdön keresztül kellett átjönnie. Már egészen sötét volt, csak a hold világított. Amint jött, jődögélt át az erdön, a hold el-elbujt a felhők mögé, Giufa pedig mondta:

- Úgy, úgy, csak bujj el, te gazfickó! Úgyis láttalak már téged!

Az erdőben éppen tolvajok voltak, akik egy kövér borjut loptak. Hallották a beszédét, azt hitték, hogy valaki észrevette őket.

- Most mit csináljunk? - kérdezte az egyik. - Ha Giufa a városba megy, feljelent minket. (Mert megismerték a Giufa hangját.)

- Tudjátok mit? Adjunk inkább egy darabot a borjuból, majd akkor hallgat.

Odaszólították Giufát s mondták neki:

- Nézd, Giufa, milyen szép kövér borju! Akarsz belőle? Melyik darabot akarsz?

- Adjatok nekem a gyomrát! - mondotta Giufa.

- Hát azzal mit csinálsz, te bolond? Inkább adunk valami jobbat!

- Nem, nem, nekem a gyomra kell!

Hát jó, odaadták a borju gyomrát, Giufa meg ment vele nagy vígan tovább.

De alig haladt egy hajításnyira, mikor a tolvajok nem láthatták, letette a földre a borjú gyomrát, elévett egy nagy botot s azzal hatalmasan elkezdte ütni, közbe kiabált szörnyű hangosan:

- Jaj! Jaj! Ne üssetek, ne öljetek meg! Majd elhozom a többi részit is a borjunak!

Mikor ezt a tolvajok hallották, megijedtek szörnyen.

- Na, most jaj nekünk! Úgy látszik, Giufa a törvény embereivel találkozott s most a nyakunkra hozza őket!

Azzal megfutamodtak, otthagyták a borjut s elszaladtak az erdőbe. Giufa pedig szépen visszasompolygott, felszedte az egész borjut s hazavitte az anyjának.

Úgy bizony, ilyen fickó volt Giufa! Még többet is mesélhetnék róla, de éppen elég volt.

Itt a vége, fuss el véle!

A világlátott békák.

(Japán mese.)

Volt egyszer két béka. Az egyik Oszaka város mellett lakott egy gödörben, a másik pedig Kiotó mellett egy patakban. Mit gondoltak, mit nem, mind a kettőnek nagy kedve kerekedett, hogy világot lássanak. Az egyik béka, amelyik Kiotóban lakott, szerette volna látni Oszakát; a másik pedig, amelyik Oszakában lakott, az meg szerette volna látni Kiotót, a Mikádó városát. Egymást nem ismerték, soha egymásnak hírét sem hallották s íme, mégis egyszerre, egy pillanatban gondoltak erre az utazásra. Egy órában indult mind a kettő a nagy útra. Mentek, mendegéltek, hát bizony csak lassan haladtak s merthogy volt egy szörnyű magas hegy is a két város között, bizony sok idő telt belé, amíg annak a magas hegynek a tetejére kiértek, de bezzeg elcsudálkozott mindkettő, mikor a hegy tetejére kiértek s ottan meglátták egymást.

- Adj' Isten, - köszöntötte az egyik béka a másikat.

- Adj' Isten! Hát te hová indultál, testvér?

- Én bizony - mondotta az egyik, amelyik Kiotóból indult - szeretném meglátni Oszaka városát.

- Ugyan bizony? Na lám, én meg Oszakából indultam azért, hogy lássam Kiotót, a Mikádó híres városát.

- Ejnye, de jó!

- Ugye, de jó?

Ott mindjárt leültek, megbarátkoztak, ettek-ittak, mulattak, még táncra is kerekedtek. Tánc után pedig leheveredtek a jó magas fűbe s pihentek, aztán elkezdettek beszélgetni:

- No lám, - mondotta a kiotói béka - erről a hegyről jól lehetne látni mind a két várost, hogyha fel tudnánk állani a lábunkra.

- Hiszen azt megtehetjük - mondotta az oszakai béka - álljunk fel a hátulsó lábunkra, az első lábunkkal öleljük által egymást, fogódzunk jó erősen egymásba; te nézz Oszaka felé, én nézek Kiotó felé; akkor legalább nem kell tovább fáradnunk; anélkül, hogy odamennénk, mind a ketten látjuk egymásnak a városát.

Tetszett a terv. Egyszeribe talpra ugrottak, felálltak, összefogództak s néztek, néztek, egyik erre, másik arra. Az ám, csak hogy a fejüket amint felemelték, mind a kettőnek a szeme hátrafelé fordult. A kiotói béka, amelyik háttal volt Kiotónak, Kiotót látta; az oszakai béka az meg Oszakát látta.

- Ni, te, ni, - mondotta a kiotói béka - hiszen Oszaka épen olyan város, mint Kiotó!

- No, hallod, - mondotta az oszakai béka - engem is öl a csuda, hiszen Kiotó épen olyan, mint Oszaka. Na, ezért igazán kár volt kimászni ennek a hegynek a tetejére.

Le is mondtak egyszeribe arról, hogy tovább menjenek. Még jól kimulatták magukat, ettek, ittak, pihentek egyet, azzal aztán szépen elbúcsúztak egymástól: a kiotói béka ment haza Kiotóba; az oszakai béka ment haza Oszakába. Otthon mind a kettő elmondotta a többi békának, hogy Kiotó épen olyan, mint Oszaka, Oszaka olyan, mint Kiotó és soha, de soha, haláluk napjáig senki el nem tudta hitetni velük, hogy bizony Kiotó nem Oszaka és Oszaka nem Kiotó.

Itt a vége, fuss el véle.

Az arany gomb.

(Izlandi mese.)

Volt egyszer egy öregember s egy öregasszony. Nyomorult kis kunyhócskában laktak s szörnyű szegények voltak. Minden vagyonuk egy arany gombocska volt. Ez az arany gombocska az asszony orsájának a hegyén ragyogott. Nem messze a kunyhócskától volt egy nagy halom. Erről az emberek azt hitték, hogy az alatt a nagy halom alatt egy tündér tartózkodik. Nevet is adtak a tündérnek: *Kidhusz*-nak hívták. Mindenki elkerülte a halmot, nem mertek afelé még közeledni sem.

Egyszer az öregember, szokása szerint, elment vadászni, az asszony meg otthon maradt s font csendesen magában. De merthogy igen szép idő volt, kiült a guzsalyával a kunyhó elé s ott font, fonogatott. Egyszerre csak, hogy történt, hogy nem: elég az, hogy leesett az arany gomb az orsájáról s úgy elgurult, hogy az asszony hiába kereste, nem találta sehol. Hej! szörnyen elbúsulta magát a szegény öregasszony! Ez az egy vagyona volt, ez az arany gomb, s íme, ez is elveszett. Tűvé tett mindent, de hiába, nem találta sehol.

Közben hazajött az öregember s az asszony elbeszélte a nagy szerencsétlenséget.

- Hej! - mondotta az öregember - azt a gombot bizonyosan *Kidhusz* vette el. Senki más nem cselekedte azt. Na, megállj! megyek hozzá, felkeresem s visszakövetelem tőle a gombot. Vagy visszaadja, vagy pedig valami más egyebet ad érte.

Megijedett az öregasszony, kérte az urát, ne tegye: ki tudja, miféle nagy baj éri. De az öregember nem tágitott, ment egyenesen a halomnak, oda, ahol a tündér lakott. Volt a halom oldalán egy ajtó, azon kopogtatott jó erősen, aztán még meg is dőngette a botjával.

Egyszerre csak megszólal belülről *Kidhusz*:

- Ki kopogtat az én házamon?

Felelte az öregember:

Szegény öregember kopog,
Az arany gombért mit kapok?

- Miféle arany gombról beszélsz te? - kérdezte *Kidhusz*.

- A feleségem orsájának az arany gombjáról, - felelt az öregember. - Elveszett, s bizonyosan nálad van ez most.

- Az lehet, - mondotta a tündér. - Hát aztán mit kívánsz érte?

- Adj nekem egy olyan tehenet, amelyik egyszeri fejésre 10 mérő tejet ad.

- Jól van, - mondotta *Kidhusz* - megkapod azt a tehenet. - Azzal kieresztett a házából egy tehenet, az öregember pedig megfogta és hazavezette. Egyszeribe megfejték a tehenet s hát csakugyan egy fejésre 10 mérő tejet adott. Aztán megfejték másodszor is: akkor is annyit adott.

Na, volt nagy öröm a háznál! Most kezdődött csak az igazi jó élet! Mondja az öregasszony:

- Hallod-e, szeretnék egy jó vacsorát csinálni. Elmegyek a boltba, lisztet hozok, kását főzök, milyen jó lesz az tejjel!

- Ne menj te a boltba, - mondotta az öregember, - majd elmegyek én *Kidhusz*hoz s hozok tőle lisztet.

Ment is az öregember Kidhushoz, kopogtatott az ajtaján, döngette a botjával, amíg ki nem szólt:

- Ki kopog az ajtómon?

Felelt az öregember:

Szegény öregember kopog,
Az arany gombért mit kapok?

- Hát mit kívánsz? - kérdezte a tündér.

- Adj nekem egy fazék lisztet, mert a feleségem kását akar főzni vacsorára.

Adott a tündér lisztet nem egy fazékkal, de adott egy mázsát: alig tudta hazacipelni az öregember. Bezzeg hogy estére lett nagyszerű vacsora: kása meg tej hozzá.

Mikor aztán jóllaktak a kásával meg a tejjel, ami liszt megmaradott, azt szépen elzárták. Aztán elkezdettek gondolkozni: ugyan még mit kérhetnének a tündértől. Gondoltak erre, gondoltak arra, s egyszerre csak azt határozták: az volna legjobb, ha a tündér felvinné őket Szent-Szűz-Máriához.

- No, ez mégsem lesz könnyű dolog, - gondolták magukban, - hogy oda feljussanak.

- Várj csak, - mondotta az öregember - megyek én a tündérhez, kérek tőle egy olyan létrát, amely fölér az égig. Ez csak nem sok azért az arany gombért!

Elment az öregember, kopogtatott a tündér ajtaján, az meg kiszólt:

- Ki kopog az ajtómon?

Felelt az öregember:

Szegény öregember kopog,
Az arany gombért mit kapok?

Kiszólt a tündér:

- Hát azért a haszontalan gombért még nem kaptatok eleget?

- Bizony nem kaptunk, - mondotta az öregember - s meg sem is elégedünk addig, amíg fel nem megyünk Szűz-Szent-Máriához! Által akarjuk adni neki a kásamaradékot.

- Jól van, - mondotta a tündér - hát adok én nektek létrát, azon felmehettek.

Azzal az öregember megfordult, nagy örömmel hazaszaladt a feleségéhez s mondta neki:

- Örülj, feleség, lesz létra!

Egyszeribe felkészülődtek, ami kásamaradék volt, azt összeszedték, vitték magukkal. S ím, ahogy odaértek a halomhoz, már ott is állott a létra. Felért egészen az égig.

Nosza, mindjárt nekiindultak, elől ment az öregember, utána az asszony. Mentek fel, fel, mind feljebb, feljebb, hanem egyszerre csak megszédült az öregember, lezuhant a földre. Megszédült az öregasszony is, az is lezuhant. Egy nagy kőre esett mind a kettő. Az öregembernek is, az öregasszonynak is kiloccsant az agyveleje a kőre s odaloccsant a kásamaradék is. Ahová az agyvelő loccsant, ott a kövön fehér folt lett, ahová a kása hullott, ott meg sárga folt.

Még ma is lehet látni a köveken ezt a kétféle foltot...

A kőkastély.

(Svájci mese.)

Egyszer Pampfnucius, Toggenburg grófja, nagy szomorúsággal lépkedett fel a palotája márványlépcsőjén, ment, ment búsan a felesége szobájába, letette a nehéz koronát fejéről egy szekrény sarkába s tipegett-topogott tovább is nagy elkeseredettséggel. A felesége ott ült az ablak mellett és szorgalmasan hímezgetett, de olyan szomorúan tipegett-topogott az öreg gróf, hogy végre is nem tudta megállni szó nélkül, s megkérdezte az urát:

- Mi bánt téged, édes uram?

- Jaj, édes feleségem, olyan nagy az én szívem bánata, hogy úgy is hiába mondanám, nem segíthetnél rajta!

- Mondd csak el, lelkem uram, hadd halljam legalább! - mondotta a grófnő.

- Emlékezel arra, úgy-e, hiszen mondtam már neked, hogy hat éves koromban már jól megraktam az udvarmesteremet! Tizenkét éves koromban, mikor először vittek vadászni, ellőttem egy hajtó fiának a jobb kezét, úgy-e, ezt is tudod? Mikor pedig elérkezett a születésem tizennyolcadik éve, beléptem remegve az édesapám, Pimperlumpácius szobájába s így szólottam hozzá: Édesapám, dicső Pimperlumpácius! Amint te is, meg az édesanyám is tudjátok, ma betöltöttem a tizennyolcadik esztendőmet! Tudom, hogy mikor te ennyi idős voltál, apám, akkor indultál az első utadra, kérlek, adj egy zsák aranyat, adjátok rám áldástokat, s megyek én is szerencsét próbálni! - Az apám nem szólott egy árva szót sem, csak odament a pénzesládájához, kivett egy zsákocska pénzt, megáldott, egy könyecseppet morzsolt szét szemében, s aztán kiment a szobából. Én odamentem az édesanyámhoz, aki éppen így, mint te, az ablaknál hímezett, leborultam elébe s az ő áldását is kértem. Ő sírt, aztán megáldott, s én szaladtam le nagy sebbel-lobbal a palota udvarára. Előkiáltottam a kedvenc apródcskámat, Szekerekét, az öreg Kokoroko fiát, s egy óra se telt belé, túl voltam erdőn, mezőn. Hidd meg, édes feleségem, nemsokára halljuk majd mi is, hogy valaki megkopogtatja csendesén az ajtót, mert hiszen a mi fiánk éppen a mai napon lett tizennyolc esztendős...

Ebben a pillanatban csakugyan halk kopogás hallatszott, a gróf bánatosan tekintett a feleségére, aztán szomorúan mondta: szabad!

Csakugyan az ifjú gróf, Nepomuk jött be, s alig, hogy belépett, mélyen meghajolt szülei előtt s így szólt:

- Édes szüleim, ma töltöttem be a tizennyolcadik esztendőmet, a mi családukban ilyen idős korokban mennek első útjukra az ifjak, adjátok hát reám áldástokat s adjatok egy zsák pénzt, hogy én is mehessek.

Pampfnucius egy árva szót se szólt, egy jó nehéz zsák pénzt előszedett a pénzesládájából, megáldotta a fiát, egy könyecseppet szertmorzsolt a szemében s kiment a szobából. Nepomuk aztán letérdelt az édesanyja elé, s mikor nagy zokogás között az is megáldotta, kiszaladt a szobából, le egyenest az udvarra. Elékiáltotta hű apródját, Kikirikit, az öreg Szekereke fiát, felnyergelték paripáikat, s hipp-hopp, elvágattak egy perc alatt.

Sebesen vágattak erdőn, mezőn keresztül, s estére kelve egy gyönyörű völgybe értek, melynek közepén ezüst patak csörgedezett. Átugrattak a patakon, s ott olyan gyönyörű zöld pihenőhelyet találtak, hogy Nepomuk egy pillanat alatt leugrott a lováról s így szólt Kikiriki-hez:

- Édes Kikirikim, már oly régóta vágtatunk, sehol emberi nyomot nem találtunk, nincs, ahol szállást keressünk, én olyan fáradt és éhes vagyok, hogy szívesen elalszom itt a földön is.

- No, látod, - így szólt Kikiriki nevetve - én még éhes se vagyok!

- Nem vagy éhes?

- Hát persze, hogy nem. Míg te a kék égről, a csattogó pacsirtáról, szökdécselő békákról énekelgettél dalokat, addig én szép csendesen benyúltam a kabátom zsebébe, előhúztam egy jó üveg bort, egy hosszú kolbászt s jóízűen falatoztam belőle. Nem tehetek róla, hogy te neked jobban tetszenek az illatozó virágocskák s nekem a töltött káposzta ízlik inkább, s míg te a csicsergő madárcsókák hangját hallgatod, addig én inkább a szép pirosra sült libát nézegetem.

Elő is vett nemsokára Kikiriki a zsebéből egy gyönyörű pirosra sült libát, meg egy üveg bort, s bizony Nepomuk is hozzálátott az evéshez derekasan. Mikor már mindent elfogyasztottak, végignyúltak a jó puha gyepen s egy perc múlva az igazak álmát aludták.

Nepomuk egész nap, amíg lovagoltak, nem tudott egyébre gondolni, mint hogy valami csudálatos nagy tettet fog véghez vinni s éjjel is csupa csudálatos gyönyörű álmot látott. A képzelet országában járt, s annak királynőjét látta egy kristálytrónuson ülni, amint rámosolygott kedvesen, s hozzászólt:

- Már vártam rád, Nepomuk, meg akarom mutatni neked a birodalmamat, mint ahogy az apádnak, meg a nagyapádnak is megmutattam. Ti rokonaim vagytok, mindnyájan az én családomból származtok. Ül le ide mellém, idehívom összes tündéreimet, s amelyik legjobban meg fog tetszeni neked, az veled maradhat, amíg csak az én országomban leszel.

A királynő csak egyet intett s huszonnégy tündérleány röppent be, habruhába öltözve, halk zene szólalt meg, s azok táncolni kezdtek olyan kedvesen, hogy Nepomuk nem tudott betelni a gyönyörűséggel. Mikor vége volt a táncnak, oda ültek a királynő lábaihoz.

Aztán harci riadó mellett fegyveres lovagok vágtattak be, utánuk törpék, akik mögött Űtő, az óriás, lépkedett büszkén, s mikor ott voltak, sebes körtáncba kezdtek. Mikor még egy csomó tündér, boszorkány, varázsló s vízitündér jött, egyszerre csak rózsailatokkal telt meg a levegő, hárfahangok szólaltak meg s ím beröppen két fehér galamb, húznak egy fehér felleget, megállanak a királynő előtt, s kiszáll abból egy gyönyörű szőke leányka s leborul a királynő elébe. De a királynő felemelte a leányt, s így szólt Nepomukhoz:

- Itt vannak mind a tündéreim, Nepomuk, válaszd azt közülök, amelyik legjobban megtetszett neked.

Nepomuk anélkül, hogy levette volna szemét a szőke leánykáról, elébe ment, meghajtotta magát, s így szólt a királynőhöz:

- Ezt a leányt választom, felséges királynőm.

A leányka kedvesen rámosolygott s olyan édes hangon, mint egy ezüst csengettyű, szólott Nepomukhoz:

- Gyere hát velem, s hogy tudd azt is, ki a vezetőd, megmondom, hogy az én nevem a Mesetündér.

Erre a kedves szóra felébredett Nepomuk. Erős sötétség borult még mindenre, pedig Nepomuk azt érezte, hogy régen reggelnek kellene lenni. Kiáltott Kikiriki után többször is, hangosan: senki se felelt szavára, de lassankint kezdett a nagy sötétség is oszladozni, az a nagy felhő, mely az egész völgyet betakarta, most kezdett apránként szerteoszladozni a levegőben.

Kikiriki már kora reggel felébredt s leszaladt a patakhoz, jól megmosta magát a friss vízben, s akart visszamenni a gazdájához. Igen ám, ment volna, ha tudott volna. A nagy sötét felleg éppen elébe ereszkedett le, úgy hogy olyan sötétben tapogatózott, hogy eltévesztette az urához vezető utat. Kiabált eleget Kikiriki, de messze volt már akkor Nepomuktól! Nem vesztette el még se a bátorságát, hanem ment tovább s egyszer csakugyan kiért a sötét fellegből egy gyönyörű tisztásra. Hej, Istenem, tele volt az mindenféle gyümölcsfával, s csak úgy roskadoztak a fák ágai a nagy tehertől. Gondolta Kikiriki magában, hogy úgy se találja meg a gazdáját, hát jobb lesz, ha most megreggelizik, úgy is korog már a gyomra. Nem is tanakodik sokat magában, felmászik egy almafára, jól megrázza, potyognak is az almák, ahogy csak tudnak. Aztán leugrik Kikiriki a fáról, mikor már elég alma piroslott a fűben, felvesz egyet, a legpirosabbat, legérettebbet, megdörögli a kabátja szárnyával s jóízűen beleharap. No, ha beleharapott, el is dobta egy perc alatt az almát a kezéből, mintha soha ott se lett volna. Szinte belétörött a foga, mert kő volt az a gyönyörű piros alma. Jajgatott Kikiriki egy ideig, fogta a száját, de nem bírta ellentállani a pirosuló almának, felvett még egyet, hátha az nem lesz kő. De megbánta bizony, mert az se volt jobb a másiknál.

Szomorúan nézegette az almákat Kikiriki, s amint így szomorkodik, egyszerre csak előtte terem a gazdája, Nepomuk.

- Hát te reggelizel addig, amíg én kiabálok utánad, haszontalan? - szólt Nepomuk haragosan Kikirikihez.

Aztán, hogy meglátta a szép almákat a fűben, felvett egyet s belé akart harapni. Kikiriki megfogta a kezét s úgy könyörgött neki, hogy az Istenért, ne egyék belőle, ha csak nem akarja az összes fogait elhullatni. De Nepomuk olyan éhes volt, hogy mégis beleharapott, aztán jóízűen falatozott belőle, s mondta Kikirikinek:

- Mit beszélsz ilyen számárságot, Kikiriki? Ennél jobb almát nem ettem még életemben.

Kikiriki majd meghalt a csudálkozástól, úgy nézte a gazdáját, hogy majd kiesett a két szeme. Megint megpróbálkozott eggyel, beléharapott nagy félelemmel, de bizony szegény Kikiriki most sem járt jobban, mint előbb, az alma ismét kő volt.

- Ez gonosz varázslat! - kiáltotta sírva Kikiriki.

Mondotta Nepomuk:

- Én azt hiszem, édes Kikirikim, hogy nem varázslat ez, hanem ott vagyunk mi, ahová már én olyan régen vágyódtam, a Csudák országában.

- No, ha ebben a Csudák országában ilyen ennivalóra fogunk csak akadni, akkor köszönöm ezt az utazást, - szólt Kikiriki szomorúan.

Nepomuk vigasztalta, ahogy tudta Kikirikit, hogy majd csak találnak valahol ennivalót, de Kikiriki már is olyan éhes volt, hogy a szeme zöld meg veres karikát hányt.

Felkészültek hamar, hogy tovább menjenek, s alig lovagoltak egy órát, egyszerre egy óriási palota állott előttük. Hej, örült Nepomuk, mikor meglátta a várat.

- Nézd, Kikiriki, ez csak elvarázsolt vár lehet!

- Oh, Istenem, Istenem, - jajgatott szegény Kikiriki - hogy ha a vár el van varázsolva, akkor a tyúkok, libák, borjak is el vannak varázsolva, el minden ennivaló, s akkor ki tudja, mikor látunk megint ételt?

- Hogyha a vár el van varázsolva, - szólott Nepomuk boldogan - bizonyosan elvarázsolts emberek is vannak benne. Talán egy öreg lovag s fiatal leánya, kik legalább háromszáz esztendeje várnak szabadítójukra.

De Kikiriki csak nevetett, s azt mondta Nepomuknak:

- No, ha az a fiatal leány már háromszáz éve vár a szabadítójára, akkor jó nagy ráncok lehetnek már arcocskáján.

Nepomuk nem hallgatott Kikiriki csúfondáros beszédére, hanem gyorsan bevágatott a palota kapuján s Kikiriki is, bármint csóválgatta a fejét, mégis csak utána kocogott.

Bátran átmentek a leeresztett hídon, keresztül lovagoltak a pusztá udvaron s aztán beléptek a palotába. Rengeteg szobát keresztül-kasul jártak, de sehol egy teremtetett lelket se találtak. Végre egy óriási szobába értek, amely egy selyem kárpittal volt megosztva. Éppen el akarták húzni a függönyt, hadd lássák, mi van mögötte, de abban a szempillantásban eléugrik valahonnan egy ősz öreg ember, megfogja Nepomuk kezét s így szól hozzá:

- Ne nézzetek e mögé a függöny mögé. Rettenetes veszedelmet hozna reátok. Vigyázzatok!

- A veszedelmek nem rémítenek meg engem, ha tudom, hogy jót cselekedhetem, de mondd, hogy mi vár reánk? - mondotta Nepomuk.

Az öreg meghajolt Nepomuk előtt s szólt:

- Elmondom ennek a várnak a történetét, hallgassátok meg. Kétszáz évvel ezelőtt egy hatalmas király lakott ebben a palotában. Nem volt boldogabb ember nála. Szorgalmas, jóságos felesége volt; nagy pompában, kényelemben élt, s volt egy gyönyörű leánykája, Izabella. Mikor ez a leánya tizenhét esztendősen lett, pompás lakomát rendezett a király, folyt a dínomdánom. Egyszer csak megjelenik az udvaron egy nagy fekete kocsi, elébe két tüzet okádó fekete ló volt fogva, s a kocsiban egy összetöporodott vén anyóka ült. Mellette összegubbaszkodva egy rettenetes szörny feküdt, melynek olyan feje volt, mint a fekete mén, s apró sárga szeme úgy pislogott, mint a békáé. Megállt a kocsi a palota udvarán, nagy felhőbe borulva, mert a lovak úgy prüszköltek, hogy egész felleg vette körül a kocsit.

- Bent az asztalnál nagyban folyt az ebéd, először finom tyúklevest ettek, azután pisztrángot, harcsát, potykát, pecsenyét, vadakat, utoljára fácánokat, libákat, kacsákat...

Itt egyszerre egy fájdalmas kiáltás zavarta meg az öreget beszédében, mert szegény Kikiriki, amint a finom ételeket hallotta egymásután, mozgatta a száját, csámcsogott, mintha ő is enne mindenkől, de mikor az öreg a libákhoz, meg kacsákhoz ért, odakapott a gyomrához s bánatosan sóhajtott:

- Istenem, ettől a sok ételtől megrontottam a gyomromat.

Nepomuk szigorú pillantást vetett rá a közbeszólásért s kérte az öreget, hogy folytassa tovább az elbeszélést. Az öreg folytatta:

- Mikor ebéd végére értek, felállt a király s felköszöntötte a leánykáját, aztán bejött tizenkét játszótársa Izabellának, hoztak egy nagy tükört a kezükben. Azt jósolta egy tündér Izabella születésekor, hogy tizenhetedik születése napján meglátja ebben a tükörben azt a lovagot, akinek a felesége lesz. A tiszta kristályüvegben megpillantott Izabella egy szép lovagot, de nem is igen örvendezhetett neki, egyszer csak elfeketedett a tükör, sustorogni-morogni kezdett, sűrű vízsugár tört elő belőle, s egyszer csak előlépett belőle az a vén szipirtyó, meg a szörny, akik a fekete kocsin érkeztek. A szipirtyó rámutatott a szörnyre s azt mondta:

- Ime, ez lesz a férje leányotoknak.

Rémülten ugrott fel mindenki a helyéről, Izabella ijedten bújt édesanyjához, a lovagok kardot rántottak. De az öreg asszony nyugodtan beszélt tovább:

- Hogy azt is tudjátok, ki lesz a nászotok, hát megmondom nevemet. Én vagyok Vulkán, a varázslónő s ez az én egyetlen fiam, Fumeus. No, ideadjátok-e neki a leányotokat?

A király nagyot ordított s ő is meg a lovagok is kardjukhoz kaptak. De helyükről egyik se tudott mozdulni. Megbabonázta őket a boszorkány.

- Takarodj ki a házamból, boszorkány, sohase lesz a leányom a tied! - mondta a király.

- Ez az utolsó szavad?

A lovag csak az ajtóra mutatott.

- No, jó. Ne hidd, hogy büntetlenül kergetsz ki engem házadból, megátkozlak, hogy mához egy évre, mikor az óra az egyet üti, váljon kővé minden, ami itt van, s addig, maradjon is kő, amíg csak a kakasok kukorékolása nem hallatszik a palotában.

Ezzel gúnyosan felkacagott s ment le a fiával, beleült kocsijába és elvágtatott, mint a szél.

Nepomuk hallgatagon várta a történet folytatását, de Kikiriki nem tudott uralkodni többé magán, hanem haragosan felkiáltott:

- No, ugyan jó, hogy elmentek innen, mert ha most itt látnám őket, mind egy falásig megenném őket.

- Nem lehetett volna kakasokat tartani a várban? - kérdezte Nepomuk.

- Azt is megpróbáltuk, - felelte az öreg - de hiába való volt minden. Amint csak a közelébe hozták a kastélynak a kakasokat, mindjárt lecsüggesztették a fejüket, s élve egy sem került az udvarra. Mikor elérkezett a nap, melyet a boszorkány megjósolt, mind egybegyültek egy terembe a kastély emberei a király körül, egy óra felé óriási vihar támadt, egy villám becsapott a terembe, s egyszerre megkövesült minden, ami benne volt. Csak én, a kastély régi szelleme, maradtam épen. Kétszáz év mult el azóta, sok lovag jött már ide, mindegyiket óvtam, hogy ne tekintsen a függöny mögé, sokan nem fogadták meg szavaimat, s mind kővé is váltak. Kérlek, dicső lovag, ne menj oda, fogadd meg tanácsomat.

- Igazán olyan gyönyörű Izabella, mint ahogy mondod? - kérde Nepomuk.

- Ó, - válaszolta a kastély szelleme - ő benne a jóság és a szépség egyesült.

- Nem bánom, akkor bátran neki fogok, hátha sikerül - - -

- Ha semmiképen nem akarsz hallgatni reám, nemes lovag, arra kérlek, legalább mondd meg neveteket, hadd tudjam, kik mentek ilyen fiatalon halálba.

Nepomuk meghajtotta magát s mondta:

- Én gróf Toggenburg Nepomuk vagyok.

- Én pedig - szólt az apród - Kikiriki vagyok.

A kastély szelleme csodálkozva nézett rá, amint nevét hallotta, s olyan hangosan, ahogy csak tudta elkiáltotta magát: - Kikirikiiii!

Erre a hangra hatalmas dörgés támadt, villám csapott be a terembe, a függöny magától szét húzódott, s Nepomuk meg Kikiriki csudálatos képet láttak maguk előtt.

Egy gyönyörű trónuson ült a király, mellette a felesége, s ennek vállaira hajolt a gyönyörű Izabella. A trón körül lovagok, apródok, leányok álltak és ültek, a trón előtt pedig egy kövér szakács állott, kezében pecsenyétál, s benne egy ropogósra sült liba. Mindnyájan olyanok voltak, mintha élnének, de egyik sem mozdult, kő volt mindegyik. A palota szelleme boldogan tekintett fel az égre s így szólt:

- Vége már Vulkána varázsának, megengedte Isten, hogy élő kakas nélkül is kakasszó hallatszék a várban. Az én munkám véget ért, megyek pihenni már. - Ezt mondta, s halkán, anélkül, hogy észrevették volna, eltűnt a teremből.

Nepomuk Izabellát bámulta szerelmesen, Kikiriki pedig nem tudta szemét levenni a pecsenyés tálról, végre erőt vett magán, s odaballagott a szakács elé. Próbálta kivenni kezéből a pecsenyés tálat, de bizony nem engedte a szakács. Olyan keményen tartotta kőkezében, hogy Kikiriki minden erőlködése kárbaveszett. Ekkor eszébe jutott, hátha még egyszer elkiáltaná a nevét, s arra megmozdulna a szakács. Csakugyan, el is rikkantja, amilyen hangosan csak tudja: Kikiriki!!

Hej, Istenem, lett erre mozgolódás! Legelőször Izabella nyitotta fel égszínkék szemét, s amint meglátta Nepomukot, elmosolyodott, megfogta a kezét s azt mondta neki:

- Te vagy az a lovag, akit születésnapomra a tükörben megláttam. Köszönöm, hogy felébresztettél hosszú álmaimból.

Nepomuk boldogan térdelt le Izabella elé, s csókolta kezét. Izabella aztán odament anyjához, apjához, homlokon csókolta őket, s erre mind a ketten felébredtek. Az öreg király megdörzsölte szemét, nagyot ásított, s köszönt:

- Szép jó reggelt kívánok!

Erre az egész udvar karban kiáltotta:

- Jó reggelt! Jó reggelt!

A király kinyújtotta összezsugorodott tagjait, aztán odalépett Nepomukhoz, megölelte s így szólt hozzá:

- Felébresztettél, nemes lovag, a rettenetes álomból minket, jutalmul neked adom a leányomat. De mondd csak, ki az a bolondos arcú fickó itt melletted, aki folyton a gyomrát fogja?

Az apród mélyen meghajlott, s nem is várva Nepomuk válaszát, így szólt:

- Én vagyok a Kikiriki apród. Én vagyok az, akinek köszönhetitek felébresztéteket, mert ha engem véletlenül Gáspárnak, Ágostonnak vagy Isten tudja minek hívnának, még kétszáz esztendeig alhattatok volna nyugodtan. Felséges királyom, én tegnap este óta egy falatot se ettem, olyan éhes vagyok, mint a farkas, kérlek hát, jutalmul adasd nekem azt a gyönyörű pirosra sült libapecsenyét, amit ott látok a szakács kezében.

Az öreg király bólintott:

- Legyen a tiéd, fiú, mi sem ettünk már kétszáz esztendő óta, s ugyancsak megéheztünk, menjünk hát az ebédlőbe.

Nem kellett sokat biztatni a társaságot, megindultak mindnyájan, s a szakács egy perc alatt olyan ebédet tálalt, hogy a király is megnyalta utána a száját, de még a királyné is.

Másnap Kikirikinek indulni kellett haza, hogy az esküvőre hívja meg Nepomuk szüleit. A szakácsnak addig hízelgett, míg az tele rakta minden jóval a zsebeit, nehogy megint úgy megéhezzék, mint mikor jöttek.

Mikor az esküvőnek vége volt, egy éjszaka Nepomuk ismét csudálatos álmot látott. Ott volt ismét a képzelet csuda országában, a Mese tündére állott előtte, s mosolyogva szólt hozzá:

- Isten áldjon meg, Nepomuk, most el kell hogy hagyjalak téged. Most rajtad áll, hogy ebből a szép meséből szép valóság is legyen. Légy mindig igazságos, bátor, szeresd embertársaidat, s akkor olyannak fogod az életet találni, mint a képzelet csudabirodalmát.

Nepomuk úgy is élt Izabellával sok-sok éven keresztül, ahogy a Mese tündére kívánta. Talán még ma is él, ha meg nem halt.

Az arany almafa.

(Új-görög mese.)

Volt egyszer egy király s annak három fia. Ennek a királynak volt egy gyönyörű nagy kertje, abban a kertben egy almafa. Ezen az almafán minden esztendőben három arany alma termett, de mikor éppen megértek, úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el. Hiába őriztette a király, soha meg nem tudta, hogy ki lopja el az almákat. Mikor aztán a királyfiak nagyra növekedtek, azt mondta az idősebb királyfi:

- Majd megőrzöm én az almát, édesapám!

Ki is ment éjjel a kertbe, megállott az almafa mellett, de éjfélkor rettenetes zúgás támadt, megmozdult a föld, dörgött az ég, villámlott. Igazi égszakadás, földindulás. Aztán egyszerre csak leereszkedett a fára könnyű, fekete felleg. Abból a fekete fellegből kinyúlt egy kéz, leszakított egy almát s eltűnt a kéz is, a felleg is. Még a foga is vacogott a királyfinak, úgy megijedett. Aztán beszaladott a palotába, elmondotta az apjának s a testvéreinek, hogy mi történt.

A következő éjjel a középső királyfi ment a kertbe. Fogadkozott erősen, hogy ő majd megőrzi az almát, de éppen úgy járt, mint a bátyja.

Harmadik éjjel a legkisebb királyfi vállalkozott az alma megőrzésére, de az apja nem akarta engedni. Mondta neki:

- Hagyjad, fiam, ha a bátyáid meg nem tudták őrizni, mit akarsz te? Kicsi vagy te még ahhoz!

- Csak adj nekem nyilat, kardot, s adj nekem egy könyvet s világítót, édes apám, hogy olvasgassak a fa tövében, nehogy elaludjam. Majd meglátod, hogy megőrzöm én az almát!

Addig beszélt, addig rimázkodott, hogy az apja megengedte:

- Isten neki, eredj, őrizd meg az almát, ha tudod.

Kiment a királyfi a kertbe, leült a fa alá, meggyújtotta a világítót, kinyitotta a könyvet, olvasgatott. S hát im, egyszerre kerekedett rettenetes égszakadás, földindulás. Zúgott-búgott a levegő, szállott le az égből a rettenetes, fekete felleg. Aztán kinyúlt abból a fekete fellegből egy kéz, le akarta szakítani az almát, de abban a pillanatban odasuhintott a királyfi a kardjával. Eltűnt a felleg, el a kéz, az arany alma pedig ottmaradt a fán. Reggel szaladt a királyfi nagy örömmel az apjához:

- Na, édesapám, ihol az arany alma! Nem tudta elvenni a tolvaj, de jól meg is sebeztem. Most már adj nekem lovat s fegyvert, megyek a tolvaj után. Addig meg nem nyugszom, míg valahol meg nem találom.

- Óh, fiam, - mondotta a király - maradj itthon, ne keresd a halálokat, úgy sem találod meg azt a tolvajt, hiszen már annyian keresték, bejártak országot-világot az én embereim s még csak a nyomára se találtak a tolvajnak. Mit akarsz te?

De a királyfi mondotta:

- Eressz, édesapám, mert bizony mondom, hogy meghalok, ha el nem eresztesz.

Mikor látta a király, hogy itt hiábavaló minden beszéd, azt mondotta:

- Hát Isten neki! Eredj. Majd melléd adok ezer katonát, nehogy valami baj érjen az utadban.

- Ne kísérjen engem senki! - mondotta a királyfi. - Éppen ha a bátyáim eljönnek velem: nem bánom, de más senki!

Hát csakugyan úgy is lett: a királyfival nem ment más, csak a két bátyja. Elbúcsúztak az apjuktól, a király meg otthon maradt nagy búval, bánattal. Akkora volt a bánatja, hogy a palotát gyászfeketébe huzatta.

Hát, jól van. Elindultak a fiúk, mentek hegyeken, völgyeken át, mindenütt a vércseppek nyomán, mert a kerttől kezdve, ahogy onnét kiléptek, lépésről-lépésre vércseppek látszottak: a tolvaj hullatta el azokat. Addig mentek, mendegéltek, míg egyszerre csak az út három felé váltott. Mind a három útnak az elején volt egy kőoszlop. Az első kőoszlopra ez volt írva: »Aki ezen az úton megy, visszajön.« A második oszlopon ez állott: »Aki erre megy, talán visszajön, talán nem jön.« A harmadikon: »Aki erre megy, sohasem tér vissza többet!«

Mondotta a legkisebb királyfi:

- No, én a harmadik úton megyek, jöttök-e velem?

Mit mondhattak egyebet bátyjai? Szégyenlették magukat, hát ők is mentek vele a harmadik úton. Lesz, ami lesz! Tovább mentek, mendegéltek a harmadik úton s íme, lépésről-lépésre látszottak a vércseppek. Azoknak a nyomán mentek s addig mentek, míg egy óriás hegynek a tetejére értek. Ottan állott egy hatalmas márványkő-oszlop, az oszlopon egy vasgyűrű.

- Hiszitek-e, - mondotta a legkisebb királyfi - hogy ez alatt a márványkő-oszlop alatt van a tolvaj? Emeljük el innét ezt a követ.

Megpróbálta a legidősebbik, meg sem tudta mozdítani. Próbálta a középső, az sem. Akkor próbálta a legkisebb királyfi. Alig nyúlt hozzá az ujjával s feldűlt a márványkő-oszlop, mert hát szörnyű nagy ereje volt a legkisebb királyfinak.

Ahogy félremozdult a márványkő-oszlop, hát alatta rettenetes sötét kút tátongott. Abból a rettenetes sötét kútból pedig csak úgy áradott az égő, forró gőz.

- Ez bizonyosan annak a tolvajnak a lehelete, - mondotta a királyfi. - Na, fiúk, - kérdezte a legkisebbik királyfi - hát már most melyik ereszkedik alá ebbe a kútba?

- Hiszen én is lemehetek, - mondotta a legidősebb. Ámbátor jobb szerette volna ő is, meg a másik is, ha a legkisebb királyfi ereszkedik le, mert már haragudtak rá a nagy ereje miatt s szerették volna, ha valamiképen elpusztulna. Szereztek egy hosszú kötelet s azon le is eresztették a legidősebbiket, de még csak a félútra sem ereszkedett le a kútba, visszakiabált torka szakadtából:

- Húzzatok fel, mert mindjárt porrá égek! Szörnyű tűz van itt!

Visszahúzták azonnal. Akkor leeresztették a középső fiút, az is csak félútra ereszkedett le, kiabálta vissza:

- Húzzatok fel, mert mindjárt porrá égek!

Felhúzták azt is. Akkor azt mondotta a legkisebbik királyfi:

- Most már eresszettek le engemet, de akárhogy kiabálok, vissza ne húzzatok. Lesz, ami lesz! Egy életem, egy halálom, addig meg nem nyugszom, míg azt a tolvajt meg nem találom.

Hát csakugyan nem is húzták vissza, pedig bizony kiabált a legkisebb királyfi is:

- No, most mindjárt porrá égek!

Hát leeresztették a kút fenekére s onnét egy gyönyörű szép országba lépett ki a királyfi. Ott mindjárt látott egy szépséges szép palotát. Nagy kert a közepén. Ment egyenesen fel a palotába. Volt abban 70 szoba, ha nem több. Ment egyik szobából a másikba, nézett erre, nézett arra, nem látott egy eleven lelket. Aztán, mikor már véges-végig ment a palotán, akkor ért egy ajtóhoz, amely nem volt nyitva. Belépett oda s hát mit lát?! Egy csudaszép királykisasszony ült a szoba közepén s játszadozott egy arany almával. Hempergette a földön, aztán fel-felkapta, dobálta, labdázott vele.

- Ez az alma az én apám fájáról való, - mondotta magában a királyfi.

Aztán egyszerre csak felnézett a királykisasszony s hogy meglátta a királyfit, rákiáltott:

- Hát, te kutya, hogy kerültél ide, ahol még a madár se jár? Tudod-e, hogy ki lakik itten?

- Igen, ha megmondod.

- A 21 fejű sárkány. Jaj neked, ha megtudja, hogy itt vagy, mert éppen most került haza sebesülten.

Mondotta a királyfi:

- Tudom, hogy megsebesült, mert én sebesítettem meg. A vére nyomán jöttem ide. Hol van?

Felelt a királykisasszony:

- Én nem tudom, eredj a szomszéd szobába, ott a húgom. Ő talán tudja.

Bement a másik szobába s hát ott is egy csudaszép királykisasszony labdázott egy arany almával s ahogy felpillant a leány, az is rákiáltott:

- Hol jársz itt, te kutya, ahol még a madár se jár? Tudod-e, hogy ki lakik itten?

- Tudom már, - mondotta a királyfi - a 21 fejű sárkány, az, aki ezt az arany almát lopta s akit én megsebesítettem. Hol van? Hadd ölöm meg a cudart.

- Eredj, csak eredj a szomszéd szobába, ott majd megmondják.

Belépett a szomszéd szobába, s ím, ott is egy csudaszép királykisasszony volt: arany almával labdázott az is. De volt szép, vagy nem volt szép a két első királykisasszony, ez már csak-ugyan olyan szép volt, hogy a királyfinak káprázott a szeme a nagy szépségétől. Felnézett rá ez a leány is s rákiáltott:

- Hát te kutya, hol jársz itt, ahol a madár se jár?

De csak a kérdése volt ilyen, mikor jól megnézte a királyfit, felugrott a földről, nyakába szökött a királyfinak, megölelte, megcsókolta s mondotta neki:

- Tudom már, hogy miért jöttél. Úgy-e, te vagy az, aki megsebesítette a 21 fejű sárkányt? Azért jöttél úgy-e, hogy megöljed?

- Azért - mondotta a legkisebb királyfi. - Hát hol van?

- Ott fekszik a szomszéd szobában, - felelte a királykisasszony - eredj be, de figyelmeztetek, hogyha a szeme nyitva van, akkor alszik, ha nincs nyitva, akkor nem alszik. Fejénél van egy palack víz, a lábánál egy másik palack víz. Ha látod, hogy alszik, akkor a két palackot cseréld el. Aztán van az ő szobájában sok-sok kard, ott lógnak a falon, szebbnél szebbek, fényesnél fényesebbek, azok majd tégedet megszólítanak: »Vitéz, akassz le.« De hozzá se nyúlj egyikhez se! Ám van az ajtó megett egy rozsdás kard, azt akaszd le, azzal aztán csapj rá a 21 fejű sárkányra. Amint rácsapsz, felébred. Akkor ő aztán mondja neked:

- Gyere ide, pajtás, ülj le mellém, együnk, igyunk. - Megkínál azzal a palackkal, amelyik a lába mellett van, ő meg azt veszi, amelyik a feje mellett van. Hát hadd, csak vegye! Te meg igyál bátran.

Úgy tett a királyfi, ahogy a leány tanácsolta s a sárkány, ahogy kiitta a palackot, felordított:

- Hej cudarok, hitványok, megcsaltatok!

Abban a pillanatban a királyfi másodszor is rácsapott a kardjával.

- No még egyszer! - nyöszörgött a sárkány, - hadd legyen vége az életemnek, ne kínlódjak többet.

Felelt a királyfi:

- Az én anyám egyszer szült engemet, többet nem vágok rád!

A 21 fejű sárkány erre nagy mérgében szertepukkant, meghalt szörnyű halálnak halálával, a királyfi meg visszament a leányokhoz s mondotta nekik:

- Na, leányok, most jertek velem, viszlek fel a felső világba, mert tudom, hogy onnan rabolt el titeket a cudar sárkány.

- Onnét, onnét, - mondták a leányok. - Király leányai vagyunk mi!

Mielőtt elindultak volna, a legkisebbik leány félrehívta a királyfit s mondotta neki:

- Nyúlj be ebbe a szekrénybe, abban találsz egy mandulát, egy diót, egy mogyorót s egy lószőr kötelet. Ezt vedd magadhoz, tedd el s jól vigyázz rá, mert még szükséged lehet rá. Aztán, ha megcsalnak bátyáid (mert hej, félek én attól, hogy meg fognak csalni tégedet!), egyet se búsulj, majd megsegít az Isten. Akármilyen történet, én várok rád egy esztendeig s három napig. Ha itt találsz maradni az alsó világban, majd találsz az aranyszőrűn három bárányt, két fehéret s egy feketét. Vigyázz, hogy a fehér bárányt fogd meg, mert ha a feketét találod megfogni, akkor még egyszer olyan mélyre esel le az alvilágba, mint amilyen mélyre estél idáig.

Eközben a kúthoz értek, ott a királyfi felkiáltott a bátyjaihoz:

- Eresszétek le a kötelet!

Leeresztették a kötelet s ráült először a legidősebb királyleány. A királyfi meg, miközben húzták felfelé, felkiáltott a legidősebb bátyjának:

- Ez a leány a tiéd!

Aztán felhúzták a második királyleányt, a királyfi meg felkiáltott a középső bátyjának:

- Ez a leány meg a tiéd!

Harmadszor meg felhúzták a legkisebb királyleányt s akkor felkiáltott:

- Ez a leány pedig az enyém!

Hanem a kötelet bizony negyedszer nem eresztették le. Igaza volt a királyleánynak. Amint fenn volt a három királyleány, a két királyfi szépen hazament velük, ott az apjuknak azt hazudtak, hogy az öccsük meghalt, ők az almatolvajt megölték, ott találták ezt a három királyleányt.

Sírt szegény király, siratta a legkisebb fiát, de aztán lassan-lassan megvigasztalódott, elfelejtette legkedvesebb fiát. S merthogy a legidősebb fia elvette a legidősebb királyleányt, a középső fia a középső királyleányt, mit gondolt, mit nem az öreg király: ő meg el akarta venni a legkisebb királyleányt.

Azt mondotta a kicsi királyleány:

- Jól van, király, én a feleséged leszek. De most még nem. Várj egy esztendőt, három napot, három órát, ha azalatt nem jön vissza a legkisebbik fiad, ám legyen, tartsuk meg a lakodalmat.

Ebbe bele is nyugodott a király.

Hát a szegény kicsi királyfival mi történt? Mikor látta, hogy utána nem eresztették le a kötelet a bátyjai, nagy búval, bánattal tovább ment, s ahogy ment, mendegélt, egyszerre csakugyan elért az arany szérűre. Ott az arany szérűn szaladgált két fekete s egy fehér bárány. Nosza, utána a fehér báránynak! Szaladtak a bárányok össze-vissza, meg-megfogta, meg újra elszaladt a fehér bárány. Egyszerre mégis, hogy, hogy nem, az egyik fekete bárány akadt a kezébe s ahogy a fekete bárányt megfogta, süllyedni kezdett vele a föld. Szállott alább, alább, leereszkedett a legalsó világba.

Ahogy leért, mindjárt egy városba érkezett, ott a város végén bekopogtatott egy kicsi házba. Abban lakott egy öreg asszony, attól kért szállást. Az öreg asszony éppen akkor sütött kenyeret, a királyfi meg nagy csudálkozva nézte, hogy amint a kenyeret dagasztja az öreg asszony, mindegyre belépők a tésztába.

- Hát te miért pöksz a tésztába, öreg anyám, - kérdezte a királyfi, - miért nem keversz vizet bele?

- Hej, fiam, nagy oka van annak, - mondotta az öreg asszony. - Dagasztanék én vízzel jó szívvel, de nincs. Egy forrása van a városnak s abból nem kapunk vizet, mert abban a forrásban lakik a tizenkétfejű kígyó, ennek minden héten egy embert kell adni s csak úgy ad vizet. Most éppen a szegény királyleányon van a sor.

Mondotta a királyfi:

- Öreganyám, adj nekem egy korsót, hadd hozzak én neked vizet. De jere velem, mutasd meg, hogy hol a kút.

- Nem megyek én, fiam, ha sohasem is látok vizet, - mondotta az öreg asszony. - Eredj, ha neked tetszik, majd csak valahogy megtalálod a forrást.

- Jól van, akkor megyek magam, - mondotta a királyfi s el is indult.

Addig ment, amíg a forráshoz ért. Hát csakugyan ott volt a forrás mellett a szegény királyleány egyedül. Megkötözték egy sziklához s ott várta, várta szomorú sorsát, amíg majd kijön a tóból a tizenkétfejű kígyó s lenyeli. Odament a királyfi, eloldotta a kötelet s mondotta a királyleánynak:

- Ne félj, szép királyleány, majd megvédelek én, hanem előbb engedd meg, hogy düljek le az öledbe, mert fáradt vagyok erősen.

Le is hajtotta a fejét a királyleány ölébe, el is szundikált. Azalatt, amíg szendergett, a királyleány lehúzta az ujjáról a gyűrűjét s a királyfinak az övére kötötte. Aztán egyszerre csak megmozdult a tó, jött a kígyó, a királyfi meg aludt mélyen. Sírt a királyleány, költötte, ébresztgette a királyfit:

- Kelj fel, kelj fel, vége mind a kettőnknek!

De a királyfi nem ébredett fel. Aztán hullott a könnye, mint a záporosó, ráhullott a királyfi arcára s íme, felébredett attól. Egyszeribe felugrott, kirántotta a kardját s egy csapással levágta a kígyó fejét.

- Ohó, - mondotta a kígyó, - azt hiszed, hogy csak ez az egy fejem van? Van én nekem több is!
- S abban a pillanatban kiugrott egy másik feje. Levágta azt is. Aztán egymásután tíz fej ugrott ki még a kígyónak a testéből. Reggeltől késő estéig vágta, vagdalta a királyfi, míg végre levágta mind a tizenkét fejét. Akkor aztán mind a tizenkét fejből kivágta a nyelvet, beletette a tarisznyájába, a korsaját megmerítette vízzel, a királyleányt Istennek ajánlotta s visszament az öreg asszonyhoz.

- Megöltem a kígyót, - mondotta az öreg asszonynak, - de hallod-e, öreganyám, el ne árulj, erről senki lélek ne tudjon ám!

Aközben, hogy a királyfi hazaért a szállására, kijött a királyleánynak az egyik testőre, egy óriás szerecsen, hadd lássa, hogy mi történt; megölte-e már a kígyó a királyleányt. Hát, íme, él a királyleány! Node egyéb se kellett a szerecsennek, szépen kézenfogta a királyleányt haza-vezette s otthon eldicsekedett a királynak, hogy ő ölte meg a kígyót s hogy azt bizonyítsa, haza is vitte magával a kígyó tizenkét fejét.

- Nem igaz! Nem igaz! - mondta a királyleány, - nem ő ölte meg a kígyót. Egy idegen vitéz volt az, aki megölte.

- Már pedig, leányom, - mondotta a király, - én annak ígértem a kezedet, aki megöli a kígyót, aki megmenti a te életedet. Ime, ez a szerecsen hozta el a tizenkét fejét a kígyónak, mégis csak ő ölte meg azt.

- Nem, nem, - mondotta a királyleány - nem leszek a felesége, előbb hívd össze az országban ahány vitéz van, édesapám. Hadd álljanak azok mind az udvarra, én meg nézem őket az ablakból. Akit én majd megdobok arany almával, az lesz a vitéz, annak leszek én a felesége.

- Hát, jól van, - mondotta a király, - teljék a te kedved.

Egyszeribe hírül adatta a király az egész országban, hogy aki csak férfi van, jöjjön az ő udvarába, mert a leánya férjet akar választani s annak lesz a felesége, akit megdob az arany almával. Hiszen jött az országból, aki csak lábán tudott állani férfi-ember, grófok, hercegek, bárók, válogatott cigánylegények. Jöttek mind, csak úgy hemzsegtek, nyüzsgöttek az udvaron. Észrevette ezt a kicsi királyfi is, hogy miféle nagy sokadalom van a király udvarában. Ő is odaállott a többi közé. Ahogy meglátta a királyleány, egyszeribe megismerte s megdobta az arany almával. Erre aztán felvezették a kicsi királyfit a palotába.

- Ihol, édesapám, ez a vitéz ölte meg a tizenkét fejű kígyót.

De a szerecsen erősködött: nem ő ölte meg, íme, a bizonyság, a kígyónak a tizenkét feje.

- Igazán? - mondotta a királyfi s belenézett a kígyófejekbe. - Hát aztán a nyelvek hol vannak? Ha egy báránynak a fejét levágod, vajon behúzza-e az a nyelvét? Tegyük csak próbát! - Hoztak egyszeribe egy bárányt, a királyfi levágta a fejét s íme, a bárány kettéharapta a nyelvét.

- Na, látod-e? A báránynál csak bátrabb a kígyó s még a bárány sem húzza vissza a nyelvét. - Azzal a tarisznyájába nyúlt, kivette a tizenkét nyelvet:

- Ihol, itt van az én bizonyágom.

Ahogy ezt látta a király, egyszeribe kikergette a palotából a szerecsent s mondotta a királyfinak:

- Na, fiam, nem tudom, ki vagy, mi vagy, kinek a fia vagy, de én megígértem, hogy annak adom a leányomat, aki megmenti az életét. Akarod-e? Vagy valami egyebet kívánsz?

- Én azt kívánom tőled, - mondotta a királyfi, - hogy vitess fel engem a felső világba.

- Hát, fiam, - mondotta a király, - nehéz dolgot kívánsz tőlem, de amit csak tehetek, megteszek. Mondok neked valamit: nézd, itt a palotámmal szemben van egy magas hegy; azon a hegyen van egy fa; azon a fán egy sas fészkel. Mindig ott ólalkodik a fa körül egy szörnyű nagy kígyó; a kígyónak tizenhét feje van. Ha ezt a kígyót megöled, bizony mondom neked, hogy a sasok hálából felvisznek a felső világba.

Nem mondatta ezt kétszer a királyfi, ment egyenesen arra a hegyre, az alá a fa alá. Hát éppen jött a kígyó, akart feltekerőzni a fára; abban a pillanatban a királyfi kirántotta a kardját, levágta a kígyónak egy fejét. De vághatta: maradt még tizenhét.

Sötét este lett, míg mind, valamennyi fejét levágta. Akkor aztán szörnyű fáradtan elterült a földön. Elaludt. Látták ezt a fáról a sasfiúk, leszállottak s szárnyukkal legyezgették a kicsi királyfit. Aztán jöttek az öreg sasok s ahogy látták a vitézt s mellette a sasfiúkat, nagymérgesen rá akartak csapni, hogy megöljék. Azt hitték, hogy ellenség.

- Ne bántsák! - könyörögtek a sasfiúk. - Hiszen ő ölte meg a tizenhétfejű kígyót.

Erre az öreg sasok is kiterjesztették a szárnyukat, legyezgették szépen, csendesen a királyfit. Mikor aztán felébredett, kérdezték az öreg sasok:

- No, te vitéz, hallottuk, hogy megmentetted a fiaink életét; mit kívánsz ezért?

- Nem kívánok én semmi egyebet, - mondotta a királyfi, - csak vigyetek fel a felső világba.

- Hiszen felviszünk mi jó szívvvel, - felelték a sasok, - de előbb negyven hordót tölts meg vízzel, negyven bivalyt vágass le. Csak ennyi vízzel s ennyi hússal indulhatunk el arra a nagy útra.

Na, hiszen nem volt ez nagy dolog. Visszament a királyfi a királyhoz. Mondotta, hogy mit kívánnak tőle a sasok. Bezzeg hogy a király egyszeribe megtöltetett negyven hordót vízzel, levágotott negyven bivalyt s azt a sok hordót s húst felrakták a sasokra, a királyfi meg felült egyre s nagy surrogással-burrogással, rettenetes szárnycsattogással elindultak a sasok fel a felső világba. Már-már éppen felérkeztek, mikor visszafordult a sas s káromlott:

- Urá, Urá! - Ami annyit jelentett, hogy: húst! De bizony már egy falás sem volt. Mit tehetett a szegény királyfi, levágott a combjából egy darab húst. Odanyújtotta a sasnak, az lenyelte. Abban a pillanatban fenn is voltak a felső világban. Ott aztán leszállott a királyfi, elindult, de bizony sántított szegény.

- Hát téged mi lelt, fiam? - kérdezte a sas.

- Engem bizony semmi sem, - mondotta a királyfi, - csak az utolsó falás húst, amit neked adtam, a combomból vágtam ki.

- Bizony, ha onnét, vissza is adom, - mondotta a sas. S egyszeribe kiköpte a húst, aztán visszragasztotta a királyfinak a combjára. Nem volt semmi baja. Mehetett tovább. Elbúcsúzott a sasoktól, ment, mendegélt s amint ment, találkozott egy pásztoremberrel.

- Hallod-e, földi, - mondotta a pásztorembernek a királyfi, - cseréljünk ruhát.

A pásztor szeme közé kacagott a királyfinak. Azt hitte, hogy csúfolódik vele. De mikor látta, hogy ennek bizony fele sem tréfa, levette a ruháját, a királyfi is az övét. Cseréltek, aztán tovább ment a királyfi s amint ment, mendegélt, talált az úton egy bárányt. Azt megfogta, megölte, a bőrét lenyúzta s úgy, amint volt, a fejére húzta a bárány bőrét. Tovább ment, mendegélt s beért abba a városba, ahol az apja lakott, de nem ment a palotába, hanem ment egyenesen az első szabómesterhez. Azért ment hozzá, hogy fogadja be őt.

- Nem fogadlak én, - mondotta a szabómester, mikor ránézett a fejére. Azt hitte, hogy valami utálatos baja van a fejének. De a mesterlegények megsajnálták a szegény fiút s addig beszéltek, hogy így, meg úgy, míg a szabómester mégis felfogadta. Hiszen jó lesz, ha egyébre nem, vizet hord a legényeknek.

Eközben telt, mult az idő, közelgett a nap, amikor a király leánynak be kellett váltani a szavát, mert hogy eltelt egy esztendő. Még csak három nap volt hátra. Férjhez kellett menni az öreg királyhoz. Mondotta is a király:

- Na, készülj a lakodalomra, mert látod, nem jó vissza a fiam.

- Jól van, - mondotta a leány, - de előbb csináltass nekem egy arany ruhát, amelyen rajta van a földnek minden virága, amit sem ollóval nem vágtak, sem tűvel nem varrtak s amely belefér egy dióba. De három nap alatt készen legyen ám.

Egyszeribe hivatta a király az első szabómestert, azt, akinél a fia szolgált s mondotta neki:

- Hallod-e, szabó, három nap alatt csinálj nekem ilyen meg ilyen ruhát, mert különben karóba huzatom a fejedet!

Hej, Istenem, nagy búbánat nehezedett a szabó fejére! Alig látott haza a nagy bánattól. Kérdezték a legények:

- Mi baj, mest' uram?

- Oh, ne is kérdjétek, úgy sem tudtok rajtam segíteni.

Hiába faggatták, nem felelt. Aztán kérdezte a királyfi.

- Hallod-e, még te is mersz kérdezni engem? Mit akarsz? Azt hiszed, hogy te tudsz rajtam segíteni, ha a legények nem tudnak?

De addig beszélt, addig alkalmatlankodott a királyfi, hogy végre is kinyögte a szabó az ő nagy baját. Mondotta a királyfi:

- Hiszen csak bízd rám, majd eligazítom én a dolgot. Hozass nekem egy fertály pálinkát, aztán egy font diót és senki se legyen velem a műhelyben. Hagyj engem egyedül.

Hát, jó. A szabó hozatott, amit kívánt a királyfi, aztán magára hagyták. A királyfi pedig leült az asztal mellé, evett, ivott, másnap reggel pedig elévette azt a diót, amelyiket a kicsi királyleány adott volt neki s ebből kihúzta a ruhát; rajta volt azon a földnek minden virága, nem volt azon nyoma sem ollóvágásnak, sem varrásnak. Gyönyörű szép ruha volt, amilyent még a világ nem látott.

- Ihol, - mondotta a szabónak, - nesze, vigyed a ruhát a királyhoz.

Vitte a szabó a ruhát, átadta; mikor aztán meglátta a kicsi királyleány, egyszeribe nagyot dobbant a szíve. Mondotta magában:

- Most már tudom, hogy itt van a királyfi!

Azon a napon, ahogy ez történt, a király a fiaival kilovagolt a rétre, ahol nagy lovagi játék volt. Ahogy ezt meghallotta a kicsi királyfi, elégetett egy szálat abból a lószörkötélből, amit a kicsi királyleány adott neki s ím, egyszeribe csak elébetoppant egy aranyszőrű paripa. Azon az aranyszőrű paripán volt egy vitézi gúnya, amelyen rajta volt a földnek minden virága. Azt hirtelen magára vette a kicsi királyfi, felpattant a lóra s kiröppent a mezőre, sebes szélnél sebesebben, még a gondolatnál is sebesebben. Aztán ő is beleelegyedett a lovagi játékba, ugratta a lovát, keresztül ugratott a többi vitéznek a lován. Azok meg nyargaltak utána veszettül, de egy sem tudta utolérni. Mikor aztán jól kifárasztotta valamennyit, egyet fordult s

hirtelen eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Mikor hazament a király, mondotta a kicsi királyleánynak:

- Na, készen van a ruha, hát most már készülj a lakodalomra.

- Nem, - mondotta a kicsi királyleány, - előbb még csináltass egy olyan ruhát, amelyen rajta van az ég minden csillagával, amit sem olló nem vágott, sem tű nem varrt. De három nap alatt mégis készen legyen.

Hivatta a király a szabót, mondotta, hogy milyen ruhát akar. Az meg hazament, de már nem búsult olyan erősen, mint azelőtt. Egyszeribe mondotta a kicsi királyfinak, hogy mi a király parancsolatja.

- Se baj, - mondotta a kicsi királyfi, - csak hozass egy mandulát, három nap alatt készen lesz a ruha.

Azzal beült a szobájába, ottan elévette azt a mandulát, amit ő hozott volt magával. Kinyitotta szépen, kihúzta belőle a ruhát, amelyiken rajta volt az égnek minden csillaga. Szebb volt még mint a másik.

Reggel jött be a szabó; kész volt a ruha. Vitte egyenesen a királyhoz, az meg általadta a kicsi királyleánynak. Aztán a fiaival ismét kiment a rétre, mert hogy folytatták a lovagi játékot. De ím, ott termett közöttük az idegen vitéz is aranyszörű paripán. Ruháján az égnek minden csillaga ott ragyogott. Nyargalt erre, arra, jobbra, balra a többi vitézek között. Át-átugratott azokon, bolondította, csalta az idegen vitéz. Aztán egyet fordult hirtelen s eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Hazament a király; ment egyenesen a kicsi királyleányhoz s mondotta neki:

- Na, de most már csakugyan készülj a lakodalomra.

- Készülök, készülök, - mondotta a királyleány, - de még kell egy ruha. Azon a ruhán legyen rajta a tenger minden halával. Olló ne vágta, tű ne varrta azt a ruhát s három nap alatt mégis készen legyen!

Hiszen készen is volt az a ruha, nem három nap, de egy nap alatt, de most már nem a szabó vitte a palotába, hanem maga a kicsi királyfi. Ahogy felvitte s általadta, arra kérte a királyt a kicsi királyfi (akit bezzeg hogy nem ismert meg, hiszen bárányszőr kucsma volt a fején), hogy fogadja be őt szakácsinasnak. Be is fogadta. Még aznap, amikor beállott a kicsi királyfi a szolgálatba, aznap este jött a palotába a király tizenkét tanácsosa, hogy mulattassák a királyt. Az volt a szokás, hogy minden este valamelyik elmondott egy mesét.

- Hát ki mond ma mesét? - kérdezte a király.

A tanácsosok összenéztek, aztán végre kinyögte valamelyik:

- Felséges királyom, mi már egyetlen egy mesét sem tudunk, amit tudunk, mind elmondottuk.

Akkor a király kiüzent az udvarra, hogy jöjjenek be az inasok, mindenféle cselédek, hátha azok közül tud valamelyik valami érdekes mesét. De bizony azok között sem akadt egy sem, mert azok is már meséltek sokat, sokat a királynak. Kifogytak a meséből.

- Hátha tud talán az a szakácsinas, aki éppen ma jött ide, - mondotta a király.

Egyszeribe behivatták a kicsi királyfit s kérdezte a király:

- No, fiam, tudsz-e te valami mesét?

- Én tudok, - mondotta a kicsi királyfi - el is mondom a mesét, de csak azzal a föltétellel, hogy amíg én mesélek, senki a szobából el nem távozik. Zárjanak be minden ajtót, a kulcsokat meg adják át nekem. Akinek valami dolga van, most végezze el.

Ahogy ezt hallotta a király, mindjárt gyanut fogott: vajjon nem a kicsi királyfi-e az inas? De nem szólott semmit, szépen leültek mind; a kicsi királyfi megállott a szoba közepén s elkezdte a mesét. Ott voltak a bátyjai is s mondta szépen, ahogy a mesét szokták mondani: »Volt egyszer egy király, annak három fia s egy arany almafája«. Aztán mondotta tovább, végig a mesét, már minthogy a valóságot, úgy, ahogy történt. A királynak csak megeredt a könnye, hullott, hullott szakadatlan, mert hogy abban a mesében az ő történetére ismert, úgy hasonlított ez ahhoz. Mikor aztán a kicsi királyfi odáig ért a mesemondásban, hogy mit tettek vele a bátyjai, felugrott a nagyobbik s mondotta:

- Nekem ki kell mennem! Nyissák ki az ajtót!

Mondotta a kicsi királyfi:

- Amíg a mesének vége nincs, addig innét senkinek sem szabad kimenni. Ha pedig nem hinnétek, hogy ez a mese igaz, amit én elmondok, hát mindjárt elhiszitek, mert úgy tudjátok meg, hogy én a király legkisebbik fia vagyok.

Azzal ledobta fejéről a báránybőr sapkát, térdre esett az apja előtt, megcsókolta a kezét, ez meg a keblére ölelte, csókolta, sírt, mint egy gyermek, hogy íme újra láthatja halottnak vélt fiát. Bezzeg hogy másnap megtartották a lakodalmat, már mint a kicsi királyfi meg a kicsi királyleány lakodalmát.

Ott voltam én is a lakodalmon, de ezt akár hiszitek, akár nem hiszitek, nekem bizony mindegy!

A veres ökör.

(Angol mese.)

Volt, hol nem volt, volt egyszer egy király s annak három leánya. A két idősebbik olyan csúf volt, mint az éjszaka, de a legkisebb olyan gyönyörűséges szép leányka volt, hogy nem volt párja kerek e világon.

Mikor egyszer a három királyleány éccakai nyugalomra tért s lefeküdtek az ágyacskáikba, elkezdtek tréfálkozni, beszélgetni, hogy kihez is fognak ők majd férjhez menni, ha majd eljön az ideje. A legidősebb azt mondta:

- Én csak királyhoz megyek!

A második nagy gondolkodás után egy szép herceggel is megelégedett; a harmadik meg nagy kacagva azt mondta:

- Jaj, de büszkék vagytok, én bizony a veres ökörrel is megelégedném.

Másnap reggel nem is gondoltak a beszédre többet, s éppen ott ültek a reggelizőasztalnál, mikor az udvarból iszonyú bömbölés, ordítás hallatszott fel. Szalad a király meg a három leánya az ablakhoz, hát a veres ökör bög s öklelőzik úgy odalent, hogy teremtett lélek nem mert közeledni hozzá. Lefut a király a palotából s kérdezi a veres ökröt:

- Mit akarsz, te veres ökör, itt az én palotám udvarán?

- A menyasszonyomat akarom! - bömbölte az ökör.

- Ki a te menyasszonyod?

- A te legkisebbik lányod!

Hej, megijed a király szörnyűségesen, szalad fel a leányához s mondja, hogy a veres ökör el akarja vinni magával. Megijednek a leányok is, tanácskoznak, tervelgetnek, hogy mit tegyenek, végre megegyeztek abban, hogy elküldik a szép királyleány helyett az öreg kertésznét, hátha azzal is megelégszik a veres ökör. Rá is ültetik a vén asszonyt az ökör hátára, az el is szaladt vele, de alig érkeztek egy erdőbe, levetette a hátáról az asszonyt s mikor meglátta, nagyot bődült, rohant vissza a palotába s kérte megint a menyasszonyát. Most szolgálót tettek a hátára, de az sem kellett neki: alig mentek az erdőig, ledobta s jött vissza. Végül a csúf királykisasszonyokkal is próbát tettek, de azokkal se jártak jobban, mint a többivel.

Oda kellett adni sok siráncokzás, jajveszékelés után a legkisebb királykisasszonyt, addig nem nyugodott meg az ökör. Hogy a hátára ültették, megfutamodott, vágatott szörnyű sebesen s meg sem állott, míg egy gyönyörű kastélyhoz nem értek. Éppen nagy társaság volt a kastélyban s a kastély gazdája szívesen fogadta a királykisasszonyt. Az ám, az ő kedvéért még az ökröt is megtúrte. Leszáll a királykisasszony a veres ökörrel s hát látja, hogy az ökör bőrébe egy hegyes tű belé van fúródva.

- Óh, szegény ökör, - sajnálkozott a királykisasszony, s szép gyengéden kihúzta a tűt. Hát, Uram Isten, ahogy kihúzta a tűt, a veres ökör csak eltűnt, s helyette ott állott előtte egy dali szép királyfi! Leborul a leány elé a királyfi s azt mondja nagy hálálkodással:

- Az Isten is áldjon meg, te gyönyörű leány, hogy megváltottál a varázslat alól. Egy vén boszorkány változtatott ilyen csúf állattá, mert haragudott reám.

Hej volt öröm a palotában! De bizony alig hogy egyet-kettőt fordultak a vendégek, úgy eltűnt a királyfi, mintha a föld nyelte volna el!

Jaj, elbúsulta magát a szegény királykisasszony, mert erősen megtetszett neki a királyfi, hogy azt sem tudta, hova legyen. Nem is volt tovább maradása, fogta a batyuját s azzal búcsúzott el a vár gazdájától:

- Az Isten áldjon meg, én megyek a királyfi után, s ha elkopik is a lábam, addig meg nem pihenek, amíg meg nem találom.

Ment a királykisasszony erdőkön, mezőkön keresztül, s estére kelve úgy elfáradt s úgy megéhezett, hogy azt hitte, egy lépést sem tud lépni többet. Le is ült nagy szomorúan egy kis szénaboglyára s ott akart maradni éjszakára. De csak egy vékony kendőcske volt a vállán s úgy süvített, úgy fujt keresztül a szél a kendőcskén, hogy majd megvette az Isten hidege. Felkelt hát s megindult, hogy hátha valami kis hálóhelyet tudna találni. Alig megy egy darabocskát, rengeteg erdőbe ér s hát, nem messze az egyik fa mögött világosság szűrődik keresztül. Meggyorsította a járását szegény királykisasszony s nemsokára oda is ért a házikóhoz. Mikor csendesén belépett a házikóba, egy ősz öregasszonyt talált ott: csendesén szunyókált a kemence padkáján. Köszönt illendően, az anyóka felébred, nyájas szóval fogadja, adott jó vacsorát s elkérdezte, mi jóban jár s aztán jó meleg ágyba lefektette.

Aludt is úgy reggelig, a királyleány, mint a tej, de mikor felébredt, rögtön elővette kicsi batyuját, s indult tovább. Nagy hálálkodások között búcsúzott el az öregasszonytól s már ment is ki a házból, mikor visszahívta az anyóka s azt mondta neki:

- Nesze, fiam, adok neked három mogyorót. Ha akárhogy megéheznél is, sohase törd fel, csak akkor, ha olyan nagy bánat éri a szívedet, hogy azt hiszed, megszakad.

Megköszönte a királykisasszony az ajándékot s ment szaporán, gyorsan, ahogy csak a lába birta. Alig ért ki az erdőből, fényes lovagok, kisasszonyok, szolgálóleányok mentek el mellette s közrefogtak egy gyémántos hintót, amelyben egy királyfi s a menyasszonya ült. A királykisasszony nem is igen nézett rájuk, hanem ment tovább nagy sietve. Estére kelve egy királyi udvarba ért s hát ott olyan futkosás, főzés-sütés folyt, hogy a királykisasszony nem győzte csudálni. Megkérdezte egy kuktától:

- Ugyan, miért sűrögtök-forogtok annyian, mintha lakodalomra készülnétek?

- Eltaláltad, húgom, éppen arra készülünk, mert éppen holnap lesz a királyfi lakodalma. Ha egy kicsit itt maradsz, meg is láthatod őket, mindjárt meg is érkeznek.

Nem kellett sokat várakozni a királykisasszonynak, mert alig hogy a kukta ezt mondta, nyílt ki a nagy kapu s vonultak be rajta a lovagok, kisasszonyok meg a gyémántos kocsi. A szertelen nagy ragyogástól alig tudott a királykisasszony a hintóba nézni, de egyszer mégis csak felpillantott, - jaj, a szíve majd megszakadt attól, amit látott! Az a királyfi ült benn a hintóban, aki után ő olyan sokat bánkódott, az oldalán egy gyönyörű leány! Mikor elvonultak előtte a pompás urak, csak megfogta az egyik mogyorót s feltörte, hiszen azt gondolta magában: ennél jobban sohase fog sajogni a szívem!

A mogyoróban egy parányi asszonyka volt, aki szorgalmasan fésülgetett néhány szál fehér gyapjút. Olyan kedves volt az asszonyka, hogy a leány szíve csak úgy ugrált örömeiben. Egyet gondol magában a királykisasszony, megy egy ajtónállóhoz s kéri, hogy bocsássák be a királyfi menyasszonyához. Be is engedik nagy nehezen s a királykisasszony vitte a tenyerén a kicsi asszonykát. Hej, megtetszett a szép menyasszonynak is a kicsi asszonyka s eget-földet ígért a leánynak, ha neki adja.

- Nem kell nekem egyéb, felséges asszonyom, csak halaszd el egy nappal az esküvődet s engeddd, hogy ma éjszaka bemehessek a királyfi szobájába.

Beleegyezett a szép menyasszony, mert erősen megtetszett neki a csudálatos kicsi asszony. A királykisasszonynak se kellett több, futott ki az ajtón nagy örömmel.

Esteledett, alkonyodott, sötétedett, a királyfi lefeküdt, hamarosan mély álomba merült, akkor aztán bevezették a királykisasszonyt a hálószobába. Leült az ágya szélére s olyan halkán s olyan szomorúan énekelt:

Soká kutattam nyomodat,
Most végre föllelem!
Fordulj meg, szép királyfi, most.
Beszélj egy szót velem!

Háromszor, négyszer egymásután elénekelt a királykisasszony a nótát, de a királyfi csak aludt mélyen, meg sem mozdult. Mikor elérkezett a reggel, el kellett menni a királyfitól, de szegény királykisasszonynak majd megvasadt a szíve, hogy nem tudta felkelteni a királyfit mélységes álmából. Úgy fájt a szíve, hogy feltörte a második mogyorót is. Hát, én Istenem, abban is egy parányi asszonyka volt s az font, font, olyan sebesen, hogy aki nézte, az is beleszédült.

Elvitte ezt az asszonykát is ajándékba a menyasszonynak s az megengedte újra, hogy ma éjjel is bemehessen a királyfihoz.

De most is hiába énekelt reggelig a királykisasszony, a királyfi meg sem mozdult, aludt édesen.

Harmadnap a harmadik mogyorót törte fel szegény királykisasszony, hát abban is egy icike-picike asszonyka ült s nagy buzgalommal szövögetett. Ezt is odaadta a királykisasszony s harmadnap ismét bemehetett a királyfihoz.

De másodnap reggel, mikor a királyfit öltöztette az inas, megkérdezte tőle:

- Felséges királyfi, ki énekel már két éjszaka olyan szomorúan a szobádban?

- Nem énekel itt senki. Bizonyosan álmodol.

De az inas bizonygatta, hogy így meg úgy, ő hallotta, s ha a királyfi nem hiszi, tegyen ma kemény párnát a feje alá s majd felébred akkor.

Harmadnap éjszaka ott siráncozott, énekelgetett megint a királykisasszony, de a királyfi se hagyta, hogy sokat keseregjen, felugrott, ahogy meghallotta a hangját s megölelte, megcsókolta:

- Isten áldjon meg a jóságodért, te gyönyörű leány, már másodszor szabadítottál fel a gonosz varázslat alól. De most senki se bánthat többé. A gonosz boszorkány, aki szép leány képében a menyasszonyom volt, tudom, hogy szalad innen, ha megtudja, hogy te vagy az, aki először is megmentettél. Több hatalma nincs már rajtam!

Csakugyan, reggelre kelve, híre-pora se volt a gonosz boszorkánynak s mert minden el volt már készítve a lakodalomra, mindjárt meg is ülték.

Igy volt, mese volt.

Ázem és a tündérkisasszony.

(Az Ezeregyéből.)

Balzora városában lakott egy gyönyörű legény: Ázem volt a neve. Híres volt messze földön a szépségéről, lelki jóságáról s ügyességéről. Festő volt, s a színeket olyan szépen keverni senki sem tudta, mint ő. Szegény volt mégis, mint a templom egere, alig volt mit ennie, s mégis az anyját is eltartotta abból a kevésből, ami magának sem volt elég.

Egyszer, mikor már jókor reggel ott dolgoztatott szokott munkája mellett az asztalnál, nyílik az ajtó, belép rajta egy aranyba-ezüstbe öltözött öreg ember s azt mondja neki: - Ejnye, fiam, hogy nem restelled ilyen ügyes és okos ember létedre ilyen munkával foglalkozni?

- Nem szégyenlem én az én becsületes munkámat, de sőt inkább büszke vagyok reá - felelte a fiú.

- Hátha tudnék valami módot arra, hogy igen-igen gazdag légy, eljönnél-e velem szerencsét próbálni?

- Nincsenek nekem olyan nagy vágyaim - szólt Ázem. - Legfőbb kívánságom csak az, hogy az anyámat kényelemben láthassam, én magam meg tanulhassak tovább.

- Fiam, - szólt az öreg ember ravaszul - Ugye, a te apád meghalt? Leszek én helyette apád, védelmeződ. Nagy tudományom van ám nekem. Akármilyen kőből drágakövet tudok csinálni, s ha akarod, egy perc alatt a királynál is gazdagabbá teszek. Holnap kelj fel jó korán, majd idejövök s megmutatom, hogy mit tudok.

Azzal elbúcsúzott az öreg, s otthagyta Ázemet, aki nem tudta, hová legyen a csudálkozástól. Nem is volt türelme sokáig a munkára, lecsapta a ládákat, bezárta az ajtót s ment haza az édes anyjához, hogy mondja el neki is az örömhírt.

Mikor elmondta az anyjának, hogy mi mindent beszélt az öreg ember, azt mondta neki az öreg asszony: - Édes fiam, vigyázz, mert félek, hogy valami gonoszság van a jóság megett. Ismerem én már jól az emberi rosszlelkűséget. Hát nem vagy elég gazdag? Minek neked a pénz? Hiszen mindenünk megvan, amit csak a szívünk kíván.

Ázem megígérte, hogy vigyázni fog, de azért egész éjjel a gazdagságra s az öreg emberre gondolt, le sem húnyta a szemét. Amint a nap felkelt, felöltözött, s ment a dolgára. Az öreg ember sem váratott sokáig magára. Ázem alig szedte elő a ládából munkáját, már jött az öreg. A kezében egy kis csészét tartott, s kérte Ázemet, csináljon tüzet. Neki is fogott Ázem, s egy perc alatt lobogott a láng, az öreg pedig munkához látott. Megkérdezte Ázemet: - Van-e, fiam, valami ócska vas- vagy rézdarabod? mert szükségünk lesz rá.

Ázem keresgélgni kezdett s talált is egy kis rézdarabot s odaadta az öregnek. Ez beletette a csészécskébe, amit magával hozott, aztán levette a turbánt a fejéről, s annak béléséből kikeresett valami sárgaszínű port. A csészét rátette a tűzre, a port rászórta a rézre, s valami titkos szavakat mormogott magában, amit Ázem nem értett. Nemsokára levette a tűzről s odanyújtott Ázemnek a réz helyett egy éppen akkora tiszta aranydarabot. - Akár mindjárt viheted a pénzváltóhoz, - mondta neki. - Hát elhiszed most már, hogy értek a dolgomhoz? - kérdezte gúnyolódva az öreg. - Na, ma este újra eljövök hozzád, akkor megmondok mindent, amit tudni akarsz.

Ázem rögtön szaladt haza az anyjához, mutatta neki az aranyat, s kérte, hogy töltsse a mai estét másutt, hogy ő egyedül maradhasson az öreggel. Mikor az öreg asszony látta, hogy csakugyan arany, amit a fia mutat neki, örömmel egyezett bele, hogy elmegy ma este otthonról, csak tudja ki a fia, hogy s mint csinálják az ilyen boszorkányságot. Ázem, mikor az anyja elment, hozzálátott a vacsora rendezéséhez, s amilyen pompás ételt csak elő tudott szegény házukból teremteni, azt mind feltálalta, hogy az öreg meg legyen elégedve. Nemsokára jött is az öreg, ettek jókedvűen, sőt még bort is ivott Ázem az öreg kedvéért, bármilyen vallásos volt is különben. Mikor a gonosz öreg látta, hogy Ázemnek a fejébe szállt a bor, előhúzott a zsebéből egy csomó álomport s belekeverte a borába. Alig hogy megitta Ázem a bort, lezuhant a székről s mélységes álomba merült. Ezt a percet várta egész este az öreg ember, s amint Ázem leesett a földre, felemelte nagynehezen, belefektette egy nagy ládába, bezárta s a kulcsot a zsebébe tette. Egyet fűtlyentett aztán, erre belépett két fogadott embere, akiket előre a ház mellé állított, ezekkel felemeltette a ládát s vitette maga után. Mentek az emberek jó sokáig, egyszerre, csak elértek a tenger partjára. Ott himbálózott egy gyönyörű szép hajó, arra feltették a ládát, az öreg ember is felült, egyet fűtlyentett az embereinek, s egy-két perc alatt már messze bent jártak a tenger közepén.

Mikor Ázem anyja jó későre hazament, üresen találta a házat. Kereste, kiáltotta százszor is a fiát, de senki sem válaszolt neki. Sírt, jajgatott szegény asszony, tépte a haját s ruháját nagy bánatában, s attól kezdve nem volt sem éjjele, sem nappala, örökösen gyászolta, siratta Ázemet.

Ezalatt a gonosz öreg sebesen hajózott a tengeren tovább. Még a szelek is segítségére siettek.

Ez az öreg ember minden évben eljött egyszer Balzorába, hogy egy ifjút elcsaljon magával. Ezekkel az ifjakkal sok kincset kerestetett magának s, hogy aztán valamelyik el ne árulja majd az ő titkait, megölette őket. Ravasz varázsló és tűzimádó volt az öreg Bharam (mert így hívták), sokan ismerték idegen földön is, mert gonoszságának még a varázslók között sem akadt párja.

Mikor már két napja utaztak a hajón, Bharam jónak látta felébreszteni Ázemet, felnyitotta hát a ládát, valami folyadékot öntött Ázem orrába, ez csak egyet prüszszentett s abban a pillanatban felnyitotta a szemét. Amint látta, hogy hol fekszik, s hogy tengeren mennek, maga mellett pedig a varázsló vigyorgó arcát pillantotta meg, rögtön látta, hogy hamis úton került ide s hogy talán sohase fogja viszontlátni az édes anyját. De belenyugodott szomorú sorsába s mint jó muzulmán, a Koránból mondott el egynéhány verset, hogy vigasztalást leljen bánatában. Aztán odafordult az öreghez s így szólt hozzá:

- Hát megcsaltál engem, öreg. Azt mondtad, hogy gazdaggá teszel s elhurcoltál magaddal a tengerre, hogy sohase láthassak viszont senkit azok közül, akiket szerettem.

- Te hitetlen török kutya, - kiáltott az öreg Ázemre - lenyúszom a bőrödet, s halálnak halálával halsz meg, ha nem fogsz engedelmeskedni nekem. Harminckilenc társadat már megöltem, te leszel a negyvenedik. Hallgass hát ide: térj le arról az átkozott vallásról, amelyet hiszel, hagyd ott Istenedet s imádd azt, amit én imádom, a legnagyobbat a világon: a tüzet. Ha megfogadod parancsomat, reád hagyom összes titkaimat, fiammá fogadlak; ha pedig nem hallgatsz az okos szóra, olyan kínos halállal halsz meg, amilyent még ki sem tudsz gondolni.

- Az Istennek átka legyen rajtad és a vallásodon - felelt Ázem. - Mahomedet a világ minden gazdagságáért sem hagyom el, még életemért sem. Ő meg fogja jutalmazni a benne bízót.

- Majd meggondolod még magad, te kutya! - ordított szörnyű haraggal Bharam. - Visszaszívd te még a szavaidat, csak érezd meg a kezem erejét.

Hivatta rögtön a rabszolgáit, Ázemet kiköttette s egy szeges ostonnal addig ütötte, verte, míg a fáradságtól a kezét sem bírta többé fölemelni. De hasztalan volt minden kínzása. Ázem bátorsága dacolt vele s a súlyos ütések alatt csak gúnyolta folyton a dühöngő varázslót. Bharam akkor láncokat tétetett kezére, lábára s levitette a hajó legmélyebb pincéjébe, ahol olyan sötét és hideg volt, hogy patkányok sem laktak volna meg, s ott tartotta Ázemet. Mindennap lement hozzá s mindennapra talált valami kínzást, amivel megtörje Ázem bátorságát, de Ázem behúnyta a szemét és egyetlen szóval sem mutatta Bharamnak az ő nagy kínjait.

Egy napon rettenetes vihar támadt a tengeren, a hajót úgy dobálták a habok mint egy deszka-szálat s minden percben azt hitték a hajósok, hogy elmerülnek. A nagy viharért mind a gonosz varázslót okolták, mert még ezek a keményszívű szolgák is megsajnálják Ázemet, akivel Bharam oly kegyetlenül bánt. Azt hitték, hogy Isten megsokallotta Bharam kegyetlenségeit és Ázem szenvedéseit s evvel a viharral akarja megmutatni haragját. El is mentek a rabszolgák a varázslóhoz, letérdepeltek előtte és könyörögtek, hogy engedje ki Ázemet szomorú fogságából, hátha akkor az Isten is megkegyelmez nekik, s elviszi a vihart fejük felől. De Bharam nem engedte ki Ázemet, mert most sem tudta megbocsátani neki engedetlenségét. Ám a rabszolgák jobban féltek Istentől mint Bharamtól, előhurcolták Ázemet s ledobták a hajó fedélzetére. Bharam haragudott, morgolódott először, de mikor látta, hogy a vihar csakugyan enyhülni kezd, nem vitette többé vissza Ázemet. Az út további részén jól bántak Ázemmél, úgy, hogy kezdett a lélek visszatérni belé. Az öreg varázsló hízelkedett neki, igyekezett, hogy Ázem elfeledje gonoszságait, s valóban, Ázem ismét hinni kezdett neki. Nemsokára meglátták az országot is, amely felé igyekeztek. Kikötöttek, s a varázsló Ázemmél együtt kiszállott. A hajó kapitányának megmondta, hogy egy hónap múlva ismét várjon reá s ezzel elindultak ketten a város felé.

Amint Ázem és az öreg egyedül maradtak, előhúzott Bharam az inge hasadékból egy trombitát, jó erősen beléfújta, s hát egyszerre lett olyan kavargás, láрма, sötétség, hogy Ázem a bámulattól nem tudott hová lenni. Leereszkedett elibük egy nagy gomolygó fekete felhő, kavargott, sistergett egy kicsit, azután eltűnt, s helyette ott maradt három óriás teve. Az egyik megvolt rakodva mindennel, ami csak utazáshoz szükséges, a másik kettőnek pedig nyereg volt a hátán. Az öreg intett Ázemnek, hogy üljön az egyikre, ő meg felült a másikra, s elindultak, de olyan sebesen, hogy Ázemnek a feje is elszédült bele. Nyolc napig utaztak már villámgyorsan, de semmi különöset nem láttak útjukban. Hol pusztán, hol erdőben haladtak. A kilencedik napon Ázemnek a messze-messze távolban feltűnt egy igen ragyogó, tündöklő valami. Gondolkozott, vajon mi is lehet az ebben az ember nem lakta vidéken? Hát amint közelebb érnek, egyszerre csak szeme elé tűnik egy gyönyörű kastély, amilyent még világon való életében sohasem látott. Arany volt ez a palota, drágakő az ablaka, a palota körül gyönyörűséges fák, földig hajlott az águk: annyi volt rajtuk az ezüst gyümölcs. Hej, szeretett volna Ázem, ha csak egy percig is, bekukkintani a vár kapuján, de az öreg varázsló hajtotta a tevéjét, ahogy tudta, s az Ázemé meg futott utána. Mikor már jó messzire voltak a vártól, megkérdezte Ázem, hogy miért nem pihentek meg ezen a gyönyörű helyen? Azt felelte az öreg:

- Hej, fiam, adj hálát Istennek, hogy innen kikerültél, mert itt laknak ebben a várban az én legnagyobb ellenségeim, a gonosz tündérek. Majd egyszer el is mondom, hogy miért gyűlölnek engem.

Ismét elindultak, s egy nap múlva kérdezi Bharam, Ázemtől, hogy lát-e valamit a távolban?

- Látok ám, - felelt Ázem - még pedig egy óriás nagy felleget. Keletről nyugatra húzódik.

- Nem felhők azok, fiam, - mondta Bharam - hanem óriás hegyek, melyeket felhőhegyeknek hívnak. Ezeknek a csúcsára kell jutnunk. Innen aztán olyan gazdagon térünk vissza, hogy a leghatalmasabb király is megirigyli a gazdagságunkat. De, hogy gazdag lehess, annak az a feltétele, hogy parancsodat mindig teljesítened kell.

Ázem megígérte, hogy engedelmeskedni fog, bár a szíve nagyon elszorult, mikor arra gondolt, hogy Bharam milyen gonoszul bánt vele, s bizony legszívesebben visszatért volna most is. De már késő volt, hát inkább jó arcot mutatott mindenhez, s titkolta Bharam előtt, hogy nem hisz már benne.

Bharam ismét hízelegni kezdett neki, mulattatta, hogy ne is gondolhasson semmi rosszra. Így mentek még négy napon át, ekkor értek a sötét hegy aljába. Hej Istenem, de messze voltak még attól, hogy a tetejére érjenek! Nem is tudtak a hegyre nézni: olyan magas és meredek volt, hogy a fejük is szédült bele. Leszálltak a tevékről, kicsapták a mezőre legelni, ők pedig tüzet gyújtottak és ettek. Vacsora után az öreg megfogta a legkisebb tevét, egy pillanat alatt megölte, felvágta a gyomrát, kiszedte a belső részét, s így szólott Ázemhez:

- Hallgass ide, fiam. Te belebujsz ennek a tevének a gyomrába, én összevarrom, csak egy kis lyukat hagyok nyitva, hogy lélegzetet vehess. Jön majd egy óriás madár, ez a tevét felviszi a fiókáinak a hegyre. Mikor érzed már, hogy leszállott, nyisd föl gyorsan a törőddel a teve hasát, s ugorj ki belőle. A madár, ne félj, nem fog bántani, úgy megijed tőled, hogy esze nélkül repül tovább. Amint künn vagy, előveszed azt a zsákot, amit veled adsz, s megtöltöd azzal a fekete homokkal, amit ott találsz, a zsákot rákötöd a kötéltre, amit szintén adsz, s előbb leereszted azt, azután te is leszállhatsz a kötélen, és mehetünk hazafelé.

Ázem megfogadta a varázslónak, hogy úgy tesz mindent, ahogy parancsolta, az be is varrta hamar Ázemet a teve testébe. Alig kellett egy órát várakoznia, nagy zúgással ereszkedett le a levegőből egy óriás madár, kerengett egy ideig a teve felett, azután lecsapott, beleakasztotta iszonyú körmeit a tevébe, s nagy zúgással-búgással, rettentő szárnycsattogtatással vitte fel a hegytetőre. Egy nagy fa tetejére tette le a tevét, s csakugyan, mikor Ázem kilépett belőle, úgy megijedt, hogy messze elrepült, s így Ázem bátran mászhatott lefelé a fáról. Lent a fa alatt megtöltötte a zsákot, s elvitte ahhoz a sziklához, amely alatt az öreg varázsló várakozott.

Amint a varázsló megpillantotta Ázem kezében a zsákot, nagyot kiáltott örömében, s mondta Ázemnek: - Az Isten áldjon meg, te jó fiú! Gazdaggá tettél engem is, magadat is. Kössed hamar a kötéltre a zsákot, s ereszd el, aztán mikor le akarsz jönni, kösd a kötelet egy fához, s ereszkedj le.

Ázem nem gondolt semmi rosszra, rákötötte a zsákot a kötéltre, s leeresztette, de az öreg, amint leért a földre a zsák, fogta a kötelet, s teljes erejéből meghúzta, le akarta rántani Ázemet a mélységbe. Ázem eleresztette a kötelet, mert nem bírta tovább erővel. A varázsló felkiáltott hozzá:

- Te török kutya! Most végre bosszút állok azért a sok engedetlenségért! Menj csak, sétálgass a hegyen, találsz majd barátot eleget. Van ott elég csontváz. Akiket én küldtem fel oda, egy sem menekült meg onnan!

Ázem könyörgött, hogy ne hagyja ilyen csúfosan elpusztulni, de az öreg varázsló csak annyit mondott:

- Ne hidd, hogy olyan bolond vagyok! Csak az kéne, hogy magammal vigyelek, mikor tudod a titkomat!

Ezzel felszállott tevéjére és sebesen elvágtatott. Ázem szomorúan nézett utána, ameddig csak láthatta, aztán nagy szívbeli fájdalomtól aléltan esett le a földre. Így feküdt a szegény ifjú sokáig, míg az éhség fel nem keltette aléltságából. Felkelt, elmondta imáját, s megette azt a kis kenyeret, amit magával hozott. Egy kicsit helyre jött a sovány ebédétől, s elindult, hátha találna valami utat, amelyen megszabadulhat erről a borzasztó helyről. Sehol még egy ösvény sem volt. Olyan volt ez a hegy, mintha a halottak országa lett volna. Eljött az este is nemsokára, s Ázem fekvőhelyet keresett magának. Félt az erdő vadjaitól, nem mert a földön megpihenni, hanem felmászott egy hatalmas nagy fára, lefeküdt egy ágra, s nemsokára el is aludt a nagy fáradtságtól.

Rettenetes álmai voltak. Az arcáról csak úgy folytak az izzadság cseppjei az álmában érzett félelemtől. Egyszer csak felnyitotta a szemét s hát, Uram, Teremtőm, egy óriás kígyó csavarodott a teste körül! Úgy szorította a mellét, hogy a lélegzete is elállott. A kígyó szeme pedig úgy fénylett, mint a tűz, s egészen közel volt már arcához, nyújtogatta feléje mérges nyelvét. Ázemet a haláltól való félelem megbátorította, megfogta a kígyó nyakát, elhúzta a melléről, kihúzta a törét, s egy szempillantás alatt beledöfte a kígyó fejébe. Egyszerre csak kezdett engedni a kígyó szorítása, végre lecsavarodott a testéről, s lezuhant a fáról. Ázem sem bírt aludni többet ez éjszaka! Alig várta, hogy előbujjon a nap, nagy sebesen lemászott a fáról. Csak most látta, hogy milyen óriás állatot ölt meg az éjszaka! Olyan vastag volt mint ő, s olyan hosszú, hogy alig látta a végét. Még volt akkor is élet benne, de csak pislákol a szeme, s Ázem egy szűrással megölhette már. Egyszerre csak, amint nézi, nézi a hatalmas kígyót, eszébe jut valami, s nagy öröme gyullad. Hátha ő megnyúzná ezt az irdatlan nagy kígyót, s a bőréből kötelet csinálna magának!! Meg is tette, hamarosan megnyúzta, felhasogatta a bőrt, összecsomózta, egy fához hozzákötözte, s elkezdett ereszkedni nagy lassan. Le is ért szerencsésen a hegy lábához, hálát adott Istennek a szabadulásért, s indult hazafelé. Gyümölcszel tengette életét a pusztán, végre beletalált az útba, s kilenc álló napig folyton folyvást ment, aztán a kilencedik nap meglátta azt a gyönyörű palotát, amelytől a varázsló annyira félt. Gyönyörű aranyoszlopok tartották a palotát, a fákon pedig úgy énekeltek a madarak, hogy ahhoz hasonlatos szép madáréneket nem hallott Ázem világéletében. Tünődött, tépelődött magában, bemenjen-e, ne-e, de azután elgondolta magában, hogy itt sem történhetik vele rosszabb, mint ami eddig történt: bátran benyitott a kapun. Először egy gyönyörű, márvánnyal kirakott előszobán ment át, azután egy arannyal díszített szobába lépett, melyben két leány sakkozott. Amint megpillantották Ázemet, így szólt az egyik a másikhoz:

- Hidd meg, testvérem, ez lesz az a szerencsétlen ifjú, akit Bharam a multkor elvitt a palota előtt.

- Igen, én vagyok az - felelt Ázem, mialatt a lábuk elé borult. - Kérlek, adjatok helyet itt nekem, hogy pihenjek, mert sokat szenvedtem, igen sokat.

- Nem kell könyörögnöd, te legény, - mondta az egyik leány - szívesen itt marasztunk téged magunknál, ha segítségünkre leszel a palota takarításában, mert ez az egyetlen munkánk, amit a mi jó apánk reánk bízott. Már kis korunk óta itt vagyunk ebben a palotában, ahol ezelőtt gonosz szellemek laktak, s ha te szeretni fogod az isteni életet, testvérünknek fogadunk, s tudom, nem bánod meg.

Ázem örömmel maradt ott a két testvérnél. Alig volt valami dolga a ház körül. Legtöbbször a kertben sétálgatott a leányokkal, s úgy megszerették egymást, mintha csakugyan testvérek lettek volna. Csak egyen csudálkozott Ázem, azon, hogy volt a napnak egy órája, mikor őt a leányok bezárták egy szobába, honnan semmit sem láthatott, semmit sem hallhatott abból, ami a palotában történik. Kíváncsi volt Ázem, s egyszer, mikor a lányok bent feledték a kulcsot a zárban, kiugrott az ajtón, leszaladt a kertbe, s elbujt a bokrok mögé. Onnan nézett a tó felé,

amely a kert közepiben volt, s ahol olyan gyönyörű leányok fürödtek, hogy az égnek angyalai sem lehettek szebbek azoknál. Különösen egy tetszett meg Ázemnek olyan erősen, hogy meg se tudott mozdulni a nagy csudálkozástól: mind azt nézte, bámulta. Egyszerre csak kikeltek a leányok a fürdőből, könnyű ruháikat magukra kapkodták, s huss, elrepültek, fel, fel a magas levegő égbe, hogy Ázem egy perc múlva egyet sem látott közülök. Sokszor megszökött a bezárt szobából Ázem, hogy láthassa a tündérszép leányt, de egyszer aztán, míg odajárt, észrevették a testvérek, hogy Ázem nincs sehol, mennek, keresik, kutatják, s meg is találják. Hej, haragudt a két leány Ázemre, hogy még ezt a kis parancsot sem tudta megtartani! Szidták, ahogy tudták, ilyenek, olyanak, de Ázem letérdepelt eléjük s így szólott hozzájuk:

- Ne haragudjatok, édes testvéreim, hogy megszegtem parancsotokat. De én olyan szerelmes lettem az egyik tündérleányba, - mert földi leány nem lehet ilyen gyönyörű, azt tudom - hogy meghalok a szerelemtől, ha enyém nem lesz.

Jaj, megijedtek szegény leányok, mert nagyon megszerették Ázemet. Mondta az idősebbik neki:

- Ne is gondolj többet ilyen bolondságra, Ázem. Tündérleány az, te meg halandó ember, nem lehet az soha a tiéd.

- Meghalok, elpusztulok, - mondotta Ázem - ha nem lesz az enyém. Segítsetek hát rajtam, s mondjátok meg, hogyan szerezhethném meg őt magamnak.

A testvéreket annyira meghatotta Ázem szomorúsága, hogy így szóltak hozzá:

- Csak egyféleképpen lehet tündérleányt ittmarasztani ebben a palotában, ha meglesed ismét, mikor fürdenek, s elrablod a ruháját annak, akit szeretsz. Ebben a ruhában van minden erejük, enélkül nem szállhatnak haza.

Ázem meg is fogadta a jó tanácsot, s másnap ismét elbujt a bokrok közé, s várta a tündérleányokat.

Meg is érkeztek nemsokára, s fürödtek, lubickoltak a tóban. Ázem pedig hirtelen előugrott, fölkapta a tündérleány ruháját, s szaladt vele, mint a szél. Hej, lett erre sikongatás, jajgatás! Kiugráltak a vízből, felkapták a ruháikat, s huss, repültek el nagy sírással, jajgatással, hogy itt kell maradni a legszebb tündérlánynak, a királynő testvérének! A szegény királykisasszony sírt, mint a záporosó, leült a tó partjára, rá sem nézett Ázemre, s mikor az hívta, hogy menjen vele, nem is hallgatott reá, csak sírt, jajveszékelt tovább. Jött azután a két testvér, s addig beszéltek a királykisasszonynak, hogy így meg úgy, nem maradhat csak itt örökké, hogy végre bement a házba. Sokáig kesereggett még azután is a királykisasszony, de a két testvér olyan szeliden bánt vele, mint a hímes tojással, Ázem pedig olyan szeretettel járt a kedvében, hogy végre is megszerette az ügyes, szép szál legényt. Egy hónap sem telt belé, hetedhét országra szóló lakodalmat csaptak, s boldogul éltek egy ideig a két testvérral együtt az aranypalotában.

Ázemnek a nagy boldogságban is sokszor eszébe jutott az édes anyja, s elgondolta, hogy búsulhat, kesereghet az magában ő utána. Egyszer aztán úgy elfogta a nagy erős vágyakozás utána, hogy azt mondta a két testvérnek, engedjék el haza a feleségével, mert megszakad a szíve az édes anyja után. A két testvér sírt mint a záporosó, hogy most elvesztik örökre Ázemet, akit úgy megszerettek, akárcsak a testvérük lett volna, de nem tudták nézni Ázem nagy szomorúságát, s beleegyeztek ők is, hogy menjenek hát haza. Csak arra kérték, ígérje meg, hogy meglátogatja őket. Ázem megígérte, hogyne ígérte volna? Belefűjt az idősebbik leány egy varázstrombitába, s hát, mintha az égből pottyantak volna le, jó két teve meg-rakodva minden útravalóval, s egy csomó rabszolga, aki védelmezze őket a hosszú út alatt.

Felült Ázem és a felesége a tevére, elbúcsúzkodtak nagy hálálkodással, sírással a testvérektől, s elindultak hazafelé.

A sivatag szélén egy nagy hajót találtak s olyan jó szél vitte őket, hogy két nap múlva ott voltak már Balzora városában. Hej! Istenem, volt öröm, mikor Ázemet meglátta az édes anyja! Ölelte, csókolta, hol őt, hol a feleségét, s nagy lakomát csapott. Ott élt aztán Ázem három esztendeig az anyjával s a feleségével nagy boldogságban, az Isten megáldotta őt két gyönyörű fiúgyermekkel, pénze is volt elég, nem volt a föld kerekén nálánál boldogabb ember.

Egyszer csak eszébe jut Ázemnek, hogy mit ígért ő a két testvérnek, fogta a cók-mókját, elbúcsúzott a feleségétől, indult, hogy meglátogassa az ő jótevőit. Mielőtt elment volna, lelkére kötötte az anyjának, hogy vigyázzon a feleségére, nehogy valami baja legyen, mire ő visszatér, s odaadta a tündérruhát is neki, hogy zárja el jól, nehogy a felesége meglássa: hátha egyszer kedve kerekedik s elrepül a tündértestvéreihez. Jól lelkére kötötte az anyjának, hogy vigyázzon, s azzal elindult a testvérekhez.

Alig egy-két nap múlva, hogy Ázem elment, kérte a tündérleány az öreg asszonyt, hogy vigye őt a fürdőbe. Szívesen el is vitte az öreg asszony, hogyne vitte volna! Hát amint belép a fürdőbe a fiatalasszony, minden szem csak felé fordul, őt nézi, bámulja, mert ilyen szépséget, mint amilyen az övé volt, sohasem láttak. Szobeida szultánnőnek is volt egynéhány szolgálóleánya a fürdőben, s az egyik úgy elcsudálkozott az asszony szépségén, hogy mikor az elindult az öreg asszonnyal, hogy haza menjen a fürdőből, kísérte folyton, s nyomába volt, amíg csak be nem fordultak a kapun. Késő este volt, mikor a leány a palotába érkezett, s Szobeida haragosan rivalt rá:

- Hogy mertél ilyen sokáig a városban csavarogni?!

Erre a leány nagy szepegve elmondta, hogy mit látott a fürdőben, s hogy olyan szép asszony, amilyen az volt, nem hiszi, hogy legyen az egész világon. Bezzeg hogy Szobeida is kíváncsi lett nagyon, s megparancsolta, hogy másnap hívassák el rögtön Ázem anyját a palotába. Hej, megijedt az öreg asszony, hogy mit is véthetett ő, hogy a szultánnő hivatja magához, de csak összeszedte magát, s nagy reszketéssel felment a palotába, leborult a szultánnő lába elé, s megcsókolta, de Szobeida így szólt hozzá:

- Kelj fel, s ne félj tőlem. Azért hivattalak, hogy hozd el a fiad feleségét, mert hallottam, olyan gyönyörű, hogy a napra lehet nézni, de reá nem.

Ázem anyja felállott, s elment, hogy elhozza a menyét, mert nem mert ellenkezni Szobeida parancsával. Félt pedig, hátha valami baja történik itt a fényes udvarban, s Ázem őt fogja okolni érte.

- Öltözz fel, s gyere velem - szólott a fiatal asszonyhoz, mikor haza ért. - A felséges szultánnő akar látni, mert sokat hallott a te nagy szépségedről.

Fel is öltözött a fiatal asszony gyönyörű aranyos ruhába, kibontotta hosszú aranyhaját, gyémántokkal rakta tele, két kezén a két fiát vezette, mögötte ment az öreg asszony, így ment a hatalmas Szobeida elé. Ennek, mikor meglátta, a szava is elállott a nagy gyönyörűségtől: csak nézte, bámulta az asszonyt, s vele együtt az egész udvara. Leültette maga mellé, frissítőket hozatott, nyájasan beszélgetett vele, s kérte, hogy mondja el az élete történetét. Ezek hallatán még jobban elcsudálkozott a szultánnő, mint a szépségén.

- Fenséges asszonyom, - szólalt meg aztán az asszony - ha te így elcsudálkozol a szépségemen, mikor ebben a ruhában látsz, hát akkor, ha a tündérruhámba öltözném, milyen szépek találnál! Parancsolt meg a férjem anyjának, hogy adja elő azt a ruhát, majd meglátod, nem bánod meg.

Szobeida olyan kíváncsi lett a tündérruhára, hogy rögtön elküldötte az öreg asszonyt érte. Hej, szegény asszony, most kezdett búsulni igazán! Lám, akárhogy ígérte, nem birta megtartani az ígéretét, oda kell hogy adja a ruhát, s Isten tudja most már, hogy mi lesz. Nagy szomorúsággal elvitte a ruhát, Szobeida kezébe adta, s hát az alig tudott betelni annak a nézésével, olyan finom, gyönyörű szövetből volt az szöve! Mikor odaadta Ázem feleségének, hogy vegye fel, az csak úgy ragyogott az örömtől, hogy ismét a kezében van a tündérruhája. Futott nagy sebesen, felvette a ruhát, s amint nagy hirtelen felöltözött, szaladt be a szultánnő szobájába, aztán fogta a két fiát a két karjába, kiment az udvarra s huss, egy szempillantás nem telt belé, felrepült a magas levegőébe. A szultánnő, az öreg asszony szinte megnémultak az ijedségtől. Aztán kapkodtak utána, de úgy lebegett, repkedett felettük, hogy sehogysem tudták megfogni. Mikor már jó magasra reppent, úgy, hogy semmiképen sem érhatték volna utol, visszakiáltott az öreg asszonynak:

- Édes asszony anyám, bocsásson meg nekem, de úgy vágyom a testvéreim után, hogy nem tudok többet itt maradni. Mondja meg az uramnak, ha hazajő, hogy életem végéig csak őt fogom szeretni, s ha ő sem tud nélkülem élni, jöjjön utánam a Vaak-Vaak szigetére.

Amint ezeket a szavakat elmondta, eltűnt a felhők között, s többet senki sem látta. Az öreg asszony nagy keserves bánatában sírt, jajgatott, átkozta Szobeidát kíváncsiságáért, s hogy elrontotta a fiának minden boldogságát.

Szobeida szomorúan hallgatta az öreg asszony átkozódását, s nem is gondolt rá, hogy megbüntesse.

Bement legbelső szobájába, s ő is megszíratta keservesen, hogy ilyen rossz vége lett a kíváncsiságának.

Ezalatt Ázem a testvéreknél nagy boldogságban élt. Tejbe, vajba fürösztötték, s amit csak szeme, szája megkívánt, rögtön odavarázsolták, elhozták neki. De még a nagy jólétben is sokszor gondolt a feleségére. Egyszer aztán úgy elfogta a vágyakozás, hogy a testvérek sem marasztották, hanem jól ellátták útravalóval s Ázem el is indult hazafelé.

Hej, mikor hazaérkezett, a szíve majd megszakadt bánatában! Az anyját sírva, keseregve találta, szép felesége, gyönyörű két fia sehol! Nagy bűnnek ereszkedett szegény feje, mikor az anyja elmondotta, hogy s mint történt a dolog, de mikor azt is elmondta az öreg asszony, hogy mit üzent neki a felesége, akkor egy percet sem siránkozott többet, hanem azt mondta:

- Megyek, s megkeresem a feleségemet s a két fiamat, ha a világ végén van is az a sziget.

- Jaj, édes fiam, ne menj, az Isten is áldjon meg. Kérdeztem én már, hogy hol van az a sziget. Mindenki azt mondja, hogy, ha százötven esztendeig megy az ember, akkor ha odaér!

- Nem bánom én megyek, majd megsegít az Isten.

Elbúcsúzott az anyjától s elindult, meg sem állt addig, míg a testvérek palotájához nem ért. Bezzeg csodálkoztak ezek, hogy ilyen hamar ismét visszajött hozzájuk Ázem. Mikor elmondta nekik, hogy mi történt s hogy ő a felesége után akar menni a szigetre, elrémültek a leányok, s kérve kérték, ne kínozza magát hiába, olyan utat úgy se tud megtenni halandó ember.

- Ha az Isten azt akarja, hogy megtaláljam a feleségemet, akkor akármilyen lehetetlen is az út, megteszem; ha pedig nem akarja, akkor legalább meglesz az a vigasztalásom, hogy őt kerestem egész életemben - mondotta Ázem.

Még ezután is sokszor kérték a leányok Ázemet, hogy ne utazzék, maradjon örökre önáluk, de Ázem csak arra kérte őket, hogy adjanak valami tanácsot, amivel könnyíthetne sorsán, mert úgy sem tehet egyebet, mint amit a szíve parancsol. A két testvér elkezdett tanakodni, s hát eszükbe jutott, hogy van nekik két öreg bátyjuk egyhónapi járőföldre, talán azok tudnak valami okosat. Írtak hát egy levelet nekik s azt odaadták Ázemnek, hogy vigye el a két öreghez, majd azok talán megsegítik valami jó tanáccsal. Azután megáldották Ázemet s Isten nevében útra bocsátották.

Elindult Ázem, ment, mendegélt sokáig erdőkön, mezőkön keresztül, egyszer csak egy olyan gyönyörű vidékre jutott, hogy azt hitte, a paradicsomban jár. A fák olyan magasak voltak, hogy az eget verték s olyan csodálatos virágok termettek ott, hogy Ázem majd meghalt az erős, nagy illattól. De azért ment, nem ijedt meg, mert látta, hogy egy gyönyörű szép kastély áll a fák között. Gondolta, hogy ez csak a lányok bátyjáié lehet s arrafelé vette az útját. Mikor beért az udvarra, meglát egy ősz öreg embert, aki fel s alá sétálgatott. Odamegy hozzá, köszön, elmondja, kik küldték s odaadja a levelet. Feltette a szemüvegét Abdal Kuddus (mert így hívták az öreg embert) s elolvasta a levelet. Megírták a testvérek, hogy merre készül Ázem, s kérték a bátyjukat, hogy segítsen, ha tud rajta, de ha nem juthat el semmiképen a szigetre a legény, akkor beszélje le szándékáról s ne engedje a bizonyos halálba.

Kétszer-háromszor is elolvasta a levelet Abdal Kuddus, csóválta a fejét erősen s aztán így szólt Ázemhez: - Édes fiam, tégy le erről a bolond szándékról. Hidd el nekem, akárhogy akarsz is, el nem jutsz te arra a szigetre, míg a világ s még két nap. Egy olyan sivatag pusztán kell keresztülmenned, ahol nincs forrás, de még gyümölcs sincs, de van helyette rengeteg sok vadállat. Ha ezen a pusztán még keresztülvergődnél is valahogy, úgy sem volna annak semmi haszna, mert halandó ember ezt az utat százötven esztendő előtt meg nem tudja tenni. Ne erősködj hát, fiam, menj békességgel haza.

De az öreg ember hiába beszélt Ázemnek. Amint magát egy kicsit kipihente, útnak akart indulni. Mikor az öreg látta, hogy semmit se használt a jó tanácsa, tüzet gyújtott, valamit égetett rajta s titkos szavakat mormogott. Hát egyszerre nagy füst kerekedik s abból egy haragos arcú szellem emelkedett ki.

- Mit parancsolsz, Abdal Kuddus? Talán a palotádat vigyem el más helyre? - kérdezte a szellem.

- Nem, hanem azt akarom, hogy ezt a legényt vidd el a testvéremhez, Abdal Süllibhez.

Az óriás szellem Ázemet a hátára ültette, felrepült a levegőbe, s mire a nap lement, már ott voltak Abdal Süllib udvarán. Az óriás ott letette a legényt s elrepült, az meg nagy bátran bement a házba. Mikor odaadta Abdal Süllibnek a hugai levelét, ez is éppen úgy elcsudálkozott, mint az öccse, hogy ugyan mit akar ez a legény. Mondta is neki: - Ne menj, fiam, sohase érsz te oda. - De Ázem nem hallgatott rá, hanem egyre csak azt hajtogatta: - Megyek én a világ végére is a feleségem után.

Megharagudt Abdal Süllib, hogy semmit se hallgat a tanácsára Ázem, de mikor látta, hogyan sír, hogyan búslakodik a felesége után, meglágyult a szíve s azt mondta neki:

- No jól van, látom, hogy nem hallgatsz az okos szóra, menj a magad esze után. - De azért elővett egy kis sípot, jó erősen beléfújt s hát egyszerre ott terem tíz óriás. Leültette őket az öreg, elbeszélte nekik Ázem történetét s kérdezte tőlük, tehetnek-e valamit, hogy Ázem eljuthasson a szigetre.

- Csodálatos történet biz ez, - mondta a legidősebb - s nincs is valami sok reményem arra, hogy megtalálja valaha ez a legény a feleségét, de azért a te kedvedért, Abdal Süllib, megteszünk mindent, amit csak tehetünk. Elvisszük erdőn, mezőn keresztül őt, addig, amíg csak a mi birodalmunk tart, ott azután letesszük, tovább mi sem merünk menni, mert ott sokkal hatalmasabb szellemek laknak, mint mi.

- Szívemből köszönöm a jószágotokat, - kiáltott fel Ázem - s ha tehetitek, azonnal vigyetek el, mert az én időm igen drága. - Azzal elbúcsúzott az öreg embertől nagy hálálkodással, a tíz óriás-szellem meg felkapta s vitte, mint a szél. Egy nap s egy éjszaka vitték csak, ekkor elérkeztek Kafoor városába, ennél tovább nem vihették, búcsút mondtak egymásnak s egy perc múlva Ázem egyedül maradt.

Nemsokára tovább indult s tíz álló napig folyton-folyvást ment, de egy élő lelket se talált. A tizedik napon megpillant három embert, akik rettentően civakodnak, ütik-verik egymást. Ázem hozzájuk közeledett s gondolta, hogy majd elválasztja őket, de amint azok meglátták, szaladni kezdtek feléje s mind azt kiáltották:

- Ez az ember lesz az, aki elosztja majd köztünk az örökséget!

Amint egész közelébe értek, megkérdezték tőle, hogy akar-e bíró lenni közöttük. Ázem megígérte, s ekkor megmutatták, hogy mit kell felosztani közöttük. Egy sapka, egy trombita, egy papucs: ez volt az egész örökség. Csudálkozott Ázem nagyon, hogy is tudtak ennyit veszekedni ezekért a potomságokért, s meg is kérdezte tőlük:

- Ugyan, mondjátok meg, mi értéke van ennek a három semmiségnek, hogy így veszekedtek rajta?

- Minden darabnak van valami varázsereje, s ha megtudod, hogy mi mindenre lehet használni őket, nem beszélsz így róluk - felelt a legidősebbik. - Hallgass ide. Ennek a sapkának olyan ereje van, hogy, ha valaki a fejére teszi, mehet, ahová akar, emberek közé, szellemekhez, soha senki se fogja észrevenni. Ha pénzt akar szerezni, annyit szerezhet, amennyit akar; ha haragszik valakire, megbüntetheti, soha senki se fogja megtudni, hogy ő volt.

Gondolta magában Ázem: hej, Istenem, hátha ezzel a sapkával valahogy közelibe juthatnék a feleségemnek! ... Aztán odafordult a testvérekhez s mondta nekik:

- A sapka értékét már tudom, mondjátok hát el, mit érhet ez a kis trombita?

- Akinek ez a trombita a kezébe jut, - mondta a középső testvér - annak soha e világon való életben semmi baja nem történhetik. Van egy kis szeg ebben a trombitában: ha bajba kerül a gazdája, megnyomja, s minden szellem a segítségére siet s megszabadítja.

Gondolta Ázem magában: ezt a trombitát is nekem teremtette az Isten, nagy szükségem lehet rá. Isten tudja, honnan kell majd a feleségemet kiszabadítani.

- Jól van, - mondta Ázem - most már tudom, hogy mit ér ez a trombita. Hát a fapapucs mire való?

- Akié ez a papucs, - mondta a legkisebbik fiú - annak csak egyet kell szólnia s ott van, ahol a szíve kívánja. Két nap alatt megtesz olyan utat, amelyet kétszáz évig kellene járni.

Mondotta Ázem a testvéreknek:

- Nem elég, hogy ti elmondtátok, mit érnek ezek a dolgok, meg is kell próbálnom, igaz-e, másképp nem ítélnék.

- Igazad van, uram, - mondták a testvérek - próbáld hát meg, s azután tégy igazságot.

Ázemnek se kellett több, felcsapta a fejére a sapkát, a derekára kötötte a trombitát, lábára húzta a papucsot, s eltűnt a három testvér szeme elől.

Hej, megijedtek a testvérek, kiáltottak, kapkodtak utána, de Ázem egy perc alatt tíz napi járóföldre volt tőlük.

Sokáig ment már Ázem rettentő gyorsasággal, pusztákon, hegyeken surranva át egy pillanat alatt, egyszer aztán leszállott egy kapu előtt, s már éppen meg akarta a trombita szegét nyomni, hogy megkérdezze, hol jár, mikor egy hang megszólalt mellette:

- Győztél, Ázem! De ne hidd ám, hogy végire jutottál az utadnak. Sok-sok szenvedésen, próbán kell még keresztülmenned, hogy megtalálhasd a feleségedet. Hanem hamar dugd el a papucsodat, mert a gonosz szellemek országában vagy s még elrabolják tőled.

- Ki vagy te, mi vagy te, aki hozzám szólasz? - kérdezte Ázem reszketve.

- Én is szellem vagyok, azok közül való, akik reád vigyáznak, minden léptedet őrizem s nem engedem, hogy valami bántódásod legyen. Tanácslom is neked, fiam, hogy amint egy kicsit kipihented magad, vedd a papucsodat, s menj tovább, mert még háromévi járóföldre vagy a szigettől.

Ázem imádkozott, vette a papucsát s ismét elindult. Nemsokára olyan rettenetes vidékre jutott, hogy alig mert körültekinteni. Óriáskígyók, vadállatok nyüzsögtek ott nagy seregben, úgy, hogy Ázem alig mert megállni egy percre s akkor is elhívta a trombitával a szellemet.

- Micsoda országba jutottam? - kérde.

- Ez a sárkányok országa - felelte a hang. - Vigyázz magadra, ne állj meg itt sokáig, mert itt a legkegyetlenebb szellemekkel találkozhatasz.

Nem is gondolkozott sokáig Ázem, fogta a papucsát s ment tovább, étlen-szomjan, le se tekintett a pusztára többet. Végre elérkezett a tenger partjára, s mikor ott leszállott, hát látja, hogy a Waak al Waak-sziget ott van a tenger kellős közepén. Veres hegyek vették körül a szigetet s olyan félelmetesnek látszott, hogy Ázem elkezdett reszketni a félelemtől.

- Csak nem kezdek most félni, mikor már idáig jutottam? - mondta magában. - Ha Isten idáig elvezetett, most se fog elhagyni talán?

Szedett egy pár gyümölcsöt, megette, lefeküdt a tenger partjára s reggelig úgy aludt mélyen, édesen. Amint felébredt, megnyomta a trombita szegét. Egyszeribe jött a szellem s kérdezte tőle: - Mit kívánsz, Ázem?

- A Waak al Waak szigetére akarok menni. Nem tudod, hogy mehetnék oda?

Azt válaszolta a hang: - Ezt csak az az öreg ember tudná neked megmondani, aki egynapi járóföldre lakik innen. Menj el ahhoz. A papucsod félóra alatt hozzája visz.

El is megy Ázem, az öreg ember fogadja nagy szívesen, s kérdi tőle, hogy mi járatban van? Ázem elmondja, hogy miért jött s mennyit szenvedett. Az öreg ember elővett egy nagy fokos könyvet és sokáig olvasott benne, aztán így szólt Ázemhez:

- Maradj nálam, ma éjszakára, fiam. Holnap reggel majd együtt indulunk.

Ott is maradt Ázem, s másnap, amint a nap felkelt, elindultak ketten. Egy óriás hegyet másztak meg nagy fáradsággal s mikor a tetejére értek, egy kis házikóba betértek. Az öreg ember az udvar közepén mindjárt hatalmas tüzet rakott s valami varázs-szavakat mormogott. Hát egyszerre csak lett nagy földindulás, villámlás, dörgés akkora, hogy Ázem azt hitte, itt a végítélet napja. Még szólni se mert az öreghez, aki csak rakta nagyban a tüzet. Egyszer aztán

nem rakott több fát reá, csendesedett a tűz lángolása, lecsendesedik a zúgó vihar is, eláll a szél s olyan gyönyörű idő lett, hogy Ázem nem tudta, hová legyen bámulatában ezen a nagy változáson.

- Menj ki csak a hegy csúcsára s nézz le a tengerre: olyan félős-e most átmenni rajta, mint tegnap? - mondta az öreg ember.

S hát, csakugyan olyan szép világos volt a tenger színe s olyan kedvesnek tűnt fel a sziget is Ázemnek, hogy elbúcsúzott az öregtől, hamar leszaladt a hegyről, beleült egy csónakba s vígan evezett a sziget felé. Másnap reggel ért a szigetre, s hát, olyan gyönyörű volt ott minden, hogy a szeme-szája elállott a csudálkozástól. De sehol egy hangot se hallott a madarak énekén kívül. Fáradt volt, leült egy magas fa alá. Alig ült le, jó egy öreg asszony feléje. Hej, csodálkozott az asszony, hogy élő ember hogy kerülhetett ide erre a szigetre! Mindjárt beszédbe is elegyedett vele, megkérdezte, hogy s mint jött ide s kit keres. Ázem elmondotta neki, hogy a felesége után bujdosott el, őt keresi s kérte az öreg asszonyt, ha tud, segítsen neki. Az asszony megígérte jó szívvvel, s mindjárt a házába vezette Ázemet és éjjelre szállást adott neki.

Reggel nagy későre ébredett fel Ázem. Az asszony már ott ült az ágy lábánál, alig várta, hogy felébredjen. Aztán beszélni kezdett a feleségéről. Elmondotta, hogy a királynő tömlöcbe vettette a tündérkisasszonyt, mert földi emberhez ment feleségül, s most senkit se bocsátanak be hozzá, kivéve őt, a kisasszony dajkáját.

Szegény Ázem sírt, mikor meghallotta, hogy bánnak a feleségével s kérte az öreg asszonyt, hogy vigye a feleségéhez, legalább láthassa ennyi bujdosás után. Az asszony meg is ígérte, hogy elviszi a feleségéhez, de előbb elment a királynőhöz, hogy tudja meg, mi véget szántak Ázem feleségének.

A királynő és testvérei éppen együtt ültek, mikor az asszony belépett s őt is leültették maguk mellé.

- Felséges királynőm, mit határozta, milyen sorsra juttatod a testvéredet? - kérdezte az asszony.

- Mivelhogy tündér léteire halandó ember felesége lett, irgalom nélkül megöljük - felelt a királynő.

- Megbűnhődtek ti még ezért! - kiáltott haraggal az öreg dajka. - Nincs jogotok arra, hogy megöljétek. De ha nem akartok semmiképen könyörölni rajta, engedjétek meg legalább, hogy még egyszer láthassam őt.

A királynő megengedte s a dajka rögtön lesietett a tömlöcbe. Ott ült Ázem felesége, sírt keservesen, a két kis fiú meg ártatlanul játszadozott, kacagott a lábánál. De az öreg dajka vigasztalta, babusgatta, hogy csak ne féljen, mert nemsokára üt a szabadulás órája. Itt van az ő hites ura Balzorából, nemsokára meg is láthatja!

Hej, Istenem, majd elvette az eszét az öröm a fiatal asszonynak! Ugrándozott, tapsikolt, a kicsi fiait, hol egyiket, hol másikat, csókolgatta. Mikor egy kicsit magához tért a nagy örömtől, sürgette az öreg dajkát, hogy siessen, hozza már el a férjét. Szaladt is a dajka, ahogy csak öreg lábai bírták, s elmondta Ázemnek, amit a tündérkirálynő mondott s amit a feleségével beszélgetett. Sírt szegény Ázem bánatában, hogy ennyit kellett a feleségének szenvednie, de örült is, hogy nemsokára ismét az övé lehet, aztán soha senki se választhatja el tőle. Elmentek a torony alá az öreg dajkával s Ázem egész éjszaka ott állott alatta s folyton imádkozott, hogy az Isten segítse meg ebben a nagy megpróbáltatásában. Alig pirkadt még, hát jön a királynő a rabnőivel s mennek be a fogolyhoz, de Ázem se volt rest, felcsapta a varázssapkáját, s besurrant a kíséret között. Elfacsarodott a szíve, mikor látta feleségét olyan elhagyatva, hát

még mikor a királynő meg a rabnői gúnyolni, szidni kezdték! Alig bírta megállani, hogy szét ne verje őket, de tartóztatta még magát, nehogy elhirtelenkedje a dolgot. De az ő türelmének is vége szakadt, mikor azt parancsolta a királynő a rabnőinek, hogy bontsák ki a felesége szép hosszú haját s kössék egy oszlophoz.

- Kegyetlen boszorkányok, takarodjatok, ha kedves az életetek! - kiáltotta Ázem nagy haraggal. Hej, volt nagy ijedség! Csak a haragos hangot hallották, de senkit nem láttak, mert Ázem nem vette le a varázssapkát. Volt aztán futás! Elöl a királynő, utána a szolgálói, ki ahogy tudta, szedte a lábát. De levette most már a sapkát a fejéről Ázem, ölelte, csókolta a gyermekeit s a feleségét. Mikor egy kicsit megpihentek, leborult Ázem lába elé a felesége s így szólt hozzá:

- Óh, édes jó uram, bocsáss meg nekem, hogy olyan nagy bánatot szereztem neked. Igaz, hogy eléggé meg is bűnhődtem érte.

Ázem keblére ölelte a feleségét s megbocsátott neki, hiszen olyan boldog volt, hogy újra feltalálhatta! Nemsokára jött az az asszony, aki őrizte a feleségét, hogy el ne szökjön, vacsorázott velők, s elrendezte az ágyat éccakára, Ázem pedig feltette a sapkáját és bebújt egy sarokba. Lefeküdtek mindnyájan, az őrző asszony el is aludt mindjárt. Nem is kellett több Ázemnek, hamar leoldta a kulcsokat a derekáról, szép csendesen kinyitotta a tömlőc ajtaját, kisurrant az ajtón s a vár ajtaját is kinyitotta, hogy mindenütt szabad legyen az út. Aztán fogta a feleségét, a két fiát s egy perc alatt kint voltak a várból. Futottak, ahogy tudtak, s nagy fáradsággal ki is jutottak a város határából. Alig lépték túl a város határát, észreveszi a királynő, hogy elszökött a testvére. Nosza, megfújja a trombitáját, összegyűjti vele a seregét, amely csupa, de csupa tündér volt. Felfegyverkeztek s rohantak a szökevények után s egy perc alatt már nyomukban is voltak. Néz Ázem hátrafelé, hát, mint egy óriás fekete felleg, úgy jött utánuk a tündérsereg, zörgött a páncéljuk, hogy azt hitte, dörög az ég. Jaj, Istenem, hát most mit kezdjenek? Akármilyen bátrak legyenek is, csak megölik őket a tündérek, mert azokkal úgy sem bírhatnak. Megnyomja hát Ázem a trombita szegét jó erősen, s ím, annyi óriás termett ott egy pillanat alatt, hogy ő csak elveszett közöttük. Megmondta, hogy mi baj fenyegeti őket, de nem is kellett sokat beszélni, mert ott voltak már a tündérek és kezdték ütni-verní az óriásokat. Na, ilyen háborút se látott se azelőtt, se azután emberi szem, mint amilyen ez volt! Olyan ordítózás és öldöklés volt, hogy az emberek azt hitték, megrendült a föld. Estig tartott a viaskodás s Ázem óriásai úgy megverték a tündéreket, hogy alig egy szál maradt a csapatból, ami maradt, azt is megkötözték és foglyul vitték Ázemhez. A királynőt is elfogták s Ázem elébe vitték, hogy ítélkezzen felette. El is ítélte halálra, mert olyan kegyetlen volt a feleségéhez, de mikor a felesége térdre borulva kért kegyelmet férjétől, Ázem nagy sokára megkegyelmezett, de csak úgy, ha a tündérkirálynő mindent megbocsát a testvérének s ismét szeretetébe fogadja.

A tündérkirálynő, mikor megvitték neki a hírt, hogy Ázem mit kíván tőle, szaladt a testvéréhez, keblére ölelte s kérte a bocsánatot, hogy olyan gonoszul bánt vele. Aztán búcsút vettek egymástól, a királynő ment haza, Ázem is indult a feleségével hazafelé! Útközben beszéltek Abdal Süllibhez, ki nagy örömmel fogadta őket. Mikor pedig néhány napi mulatozás után elbúcsúztak, Ázem az öregnek adta a sapkát a jó tanácsért.

Mentek tovább a papuccsal olyan gyorsan mint a szél s Abdal Kuddus házáig meg sem állottak. Itt is megszállottak egy pár napra s mikor elmentek, Ázem hálából a trombitát az öregnek adta.

Még csak a testvérek palotájánál szállottak le. Bementek az udvarba, s hát akkor is róluk beszélgettek nagy szomorúan, de mikor meglátták őket - volt öröm! El se akarták engedni őket többet, csak mikor Ázem nekik ajándékozta a papucsot, egyeztek bele, hogy menjenek haza, mert azzal akár mindennap is meglátogathatják őket.

Nem is állottak meg többet hazáig, hol az édes anyjuk már majd megvakult a sok sírástól. Mikor meglátták egymást, a szívük szinte megszakadt a nagy örvendezéstől.

Az egész város nagy csudálkozásba esett, mikor megtudta, hogy Ázem visszahozta a feleségét. Csudájára jártak a háza tájának s egyébről se beszéltek, mint az ő nagy vitézségéről. Meghallotta a szultán is a hírét Ázemnek s rögtön hívatta magához, hogy saját fülével hallhassa a csudálatos történetet. Szobeida is elhívatta Ázem feleségét, hogy még egyszer láthassa, mert ő is nagyon megörvendett, mikor megtudta, hogy megkerült a csudaszép asszony. Ázem aztán elmondta elejétől végéig a történetet, de a szultán is leültetett hamar egy írődeákot, hadd írja fel, egy szót se szalasszon el a szép történetből.

.oOo.